

Ali država uničuje kmeta?

Vlada je pri sprejemu uredbe o mleku kar prezrla zahteve kmetov - Se obetajo zapore cest?

LJUBLJANA - Kmete in njihove nevladne organizacije je pred tednom dni presenetila vladna uredba o ureditvi trga z mlekom in mlečnimi izdelki, ki bo začela veljati s 1. januarjem. Kmetje so ogorčeni, ker se vlada pred tem ni uskladila s pogajalsko skupino, saj menijo, da v uredbi ne morejo pristajati na slabše pogoje, kot jih imajo kmetje v Evropski uniji.

Uredba določa ciljno ceno za mleko, oddano v mlekarne s 3,7 odst. mlečne maščobe (71 sit za kg, kmetje so zahtevali 74,14 sit), ceni za intervencijski odkup masla in posnetega mleka v prahu ter podpore za skladiščenje masla, smetane, posnetega mleka v prahu in sirov. Kmetje vztrajajo pri za-

htevi, naj se veljavnost dosedanje uredbe podaljša do konca junija ter uskladi izhodiščna cena mleka z inflacijo. Če tako bi namreč imeli dovolj časa za usklajitev pogodb z mlekarnami in določitev pogojev odkupa mleka.

"Uredba je obveza države do kmeta, v njej se država zaveže, kako ga bo ščitila pred propadom. Doslej je to počela s predpisano odkupno ceno mleka, ki je bila 53,9 SIT, k čemur je kmetu pripadal še 5-odst. dodatek za kakovost in 5-odst. dodatek za vsebnost somatskih celic. To je v povprečju zneslo 58 SIT. Nova uredba je obveza države v primeru interventnega odkupa; takrat bi kmet dobil 53 SIT, brez dodatkov, ki jih ima sedaj," pravi Marjan Gorenc, kmet iz Zbur, sicer predsednik slovenskega sindikata kmetov in predsednik odbora za živinorejo pri kmetijsko-gozdarski zbornici.

Kmetje zdaj grozijo s protestom na cesti, kajti razmere se zelo zaostrejejo. Občutek imajo, da hoče država uničiti kmeta, drugače pač ne morejo razumeti, da je kmetijsko ministrstvo pri uredbi predlagalo celo slabše pogoje za kmete, kot jih je potem sprejela vlada. V sindikatu so v torek še proučevali tolmačenje ministra Smrkolja, v sredo pa so sprejeli sklepe in nato o problematiki spregovorili še na novinarski konferenci. Več o tem prihodnjič.

B. DUŠIČ GORNIK

Pomoč za Solčavo in Log

SEMIČ - Semiški občinski svet se je odzval na prošnjo občine Solčava v Zgornji Savinjski dolini in ji namenil za odpravo škode po katastrofalnem neurju, ki jo je prizadel v začetku novembra, 400 tisoč tolarjev. Prav toliko denarja bodo na predlog svetnika Jožeta Mihelčiča iz semiškega proračuna namenili prebivalcem Loga pod Mangrtom.

MAMI, SO TE SMUČKE ZAME? - Otroške oči se v deževnih jesenskih dneh pogosto ozirajo v nebo in vsako jutro znova razočarano spustijo zaveso. Snega še ni. Zima pa kljub temu nezadržno prihaja, zato so mnogi starši že pogledali, ali bo kaj od opreme, ki jo imajo v shrambah, še prišlo prav. Novomeška Agencija za šport je prejšnji petek v vrtcu Labod v Ločni pripravila sejem smučarske opreme za predšolske otroke. Naprodaj je bilo nekaj rabljene in nekaj nove opreme, zraven pa so sodili še nasveti trgovine Bine Sport in učiteljev smučanja. Obiskovalcev, kot kaže tudi fotografija, je bilo veliko. (Foto: B. D. G.)

Kaj bodo iztržili Trebanjci?

Občinski svetniki podprli večino zahtev krajanov iz javne obravnave o osnutku lokacijskega načrta za avtocesto na odseku Bič-Korenitka, nekaj sklepov pa še zaostri

TREBNJE - Občinski svet Občine Trebnje je opravil prvo obravnavo predloga sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega plana občine Trebnje za obdobje od leta 1986 do 2000 in srednjeročnega družbenega plana za obdobje od leta 1986 do 1990 v delu, ki ga opredeljuje osnutek lokacijskega načrta za avtocesto na odseku Bič-Korenitka, z zahtevo, da se mora predlog dopolniti z usklajenim predlogom lokacijskega načrta. Občinski svet pa je podrobno obravnaval zlasti osnutek lokacijskega načrta za avtocesto na odseku Bič-Korenitka ter se seznanil s pripombami, podanimi v času javne razprave. Zaradi plemične razprave z načrtovalci in investitorji se je seja sveta zavlekla pozno v noč in so sklenili, da nadaljujejo zasedanje z drugimi točkami dnevnega reda ta teden.

Za pripravo predloga lokacijskega načrta je za Trebanjce ključna zahteva tudi, da se priključek Bič preoblikuje v zasnovo pravokotnega štirikrakega križišča z devijano regionalno cesto. Severovzhodni krak se v nadaljevanju, ob južnem obodu sedanje občestne pozidave, direktno naveže na lokalno cesto proti Velikemu Gabru. Predlagana rešitev omogoča ohranitev vseh objektov, zemljišče cestnega telesa pa se lahko vklopi v funkcionalna območja domačij, ki so s sedanjim potekom regionalne ceste deljena. Za celotno retencijsko območje priključka Bič, kjer je presihajoče jezero precejšnja neznanka glede morebitne grožnje okolju, je potrebno zagotoviti redno opazovanje razmer oz. "monitoring". V primeru poslabšanih razmer je potrebna sanacija območja. Ukinitve navedbo za naselje Male Dole za krajane ni sprejemljiva, ker bi se jim precej podaljšala prometna povezava do lokalnega središča - Velikega Gabra. "Devijacija regionalne ceste skozi naselje Medved-

jek (območje zazidalnega kompleksa) na podlagi pripomb krajanov ni ustrezna; predlaga se devijacija regionalne ceste, ki se na zahodnem delu Medvedjeka izvede z nadvozom in da se na tem

delu izvede pokriti vkop za AC. Na devijirani odsek se navežeta lokalni cesti proti Malim Dolam in pa bodoča lokalna cesta iz naselja Medvedjek.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Košarka

Liga Kolinska

KRKA TELEKOM : KEMOPLAST

Novo mesto,
ŠD Leona Štuklja,
sobota,
2.12.2000, ob 19. uri.

Pokrovitelj tekme: IMP PROMONT ELEKTRO, d.o.o.

Žrebanje vstopnic: Mobikvakač **kobra**

BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA, d.o.o.
PE NOVO MESTO

*** Odkupujemo delnice Telekomu po 39.000 tolarjev!**

BPH, Trdinova 1 (bivši hotel Kandija), ☎ 07/33-42-410
BPH, Rimska cesta 11, Trebnje, ☎ 07/44-60-730
BPH, Kolodvorska ul. 4, Črnomelj, ☎ 07/30-56-480
BPH, Kvedrova 28, Sevnica, ☎ 07/81-41-371

Sodelujte v nagradnem žrebanju!

Oglejte si televizijski oglas Halo in odgovorite na vprašanje.

Kdo je na drugem telefonu?

- a) ljubimec
- b) borzni posrednik
- c) sestra dvojčica

Za odgovor pokličite **040 940 940**.

Med tistimi, ki boste odgovorili pravilno, bomo 15. decembra izžrebali 15 privlačnih nagrad. Več o nagradni igri si oglejte na spletni strani **halo.simobil.si** ali pokličite **080 40 40**.

Berite danes

stran 3:

• **Novoles se bo širil s povezovanjem**

stran 8:

• **Nuklearka stoji na varnih tleh**

stran 11:

• **Še pogostejše k predragim notarjem?**

stran 18:

• **Vsak reče, kako je tu lepo, in odide**

stran 19:

• **Prisiliti nemo kamenje, da bi spregovorilo**

stran 20:

• **Opozorila ranjenega planeta gre jemati resno**

DAEWOO
MAGION
Avto-hil
Podobarska 6a, Novo mesto
Tel.: 07/33 76 490
SALON VOZIL Novo mesto

Aleš Vodopivec nagrajen za Srebrnice

PIRAN - V Novem mestu se še niso polegale razprave okrog pokopališča v Srebrnicah, ki je nekaterim všeč, drugim spet ne. Medtem pa je Aleš Vodopivec, profesor s fakultete za arhitekturo, ki je zasnoval to pokopališče, ravno za to delo v konkurenci 24 projektov iz sedmih držav prejel letošnjo mednarodno nagrado za arhitekturo Piranesi. Konec tedna mu jo je v Piranu podelil akademik Ciril Zlobec, letošnjo žirijo pa so prepirale preproste rešitve, mir in skladje z naravo ter enostavnost in zadržana arhitektura, kot je povedal eden od članov žirije.

Ob koncu tedna bo pretežno jasno z jutranjo meglo po nižinah, v nedeljo bodo čez dan postopne pooblačitve.

Vrnimo Prešerna Prešernu!

Z mitologiziranimi osebnostmi je poseben križ - in naš slavljeni poet dr. France Prešeren, čigar dvestoletnico rojstva bomo praznovali to nedeljo, je gotovo ena od njih - saj se pogosto dogaja, da zaradi nenehnega dviganja visoko v oblake, na tukajšnjih in zdajšnjih zemeljskih tleh izpuhtijo in nekako izginejo, ali z drugimi besedami povedano, izprazni se in postanejo žrtve klišejskih, šolarskih opredelitev ter s tem življenjsko nepričljivi, četudi bi seveda zaslužili našo trajno in resnično pozornost. Naj se zatorej namesto množine privzdignjenih besed in tisočkrat izrečenih, do praznega odzvena prežvečenih misli vsaj za to, recimo ji Prešernovo nedeljo v Prešernovem letu, k vsakemu od nas za nekaj hipov vrne pesnikova beseda sama po sebi in naj vsakemu spregovori le s svojo lastno lepoto in močjo, s svojo zdajšnjo prepričljivostjo. Se pravi, počastimo našega pesnika tudi s tem, da bomo v teh dneh odprli knjižico njegovih Poezij in mu pustili, da nam spregovori tako, kot se je sam odločil najbolj polno in iskreno izgovarjati svojo človeškost, svoj up in strah, svoj pekel in svoje nebo. Vrnimo Prešerna Prešernu, da ga bomo spet lahko imeli tudi zase, takega, kakršen nam lahko iz svojega velikega pesniškega bogastva največ da. In ob tem odkrijmo, ali niso strahoviti informacijski nalive, ki oblikujejo podobe današnjega sveta, sprali iz nas posluš zanje, odkrijmo, ali je v nas še kaj prave človeške občutljivosti. S Poezijami v rokah nam bo to hitro jasno.

MILAN MARKELJ

Zakaj so naši oglasi preprosti?

Ker se raje ukvarjamo z vašimi pokojninami.

PRVA POKOJNINSKA DRUŽBA

Sodelovanje bogati

ISSN 0416-2242

9 770416 224000

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

Vladna koalicija

Vlado, ki naj bi zamenjala Bajukovo, sestavljajo precej dolgo, zdi se, da se Drnovšku tokrat zelo zatika pri sestavi kabineta. Nekateri vidijo za dolgotrajno sestavljanje vlade razlog v velikem številu strank, ki so podpisale koalicijski pogodbo. S koalicijsko pogodbo nastali "strankarski kvartet" je nedvomno politični organizem, katerega gibanje težko predvidi celo politično izkušeni dr. Janez Drnovšek, ki se je učil gladiti spore in zamere celo v nekdanji Jugoslaviji. Kljub takim posebnostim široke vladne koalicije je Drnovšku uspelo privedi ZLSD, DeSUS, SLS+SKD in svojo LDS tako daleč, da se v teh dneh ministrijski kandidati in posamezni državni sekretarji že pogovarjajo o prihodnjem delu vlade. Čeprav so se s tem pomirili mnogi prepriki koalicijskih partnerjev, vendarle niso pozabljeni zapleti pri izbiranju imen za ministre. Že je kazalo, da se bo Drnovšek nehal-pogovarjati s Pahorjem o koalicijski pogodbi in bodočih ministrih. Njun pogovor se je vseeno nadaljeval in tako se je ministrijski kandidat ZLSD med prvimi uspešno predstavil ustreznemu odboru DZ. Drnovšek je uspel tudi v dogovorih s prvaki SLS+SKD in DeSUS in tako mogoče že danes Državni zbor potrdi novo vlado. Kaj menite o vladni koaliciji in sestavljanju vlade? O tem lahko berete tudi v anketi.

SREČKO GLIVAR, kolesarski trener iz Novega mesta: "Dvomim, da je vladna koalicija, kakršno je sestavil dr. Janez Drnovšek, lahko trajna. V vladi so se združili 'fantje z vseh vetrov', ki jih druži predvsem želja biti na oblasti oziroma sodelovati pri vladanju. Nekaj časa bo to dobro delovalo, dokler ne bo nekdo česa uspil. Koalicija bo razpadla še pred koncem mandata."

DARKO PAVLIČ, brezposelni vzdrževalec: "Kdor koli že bo v tej koalicijski vladi zame in verjetno še za mnoge Slovence sploh ni pomembno, saj je očitno vsem politikom bolj malo za stiske in usodo številnih delavcev. Govorijo sicer vsi kar lepo, da bodo poskrbeli za delavce, v resnici pa je vse več starejših in že bolehnih delavcev na čakalju ali na cesti."

SLAVKO SLADIČ, vzdrževalec v Gredi Mirna: "Mene politika in razne koalicije zelo malo zanimajo, zato mi je pravzaprav vseeno, kdo naj bi sestavljala novo slovensko vlado. Lahko le upam, da bo bolj mislila na gospodarstvo, na interese države in njenih državljanov, kot na svoje ozke strankarske ali celo osebne koristi."

TONČKA GAZVODA, prodajalka iz Smolenje vasi: "Sama se ne obremenjujem dosti s politiko in vlado, vendar malo vseeno spremljam. Kaj pa hočem? Človek se lahko ob politiki samo živira in jezi, narediti pa tako in tako ne more ničesar. Niso mi všeč medsebojna obtoževanja z ene in druge strani. Drnovšek pa, če že izbire ljudi, naj jim da možnost, da se pokažejo."

MATJAŽ BARIČ, specialni pedagog iz Črnomlja: "Namesto da se politiki ukvarjajo z bojem za oblast in razdeljevanjem stolčkov, bi se lahko s čim bolj koristnim, saj je v državi veliko težav. Zakaj politiki ali stranke ne naredijo dobrih del? Ali ne bi dali del plače za uboge vaščane Loga? Ne, ukvarjajo se le sami s seboj in jim ni mar za soljudi, meni pa ne za njihovo kupčkanje."

DAMJAN GREGORIČ, inž. geodezije iz Gradca: "Vladna koalicija je posledica predvolilnih dogajanj. Nenotnost v desnem taboru je pripeljala do tega, kar je nastalo. Za SLS je nemogoče, da bi bila skupaj v opoziciji s skupino, ki jo je razbijala. Boljša je sedanja varianta. Slovenija potrebuje vlado, ki bo nekaj naredila in ta bo - če bo le vzdržala do konca - lahko naredila marsikaj."

ALJA KOBALI, svetnica v občinskem svetu Brežice, doma iz Artič: "Mislim, da bo v tej vladni koaliciji veliko problemov z Združeno listo, čeprav mi je sicer všeč ta stranka. Pri pogajanjih se nikomur ne prilagodi. To ni dobro za sestavo vlade, vendar mislim, da 'svojevoljnost' Združene liste ne more ogroziti koalicije."

FRANC PIBERNIK, svetnik občinskega sveta Krško, doma iz Orehova pri Kostanjevici na Krki: "Pozicija bo imela sorazmerno veliko odgovornost. Če so tiste obljube uresničljive in če jih bodo res tudi uresničili, ne bo nikogar, ki bi jim lahko karkoli oporekal. Opozicija je tako slaba, da tudi če kaj reče, ne bo vplivala na odločitve. Se pravi, da je vse v rokah zdajšnje koalicije."

TONI LUNDER, hišnik v OŠ Fara: "Tokratna vladna koalicija je nedvomno boljša, kot je bila njihova prejšnja, in po mojem mnenju celo najboljša možna. Prav je, da jo sestavljajo stranke s sorodnimi programi in ni slabo, da so med njimi tudi že precej razdelani odnosi. Og trditvah, da je za demokracijo slabo, če ni močne opozicije, mislim, da gre vsem samo za oblast."

Kaj bodo...

(Nadaljevanje s 1. strani)

V nadaljevanju naj regionalna cesta poteka po obstoječi H-1 in se preko pokritega vkopa (na vrhu Medvedjeka) vrne na severno stran AC v skladu z na seji Občinskega sveta predlagano grafično situacijo. Na podlagi predlagane rešitve deviacije regionalne ceste se opusti sedanja trasa na območju naselja Medvedjek v dolžini približno 350 m. Opuščen osek se renaturira in s tem omogoči normalno gospodarjenje z zemljišči, ki se nahajajo med sedanjo regionalno cesto in načrtovano traso AC. S takšno formulacijo najbolj problematičnega sklepa so Trebanjci, na zahtevo krajanov, postavili višje zahteve, kot jim je bil pripravljen prislusniti investitor - Dars.

Glede začasnega obvoza skozi naselje Medvedjek je potrebno točno določiti obdobje trajanja obvoza, zagotoviti predhodne ureditve cestišča, kjer bo omogočena varnost pešcev in kolesarjev ter uporaba ceste za kmetijsko mehanizacijo. Krajane zanima, kako bo možno varno vključevanje in izključevanje prometa iz glavne obvozne ceste v času gradnje na stranske ceste in vse ostale poti. Naselju Medvedjek je v času gradnje potrebno zagotoviti ustrezne notranje komunikacije, s tem da bi usposobili sedanje vaške poti oz. "rimske ceste". Za varnost pešcev pa zahtevajo izgradnjo pločnikov na odsekih: Medvedjek-Veliki Gaber, Zagorica-Bič ter v naselju Bič in Pristavica.

P. P.

Kmetijski programi najmočnejši

Javna dela v Posavju v letu 2000 - Največ programov v okviru izobraževanja, kulture, javne uprave, turizma ter socialnega varstva - Javna dela še bolj prilagoditi ciljnim skupinam

SEVNICA - V Posavju je v letošnjem tričetrtletju sevnška območna služba republiškega zavoda za zaposlovanje največ programov javnih del pripravila oz. podprla v okviru izobraževanja, kulture, javne uprave, turizma ter socialnega varstva, ki jih tudi več kot lani. Gre za nacionalne programe javnih del v sadjarstvu in v hmeljarstvu. V te programe so vključili 129 oseb, kar je 37 brezposelnih več kot lani. Zato so se lahko izognili še večjemu številu izdanih delovnih dovoljenj tujcem za opravljanje sezonskih del v kmetijstvu. Kmetijski programi so po številu udeležencev tudi najmočnejše zastopani.

V 93 regijskih programov, 4 programe drugih območnih služb ter 6 programov nacionalnega pomena je bilo vključeno 462 brezposelnih oseb. Dobra polovica regijskih programov je potekala v Krškem, 25 v Brežicah, 16 v Sevnici, nacionalni programi pa so potekali v vseh treh upravnih enotah regije. V vse programe je bilo vključeno največ Brežičanov (321), sledijo jim Krčani (132) in Sevnčani (111).

Uspešno potekajo tisti programi v izobraževanju, s katerimi pomagajo pri učenju učenec na šolah. Da bi Rome čim bolj vključili v njihovo življenjsko okolje, pa v Krškem, v okviru Centra za socialno delo, leskoveške šole in vrta potekajo različni programi, od osebnih nege romskih otrok, vključenih v vrtec, pa do učne pomoči tem otrokom in pomoči romskim družinam v naseljih. V Brežicah in Krškem so v okviru nacionalnega programa pomoči gibalno oviranim otrokom, da bi povečali vključevanje teh otrok v redne izobra-

ževalne programe, dosegli spodbudne rezultate in prihodnje leto se obetajo tudi redne zaposlitve. Te bi bile nujne tudi pri izvajanju programa psihosocialne pomoči družinam, kjer gre zlasti za pomoč pri vzgoji v socialno šibkih družinah, pri čemer želijo družinam pomagati predvsem na njihovih domovih. Po besedah Karmen Starc, vodje oddelka za aktivno politiko zaposlovanja, je krški center za socialno delo med prvimi v Slove-

Karmen Starc

Dve tretjini težje zaposljivih

Brezposelnost v Posavju nad državnim povprečjem, na Dolenjskem in v Beli krajini pa precej pod njim - Delodajalci ponujajo predvsem zaposlitve za določen čas

NOVO MESTO, SEVNICA - V Sloveniji je stopnja registrirane brezposelnosti v septembru dosegla 11,9 odst. Na Dolenjskem in v Beli krajini je še vedno precej nižja in je v septembru dosegla 9,5 odstotkov, medtem ko je v Posavju večja od državnega povprečja. Tako so v avgustu v območni službi Zavoda za zaposlovanje za Posavje v Sevnici ugotovili 13,2-odstotno brezposelnost, samo v krški občini pa celo več kot 15-odstotno.

V Posavju je bilo septembra prijavljenih skupno 4.159 brezposelnih oseb, kar je za 6 odst. manj kot pred letom dni. Na območju Dolenjske in Bele krajine je bilo isti mesec prijavljenih 4.322 brezposelnih oseb ali za 9 odst. manj kot v istem mesecu leto prej. V prvih dveh tretjinah letošnjega leta je bilo število brezposelnih tu povprečno skoraj za 8 odst. manjše kot v enakem lanskem obdobju.

Do septembra so posavski delodajalci iskali 3.830 delavcev in pripravnikov, na območju novomeške območne službe zavoda pa so prejeli 6.483 potreb. Od tega je bilo 71 odst. ponujenih zaposlitev le za določen čas, v Posavju pa je ta delež še večji, saj so kar 77 odst. iskanih delavcev potrebovali le za določen čas! Na Dolenjskem so največ zaposlovali v predelovalni dejavnosti, gradbeništvo, trgovini in v dejavnosti popravil motornih vozil in izdelkov široke porabe.

Struktura brezposelnih oseb še vedno postaja iz meseca v mesec manj ugodna. Tako v krški občini kar četrtina brezposelnih išče svojo prvo zaposlitev, 29 odst. prijavljenih na borzi pa je mlajših od 26

let. V Brežicah in Sevnici je med brezposelnimi večji delež starejših od 50 let; v Sevnici jih je kar tretjina. Več kot polovica prijavljenih (51,3 odst.) ima samo I. ali II. stopnjo izobrazbe.

Na območju Dolenjske in Bele krajine velja za dolgotrajno brezposelne že 68,4 odst. prijavljenih oseb. Samo tretjina vseh brezposelnih lahko upa, da bo dobila delo prej kot v enem letu, vsi ostali čakajo na svojo službo več let, nekateri pa je ne bodo morda nikoli dobili. Povprečna čakalna doba se povečuje in zdaj znaša 3,5 leta. Glede na strukturo brezposelnih oseb to niti ni čudno. 28 odst. brezposelnih je namreč starih več kot 50 let, kar 62 odst. vseh brezposelnih oseb pa premore komaj I. ali II. stopnjo izobrazbe, kar je danes za zaposlitev očitno premalo.

Na območju Posavja prejema denarno pomoč ali denarno nadomestilo 949 vseh brezposelnih oseb, kar predstavlja 23 odstotkov. Samo četrtina vseh brezposelnih prejema tako pomoč tudi na območju dolenjske regije. Kot je razvidno iz rednih mesečnih poročil območnih služb Zavoda za zapo-

slovanje, se delež prejemnikov pomoči še zmanjšuje.

B. DUŠIČ GORNIK

Prva številka Vizite

NOVO MESTO - Novomeška splošna bolnišnica je v začetku tedna izdala prvo številko svojega internega glasila Vizita. V njej bodo svoje zaposlene med drugim seznanjali s tem, kako delajo, kakšno je njihovo poslovanje, kakšni so razvojni cilji, načrti in projekti, kakšno je vzdušje v bolnišnici in podobno. Glavna urednica Vizite je Jana Špiler, odgovorna pa Biserka Simčič.

KAKO KAŽE NA BORZI?

Dr. Ribnikar za odprtje trga

Pred nekaj dnevi je borzne investitorje prijetno presenetil poziv dr. Ivana Ribnikarja k popolnemu odprtju našega trga tujim vlagateljem. Ker ima njegovo mnenje "težo", morda končno le lahko pričakujemo premik v tej smeri, saj dosedanja zaprtost ni v prid ne bankam ne zavarovalnicam, pa tudi ne borzni dejavnosti, ki se sooča s slabo likvidnostjo vrednostnih papirjev, leto dni trajajočim mrtvilom v trgovanju in padajočim delniškim indeksom. Letošnji donosi mnogih vrednostnih papirjev so še vedno v rdečih številkah, vendar so pričakovanja za zadnji mesec velika.

Da se potrežljivost splošna in da se obnese taktika kupovanja delnic takrat, ko so resnično poceni, pa čeprav takrat množica beži od delnic, se je pokazalo pri delnicah SKB banke. V preteklih dneh so jih tudi mali delničarji lahko prodajali po 3.000 SIT, kar je, glede na to, da je bila večina leta cena okoli 2.000 SIT, lep donos. Med resnimi kandidati za vstop v to banko omenjajo pet tujih bank: francosko Societe Generale, belgijsko KBC, italijansko Unicredito ter avstrijski banki Raiffeisen Zentralbank in Bank Austria. Analitiki so izračunali, da je preko 56 odst. delnic SKB banke že v rokah tujih oseb, kar pomeni, da že imajo kontrolni delež.

Aktivno trgovanje je spremljalo tudi Mercatorjevo delnico. Čeprav je njena cena zadnjih nekaj mese-

nji naredil evalvacijo tega nacionalnega programa. Postavlja se vprašanje, kdaj bo lahko ista oseba, zaposlena bodisi na centru ali šoli, sistematično delala z družinami, pri katerih pogosto menjavajo zunanji sodelavci, ki je pri javnih delih nujno, ne vpliva ravno ugodno na medsebojno zaupanje z družinami, ki naj bi jim pomagali.

V Posavju poteka ta čas 100 programov javnih del, v katere je vključeno 321 brezposelnih oseb. Skoraj polovica jih čaka na delo že več kot eno leto, tretjina pa je prijavljenih na zavodu manj kot pol leta. Med osnovnimi usmeritvami zavoda je dajanje prednosti aktivnim oblikam pomoči brezposelnim osebam pred pasivnimi, kot sta denarno nadomestilo in pomoč. 101 oseba je pred vključitvijo v javna dela letos prejela denarno nadomestilo, 26 oseb denarno pomoč in kar 149 oseb denarni dodatek. Z javnimi deli v Posavju sicer posegajo v reševanje strukturne brezposelnosti (zniževanje dolgotrajne brezposelnosti, vključevanje starejših brezposelnih oseb in mladih v delo) in spodbujajo izvajanje aktivnih oblik pomoči brezposelnim osebam. Po mnenju Saše Mohorko, pri območni službi zavoda zadolžene za analize, pa bi morali v bodoče strukturo javnih del v še večji meri prilagoditi ciljnim skupinam, zlasti kar zadeva večje vključevanje oseb brez izobrazbe, pa tudi ostalih kategorij, ki se sicer težje vključujejo v trg dela.

P. P.

Proslava ob 100-letnici rojstva Toneta Kralja

VIDEM-DOBREPOLJE - Stoletnico rojstva umetnika in domaćina Toneta Kralja bodo na Vidmu počastili v soboto, 2. decembra. Proslava se bo začela ob 18. uri z mašo v cerkvi na Vidmu, ki jo bo pela umetnikova vnukinja Irena Baar, sledila bo razstava del Toneta Kralja pod vodstvom kustosa Moderne galerije iz Ljubljane in velikega poznavalca Kraljevih del Igorja Kranjca. V ta namen bo občina dobila "na posodo" tudi Kraljeva dela, ki so v lasti posameznikov in ustanov tudi izven občine. Ker je bil Kralj rojen v Zagorici, bodo na proslavi zapeli tudi Zagoriški fantje.

S SVEČANE PODELITVE DIPLOM - Novomeška Visoka šola za upravljanje in poslovanje je v petek pripravila že tretjo svečano podelitev diplom, strokovni naziv dipl. ekonomist je prejelo 175 diplomantov, od tega kar 100 žensk, naloge pa so opravili s povprečno oceno več kot 9. Svečana prireditve je potekala v športni dvorani Marof, na prireditvi pa so prvi diplomanti te šole dekanici mag. Ani Blažič podelili dekanske insignije, in sicer posebno dekansko ovratnico in dekanski plašč. Število študentov Visoke šole za upravljanje in poslovanje se je v zadnjem letu skoraj podvojilo, šola jih danes šteje 1088, poleg dislocirane enote v Ljubljani pa je letos začela delovati še dislocirana enota v Mariboru. Na fotografiji - v ospredju dekanica mag. Ana Blažič v dekanski opravi predaja diplomo eni od diplomantk. (Foto: J. Dornič)

MARJETA ČIČ
Dolenjska borznoposredniška
hiša Novo mesto
tel. 07/371-8221, 371-8224

Novoles se bo širil s povezovanjem

Občinski svetniki in predstavniki uprave mestne občine so v petek obiskali tovarno Novoles v Straži - Do leta 2010 želi postati najboljša lesarska družba v državi

STRAŽA - Kot je poudaril župan Anton Starc, s tem nadaljuje serijo obiskov v gospodarstvu, saj so pred tem že bili v Revozu, TPV-ju, Pfeidererju in bršlinski vojašnici. Novolesov direktor Zvone Novina je gostom predstavil podjetje in njegove cilje ter odgovarjal na vprašanja, nato pa so si ogledali še proizvodnjo.

Novina je med drugim poudaril, da je Novoles največji štipenditor na Dolenjskem, v sodelovanju z Biotehniško fakulteto pa si prizadeva pridobiti tudi oddelek za lesarstvo, za katerega je na tem koncu dovolj zanimanja. Zaposluje 866 delavcev, njihova povprečna starost je 42 let, kar polovico zaposlenih pa je brez kvalifikacije. Tako v Novolesu dobi delo lepo število težko zaposljivih brezposelnih oseb. Tudi v bodoče bodo še zaposlovali. Trenutno bi zaradi prezasedenosti proizvodnje potrebovali 55 dodatnih delavcev, vendar bodo morali ta problem rešiti z naložbami in več znanja, ne samo z dodatnim zaposlovanjem.

"V Sloveniji je 375 lesarskih podjetij, kar je občutno preveč. Premajhni smo, da bi tržili vsak zase, zato smo se odločili za širje-

nje s povezovanjem. Želimo si povezave z gozdarji, proizvajalcem montažnih hiš, stavbnega pohištva in kuhinj. Ostale programe imamo sami in bi tako lahko ponudili kompleten program. Poziv za sodelovanje smo objavili v časniku Finance, saj hočemo do leta 2010 postati najboljša podjetja v slovenskem lesarstvu," je napovedal direktor. Novoles, ki izvozi 72 odst. vse proizvodnje, je sicer programsko najbolj široko lesarsko podjetje v državi, saj začne z odkupom hlodovine in konča s pohištvo. Poudaril je še, da morajo do leta

2003, ko naj bi se Slovenija odprla v Evropo, postati popolnoma konkurenčni evropskim proizvajalcem pohištva in hkrati tudi prepoznavni na mednarodnih trgih. Do takrat v Novolesu, ki ima čez 1000 lastnikov, ne bodo delili dividend, čeprav tekoče poslujejo z dobičkom. Trenutno dosegajo letno 75 milijonov mark nekonolidiranega prometa (20 odst. je notranjega poslovanja), v naslednjih treh letih pa naj bi ga povečali na 100 milijonov mark, z omenjenimi povezavami v krogu do 300 km za proizvodnjo in do 150 km za gozdarje pa še dodatnih 50 milijonov mark. Po določitvi menjalnega razmerja računajo tudi na pripojitev Stillea iz Sevnice in Pohištva Brežice.

B. DUŠIČ GORNIK

Gradnja dialize zaostaja

Nova dializa naj bi bila dokončana že konec oktobra, po zadnjih načrtih pa bo 15. januarja 2001 - Potrebujejo še 15 milijonov

NOVO MESTO - Gradnja dializnega odseka, ki je nov dom našel v prostorih nekdanje travme v pritličju obstoječega kirurškega oddelka, poteka nekoliko počasneje, kot so ocenili v projektu Dializa 2000. "Le-ta je zaključek del predvideval 30. oktobra, po zadnjem terminskem planu izvajalca gradbeno obrtniških del Obrtne zadruge Hrast pa je rok dokončanja 15. januar 2001," je povedala direktorica Splošne bolnišnice Novo mesto Mira Retelj.

Temeljita prenova prostorov nekdanjega travmatološkega odseka se je zavlekla predvsem zaradi demontaže stare bolnišnične kurilnice, ki je zahtevala posege tudi v zunanosti na parkirišču pred vodom. "Stroški so zaenkrat še v okviru planiranih sredstev. Za projekt Dializa so poleg bolnišnice prispevale tudi dolenjske in belokranjske občine ter številni pokrovitelji in donatorji iz naše regije. Od potrebnih 157 milijonov tolarjev nam manjka še dobrih 15 milijonov. Tu računamo predvsem na

pomoč donatorjev," je razložila Retljeva. Že zbrani denar sicer dokazuje veliko vpetost bolnišnice v prostor in pripravljenost podjetij, občanov in lokalnih skupnosti za pomoč ledvičnim bolnikom in vsem zaposlenim, bližajoči se prednovoletni čas pa je gotovo lepa priložnost za kakšen dobrodelni prispevek, ki ga lahko nakažete na žiro račun 52100-603-30372 s pripisom "za dializo".

Odsek za hemodializo je 7. novembra praznoval svojo 21-letnico delovanja v kletnih prostorih pljučnega oddelka. V začetku so imeli štiri dializna mesta, danes pa se jih v izredni prostorski stiski nahaja enajst, kjer ob polni zasedenosti v treh turnusih opravijo med 9000 in 10.000 dializ letno. V novih prostorih bodo število dializnih mest povečali na 18, kar bo pripomoglo k opustitvi nočnega turnusa. "Trenutno se v dializnem centru s klasično dializno metodo zdravi 70 bolnikov in 13 s CAPD metodo iz cele Dolenjske in Bele krajine, pa tudi Posavja. Kljub temu, da se je nedavno odprla dializa v Krškem, sta nas zapustila le dva pacienta," je zaključila Mira Retelj.

M. Ž.

Pomlad vabi nove pevce in pevke

NOVO MESTO - Mešani pevski zbor Pomlad iz Novega mesta ob začetku nove pevske sezone vabi v svojo sredino nove pevce in pevke. Vsa pojasnila dobite na telefonskih številkah 07/33-25-240 in 040/223-873 (Lucija).

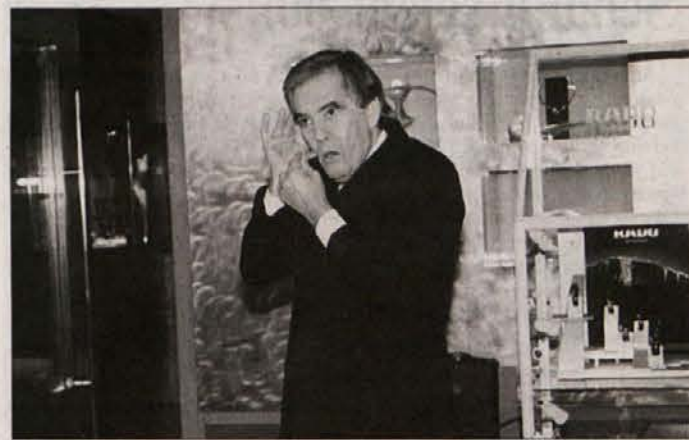
ZUNANJA DELA - Pod vhodom (na sliki) in v kleti novega dializnega centra je bila včasih stara kurilnica, sedaj pa bo tu prostor za pripravo dializne vode in popravilo aparatur, skladišče in večnamenski prostor Društva ledvičnih bolnikov Dolenjske. (Foto: M. Žnidaršič)

REŠEVALNO VOZILO ZA DOLENJCE - Poslovni sistem Mercator je v vseslovenski akciji, največji doslej, podaril 7 reševalnih vozil 7 reševalnim centrom v Sloveniji, med drugim tudi Zdravstvenemu domu Novo mesto. Vozilo je direktorici Tatjani Gavzoda (levo) v petek pred centrom na Cikavi predal predsednik uprave Mercator Dolenjske Stanislav Hribar. Posebna reševalna služba v novomeškem zdravstvenem domu deluje od leta 1997, vozilo pa bo služilo 60.000 Dolenjcem na širokem, ponekod tudi 40 km oddaljenem območju. Podelitev so popestrili učenci Glasbene šole Marjana Kozine, gledalce pa je pritegnila slovenska pop diva Helena Blagne Zaman (druga z desne). (Foto: B. D. G.)

DA BODO VEDELI, O ČEM TEČE BESEDA - Občinski svetniki, župan in predstavniki uprave mestne občine so si ogledali tudi proizvodnjo v Novolesu, ki bo poskušal do leta 2003 konkurenco ujeti tudi v tehnološkem smislu. Letno zato 8 odst. prihodkov ali 5 do 6 milijonov mark porabi za nova vlaganja, precej pa vložijo tudi v investicijsko vzdrževanje. "Trg tako hitro zahteva nove izdelke, da nimamo več časa proizvajati. Ko tehnologi ravno ugotovijo, kateri procesi so najbolj racionalni, že izdelek ni več potreben na trgu," je pojasnjeval stanje v današnji industriji direktor Zvone Novina. (Foto: B. D. G.)

PRIZNANJE ZA NAJLEPŠE UREJENO ZLATARNO - Pretekli četrtek so v zlatarni Donum poskrbeli za popestritev na novomeškem Novem trgu. Pripravili so predstavitev novih modelov švicarskih ur Rado, mnoge pa je še posebej pritegnil nastop mojstra pantomime Andresa Valdesa (na fotografiji), ki je v kratkem nastopu "povedal" svojo zgodbo o uri. Seveda je bil na ogled in naprodaj tudi umetniško oblikovan in izdelan nakit zlatarjev Knežjega mesta in prečudovite lesene skulpture Petra Veneta. Zlatarna Donum Milene Brkič je pred kratkim dobila tudi priznanje Gospodarske zbornice Slovenije za najlepše urejeno zlatarno v Sloveniji. (Foto: J. Dornič)

SILVESTRSKA VEČERJA - V Zdravilišču Šmarješke Toplice so prejšnji teden poskusno pripravili jedi, ki jih bodo postregli na svečani večerji za silvestrovo. Večerja, ki bo s predahom trajala od osmih zvečer do polnoči, bo obudila zgodovinsko sporočilo z bližnjega gradu Klevež. Na jedilniku bodo med drugim: gosja jetra, zajčja galantina, marinirani gozdni sadeži, juha iz divjih zelišč, som po kleveško, file dvije svinje z jabolčnimi krlji, telečji med-aljon, grajski štruklji, sladke dobrote kleveškega dvora. Vse skupaj pa se bo, kot se spodobi, proti jutru zaključilo z dolenjsko kokošjo obaro. Na fotografiji (z desne): vodja gostinstva inž. Janja Strašek, vodja kuhinje Jože Jeriček, direktor zdravilišča Marjan Černe in vodja strežbe Mira Zupančič pri preskusu jedilnika. (Foto: A. B.)

Proračunske želje večje od zmožnosti

Veliko pripomb in predlogov svetnikov na predlog proračuna Mestne občine Novo mesto za leto 2001 - Proračunske potrebe večje - Druga obravnava bo decembra

NOVO MESTO - Po pričakovanjih so novomeški svetniki največ časa na 21. seji minuli četrtek namenili razpravi o predlogu odloka o proračunu Mestne občine Novo mesto za leto 2001, ki je bil v prvi obravnavi.

Obseg proračuna za prihodnje leto je kljub proračunskim potrebam, ki so bile za več kot 7 milijard tolarjev, planiran v višini 4,4 milijard tolarjev. Od tega naj bi izvirni prihodki občine znašali nekaj več kot tri četrtine prihodkov, do finančne izravnave s strani države občina ni upravičena, prihodke iz zadolževanja pa v letu 2001 načrtujejo le pogojno, in sicer glede na sprejem dogovora o delitvi bilanci z novonastalimi občinami. Če bi do dogovora prišlo, bi se novomeška občina dolgoročno lahko zadolžila za 410 milijonov tolarjev, ki bi jih namenila za investicije za urejanje stavbnih zemljišč, severno obvoznic, pokopališče Srebrnice in deponijo Leskovec. Izdatki proračuna se nanašajo na zakonske

obveznosti občine in že sprejete pretekle obveznosti, med njimi so najpomembnejše investicije. Za nadaljevanje gradnje Osnovne šole Drska so predvideli 281 milijonov, obnovo Knjižnice Mirana Jarca 130, za pokopališče Srebrnice 94 in severno obvoznic 50 milijonov tolarjev. Sicer glavnino načrtovanih izdatkov - 748 milijonov - predstavljajo temeljni izdatki občine (za komunalno dejavnost, cestno gospodarstvo, stavbna zemljišča, za stanovanjsko gospodarstvo ter urejanje prostora in varstvo okolja), med drugim so za predšolsko vzgojo namenili 725 milijonov, za kulturo 386, izobraževanje 548, za izdatke občinske uprave 485, krajevne skupnosti pa naj bi občinski proračun sofinanciral v višini

175 milijonov tolarjev. Novomeški svetniki so na omenjeni predlog podali vrsto pripomb, da za posamezna področja ni namenjenih dovolj sredstev. Predlog odloka proračuna za leto 2001 so nato v prvi obravnavi sprejeli in občinsko upravo zadolžili, da v okviru možnosti, upoštevajoč vsa stališča svetnikov in odborov, do naslednje seje pripravi predlog za drugo obravnavo. Svetniki pa so morali svoje konkretne pripombe na predlog proračuna in njihovo utemeljitev pisno predložiti do vključno danes, 30. novembra. Sprejeli so tudi, da naj občinska uprava pristopi k izdelavi dolgoročne strategije oz. vizije razvoja občine, ki naj bi bila pripravljena pred pripravo proračuna za leto 2002. Druga obravnava predloga proračuna bo na decembrski seji.

M. Ž.

Ena gospa je rekla, da je pretekli petek popoldan vabilo v mesto toliko dogodkov, da jim niso bili kos niti vsi štirje novomeški podžupani.

Parkirišče ali privez

NOVO MESTO - Tovornjak pajek, eden največjih novomeških civilizacijskih dosežkov v urejanju mestnega prometa, je nedavno pravilno "ujel v mrežo" avtomobil na Prešernovem trgu na parkirnem prostoru, rezerviranem za vozila invalidov. "Naj bo", pravi oseba, ki je avto parkirala na invalidskem parkirišču, "parkirali smo nepravilno, prišel je pajek in plačali smo kazen". Vendar bi bilo dobro, če bi občina naredila red v celoti: če s pajki odvažajo z invalidskega parkirnega prostora na Prešernovem trgu, naj bi ta parkirni prostor tudi urejala. Tak, kot je prostor zdaj, je invalidom bolj v breme kot v olajšanje. Na parkirišču je jama, v njej je ob dežju voda in zato invalid iz avtomobila ne more izstopiti, ampak lahko izpluje. Parkirni prostor za avtomobile invalidov bi občina in komunala zato lahko preimenovali v privez za čolne za invalide.

Prihodnje leto bo sejem še večji

Občina Šentjernej bo odkupila še del zemljišča ob sedanjem sejmišču na Turopolju - Tudi parkirišče za 300 avtomobilov - Koncesija najugodnejšemu investitorju

ŠENTJERNEJ - V Šentjerneju ima sejemska dejavnost stoletno tradicijo. Vsako drugo in četrto soboto pride na sejem več sto ljudi iz različnih koncev Dolenjske in tudi od drugod, zato se pomena te dejavnosti zavedajo tudi v občinski upravi. Res da občina še vedno nima urejenih vseh dokumentov za pravilno obratovanje sejma, ki ga ima trenutno v upravljanju podjetje Siga iz Šentjerneja, vendar naj bi bil šentjernejski sejem kmalu urejen v skladu z minimalnimi normativi. Zazidalni načrt sejemske dejavnosti je namreč tik pred sprejemom.

Sejmski prostor je bil dolga leta raztegnjen za šolo in v sedanjih obrtni coni, kar je bilo sporno tudi zaradi prometne varnosti, z urejanjem obrtne cone pa se je pokazala nujna potreba po preselitvi sejma. Tako so ga letos poleti preselili v opuščeni peskopoli na Turopolju, vendar ta

prostor še ni takšen in tolikšen, kot se načrtuje za sejmsko dejavnost. "Sedaj sejem poteka na približno dveh tretjinah bodočega sejemskega prostora. Občina bo namreč v kratkem odkupila še zemljo treh lastnikov ob sedanjem sejmišču, za to je v občinskem proračunu tudi

že rezerviran denar. Pogovori so z lastniki že tekli, vendar skupnega jezika še nismo našli," pravi svetovalec župana na občini Šentjernej Milan Jakše. Že spomladi naj bi občina ponudila pripravljeno odkupljeno zemljišče najugodnejšemu investitorju, ki mu bo za upravljanje podeljena koncesija.

Tako se bo sejem, kot je predvideno, raztezal na 3,6 hektarjih zemlje, na katerih bo tako prostora za 300 parkirnih mest, veterinarsko postajo, razkladalno in nakladalno rampo, tehniko, bazen za dezinfekcijo, upravo, gostinski del s pokrito teraso, pokrito tržnico, stojnice, napajališče in živinski sejem. Sejmski prostor bo tlakovan, parkirišče pa bo asfaltirano. Sejmišče bo zaradi možnosti vpliva na okolje, predvsem na naselje na Turopolju, ograjeno.

T. JAKŠE GAZVODA

Koncert Fantov z vasi

ŠKOCJAN - V dvorani gostilne Luzar bodo v soboto, 2. decembra, ob 19. uri nastopili ljudski pevci Fantje z vasi. Koncert oziroma predstavitev tretje kasete pripravljajo ob tretji obletnici delovanja.

Priznanja škocjanskim krvodajalcem

ŠKOCJAN - V gostilni Luzar so minulo soboto podelili priznanja krvodajalcem iz škocjanske občine. Zbrane darovalce krvi, žal se jih je od 68 vabljenih udeležilo nekaj čez štirideset, je pozdravil župan Janez Povšič in se jim zahvalil za humano dejanje. Dragica Nenadić, predstavnica območnega združenja Rdečega križa in Republiške komisije za krvodajalstvo, pa je v svojem nagovoru izrazila skrb nad odnosom delodajalcev nove dobe do krvodajalstva. Med tistimi, ki so največkrat darovali kri, so: Branko Vene 50-krat, Stane Povše 60-krat in Janez Rangus, ki je kri daroval že 80-krat. Prijetno druženje so z nastopom popestrili Fantje z vasi in harmonikar Janez Lekše.

A. V.

Tečaji za gasilce

ŽUŽEMBERK - V Žužemberku poteka te dni za vsa gasilska društva v občini tečaj za nižjega gasilskega častnika. Izobraževanje je ena stalnih nalog gasilske organizacije, zato bo v zimskem mesecu pripravila tudi tečaje za gasilce, ki bodo tako pridobili ustrezna znanja iz organiziranosti, požarne preventive, tehnike ter praktičnih veščin.

Radi bi privabili tudi zdrave

Turistično društvo je v občini, kot so Dolenjske Toplice, bolj odločilnega pomena kot kje drugje, še posebej ker želi ta postati še kaj več kot zdravilišče in okrevališče

DOLENJSKE TOPLICE - Pritegniti tudi zdrave turiste, katerim lahko ponudijo še več in od njih tudi kaj iztržijo, postaja vse bolj glasna želja Topličanov. Tako si tudi v tukajšnjem Turističnem društvu v prvi vrsti želijo, da bi dobili sodobno kopališče in center za zdrave goste. "Računamo, da bodo občinski prostorski načrti podprli tak razvoj. Vedeti moramo, da imajo ob 100-odstotni zasedenosti v zdravilišču zasebniki komaj 20 odst. zasedenost. Naše društvo je zbir različnih interesov," razlaga predsednik društva Jože Majes.

Zasluga društva bo, da bo turizem Dolenjskih Toplic dobil celostno podobo, enotno označevanje in poenotene perspektive. Logotip in nov slogan so že izbrali. Prizadevajo si, da bi lahko gostom ponudili več, zato nastajajo kolesarske in pešpoti ter se odpirajo turistične kmetije.

Po Majesovih izkušnjah se je v letošnji sezoni v Dolenjskih Toplicah ustavilo desetkrat več tujih turistov kot prejšnja leta. Ustavijo se, ko se vračajo z morja, in preverjajo, vprašujejo pa tudi po kampu. Vse to je morda že naznanilo bolj širih časov za turizem v topliški občini.

Tukajšnje turistično društvo ima okrog 140 članov. Članstvo se je samo v letošnjem letu podvojilo, saj so vključili ljudi, ki so aktivni na različnih področjih. Leta 1995 oživljeno društvo je organizator

ZA VSAKOGAR NEKAJ - Le da je v denarnici kaj cvenka, pa posel cveti. Gotovo bo še bolj, ko bo sejem v Šentjerneju dobil dokončno obliko in velikost. Občina bo namreč odkupila še tri parcele, tako da bo za sejmsko dejavnost in parkirišča namenjenih kar 3,6 hektarjev površin. (Foto: T. J. G.)

Na črno čez železniški tir

Morda bodo vaščani Biške vasi morali malo naokrog, zato pa bo njihova pot precej bolj varna

BIŠKA VAS - Vlaki so danes precej urni, saj se je samo zadnje čase hitrost prometa povečala za 10 do 30 km/h. To dela precej preglavic nekaterim prebivalcem Biške vasi pri Mirni Peči, ki radi uporabijo enega od dveh "črnih" prehodov čez železniško progo. Oba sta nepregledna in izredno nevarna, še posebej pa prvi, ki se nahaja le nekaj 30 metrov od tunela. Ker bi težko rekli, da je mogoče pravi čas zagledati vlak s te strani, enako pa tudi z nasprotne, kjer preglednost preprečuje ovinek, je prehod na tem mestu bolj igra na srečo. V njej mnogi stavijo tudi svoje življenje.

Gre za gozdno cesto, ki, enako kot tudi prehod čez progo, ni nikjer vrisana, zato pa je pred prehodom postavljen andreev križ, ki pa voznikom ne pomaga kaj dosti. Domačini pravijo, da je bil prehod tu že, odkar je železnica. Zgornji prehod je bolj prometen in menda bi se kar

strinjali, da bi uredili samo enega, a kdo bi za to poskrbel?

Kot so ugotavljali na zadnji seji občinskega sveta, je bila še pred 2 mesecema lokalna skupnost zadolžena za prehode in označbe čez železniško progo, po novem pa je to naloga države. To zadevo seveda še otežuje. Ta čas se namreč v državi ne delajo več taki prehodi čez progo - gradijo le podvoze ali nadvoze. In kot smo slišali nedavno, tako urejen prehod z vso potrebno signalizacijo vred stane 15 milijonov tolarjev. Težko je verjeti, da jih bo država pripravljena plačati.

Mirnopeški župan vidi rešitev za krajane Biške vasi v povezavi z izgradnjo bodoče avtoceste, ob kateri se bodo urejale tudi dostopne ceste. Resda bi potem morali lastniki parcel na oni strani železnice s svojimi vozili malo naokrog, zato pa bi bil prehod neprimerljivo bolj varen.

B. D. G.

ZA ŽIVLJENJA NIMAMO ČASA - Na koncu Biške vasi, ko se pot že nadaljuje proti Trebnjemu, sta na desni strani dva črna prehoda čez železniško progo. Menda sta tam, odkar je železnica, vendar tisti, ki tiri prečka, ne more videti vlaka, ker je 30 metrov na levo tunel in takoj na desno stran ovinek. Se sreča, da vlak zatrobi, ko se približuje. Se zanesete na to? (Foto: B. D. G.)

Petjel'n kikirika, da če ga bodo v šentjernejski obrtni coni še dolgo tako kitali, bodo potrebovali dodatno čistilno napravo.

Iz topliškega vodnjaka

SKRITO, ZAVITO - Če se tuji turisti zanašajo na svoje karte poti, se v Dolenjskih Toplicah znajdejo v težavah. Papirji pravijo, da se tu nahaja kamp, kjer se je mogoče namestiti s šotorom, prikolico ali avtodomom, vendar to mesto ob prihodu v kraj kar težko najdejo. Se sreča, da so Dolenjske Toplice tako majhen kraj, da se v njem nimajo priložnosti niti izgubiti. Kamp je, samo vprašati je treba zanj. Lahko pa bi verjetno bil tudi tak in s takimi oznakami, da bi ga lažje našli, če bi ga le kdo videl kot priložnost.

NAPOVEDALI BOJ - V Dolenjskih Toplicah so to jesen ustanovili Kulturno-umetniško društvo, predsednica upravnega odbora pa je postala Barbara Barbič Jakše. Okoli 30 zagnanih Topličanov je napovedalo oster boj kulturnemu mrtvulu v domačem kraju. Lotili se ga bodo prav s posebno ostrim orožjem: s slikarsko razstavo in tečajem, z literarnimi večeri, prireditvami, dramskimi in pevskega vaji ter nastopi. Zmaga je tako zagotovljena.

Suhokranjski drobiž

PRIJATELJA - Sašo Kovač priljubljeni moški član ženskega pevskega zbora TD Suha krajina, pogosto spremlja pevke na gostovanjih. Minuli teden, ko je skupina pevk nastopila na dobrodelnem koncertu v Litiji, je svojo zvesto prijateljico harmoniko pozabil sredi trga v Žužemberku. Iz zagate ga je tik pred nastopom rešil letošnji absolutni prvak Ljubljane Jure Ciber s svojo harmoniko.

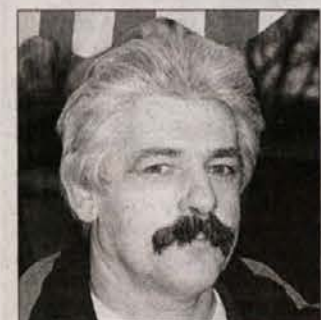
ZAŠČITENA - Suhokranjci bodo v kratkem predlagali državi, naj na njihovem območju zaščiti rastlino, nekdanjo zelo pogosto in čislano, ki je danes skorajda ni več mogoče najti v naravi. Gre za enolotno rastlino, ki jo po Sloveniji sicer poznamo kot - koruzo! Ker zaradi zaraščanja kmetijskih površin divje živali prihajajo vse bližje domačijam, se koruze tako rekoč ne splača več sejati. Suhokranjski otroci je, če ne bo ukrepanja, kmalu ne bodo več poznali.

Sedanji sejem boljši?

ŠENTJERNEJ - Priložnost za nakupe, za sklepanje poslov, srečanja prijateljev in znancev, pa za pristno sejmsko malico - to in še kaj ponuja sejem v Šentjerneju vsako drugo in četrto soboto. Očitno so razlogi za obisk dovolj dobri, saj je sejem vedno dobro obiskan, tudi sedaj, ko so ga letošnje poletje preselili na novo lokacijo. In kaj o sejmju menijo kupci in prodajalci?

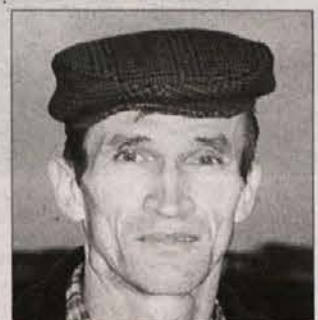

KAROL STOPAR, kupec z Dolenjskih Sušic pri Dolenjskih Toplicah: "Sejem poznam že kakšnih 20 let in sem večkrat tukaj. Včasih pridem prav z namenom, da kupim na primer jabolka, danes pa gledam za plug in kakšno svinjo. Všeč mi je, ker je ponudba velika, tudi pri živalih, ki pa gredo očitno kar dobro v prodajo. Sejem mi je na tem novem prostoru bolj všeč že zato, ker je urejeno parkirišče in ni blata. Je pa sejem odlična priložnost za srečevanja - danes sem na primer srečal prijatelja, ki ga nisem videl že 20 let."

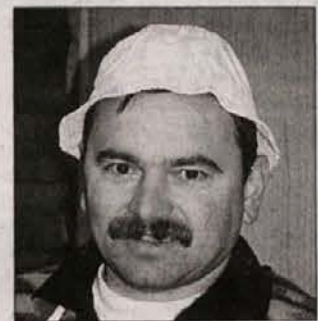

FRANC BARTOL, proizvajalec in prodajalec otroških tekstilnih izdelkov iz Ribnice: "Na sejmju sem redno že šest let, vendar lahko rečem, da mi je bil prostor za šolo bolj všeč. Tam so bile

namreč po tleh kocke, tu pa je (vsaj zaenkrat) pesek, kar ni najbolj prijetno. Prodajam tudi na sejmih v Mokronogu, Ilirski Bistrici, Logatcu in v Ribnici, a je prav šentjernejski sejem najboljši, predvsem zaradi večje kupne moči tukajšnjih obiskovalcev."

MARTIN OBLAK, kupec iz Sevnice: "Na šentjernejskem sejmju sem bolj redko. Sem se odpravim, ko nameravam kaj kupiti, saj je bolj daleč. Tako danes iščem kotel za kuho. Sicer pa ta sejem poznam že kakšnih 15 let. Všeč mi je, ker je ponudba velika, vendar pa so cene različne."

JANEZ TRŠINAR iz okrepčevalnice Penca iz Grobelj, ki poleg še dveh gostincev skrbi za gostinsko ponudbo na sejmju: "Na sedanjem sejmju niso tako dobri pogoji za delo, kot so bili prej. Bolje bo, ko bo terasa pokrita, kot je predvideno. Imam občutek, da je obiskovalcev in prodajalcev na sedanjih lokacijah več, v gostinstvu pa je prometa zaradi vse slabšega življenjskega standarda vse manj. To je še kako opazno v petindvajsetih letih, kolikor časa je okrepčevalnica Penca že prisotna na sejmju."

T. J. G.

KRVODAJALCE MORAMO PODPRETI - Od skupno 681 priznanj krvodajalcem Območnega združenja Rdečega križa Novo mesto so jih minuli teden 23 podelili tudi v Žužemberku. Zbrane darovalce te dragocene življenjske tekočine sta nagovorila predsednica območnega združenja Anica Bukovec in župan Franc Skufca, prijeten kulturni program pa so pripravile članice krajevne organizacije Rdečega križa pod vodstvom predsednice Mojce Pršina in učenki žužemberške osnovne šole. Za štiridesetkrat darovano kri so priznanje dobili Dušan in Olga Mikec (na sliki v sredini) ter Jože Vidmar. (Foto: S. Mirtič)

Jože Majes

B. DUŠIČ GORNIK

V Metliki naj prevlada razum

To je le ena od misli metliškega župana Slavka Dragovana ob občinskem prazniku - Toni Gašperič in Franz Krobe častna občana, po desetih letih pa zopet podelili občinske plakete

METLIKA - Potem ko v metliški občini nekaj let niso praznovali občinskega praznika, četudi so ga imeli, pa so lani znova pričeli proslavljati v spomin na 26. november 1942, ko so slovenski in hrvaški partizani na Suhorju uničili belogardijsko in italijansko postojanko. Letošnje praznovanje se je raztegnilo na skoraj tri tedne, osrednja svečanost pa je bila v metliškem kulturnem domu na predvečer praznika.

Kot je na slovesnosti, na kateri so v kulturnem programu nastopili oktet Vitis, tamburaška skupina KUD Gradac in pevski zbor Murnčki iz otroškega vrtca Metlika, dejal metliški župan Slavko Dragovan, "vemo, zakaj imamo praznik 26. novembra, vemo pa tudi za spore in dvome o tem datumu". Po njegovem je čas, da pozabimo na spore, četudi imajo ljudje pravico do drugačnega mnenja. "Obžalovati moramo, kar je bilo med vojno in po njej napačnega. Vsak, ki je takrat izgubil življenje, ima pravico do groba in spoštovanja. Le tako bomo lahko govorili o spravi in prepričani sem, da to zmoremo."

Sicer pa je Dragovan prepričan, da so v metliški občini prebrodili najhujše čase, ob tem pa so ohranili večino delovnih mest in to v tekstilni industriji. Našel je tudi številne naložbe, s katerimi so pričeli ali jih končali v letošnjem letu, ter zaključil z mislijo, da se v metliški občini le premika na bolje. "V Metliki potrebujemo predvsem koordinacijo razuma in ne osebnih interesov, predvsem pa ne želimo, da bi se zdrahe iz Ljubljane selile v našo občino," je bil mnenja župan.

Dragovan je po desetletju zopet podelil občinska priznanja. Za častna občana sta bila imenovana Toni Gašperič in Franz Krobe. Gašperič, ki ga poznajo številni Slovenci, za svoje plodno in ustvarjalno življenje humorista, satirika, publicista, voditelja in neustrašnega delavca v vzgoji, izobraževanju in kulturi. Krobe iz Kerpen-Sindorfa v Nemčiji pa kot donator Gasilškega društva Metlika, ki mu je podaril gasilske avtoleste in drugo

gasilsko opremo, vredno več kot sto tisoč DEM, opremljati pa jih namerava tudi v prihodnje.

Plakete kot najvišja občinska priznanja pa so prejeli Vladimira Škof za požrtvovalno delo v kulturi, vzgoji in izobraževanju, zlasti pa pri delu z otroki. Belokranjsko muzejsko društvo, ki je eno najstarejših in najbolj delovnih tovrstnih društev v državi, si je plaketo prislužilo za več kot polstoletno delo za splošno dobrobit. Nogometni klub Kolpa iz Podzemlja pa je dobil priznanje predvsem zaradi dobrega dela z mladimi.

M. B.-J.

METLIŠKI NAGRAJENCI - Franz Krobe, Milan Sopčić, Vladimira Škof, Toni Gašperič in Tone Černej (z leve) so po desetletju prejeli priznanja ob metliškem občinskem prazniku. Izročil jim jih je župan Slavko Dragovan. (Foto: M. B.-J.)

Kometovci kot samorastniki

V Kometu, sodobni tekstilni tovarni, so se v štirih desetletjih velikokrat odrekli na račun razvoja - Nova trgovina

ROSALNICE - Te dni je minilo 40 let, odkar je pet delavcev pričelo šivati v delavnici, iz katere je zrasla metliška tekstilna tovarna Komet, ki ima danes 430 zaposlenih. Jubilej so v podjetju proslavili z otvoritvijo nove industrijske prodajalne ob tovarni v Rosalnicah pri Metliki.

Direktor Anton Tome je ob tem poudaril, da so z otvoritvijo potrdili zgodbo o uspehu, na katero so dandanes, ko z vseh strani pritiska velika konkurenca, še posebej ponosni. Sicer pa je bilo v zgodovini Kometa več pomembnih prelomnic. Do leta 1980 je bilo značilno veliko zaposlovanje in investiranje. Leta 1972 so se preselili v novo tovarno v Rosalnicah, istega leta pa je bil zgrajen tudi obrat v Starem trgu ob Kolpi. Med leti 1980 in 1990 so vlagali v strojno opremo, v zadnjem desetletju pa se je prav zaradi modernizacije proizvodnje zmanjšalo število zaposlenih.

Za Komet je značilno, da so se vedno opirali le na svoje moči, napredek pa so dosegli velikokrat

tudi za ceno številnih odrekanih. Zato se danes lahko pohvalijo, da so poslovali zgolj s svojim denarjem in brez izgub, za letošnje leto pa načrtujejo 1,2 milijarde tolarjev prihodkov od prodaje izdelkov. Do konca leta nameravajo kupiti še računalniško voden stroj za polaganje blaga in urediti 800 kv. metrov skladiščnih prostorov. Za naslednje leto pa načrtujejo povečanje lastnega proizvodnega programa, poleg katerega delajo tudi dodelavne posle za deset tujih podjetij, zadnje čase pa tudi kreirajo za tujo blagovno znamko.

M. B.-J.

ODPRTA POT V TRGOVINO - V 138 kv. metrov veliki Kometovi industrijski prodajalni v Rosalnicah, ki je veljala 50 milijonov tolarjev, ponujajo vse tekstilne izdelke iz Kometa ter še iz nekaterih slovenskih tovarn. Trak pred vhodnimi vrati sta prerezala po stažu najstarejša Kometa delavca Martina Švajgerja in Martina Vukčiča. (Foto: M. B.-J.)

Skladišč ne bo več primanjkovalo

V Danfossu je zaradi nabave novih strojev začelo primanjkovati skladiščnih prostorov - Pod novim skladiščnim šotorom prostora za 110 tisoč kompresorjev - Tudi carinsko skladišče

ČRNOMELJ - V črnomaljskem Danfossu ugotavljajo, da bo letošnje leto za njih nedvomno najuspešnejše doslej. Poleg številnih poslovnih uspehov, ki so jih dosegli, so pretekli teden odprli še tisoč kv. metrov veliko skladišče gotovih izdelkov, torej kompresorjev za hladilno in zamrzovalno tehniko. Od priprave osnutkov in dokumentacije do otvoritve je preteklo le borega pol leta, naložba pa je veljala 45 milijonov tolarjev.

V Danfossu so skladišče gotovih izdelkov zelo nujno potrebovali, čeprav so skrbili za zalogo nameenjali veliko pozornost. Vendar je prodaja kompresorjev sezonskega značaja, v sezonskih mesecih pa je povpraševanje večje, kot zmorejo

• V črnomaljskem Danfossu, ki sodi med najuspešnejša slovenska podjetja, je zaposlenih 1.100 ljudi, kar je za približno sto več kot pred letom dni. V prihodnjih letih pa načrtujejo v Črnomlju še gradnjo štiri do pet tisoč kv. metrov velike proizvodne hale, zaradi česar se bo gotovo povečalo tudi število zaposlenih.

narediti izdelkov. Sicer pa se je v zadnjih treh letih proizvodnja v Črnomlju ustalila na 3,5 milijona kompresorjev na leto. Predvsem pa so zadovoljni, da sami izdelujejo ali obdelujejo že skoraj vse sestavne dele. Prav zaradi nabave številnih obdelovalnih strojev pa je bilo prostora za skladišče vse manj. Zato so se odločili postaviti skladiščni šotor, v katerem lahko shranijo 110 tisoč kompresorjev, ki jih v Danfossu izdelajo v osmih dneh.

Veselo miklavževanje

SEMIČ - Kulturno društvo Orel iz Semiča vabi v nedeljo, 3. decembra, ob 17. uri v semiški kulturni dom na veselo miklavževanje. Miklavž bo obdaroval najmlajše ob pomoči staršev in drugih dobrotnikov. Pol ure prej bo pred farno cerkvijo predstava parkljev in govor Lucifera. V Črmošnjicah pa bo Miklavž obiskal otroke istega dne ob 10. uri v gasilskem domu.

V šotoru je še pisarna za skladiščenje, prostor za pripravo pošilk ter za stroje za ovijanje palet in tri hidravlične rampe.

Kot je povedal Ivan Stajdohar, vodja izvoza v Danfossu, bodo v skladišču uredili tudi carinsko skladišče tipa D, ki bo omogočaločasno skladiščenje blaga pod carinskim nadzorom v tranzitu. Skladišče bo le za njihove potrebe, z njim pa bodo zmanjšali stroške za najem carinskih skladišč in tranzitni čas.

M. B.-J.

Predstavi za odrasle in otroke

ČRNOMELJ - V petek, 1. decembra, bo ob 19.30 v tukajšnjem kulturnem domu za gledališki abonma izven na ogled predstava Ingmarja Bergmana Prizori iz zakonskega življenja v izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega. V soboto, 2. decembra, pa bo ob 17. uri v kulturnem domu na ogled gledališka predstava za otroke Miha, Minka in gledališka šminka. Vstopnice za obe predstavi je mogoče kupiti v predprodaji vsak delovni dan od 9. do 19. ure v pisarni Zika, ali uro pred predstavama na blagajni.

NASTOP LJUBLJANSKIH MADRIGALISTOV - 25. novembra, na predvečer metliškega občinskega praznika, je v župnijski cerkvi sv. Nikolaja nastopil mešani komorni pevski zbor Ljubljanski madrigalisti, ki velja za enega najboljših ne le v Sloveniji, ampak je požel veliko uspehov tudi na nastopih po svetu. Zato ne čudi, da je bilo poslušanje njihovega petja v akustični metliški cerkvi še posebej užitek. Zbor sicer že deset let vodi Matjaž Šček, tokrat pa mu je dirigiral Joži Salej. (Foto: M. B.-J.)

Črnomaljski drobir

NAPAKA - Črnomaljski svetniki so šele nedavno razpravljali o finančnem poročilu jurvevanja, ki je bilo julija. Ugotovili so, da so imeli prihoditvi skoraj 200 tisočakov prihodkov od prodaje majic, vendar so največji poznavalci med svetniki opozorili, da so imele majice z zemljevidom Bele krajine veliko napako. Draščičani jih namreč niso kupovali, ker na njih ni označenega tako pomembnega kraja, kot so Drašči v sosednji metliški občini. In še poduk svetnikov: naj se risarji zemljevida naučijo zemljepisja!

POMLAJEVANJE - V poročilu o požarni varnosti v črnomaljski občini, ki so ga napisali na Gasilski zvezi Črnomelj, je zaslediti, da se ob pestrem in zahtevnem delu gasilci ukvarjajo tudi s - pomlajevanjem. Pričakujemo lahko, da se bo zaradi tega zanimanje za njih zlasti pri nežnejšem spolu zelo povečalo. Če bodo gasilci pri pomlajevanju uspešni, bodo morda zaslužili tudi marsikateri tolar, ki ga tako krvavo potrebujejo za svoje delo.

Semiške tropine

VARNOST - Le malokatera seja semiškega občinskega sveta se konča brez premlevanja o romski problematiki, ki je v občini zares vse bolj pereča. Tako na zadnji seji pred tednom dni svetniki niso mogli mimo poskusa posilstva, ki sta ga zagrešila dva Roma. Ob tem so se spraševali, ali so sploh še varni, če se odpravijo v gozd po gobe ali podirajo drevesa. Sicer pa slednjih kmalu ne bodo imeli več, kajti vse več jim jih posekajo prav Romi. Ko se namreč odpravijo sekat (tuje) hraste, mimogrede poderejo še nekaj lip, saj ne razlikujejo dreves, dokler ne padejo na tla. Takšne so namreč ugotovitve "civilov" o drvarskih sposobnostih Romov.

TELEFON - Ljudje, ki živijo v okolici izvira Krupe - pa izvir pri tem ni menda nič kriv - se jezijo, ker se le redko zgodi, da se lahko pogovarjajo s pomočjo prenosnega telefona. Še takrat, ko jim uspe dobiti zvezo, je ta navadno kaj kratkega daha. Če bi se kaj takega dogajalo v Ljubljani, bi bilo najmanj, kar bi se lahko zgodilo, da bi jih nekaj letelo iz svojih direktorskih foteljev, morda pa bi bila na obzorju celo kakšna lokalna vojna.

URA - Prvi pogled na stensko uro v sejni sobi v semiški občinski hiši da slutiti, da se Semičani zgledujejo po metliškem županu Dragovanu ali da ga celo posnemajo. Toda človek kaj hitro ugotovi, da je metliški župan enkrat en in neponovljiv. Semičani pa tudi. Tako ima Dragovan ročno uro, ki na pragu zime (še vedno) kaže pravičen poletni čas, medtem ko so si Semičani svoj čas prikrojili nekoliko po svoje. Ni zimski, a tudi poletni ne, čeprav se bolj nagiba k slednjemu. Predvsem pa za semiško uro velja, da niti dvakrat na dan ne kaže pravičnega časa.

Na stečaj odprta vrata knjižnice

METLIKA - Ljudska knjižnica Metlika vabi v počastitev 200-letnice rojstva pesnika Franceta Prešerna v nedeljo, 3. decembra, od 13. do 18. ure na dan odprtih vrat slovenske kulture. Ta dan bodo odprli vrata knjižnice za izposajo in vračanje knjižničnega gradiva, vpis novih članov knjižnice z brezplačno članarino za eno leto, ogled priložnostne knjižne razstave o Prešernu in razstave knjig za družinsko branje, branje knjig, časopisov in revij, družabne igre, ogled risank in mladinskih filmov ter uporabo interneta. Na ogled bodo tudi fotografije o delu knjižničarjev v letošnjem letu.

Srečanje tamburaških skupin

SUHOR - V petek, 1. decembra, bo ob 19. uri v kulturnem domu na Suhorju pri Metliki srečanje mladih tamburaških skupin iz Bele krajine.

Celo desetletje na čelu gasilcev

Zvone Avsec, ki že deset let vodi Gasilsko društvo Rožni Dol, je ob semiškem občinskem prazniku prejel diplomu za dolgoletno in požrtvovalno delo v gasilstvu - Pomembno delo z mladimi

GORNJE LAZE - Prostovoljno gasilsko društvo Rožni Dol je eno od devetih v semiški občini. Staro je 52 let in ima okrog 80 članov iz Rožnega Dola, Pribišja, Potokov, Brezja, Prelogov in Gornjih Laz. V povprečju sta od vsake hiše pri gasilcih po dva družinska člana, sicer pa je bilo to društvo do pred dvema letoma, ko so ustanovili Športno društvo, edino na rožnodolskem območju.

Eden najbolj prizadevnih članov GD Rožni Dol je Zvone Avsec z Gornjih Laz, ki je prišel v gasilske vrste leta 1972, deset let pa je že predsednik društva. Ne čudi torej, da je Avsec ob letošnjem semiškem občinskem prazniku dobil občinsko diplomu za prizadevno in dolgoletno delo v gasilstvu. Kot je pisalo v obrazložitvi, je bilo med njegovim predsednikovanjem veliko narejenega, sam pa je sodeloval pri vseh delih ali jih celo opravil kar sam. "Zavedam se, da je društvo prostovoljno in nikogar pač ni mogoče prisiliti k delu. Zato marsikdaj raje poprimem sam, namesto da bi koga prosil ali se kregal," pravi Avsec.

Zvone si je še posebej prizadeval za gradnjo športnega igrišča pri gasilskem domu ter za ustanovitev Športnega društva Rožni Dol, saj

Zvone Avsec

dobro ve, kako je poleg operativne dejavnosti gasilcev pomembno tudi delo z mladimi. Ti pa so se v zadnjih letih vključili v obe društvi, ki sta pomembno gibalno v rožnodolski dolini. Veliko zaslug za vse to ima prav Avsec in kot je še zapisano v obrazložitvi za priznanje, je zaradi poštenega, nesebičnega, požrtvovalnega dela v obeh društvih Zvone med krajani zelo priljubljen.

"Ko so po dolini še vozili vlaki s parnimi lokomotivami, je bila v teh krajih precejšnja požarna ogroženost. Sedaj je znatno manjša, čeprav smo obdani z gozdovi. Kljub temu moramo biti vedno v pripravljenosti, ker smo daleč od ostalih gasilskih društev," pove Avsec. GD Rožni Dol ima sedaj le prikolico z gasilskim orodjem, kajti avto je že pred časom zastaral. Upajo pa, da bodo morda dobili avto čez dve leti.

M. B.-J.

Nacionalnemu sledijo lokalni programi

V Kočevju so pripravili posvet o LPVO - Prisotni predstavniki kar 16 občin - Priporočena nadgraditev lokalnih z regionalnimi rešitvami

KOČEVJE - Oddelek za okolje in prostor občine Kočevje in Oikos, d.o.o., Svetovanje za okolje z Vira pri Domžalah sta minuli četrtek v Kočevju pripravila posvet o Lokalnih programih varstva okolja (LPVO). Po prvem takšnem posvetu v Mariboru, na katerem je bilo vsega le nekaj občin, se je tokratnega posveta udeležilo 30 predstavnikov iz skupno kar 16 slovenskih občin ter ministrstva za okolje in prostor, ki je posvet tudi financiralo.

Kot je povedal načelnik Oddelka za okolje in prostor na kočevski občini Leon Behin, so posvet pripravili na pobudo ministrstva za okolje in prostor z namenom, da bi predstavili LPVO, ki so v fazi priprave. V vsej Sloveniji je namreč še vedno manj kot 10 občin, ki imajo ali pripravljajo te programe, čeprav so ti po zakonu o varstvu okolja iz leta 1993 za mestne občine obvezni. Nič boljše tudi ni v drugih srednjeevropskih državah, saj tudi tam, kljub izdatni podpori mednarodnih organizacij, niti 5 občin nima LPVO. Ker je občina Kočevje zato še vedno zanimiv primer programiranja za širšo javnost in institucije, so na posvetu predstavili postopek priprave in vsebino LPVO za občino Kočevje, pa tudi LPVO za mestno občino Maribor, ki bo prva med mestnimi občinami zadostila zakonski zahtevi po LPVO. Več o tem in priporočilih ministrstva za okolje in prostor v projektnem svetu LPVO občine Kočevje mag. Inga Turk.

"Do leta 1998 smo se ukvarjali s pripravo nacionalnega programa varstva okolja, zato smo šele po

tem letu začeli aktivneje spodbujati občine za LPVO," je povedala Turkova. Dodala je, da imajo pri tem sicer prednost mestne občine, da pa bo ministrstvo pomagalo strokovno in finančno tudi vsem drugim občinam, ki bodo začele postopek za pripravo LPVO. Poudarila je, da dejstvo, da v Sloveniji ni regionalne ravni, ne le da ni prid, marveč celo otežuje reševanje okoljskih problemov. Na pripombo udeležencev posveta, da nekatere občine nimajo ne denarja in ne kadra, da bi lahko pripravile LPVO, je dejala, da ministrstvo priporoča, da se manjše občine združijo in da

bodisi same ali v povezavi s kakšnim večjim mestom oziroma občino skupaj pristopijo k pripravi LPVO. Kot primer uresničevanja priporočila, da se "lokalne rešitve nadgradi z regionalnimi", je navedla dogovore mestne občine Maribor z okoliškimi občinami, takšen pa bi lahko bil tudi kočevski LPVO, saj, kot je potrdil tudi Behin, že razmišljajo o povezavi s sosednjimi občinami, s katerimi imajo skupni vodovod.

M. L.-S.

Avtobusno postajališče v Ponikvah

VIDEM-DOBREPOLJE - Ob gasilnem domu na Ponikvah so začeli z gradnjo avtobusnega postajališča na zemljišču, ki je v lasti Gasilskega društva Ponikve. Postajališče je bilo prej sicer drugje, vendar se ga tam ni dalo urediti in razširiti. Vrednost gradbenih del znaša 3 milijone tolarjev, izvajal pa jih Gradbeno podjetje Grosuplje. Dela bodo ob primernem vremenu končana še ta mesec.

Koncert

FARA - V soboto se bo ob 18. uri v dvorani OŠ Fara začel koncert tamburaške skupine Ivan Podnar in mešanega pevskega zbora iz Skrada na Hrvaškem. Koncert organizirata Kulturno društvo Fara in kočevska območna izpostava SLKD.

mag. Inga Turk

Sodeluje že vsaka peta domačija

Podelili nagrade 6. natečaja za najlepše urejeno domačijo, vikend in poslovni prostor - Dvakrat več udeležencev kot na prvem natečaju

FARA - Ob zaključku 6. natečaja za najbolj urejeno stanovanjsko hišo, počitniško hišo in poslovni prostor v kostelski občini so minuli petek v Fari pripravili prireditev, na katero so povabili vse udeležence letošnjega natečaja. Prireditev je tako kot natečaj, ki je potekal v okviru vseslovenske akcije Moja dežela - lepa in gostoljubna pod geslom: Kostelci pometimo pred svojim pragom, organiziralo Turistično športno društvo Kostel v sodelovanju z občino Kostel.

Na letošnjem natečaju je sodelovalo 44 udeležencev, kar je sedem več kot lani in skoraj dvakrat več, kot jih je bilo na prvem natečaju pred šestimi leti. Ker je v občini, ki šteje okoli 700 prebivalcev,

približno 215 domačij, to pomeni, kot je povedal predsednik TSD Kostel Stanko Nikolič, da na natečaju sodeluje že vsaka peta domačija. Ob tem, da podatki kažejo, da je iz leta v leto več prijavljenih, je izrazil upanje, da bo nekoč tekmovala vsaka druga hiša. Sicer pa je natečaj, kot je povedal Andrej Pečnik ob predstavitvi dela društva in njegovih prizadevanj za pospešitev razvoja turizma, le ena od aktivnosti društva, ki je okolju letos namenilo še prav posebno pozornost. Tako so ob rednih akcijah čiščenja in urejanja okolja in Kolpe, ki potekajo skozi vse leto, letos organizirali tudi veliko čistilno akcijo, ki so jo posvetili dnevom Zemlje, voda in varstva okolja, prvič pa so tudi pokosili večje površine zapuščenih travnišč. Med akcijami za lepši videz okolja je omenil tudi, da so sanirali vseh 23 divjih odlagališč odpadkov, med ostalimi pa, da so opremili plezalno Hribsko steno in postavili devet novih informacijskih kozolcev, 15 kazipotov ter gavage in kurjo glavič kot dve posebni obeležji, kakršnih imajo sedaj ob 55 kozolcih v

občini skupno že 8.

"Izredna vrtnarska spretnost je odlika vseh udeležencev natečaja," je povedala članica strokovne komisije Ljuba Turk Šega ob predstavitvi letošnjega natečaja. Zato ocenjevalna komisija, v sestavi Vinko Zajec, Marija Bauer in Mojca Selan, ni imela lahkega dela. Kljub temu so se na priporočilo in v soglasju s strokovno komisijo, v kateri sta bila poleg Turkove še Marko Mikuletič in Stanko Nikolič, odločili, da prvo nagrado podelijo Mojci in Alojzu Selanu iz Banjalo 7a, drugo Mariji Zalar iz Rajšel 5 in tretjo Ani in Jožetu Selanu iz Novih Sel 2. "Z oblikovanjem vrtovev ste v prostor Kolpe začeli vnašati življenje," je dejala Turkova in dodala, da bi sedaj to življenje morali prenesti tudi na okolje izven meja svojih vrtov in dvorišč. Poudarila je, da je njihovo delo že preraslo okvirje natečaja za najlepše urejen vrt ter da bi zato moralo že prihodnje leto kazalo natečaj razširiti na natečaj za oživitve kulturne krajine. V kulturnem programu prireditve, na kateri so vsem sodelujočim na natečaju podelili spominske nagrade ter posebne nagrade prvim trem, je nastopila skupina Nagelj iz Kočevja ter domačin Marjan Obranič, med gosti pa je bil tudi predsednik Turistične zveze Slovenije Marjan Rožič.

M. LESKOVŠEK-SVETE

NA ZMAGOVALNIH STOPNIČKAH - Dobitniki nagrad za najbolj urejeno okolico stanovanjske hiše v občini Kostel so tudi letos stopili na zmagovalne stopničke: na najvišjo se je povzpela Mojca Selan, na drugo Marija Zalar in na tretjo Ana Selan. Nagrade jim je podelil kostelski župan Valentin Južnič. (Foto: M. L.-S.)

Koncert družine Galič

VELIKE LAŠČE - Občina Velike Lašče organizira koncert Slomškovič, narodnih in božičnih pesmi v izvedbi družine Galič, ki bo v petek, 8. decembra, ob 18.30 v velikaški cerkvi. Prostovoljni prispevki bodo namenjeni obnovi župnijske cerkve.

M. LESKOVŠEK-SVETE

ROMANTIKA - Predsednik kočevskega območnega združenja Rdečega križa Mihael Petrovič je v ponedeljek na programsko volilni seji skupščine območnega združenja v Kočevju dejal, da življenje ni teorija. Zato je, kot je povedal, suhoparnemu poročilu o delu RK in njegovem finančnem poslovanju dodal še svoje osebno poročilo o bolj romantično noto. Žal pa se je v vsem, kar je povedal, "romantika" občutila le v načinu povedanega in njegovem občutenju problema, nikakor pa ne v vsebini. V dejstvu, da je v Kočevju veliko revežev, ki potrebujejo pomoč, in da se morajo aktivisti RK potruditi in jih najti, saj za mnoge med njimi ne vemo, ker se svojega stanja sramujejo in ga zato skrivajo, ni namreč prav nič romantičnega!

INFORMATIVNO ZBIRANJE - Navdušen nad maketo mesta Kočevja, ki jo je izdelal Franc Kromar iz Kočevja iz lesa po Valvasorjevi upodobitvi, je njegov znanec Andrej Grebenc pred nedavnim pričel informativno zbirati denar med kočevskimi podjetniki, obrtniki in drugimi ustanovami. Po njegovem prvotnem predlogu naj bi maketa našla svoj prostor v novih prostorih kočevske knjižnice, zato je začel po Kočevju povpraševati, kdo bi prispeval denar knjižnici, da bi ta lahko odkupila maketo. Žal v knjižnici nadejo niso bili navdušeni oziroma, povedano preprosto in edino resnično, makete nečejo! Kromar se je zato obrnil na kočevsko občino, ki naj bi našla primerno mesto za maketo in določila način zbiranja denarja. Če že drugače ne, si maketa namreč zasluži pozornost javnosti vsaj kot delo, v katerega je bilo vloženega preko tisoč ur potrpežljivega dela - škoda pa bi tudi bilo, da informativno zbrana denarja ne bi tudi dejansko pobrali!

Ribniški zobotrebi

OGROŽENI "PIŠČALKARJI" - Zaradi visoke vode na zadrževalniku Prigorica, ki je bil zgrajen leta 1986 za varovanje Dolenje vasi pred poplavi, je ob koncu tedna močno narasla voda v akumulacijskem jezeru, ki zajame okrog devet milijonov kubičnih metrov vode. Med prebivalci je završalo, saj je podjetje Hidrotehnik, ki vzdržuje jez, zapornico dvignilo do konca (zmanjšali so obremenitev jez, ki bi ob večdnevni deževju lahko popustil) in tako pospešilo pretok vode. Ta je vzdolž ponedelj poplavljal polja, nevarnost je grozila tudi hišam ob vodi (zalila je nekaj kleti). V krajevni skupnosti Dolenja vas so že ob gradnji zadrževalnika opozarjali, da je potrebno poleg obnove struge Bistrice čez Dolenjo vas, torej na območju pod zadrževalnikom, kamor se stekajo vode iz ribniške doline in okoliških hribov, urediti tudi številne požiralnike na dolenevaskem polju, ki so zamašeni. "Če bi strokovnjaki poslušali klic ljudi ob vodi, bi jih že zdavnaj "spucali" in ne bi bilo prav nobene panike. Občina bo morala hitro ukrepati, drugače bomo mi!", so v noči s sobote na nedeljo, ko je bilo najbolj kritično, godrnjali ogroženi krajevni "piščalkarski vasi". (Piščalkarski, ker so tam doma lončarji, ki izdelujejo tudi igrače, ki v ritki piskajo - od tod ljubkovalno ime "piščalkarji").

KONKURENCA - Tudi ribniški birtji strežejo priljubljeno dolenjsko vino, ki je iz ponudbe že izrinilo na tem območju dolga leta najbolj iskano primorsko žlahtno kapljico. Za pive, oziroma njihove žepe, rdečkaste tekočine v suhorobarski deželi prihajajo "trezneji dnevi", saj je konkurenca poskrbela za občutno nižje cene kot prejšnja leta. Zlasti v gostišču "na ovinku" je mogoče deci kiselske kapljice po grlu spustiti za sedemdeset tolarjev, medtem ko gostilna "z dolgo tradicijo" za isti odmerek zaračunava kar 110 tolarjev. Ni treba uganiti, kje je večja gneča!

Mrliška vežica v Strugah

VIDEM-DOBREPOLJE - Stružanci bodo v kratkem dobili svojo mrliško vežico, za kar že imajo zagotovljena sredstva iz občinskega proračuna. Upočasnitev načrtovanih del gre predvsem na račun postopkov odmere in prepisa zemljišč, saj mora postati njihov lastnik občina. Do spomladi bodo prepisi in potrebnega dokumentacija že nared.

PRVIČ V KOČEVJU - Od torka do petka prejšnji teden je bila v Likovnem salonu v Kočevju odprta prodajna razstava izdelkov varovancev Varšivno-dolovnega centra (VDC) iz Ribnice in OŠ Ljubo Šerčer iz Kočevja. Razstava je nastala kot plod dolgoletnega dobrega sodelovanja med kočevsko šolo s prilagojenim programom in ribniškim VDC, ki že 11 let nudi dnevno varstvo odraslim duševno in telesno prizadetim ljudem. VDC ima trenutno 24 varovancev, od katerih jih je polovica z območja kočevske občine. Kot je povedala Nanča Mohar Opeka iz VDC, je bil to tudi razlog, da so se odločili, da bodo po več razstavah, ki so jih do sedaj imeli v Ribnici, delo svojih varovancev predstavili tudi v Kočevju. Pomudba njihovih izdelkov, ki jih je sicer možno kupiti tudi v prostorih VDC v Lepovčah 23, pa je skupaj z voščilnicami, ki so jih izdelali učenci OŠ Ljubo Šerčer v likovni delavnici pod vodstvom Majde Irah (levo), marsikateremu obiskovalcu razstave omogočila, da je opravil tudi že kakšen nakup za novoletno obdaritev. (Foto: M. L.-S.)

PODARIMO JIM MAVRICO - Klub literatov Kočevske je ob prvi obletnici svojega delovanja minuli petek zvečer pripravil v Šeškovem domu v Kočevju dobrodelno prireditev z naslovom »Podarimo jim mavrico«. Osrednja gostja na prireditvi je bila ambasadorica Unicefa, gledališka igralka Milena Zupančič. V ospredju prireditve je bila predstava, ki jo je pripravila dramska skupina OŠ Zbora odposlancev, v njej pa so kot udeleženci zaigrane avdicije nastopili: šolski pevski zbor OŠ Ob Rinzi, mažoretna plesna skupina iz Kočevja, baletnik Gregor Guštin, nekdanji pevec skupine Hazard Dominik Trobentar ter moški pevski zbor Svoboda, ki je sklenil prireditev s pesmijo članice kočevskega kluba literatov Živke Komac »Zdravica Zemlji«, ki jo je uglasbil prof. Miloš Humek. Del denarja, zbranega s prispevki pokroviteljev, prodajo vstopnic ter knjig članov kluba literatov Kočevske, bodo namenili za zdravljenje otroka iz socialno ogrožene družine, del pa kot pomoč pri nadaljevanju študija enemu izmed nadarjenih kočevskih otrok. (Foto: M. L.-S.)

Prenova nujna še pred posodobitvijo

Pred štirimi leti prenovljen prezračevalni sistem ne bo zdržal do posodobitve - Kriva okvara v obratu Ljubljanskih mlekar in sušno poletje - Dodatna investicija vredna 13 mio. tolarjev

KOČEVJE - V kočevski občini so že pred tremi leti pričeli z izdelavo projekta posodobitve in razširitve čistilne naprave. Projekt so pred nedavnim dokončali in če bo denar, bodo že prihodnje leto pričeli z gradnjo. Kljub temu pa bodo še pred tem prenovili prezračevalni sistem, saj čeprav so ob njegovi zadnji prenovi pred štirimi leti mislili, da bo zdržal do posodobitve in razširitve čistilne naprave, si »morebitne ponovitve letošnjega poletja«, kot pravi vodja čistilne naprave Bojana Klepac, "ne želijo in tudi ne smejo privoščiti".

Čistilno napravo v Kočevju so zgradili med prvimi v Sloveniji. Neprekinjeno deluje že od leta 1981 in čisti odplake mesta Kočevja in bližnje okolice ter greznične mulje, ki jih pripeljejo na napravo. "Je mehansko-biološka z anaerobno stabilizacijo blata v gniliščih," pojasnjuje Klepčeva in dodaja, da je zaradi dolgotrajnega delovanja tehnološko zastarela in premajhna, prav tako pa tudi ne zadošča

več po učinku čiščenja novi zakonodaji iz leta 1996, saj je bila projektirana samo za čiščenje ogljikovih spojin, ne pa tudi dušikovih in fosforja. "Eden od problemov, da se že prej ni pričelo s posodobitvijo in razširitvijo čistilne naprave, čeprav smo o tem začeli v Kočevju razmišljati že pred leti, je bilo lastništvo zemljišča, ki je v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov," pravi Klepčeva in potrjuje nujno, da je sedaj za to že skrajni čas.

"Od leta 1986 pa vse do letos na čistilni napravi nismo imeli težav," pravi Klepčeva. Težave pripisuje razširitvi obrata Ljubljanskih mlekar v Kočevju. "Razširjen obrat sirarne je pričel z delom zgodaj spomladi, že maja pa smo imeli na čistilni prve težave," pravi. Te so povečane zaradi okvare v sirarni, ko je mleko iztekalo v kanalizacijo, kar je poleti privedlo skoraj do popolnega zloma čistilne naprave. "Za splošno preživetje mikroorganizmov smo morali uporabljati velike količine čistega kisika, kar pa je bilo zelo drago," pravi Klepčeva in dodaja, da so jim Ljubljanske mlekarne sicer povrnila del

stroškov, ki so nastali zaradi okvare v sirarni, da pa ostaja dejstvo, da je sirarna za sedanjost zmogljiva, vendar čistilne naprave, ki je na določenih delih bistveno manjša od projektne zmogljivosti 20 tisoč populacijskih enot, prevelika dodatna obremenitev. V pretežni meri zaradi dodatnih obremenitev, ki so nastale v obratu sirarne, v manjši pa tudi zaradi letošnjega sušnega in vročega poletja, ki je doprineslo, da je letos poleti v okolici čistilne naprave močno smrdelo, pa bodo prihodnje leto tudi pristopili k prenovi prezračevalnega sistema. Investicija bo stala 13 milijonov tolarjev in je nujna, kot pravi Klepčeva, saj bo omogočila, da se bo izboljšal odstotek čiščenja in, kar ni nič manj pomembno, tudi vpliv čistilne naprave na okolico.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Bojana Klepac

METELKO SE VISI - Plakat bivšega dvakratnega državnega poslanca in krajsi čas tudi trebanjskega župana ter še aktualnega občinskega svetnika Alojzija Metelke (SLS+SKD) še precej časa po zadnjih državnoborskih volitvah visi ob cesti na priključku ceste iz Prelesja proti Sentrupertu. No, tako je bilo vsaj še prejšnjo soboto. Sicer pa se Metelko lahko tolaži, da je takih primerov še kar nekaj v trebanjskih in sosednjih občinah in da je njegov poster odlično ohranjen, kot da ga je njegov privrženec ali ljubitelj obesila šele včeraj. Če bi to utegnulo stranko udariti po žepu, bi si morda nekoliko bolj belili lase...

OSNOVNOŠOLSKA KONTROLA ZDRAVSTVA - Svetnik Pavel Jarc (LDS) je menil, da bi morali dobiti svetniki na mizo od komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja ali vsaj iz ust njenega predsednika več podatkov o kandidatih za člane svetov zavodov, zlasti o kvalifikacijski strukturi. Predvsem ga je zmotil predlog komisije za imenovanje članov v svet zavoda Zdravstvenega doma Trebnje (Marjan Peter Pavlin, dr. med. - N.Si Trebnje, Peter Marn, Dol pri Trebnjem - SDS in Justina Pančur - DeSUS), kajti po njegovem je smešno, da med ljudi s fakultetno izobrazbo pošiljajo človeka z osnovno šolo. Nekateri svetniki so ob Jarčevi pobudi sicer zardevali, rekli pa niso nobene in s 15 glasovi za in 3 proti (Jarc, Igor Teršar - LDS, Ivan Vovk - ZLSD) podrl omenjeni predlog "kviza".

Sevniški paberki

INOVAČIJA ALI KRAJA? Vaščani Okroglic so se te dni hudo sporekli in so bili tako besni, da so tisti, ki jim ni bilo za preverjanje mišične mase ob grozečem fizičnem spopadu, raje poklicali na pomoč sevniško policijo. Varuhi miru, vajeni vse kaj hujšega, niso imeli pravzaprav nobenega resnejšega dela. Povod za konflikt v Okroglicah je bil ta, da so domačini po naključju, ob popravilu vodovodnih cev, ugotovili, da se je nekdo "na črno" s cevjo večjega premera priključil nad njihovo cevjo in so zato brž našli krivca, zakaj so tolikokrat ostali brez vode. Osumljeni povzročitelj je s to "inovacijo", ki jo drugi imenujejo za krajo, blagohotno pušcal vodo, kolikor je je pač še ostalo, po bregu navzdol in tako izdatno prispeval k suhim vodovodnim cevm. Zato, ker se bodo pogovarjali o gradnji vodovoda, bo verjetno "vroče" tudi v nedeljo ob 9. uri pri Vidku Močivniku, kamor je povabil vodovodni odbor Okroglic na sestanek vaščanov in odbora tudi sevniškega župana, loškega "mini" župana Zorana Cvarja, svetnike in druge goste.

SELITEV GEODETSKE UPRAVE - Ta teden naj bi se dokončno preselila geodetska uprava iz prostorov občine na Glavnem trgu v Šetinatovo hišo v sosesčini, ki jo obnavlja Mercator-Dolenjska, da bo v njej odprl sodobno samopostrežno prodajalno. Zlasti starejši Sevničani bi raje dočakali, da bi Mercator čim prej spet začel v starem mestnem jedru prodajati vsaj kruh in mleko.

"Hočem, torej zmorem!"

KRMELJ - Pod gornjim sloganom bo v Krmelju v telovadnici tamkajšnje osnovne šole v petek dopoldne potekal občinski otroški parlament, na katerem bodo učenci vseh osnovnih šol v sevniški občini spregovorili, kako otroci oz. mladi rešujejo svoje težave.

Sevničani imeli Prevent na kolenih

SEVNICA - V osmini finala pokala Slovenije so sevniški rokometaši vodili proti eni najboljših ekip v 1. A SRL Preventu tudi s štirimi zadetki, tik pred koncem pa so Slovenjgradčani srečno izenačili na 29:29. Ker pa so gostje v prvi tekmi doma premagali Sevnice kar s 15 zadetki razlike, bi bila tudi morebitna zmaga zgolj prestižna, čeravno Pirova. Največ zadetkov za Sevnico je dosegel Teraš (9), za goste pa Maksič (11). V prvenstveni tekmi 1. B DRL pa so Sevnici premagali Sežančane z 32:16 in so na 3. mestu s 14. točkami.

Trgovina s semenom za strnišča

"Lumparije" s semenom za strniščne dosejke - Regresirana, cenejša semena še za prijatelje - Vrniti proračunu 856.300 tolarjev - Svetniki odobrili intervencije v kmetijstvu

TREBNJE - Z regresirano nabavo semen za strniščne dosejke so nekateri hoteli očitno še zaslužiti kakšen tolar s preprodajo. Kajti gradivo k sklepu o proračunu zneskov preveč nabavljenih semen za strniščne dosejke, ki ga je pripravil za občinski svet oddelek za gospodarstvo, kaže da imajo marsikje lumpke, "mi jih imamo pa veliko", je odvrnil direktor občinske uprave Janez Slak svetniku Antonu Strahu (SLS+SKD), ko je ta komentiral, da je to pač draga šola in da ne bi kazalo zdaj zahtevati, da tisti, ki so prekoračili regresirano nabavo semen glede na normirano količina semena na hektar, da vrnejo obračunani znesek.

Strah je namreč izrazil pomislek, da bi si s akšnim odtegotvovanjem zneskov od akontacij izplačil pomoči za odpravo posledic suše v letu 2000 lahko nakopali tudi težave pravne narave. Slak je odvrnil, da je taka bojazen odveč. Takih "tičev", ki so s tem, ko so cenejša semena nabavljali še za prijatelje v sosednjih občinah in olajšali proračun za 856.300 tolarjev, je 32. Proračun ob naslednji akontaciji izplačila pomoči za odpravo posledic suše v letu 2000 bodo nekateri kar krepko občutili; rekoč, da sta s 64 in 63 tisočaki gospoda z imenom in priimkom, a mi ju tule ne bomo pribijali na pranger, tako kot tudi drugih ne. Nekdo je vzel kar 155 kg semen, sledi mu kolega s 110 kg preveč, dva posnemovalca s 105 kg, v lestvico TOP 100 "iznajdljivežev" se je vpisala še gospa z okroglimi stotimi kilogrami. (Se ve, gre za količino semen nad normirano porabo, ne za lastno tonažo!)

Na poziv oddelka za gospodarstvo se jih od 50 upravičencev, ki so nabavili regresirana semena, ni odzvala osmerica, a tudi zanjo ve-

Za regionalno razvojno sodelovanje

TREBNJE - Občinski svet je sprejel predlagane sklepe Podjetniškega centra Novo mesto, ki jih je pojasnil njegov direktor Andrej Škrinjar, za prehodno obdobje do ustanovitve Regionalne razvojne agencije (RRA) za Dolenjsko in Belo krajino. Svetnik Jože Rebolj (DeSUS) je odločno protestiral, da bi prevzeli poimenovanje RRA "za območje jugovzhodne Slovenije", kot so se odločili poimenovati to RRA za 16 občin v Ljubljani. Občina bo za pripravo Regionalnega razvojnega programa (RRP) v proračunu za leto 2001 zagotovila 1.380.000 tolarjev. V programski odbor RRP so imenovali diplomiranega ekonomista Bojana Rajerja.

Prešeren malo drugače

MIRNA, TREBNJE - Kulturno umetniško društvo Klas Mirna pripravlja dramsko igro Dr. France Prešeren malo drugače ob njegovi 200-letnici rojstva. Premierna uprizoritev bo v soboto, 2. decembra, ob 19. uri v TVD Partizan na Mirni, ponovitev pa v nedeljo, 3. decembra, ob 18. uri v Kulturnem domu Trebnje. V igri bodo sodelovali tudi člani društva in KUD Trebanjski oktet, ki bodo prepevali Prešernove pesmi.

"JE HRAMČEK ODPRT" - Tako so poimenovali koncert ljudskih pevcev, ki so ga v Sevnici teden dni po Martinovi nedelji pripravili Društvo vinogradnikov Sevnica-Boštanj, sevniška območna izpostava SLKD, sevniško KD Anton Martin Slomšek in društvo kmetič. Predvsem pesmi o vinu so prepevali Fantje s Preske, Koledniki iz Bušče vasi, Ljudski pevci iz okolice Škocjana in Bučke, Ljudski pevci iz Boštanj in Ragle iz Trebnje. Zbrane pevce in poslušalce so v jedlinici Lise pozdravili tudi sevniški župan Kristijan Janc, predsednik Zveze društev vinogradnikov Dolenjske Jože Peternel in kralj cvička Tone Jarkovič. Prireditev naj bi postala tradicionalna. (Foto: P. Perc)

80 let

dr. Alojzija Šuštarja

TREBNJE - Na predlog svetnika Marjana Zupančiča (N.Si) je občinski svet sklenil, da delegacija občinskega sveta obišče častnega občana ter ljubljene bivšega slovenskega metropolita in nadškofa dr. Alojzija Šuštarja ob njegovem 80. rojstnem dnevu. V delegacijo so poleg Zupančiča imenovali Alojzija Metelka (SLS+SKD), Braneta Veseliča (LDS), Franca Hribarja (SDS) in Janeza Antona Kovačiča (DeSUS). Tudi župan Ciril Metod Pungartnik je izrazil željo, da bi šel voščiti slavljencu.

Prešeren in njegov čas

TREBNJE - Osnovna šola Trebnje vabi ob 200-letnici rojstva slovenskega pesnika Franceta Prešerna na zaključno predstavitev projekta "Prešeren in njegov čas". Prireditev bo danes, 30. novembra, ob 18. uri v Kulturnem domu Trebnje.

V Združeni listi zadovoljni

SEVNICA - Predsedstvo ZLSD Sevnica je analiziralo rezultate volitev, s katerimi so zadovoljni, saj je Marija Jazbec zbrala največ glasov v Posavju. Sklenili so, da bo stranka še aktivnejša pri oblikovanju vsakdanjega življenja, posebno skrb pa bo namenila pridobivanju novih članov, predvsem delavcev in mladih, saj je program napisan prav njim na kožo.

B. L.

sovi za (proti so bili le štirje svetniki N.Si in SDS), za stipendiranje naslednikov kmetij, in sicer sedmerici študentov na fakultetah, še dodatno prerazporedi sto tisočakov, zanje in za osmerico srednješolcev pa bodo zagotovili stipendiranje do konca šolskega leta 2000/2001.

Za odpravo posledic škode na zemljiščih, ki jim jo povzročajo Romi, bo osmerica posestnikov dobila skupaj 249.000 tolarjev odškodnine. Odobrili so še 150.000 tolarjev Konjerejskemu društvu Sentrupert za izvedbo programa izobraževanja, promocije in izgradnje pripustnega mesta za kobile.

P. P.

Stoletna tradicija zadrugištv

V 4 mesecih zaključili 120 milijonov tolarjev vredno naložbo

ŠENTRUPERT - Sentrupert ima več kot 100 let zadrugišne tradicije, ki jo danes v tem kraju posebej trebanjska kmetijska zadruga. Po besedah njenega direktorja, Ludvika Jermana, tik pred otvoritvijo nove sodobne samopostrežne trgovine v Sentrupertu prejšnjem nedeljo, je 25. november velik dan za Sentrupert in za zadrugo. Veliko prizadevanja je bilo potrebnega, da so v štirih mesecih zaključili skoraj 120 milijonov tolarjev vredno naložbo. Gradbena dela je po načrtih projektivnega biroja Spino II iz Sentruperta izvedla novomeška enota Gradbenega podjetja Grosuplje, strojne instalacije Janez Grabnar in Rihard Peskar, elektroinstalacije Franc Nahtigal, hladilno tehniko je dobavilo podjetje Kraun iz Loč pri Poljčanah, opremo pa šentjursko podjetje Kovi. Jerman je pohvalil vse izvajalce, poudaril pa je, da si posebno zahvalo zaslužijo tudi delavci zadruga, ki so v kratkem času trgovino lepo založili.

V zadrugi so zaradi premajhnega prostora prejšnje trgovine že pred časom razmišljali o izgradnji večje samopostrežne prodajalne, kajti utesnjena trgovina ni več zadovoljevala zahtevnejših kupcev.

Keleminova bitka za HE na Savi

Bojazen, da bi nova vlada preprečila pospešeno izgradnjo HE Boštanj, kljub 5,8 milijarde tolarjev, kolikor je za to elektrarno zagotovila Bajukova vlada - Miklavčičevo slovo?

SEVNICA - Še vedno obstaja bojazen, da bi nova vlada že sprejete sklepe razveljavila in s tem preprečila pospešeno izgradnjo HE Boštanj, in to kljub 5,8 milijarde tolarjev, kolikor je za to elektrarno zagotovila Bajukova vlada. Poslanec SDS Branko Kelemina z Bance pravi: "Okoli tega denarja se namreč pojavlja veliko različnih lobistov znotraj elektro sistema, ki sežejo v sam vrh LDS in ki imajo velike apetite, da bi vsaj del tega denarja potegnili na svoje mlino."

Zato tudi hudi napadi medijev in lobistov na odločitve vlade in ministra Zagožna zaradi sprejetih odločitev. Kakorkoli že bo, sevniška občina in celotno Posavje ne sme dovoliti za nobeno ceno, da se sklepi vlade in ministra Zagožna razveljavijo. Če bomo to dopustili, potem spodnjejsavske verige elektrarn še nekaj let ne bo. Zato moramo v Posavju ostati enotni in odločni, da se najslabši scenarij (razveljavitev sklepov Bajukove vlade) ne bo uresničil." Kelemina še dodaja, da je ravno zato, da bi Posavci še enkrat javno, enotno podprli odločitve ministra Zagožna in sklepe odhajajoče vlade, predlagal sevniškemu županu Kristijanu Jancu, hkrati predsedniku pokrajine Posavje v ustanavljanju, da je prejšnji ponedeljek sklical novinarsko konferenco. Kelemina meni, da mora Posavje v prihodnjih tednih doseči čimprejšnjo pripravo in podpis koncesijske pogodbe, ki mora v čim večji meri upoštevati interese lokalnih skupnosti in Posavja. Pri tem opozarja, da določbe sprejete zakona o podelitvi koncesije za izkoriščanje vodnega potenciala spodnje Save v nekaterih

NOVA SAMOPOSTREŽNICA V ŠENTRUPERTU - Vodstvu zadruga in krajanom so ob tej pridobitvi čestitali tudi visoki gostje, predsednik državnega sveta Tone Hrovat, trebanjski župan Ciril Pungartnik in predsednik KGZ Slovenije Peter Vrsk. Ob otvoritvi se je kljub deževju zbrala velika množica, slovesnost je poveljal pevski zbor Sentruperskih vinogradnikov, prodajalno pa je svečano odprla njena poslovodkinja Tamara Kisovec. (Foto: P. Perc)

NOVA POŠTA V BOŠTANJU - V ponedeljek popoldne sta sevniški župan Kristijan Janc in generalna direktorica Pošte Slovenije Marija Ribič takole prerezala trak pred novo boštansko pošto (na posnetku), v kateri je 120 m² uporabnih površin in je pomembna pridobitev za kraj. Direktor novomeške poslovne enote Karel Kaps se je tudi zahvalil vsem, ki so sodelovali pri tej 40 milijonov tolarjev vredni naložbi. Predsednik sveta KS Boštanj Jože Udovč je izročil Ribičevi in Kapsu zbornik, izdan ob 800-letnici Boštanj, izrazil pa je željo, da bi bila pošta odprta dlje kot doslej. Zdenka Zupančič je spregovorila o bogati 150-letni zgodovini pošte, za prijetno razpoloženje pa so poskrbeli boštanski ljudski pevci, učenci boštanske šole in tamkajšnje kmetice. (Foto: P. Perc)

SAVSKE ELEKTRARNE - Gradnja spodnjejsavske verige terja večjo enotnost in prodornost Posavcev. Z novinarske konference o tej temi (z leve): vodja strokovne skupine Posavja Niko Galeša, predsednik pokrajine Posavje v ustanavljanju Kristijan Janc, krški župan Franci Bogovič ter poslanca Branko Kelemina in Andrej Vizjak. (Foto: P. P.)

naj bi prevzel Regijski pospeševalni center, ki se bo preoblikoval v Regijski razvojni center.

Kelemina je podrobno predstavil svoja, tudi zakulisna prizadevanja, da so pridobili 5,8 milijarde tolarjev za izgradnjo HE Boštanj. Da nanj resno računajo, se je pričel tudi 26. oktobra, ko ga je poklical direktor Savskih elektrarn Borut Miklavčič in ga kot predsednika odbora za gospodarstvo pri državnem zboru in poslanca iz Posavja prosil, naj z vsemi sredstvi pritiska na ministra Zagožna, da razporedi od okrog 11 milijard tolarjev, ki se bodo predvidoma do konca leta zbrale na računih elektro podjetij, za izgradnjo HE Boštanj okrog 7 milijard tolarjev. Naslednji dan je prepričal ministra Zagožna, ta pa je po pooblastilu vlade s sklepom obvezal Savske elektrarne, da 3,2 milijarde tolarjev sistemske rezerve namensko zagotovijo za začetek gradnje HE Boštanj. Zatem je v sodelovanju s posavskimi župani, kolegom poslancem Andrejem Vizjakom iz Brežic in ob podpori ministrov SDS dosegel, da je vlada za HE Boštanj zagotovila še 2,6 milijarde, torej skupno okrog 5,8 milijarde tolarjev. Kelemina je zvedel, da je veliko nasprotovanja lobistov, da ne glede na zakon koncesijske pogodbe ne bi sklenili s Savskimi elektrarnami in da naj bi direktorja Miklavčiča takoj ko bo mogoče po prihodu nove vlade zamenjali.

P. P.

Nuklearka stoji na varnih tleh

Mednarodni strokovnjaki so potrdili že večkrat ugotovljeno potresno varnost NE Krško

KRŠKO - Opravljene geofizikalne in geološke raziskave na lokaciji Nuklearne elektrarne Krško (NEK) in v njeni okolici niso ugotovile prelomov, ki bi lahko povzročili potres, je v soboto, 25. novembra, na novinarski konferenci povedal direktor Uprave za jedrsko varnost mag. Miroslav Gregorič. To je ugotovitev najnovejših raziskav, potekale so lani in letos, s katerimi so slovenski strokovnjaki iz Geološkega zavoda pod vodstvom dr. Marjana Poljaka in s sodelavci iz Italije, Španije in Avstrije zaokrožili program seizmološke varnosti za krško nuklearko.

Prva preučevanja tal krškega polja segajo namreč pred začetek gradnje NEK, sledile so raziskave med letoma 1992 in 1994, ki so pokazale, da bi nuklearka prenesla tudi potresne pospeške do 0,3 g ali deveto stopnjo evropske potresne lestvice, leta 1995 pa so ugotovili, da bi bili potresni pospeški lahko tudi dvakrat tolikšni. Spodbudni rezultati so vzbudili pomisleke, zato je Uprava RS za jedrsko varnost izdelala program za obsežne geofizikalne in geološke raziskave. Evropska komisija pa jih je s programom Phare financirala. Med-

narodni strokovnjaki so tako na 600 merilnih mestih v vrtnah namestili eksplozivne nabojne in s senzorji merili odboje valovanja do globine dveh kilometrov. Ta naj-sodobnejša merilna metoda je pokazala, da je krški bazen skledasta struktura z majhnimi prelomi in ne tektonski jarek, omejen s prelomi na severu in jugu, kot so predvidevali.

Dobri rezultati potresne varnosti krške nuklearke ne bodo ustavili študij na najbolj raziskanem slovenskem polju, saj nameravajo vzpostaviti mrežo 6 do 10 stalnih

seizmoloških opazovalnic, s katerimi bi dobili podatke tudi o morebitnih prelomih, ki so več kot 5 km pod površjem.

Krško polje je do sedaj stresel en sam močnejši potres, in sicer leta 1917, njegova stopnja pa je bila manjša od te, ki jo testirano prenese nuklearka.

M. RAPUŠ

Učili so se za dobro petje v zboru

Koncert v Rajhenburgu

BREŠTANICA - Krška območja izpostava Sklada Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti, ki ga vodi Tatjana Avsec, je organizirala za zborovodje odraslih pevskih zborov dvodnevni seminar z naslovom Oblikovanje zborovskega zvoka. Mentor zborovskega seminarja je bil prof. Klobčar, ki prihaja iz glasbene šole v Kamniku in ki že dve leti strokovno spremlja zborovsko petje v Posavju. Demonstratorski zbor na seminarju je bil Moški pevski zbor Svoboda Brestanica.

Dober obisk sobotnega zaključnega koncerta na gradu v Brestanici potrjuje priljubljenost zborovskega petja na tem območju in širše v Posavju.

Obnovili prosekuro

BREŽICE - Splošna bolnišnica Brežice je letos obnovila prosekuro, ki so jih slovesno odprli ob konec oktobra. Po besedah Toneta Zorka, direktorja bolnišnice, so objekt obnovili, ker so bili to "dolžni storiti zaradi pietete do pokojnikov, a tudi zaradi pogojev dela v teh prostorih. Prostore, ki so doslej že 110 let služili kot prosekura in mrliška vežica, so z najnovejšim gradbenim posegom prenovili "v dostojne prostore, v katerih je predviden tudi poslovnostni prostor za svoje pred morebitno upepeljitev pokojnika". Pri obnovi objekta so ohranili njegovo prvotno zgodovinsko podobo.

Slike Zdravih voda

BREŽICE - Umetniške fotografije Hrvoja Oršaniča pod naslovom Zdrave vode so od 22. novembra razstavljene v brežiški kavarni Amarcord. Avtor nas vodi po neokrnjeni naravi, skritih kotičkih gozda, kjer zbira motive vodnih slapov in potočkov. Igranje slapov in sevanje svetlobe v gozdni tišini je na njegovih fotografijah skoraj mistično. Ob odprtju razstave 24 fotografij Oršaniča je umetnika predstavil akademski slikar iz Slovaške Pavol Tesar, svoje pesmi pa je recitiral Damir Šamberek - Kukovič.

V Cerkljah tudi civilno letališče

Občinski svet dovolil ustanoviti javni zavod za letalski center v Cerkljah ob Krki - Če bo imel zavod izgubo, ga bo občina ukinila - Doslej že pismo o nameri - Odločilna izredna seja

BREŽICE - V Cerkljah ob Krki bo na vojaškem letališču začelo delovati tudi civilno letališče. Odločitev o tem so sprejeli v ponedeljek pozno popoldne, ko so na seji občinskega sveta Brežice po hitrem postopku naposled sprejeli Odlok o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda "Letalski center Cerklje ob Krki".

V odlok, kot so ga sprejeli v ponedeljek, so zapisali nekaj pripomb, pod katerimi je podpisan župan Vladislav Deržič. Te pripombe dajo občini pravico ukiniti

• V Cerkljah ob Krki bodo na civilnem letališču najprej organizirali športne prireditve, potem pa naj bi ga začeli uporabljati tudi ob drugih priložnostih. Po nekaterih napovedih bo prispelo v Cerklje ob Krki več kot 20 manjših civilnih letal, kakor hitro bodo občinski in drugi dokumenti to omogočili. Cerkljansko letališče za civilne namene ima namreč to prednost, da ima asfaltno stezo.

ZBOROVSKO PETJE - Zborovodski seminar na gradu Rajhenburg so v tukijsnji renesančni dvorani zaključili v soboto zvečer s koncertom Moškega pevskega zbora Svoboda Brestanica (na fotografiji). Pevcem sta na koncertu dirigirala prof. Janez Klobčar in v drugem delu Janko Avsenak. Koncertni program je povezovala Anita Sotošek. (Foto: M. L.)

VELIKA PREDSTAVA - Športno srečanje tistih, ki so bili v Posavju izvoljeni v občinske svete občin Brežice, Krško, Sevnica, Bistrica ob Sotli, Kozje, Radeče, Sentjerne in Skočjan ter v državni zbor in državni svet, se je 24. novembra v telovadnici Osnovne šole Leskovec pri Krškem iz trenutka v trenutku spreminjalo v vse večjo predstavo. Blesteli so v malem nogometu in namiznem tenisu. Športnih igalskih operacij ob žogicah ter ob žogi in pod žogo bi bila - po nekaterih presojah ob pivu - vesela prva liga. Ko je padel gol, je del ekipe zajela menda globoka žalost (glej levo v ospredju na fotografiji s tekme Sevnica : Brežice). (Foto: M. L.)

SREČANJE POSAVSKIH DIABETIKOV - V čateškem Termopolisu so se v soboto, 25. novembra, na izobraževalnem srečanju zbrali člani Društva sladkornih bolnikov Posavja, ki ga vodi Ivan Živič (na fotografiji). Po nagovorih in nastopu Trebeških drotarjev se je začel strokovni del srečanja, ki ga je pripravila prizadevna vodja Diabetološkega dispanzerja brežiške bolnišnice dr. Vanda Kostevc Zorko. Osem predavateljev je sladkorne bolnike med drugim na kratko seznanilo s pomenom primerne obutve ter prehrane in z njo nog. Letošnje srečanje je bilo že osmo po vrsti. (Foto: M. R.)

Zbiralna akcija, koncert in venčki

Teden Karitas v Brežicah

BREŽICE - Pod geslom Sprava med nami poteka med 26. novembrom in 3. decembrom teden Karitas. Župnijska Karitas Brežice danes od 10.30 ure predstavlja teden na brežiškem radiu. Na župnijskem dvorišču organizira med 13. in 17. uro dobrodelno zbiralno akcijo različnih dobrin. Za vse tiste, ki bi v dobrodelni akciji na-

• V nedeljo, 3. decembra, ob 15. uri bo v Prosvetnem domu v Brežicah v sklopu tedna Karitas VIII. dobrodelni koncert Klic dobrote. Vstopnine ne bo, zbirali bodo prostovoljne prispevke.

kazali denar, bodo člani Karitas razložili podrobnosti o tem, in sicer, če jih pokličete na telefonsko številko 49 61 275. V soboto od 9. ure bodo v veroučni učilnici na župnijskem dvorišču v Brežicah spet delali adventne venčke. Zelenje bo na voljo tam, trakove in svečke bodo otroci in starši prinesli s seboj.

L. M.

Novo v Brežicah

SAJ NI RES, PA JE! - Brežiški svetnikom je v ponedeljek uspelo nekaj, česar v preteklih mesecih in letih niso mogli predvideti niti največji optimisti. Namesto da bi eno sejo raztegnili na dva do tri sklice, kar je bila doslej povsem običajna praksa, so v enem popoldnevu pod streho spravili kar dve seji! Upamo, da bodo ta izjemni dosežek še kdaj ponovili.

MIŠMAŠ IN LARIFARI - Med poglobljenim secciranjem predloga odloka o ustanovitvi civilnega letališča v Cerkljah je bilo iz svetniških klopi na zadnji seji brežiškega občinskega sveta slišati polglasno pripombo, da predloženo besedilo ni več nikakršen mišmaš temveč že larifari. No, svetniki so ga kljub temu požegnali.

SE NAPREJ ČRNO-BELO - Občina Brežice ima v lasti kar nekaj parcel in objektov, ki jih želi sedaj, ko v občinski blagajni ni več niti fیکا, na hitro prodati. Da bo vse lepo in prav, morajo s prodajo soglašati še člani občinskega parlamenta, vendar se tu že začno težave. Fotokopije katastrskih map so namreč tako nerazločne, da morajo in žene, zbrani okoli župana, sploh ne morejo dognati, kaj je kaj. Zaradi tega je v ponedeljek Rok Kržan predlagal, naj nekdo obravnavane parcele na papirju vsaj pobarva. Kot kaže zadnji razvoj dogodkov, ko svetniki v ponedeljek s prodajo niso soglašali, tudi s pobarvanimi kartami ne bo nič. Z izkupičkom od prodanih zemljišč bi si namreč na občini lahko privoščili tudi nakup barvic, tako pa bo še naprej vse črno-belo.

Pomoč Bocu in Solčavi

BREŽICE - Občina Brežice bo denar, ki bi ga uporabila za letošnje noveletne čestitke, poslala občinoma Bovec in Solčava kot pomoč prizadetim zaradi poplav in zemeljskih plazov. Občinski svetniki so v ponedeljek zavrnili možnost, da bi brežiška občina Bovec in Solčavi pomagala z denarjem iz občinskega proračuna iz sklada za naravne nesreče.

DARILO ZA DARILO - Dušanu Divjaku, vodji Gradisovega projektnega sektorja Krško (na fotografiji levo), je društvo Sožitje Krško izročilo sliko v zahvalo za denarno pomoč. Ob Divjaku Herman Pregl, predsednik nadzornega odbora Sožitja, desno Dane Mižigoj, predsednik Sožitja. Sliko, ki so jo naredili v varstveno-dolovnem centru v Leskovcu pri Krškem, sta pomagala izročiti varovanca Branko in Sandi. (Foto: J. Resnik)

Gradisov "likof" Sožitju

Denar krškemu društvu za pomoč duševno prizadetim - Četrto stoletje v Krškem - D. Mižigoj: "Človekoljubni odziv"

KRŠKO - Društvu za pomoč duševno prizadetim Sožitje Krško ne zmanjka dela, še posebej dejavno je v zadnjem obdobju. Prejšnji mesec je poslalo več sto prošenj za denarno pomoč, ki jo potrebujejo za izvedbo letnega programa in ob koncu leta za božička in druge obdaritve. Društvo je pozorno tudi drugače, ne le ob koncu leta, saj obiskuje po domovih svoje varovance, ki jih je v krški občini 109.

Po besedah Daneta Mižigoja, predsednika Sožitja, je društvo pred nedavnim prejelo precejšnjo denarno pomoč, ki jo je Sožitju dal krški projektni sektor gradbenega podjetja Gradis Ljubljana. Ob izročanju denarja so poudarili, da družba Gradis posluje v Krškem, predvsem v jedrski elektrarni, že od leta 1974 in da je taka četrtoletna navzočnost podjetja tu predvsem zasluga njegovega vodstva ter njegovih dobrih odnosov z okoljem in dobrega dela. "Prošnje za denarno pomoč prispe v podjetje nedvomno zelo veliko. Darilo Sožitju govori o tem, da se na proš-

nje s humanitarnega področja firma odziva pozitivno in da pomaga z denarjem," meni Mižigoj.

Gradisov projektni sektor Krško je izvajal večje delo za neko tujo firmo. Ta mu je, očitno zadovoljna z opravljenim delom, plačala še za t.i. gradbeni "likof". Na priporočilo Dušana Peterkoviča, direktorja Alufinala Krško, Gradisovega poslovnega partnerja, je Dušan Divjak, vodja Gradisovega projektnega sektorja Krško, znesek za "likof" dal društvu Sožitje Krško. Društvo je Gradisu v zahvalo izročilo sliko.

Na srečanju s predstavniki Sožitja je Divjak dejal, da Gradis vsekoži želi zaposliti čim več domačinov, vendar se ti slabo odzivajo. V podjetju je zato veliko delavcev iz sosednjih držav, ki ob kakih priložnostih radi pohvalijo Rdeči križ in upravno enoto Krško za pomoč in prijaznost, ki so ju bili deležni med balkansko vojno, ko so družine nastanili v begunskem centru v Krškem.

M. L.

KUJEJO IN VARIJO - Pri umetniškem kovaču Jerneju Zorku (na fotografiji levo) v Župeč vasi pri Brežicah so ob koncu tedna pripravili ustvarjalno delavnico za študente naravoslovno tehnične fakultete in fakultete za strojništvo iz Ljubljane. Po besedah prof. Rada Turka (tretji z leve) delavnico v sodelovanju z društvom za varjenje pripravlja dr. Ivan Polajnar z ljubljanske strojne fakultete. Delavnice pri Jerneju Zorku, ki je bila letos drugič zapored, se je udeležil tudi sevniški kipar in pesnik Rudi Stopar (desno). Nekateri študenti so letos v delavnici že drugič, kar potrjuje priljubljenost umetniškega kovaštva in varilstva tudi pri visokošolcih. Na fotografiji: z otvoritve delavnice pri Jerneju Zorku. (Foto: M. L.)

Načrti upravljanja z divjadjo

Izdelali osnutek desetletnih lovskogojitvenih načrtov, ki določajo osnovne usmeritve za gospodarjenje z divjadjo in njenim življenjskim okoljem - Javne predstavitve osnutka

V letošnjem letu so se v Sloveniji lotili izdelave desetletnih lovskogojitvenih načrtov za vseh 18 lovskogojitvenih območij. Načrti se izdelujejo v skladu z lani izdanim Pravilnikom o vsebini lovskogojitvenih načrtov območij, izdelani in potrjeni pa bodo predstavljali obvezno strokovno podlago za izdelavo letnih načrtov.

Na območju Dolenjske se nahajata novomeško in kočevsko - belokranjsko lovskogojitveno območje. Prvo obsega lovišča 21 lovskih družin, ki so združene v Zvezi lovskih družin Novo mesto, drugo pa lovišča 28 lovskih organizacij, od tega 25 lovskih družin, ki so združene v ZLD Bele krajine ali ZLD Kočevje. V kočevsko-belokranjskem območju so tudi 3 gojitvena lovišča, in sicer: GL Medved, ki je v sestavi Zavoda za gozdove - Območne enote Kočevje, GL Snežnik Kočevska Reka, s katerim upravlja delniška družba, ter GL Žitna gora, ki je v upravljanju Lovski zveze Slovenije.

Omenjeni načrti določajo osnovne usmeritve za gospodarjenje z divjadjo in njenim življenjskim okoljem. V kočevsko-belokranjskem območju je predvideno nadaljnje zmanjševanje številčnosti jelenjadi na predelih, kjer se zaradi te pojavljajo problemi tako v gozdovih kot tudi na kmetijskih površinah. V obeh območjih je predvideno tudi zmanjšanje številčnosti divjih prašičev. Srnjad, ki je pomembna vrsta v prehrani risa, naj bi se ohranila v sedanjih številčnosti v kočevsko-belokranjskem območju, medtem ko naj bi se v novomeškem lokalno zmanjševala.

Z načrti so predvideni tudi ukrepi v okolju, ki vplivajo na življenjske razmere živalskega sveta. Pri tem so izpostavljena dela pri vzdrževanju pasišč, vodnih površin in saditev plodonosnega drevja. Prav tako so opredeljene tudi usmeritve za izboljšanje življenjskih pogojev zavarovanih vrst divjadi, predvsem

sov, divjega petelina, gozdnega jereba in ostalih vrst, katerih življenjske razmere so se zaradi dejavnosti človeka najbolj poslabšale.

Osnutek načrtov bo javno predstavljen na sedežih Območnih enot Zavoda za Gozdove Kočevje in Novo mesto. Na OE Kočevje bo predstavitev v sredo, 6. decembra, datum predstavitve v Novem mestu pa bo objavljen na oglasnih deskah Krajevnih enot Zavoda za gozdove. Na tej predstavitvi bo možno podati mnenja, pripombe pa tudi ostale pobude, ki bi jih bilo smiselno upoštevati pri upravljanju z živalskim svetom v prihodnje.

ZAVOD ZA GOZDOVE
SLOVENIJE
OE Kočevje in Novo mesto

Obvestila in nasveti

Volitve

Vse člane Kmetijske gozdarske zbornice obveščamo, da bodo volitve v svete območnih enot omenjene zbornice in v odbore izpostav zbornice za fizične osebe prve skupine 3. decembra. Za samostojne podjetnike in predstavnike zadrug iz druge volilne skupine pa bodo potekale volitve med 4. in 8. decembrom na sedežu Gospodarske zbornice in Zadrugne zveze.

Vse člane KGZ vabimo, da se udeležijo volitev, saj bodo le tako izbrani vaši najboljši predstavniki v organe, ki vas bodo zastopali in bodo zagotavljali uspešnejši razvoj kmetijstva.

Analiza zemlje za kemično analizo

Gnojenje je eden izmed pomembnih tehnoloških ukrepov pri pridobivanju hrane. Za pravilno prehrano rastlin je zelo pomembno, da poznamo založenost tal s posameznimi hranili, kajti na osnovi poznavanja tal se lahko pravilno odločimo za gnojenje. Mnogo motenj in boleznih pri rastlinah je posledica nepravilne prehrane, zato svetujemo, da se v tem času odločite za analizo tal. Po pravilu pridelkov je čas za odvzem vzorcev zemlje. V zgodnji jeseni in spomladi je tudi čas, ko priporočamo ukrep apnjenja na kmetijskih zemljiščih, saj vemo, da je večina naših zemljišč kislih. O samem vzorčenju zemlje, odposiljanju vzorcev in nasvetih gnojenja vam svetujejo kmetijski svetovalci.

Zaoravanje koruznice

Vsem pridelovalcem koruze priporočamo čimprejše podoravanje koruznih ostankov na njivah, kajti koruznica je vir organske mase v tleh. Drugi pomembnejši vzrok, da koruznica podorimo, pa je uničevanje koruzne oz. prosene večje. Ta škodljivci prezimijo v ostankih koruze, bodisi v streljih ali spodnjih delih stebel, in mu mraz težko pride do živca. Spomladi se iz gosonic razvijejo metulji, ki na novih posevkih odlagajo jajčeca. Iz teh se razvijejo ličinke, ki so nasitne in objeda vse dele rastlin (tudi steblo), koruzna večja lahko naredi tudi 20 ali več odstotkov škode.

O izravnavi stroškov pri uvozu mlade govede

Rejci goved, ki so v letu 2000 uvozili mlado govedo z namenom nadaljnje reje, so upravičeni do nadomestitve dela stroškov, ki nastanejo pri uvozu. Rok za oddajo zahtevka je 15. december. Za podrobnejše informacije se obrnite na enote Kmetijske svetovalne službe.

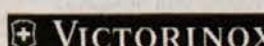
Prodajalna SEJALEC
Prešernov trg 10
tel. 07/33-25-750

- MOTORNE ŽAGE
verige, meči, zobniki, pile...
- SEKIRE, VEJNIKI...
- PRALNI APARATI KÄRCHER

VSE ZA KOLINE

- kolofonija, začimbe, čreva
- mesoreznice, polnilke
- mesarski noži VICTORINOX

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanic

Razdrobljenost vinogradov

Švicarski primer organiziranosti

(nadaljevanje)

Po navedenih podatkih je razdrobljenost švicarskih vinogradov kvečjemu večja od slovenskih. Na njihovem trgu je več kot ena uvožena steklenica na steklenico njihovega vina. Med uvoženimi vini so predvsem cenejša vina, a kljub temu uspevajo Švicarji prodati v tej hudi konkurenci svoje vino. Nekaj ga tudi izvozijo. V času od 1. julija lani do 30. junija letos so izvozili 13,6 milijonov litrov vina. Na vsak izvožen liter vina ga uvozijo več kot 10 litrov. Za njihovo vino je glavni domači trg, ki je zahteven. A uspevajo ohranjati zaupanje v svojo kakovost in odlično so organizirani. V njihovem vinorodnem okolišu vodijo gospodarsko politiko t.i. interprofesionalni odbori (IO). Sami si postavijo osterje zahtev, kot jih predpisuje državni zakon. Velik pomen dajejo na trgu ravnotežju med ponudbo in povpraševanjem, da bi tako preprečili padec cen grozdja. Stabilnost trga zagotavljajo z omejevanjem pridelka grozdja. Državna omejitev pridelka vina je pri kakovostnem vinu (kategorija I) 1,12 l/m² vinograda pri belem vinu in 0,96 l/m² pri rdečem vinu. Za kategorijo III, to so namizna vina, ni omejevanja pridelka. V vinorodnem območju Valais so sami postavili nižje pridelke, pri belem vinu 0,90 l/m², pri rdečem 0,77 l/m². Za omejitev pridelka za naslednje leto vedo že 15. septembra leto prej.

Ekonomski izražanje je pokazal, da je komaj zagotovljena rentabilnosta pridelave grozdja za gamay s ceno 1,8 franka za kg, za žlahtnino pa 2,20 franka za

kg grozdja. V nekaterih letih so reševali ekonomski položaj vinogradnika tako, da so dovoljevali višje pridelke, toda ne višje od državne omejitve. Povzročili so sami sebi težave, kakovost vina je padla, omenjajo letnik 1996, in prodaja ja zastala. Vinorodno območje Tessin, v italijanskem delu Švice, se je odločilo pospeševati kakovost z nižjimi pridelki od leta 1993. Prodajo so povečali, letna zaloga je posla hitreje, kot so načrtovali, zato so znižali čas obrata letine iz 18 na 17 mesecev. Dobra prodaja je pospešila obnovo novih vinogradov, ki so jih povečali od leta 1993 do 1999 za 90 ha.

Podatki, ki jih navajam, se mi zdijo zanimivi, še bolj pa dejstvo, da so Švicarji tako organizirani. V Sloveniji se ne moremo pohvaliti z natančnimi podatki, večina je približnih. Kmalu bomo baje zvedeli, koliko vinogradov sploh imamo, seveda ko bodo vsi vinogradi registrirani. Vinograd je trajen nasad, ki se ne sadi za eno leto. Dolgoročno načrtovanje je možno le na osnovi podatkov. Potrebujemo jih država, da bi lahko pravilno zastavila glavne smernice razvoja in uvedla panogo znotraj kmetijstva in vsega gospodarstva. Vsak vinogradnik-posameznik pa se bo tudi lažje odločal, če se bo v državi vedelo, ali vina primanjkuje ali ne. Za nas je novost zaščita vin in vzdrževanje blagovnih znamk, ki jih bodo razvili posamezni vinorodni okoliši ali posamezniki. V Sloveniji imamo samo dve zaščiteni vini: cviček in teran. Uspešno ali neuspešno uveljavljanje obeh vrst vin, tako na Dolenjskem kot na Krasu, pa bo odvisno predvsem od pridelovalcev le-teh. Organiziranost v Švici je lep primer, kako lahko vinogradništvo vinorodnega okoliša deluje. Bomo zmogli dovolj samodiscipline? Le tako bomo namreč uspešni.

dr. JULIJ NEMANIČ

Za večjo promocijo medu

METLIKA - V okviru nedavnega četrtega sejma sadja, zelišč in medu v Gornji Radgoni so ocenili med iz vse Slovenije. Iz Bele krajine ga je dal že četrtri v oceno le Milan Vajda iz Metlike ter za cvetlični med dobil zlato ter za akacijev srebrno medaljo. Vajda je ob tem dejal, da se zavzema, da bi bilo ocenjevanje slovenskega medu na enem mestu in sicer v Gornji Radgoni. Ocenjevanje naj bi po njegovem pomenilo tudi promocijo slovenskega medu, ki po kakovosti sodi v svetovni vrh, vendar ga Slovenci še vedno pojemo premalo.

HELENA MRZLIČAR gospodinjski kotichek

Solata bogati vsak obrok

Solate so zelo cenjene v kuhinji in z njimi lahko dopolnimo in obogatimo vsak obrok. Ponudimo jih kot začetno ali glavno jed. Za solate uporabljamo več skupin zelenjave, sadja in tudi žita. Solatne liste dobro operemo pod tekočo vodo, šele nato jih natrgamo ali narežemo, nato pa dobro osušimo, da je preliv enakomernjši. Mladih gomoljev in korenov ne lupimo. Dobro oprane zbršimo in po potrebi le rahlo ostrgamo. Poleg solat, pripravljenih iz ene vrste zelenjave, so priljubljene tudi sestavljene in mešane solate.

Solate so nepogrešljive v naši prehrani zaradi za zdravje pomembnih vitaminov, mineralov, encimov in vlaknin. Med njuno potrebnimi vitamini za naše zdravje je v zelenjavi veliko vitamina C in A. Vse vrste živil za pripravo solat vsebujejo tudi topne in netopne vlaknine, ki imajo sposobnost vpijanja vode in s tem povečujejo volumen hrane ter pospešujejo prebavo. Žitni vlakni, kot sta celuloza in lignin, pa predvsem mehnično vplivata na debelo črevo in preprečujeta zaprtje. Hrana, ki vsebuje vsaj 13 g vlaknin na 100 g živila, je zelo pomembna za zdravo prebavo. V zimskem času bolj pogosto pripravljamo kuhane solate, vendar je priporočljivi

vo, da zelenjave ne kuhamo v vodi, ampak jo zmehčamo v soparniku. Za ljubitelje česna je okusen česnov preliv, ki ga pripravimo iz 30 ml olivnega olja, belega vinskega kisa, 5 zdrobljenih česnovih strokov in popra. Vse sestavine damo v manjšo steklenico in dobro premešamo, da dobimo polno aromo.

Vitaminsko bogata je mešana solata, ki jo sestavlja (za 4 osebe): 250 g rdečega korenčka, 150 g gomolja zelene, 150 g jabolka, 100 g motovilca, 35 g kisle smetane, kis in sol. Korenje in jabolka dobro operemo, zeleno olupimo in vse na drobno nargamo. Smetano zmehčamo s kisom in soljo ter prelijemo po solati. Pred serviranjem vmešamo še motovilec. Izpod snežne odeje bomo lahko uporabili por za kuhano porovo solato. Porova stebila prerežemo po dolžini in dobro operemo. Nato jih zrežemo na poljubno dolge kose in zmehčamo v soparniku ali na cedilu nad vrelo vodo. Por lahko zabelimo z na maslu prepraženimi drobtinami ali s česnovim prelivom. Solata bo še boljše, če ji dodamo kuhan ohrovt ali glavnice brstičnega ohrovt. V zimskem času naj bo pogosto na jedilniku solata iz surovega kislega zelja, z veliko česna in malo olja!

Okraski iz odpadkov

VELIKE LAŠČE - Med jesenskimi počitnicami so imeli na velikolaški osnovni šoli precej tečajev, med njimi tudi tečaj ročnih spretnosti. Tako so se otroci učili izdelovanja okrasov iz papirja, blaga, žice in poslikave na steklo. Nekatere od teh izdelkov bodo uporabili pri novoletni okrasitvi šole. Letošnji okraski bodo narejeni samo iz odpadkov, ki jih bodo učenci spremenili po svojih zamislih in jim tako dali uporabno vrednost.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so branjevke na bolj skromno založeni novomeški tržnici ponujale: česen po 400 do 600 tolarjev kilogram, čebulo po 150 do 200, rdečo čebulo 250, šalotko po 400, fižol v zrnju po 400 do 600, solato po 200 do 350, koren, kolerabo, črna redkev, rdečo peso, ohrovt in blitvo po 200, špinato po 600, zelje po 120, rdeče zelje 150 do 200, kisle zelje po 200, repo po 250, krompir po 60, košarico brstičnega ohrovtu po 500 in zavitek motovilca po 300. Šopek peteršilja je stal 50, kilogram hrusk 200, jabolka 100, kakija 300, orehovitih jedrc 1200, lešnikov 1350, suhih sliv 800, suhih jabolk 1200, suhih hrušk 1600, ajdove moke 450, zavitek domačega čaja 400 in rezancev 300, kozarec majarona 150, liter sadjevca 800, slivovke 1000, liter in pol domačega kisa 200, kilogram medu 900 do 1000, steklenička propolisa 300, suhi šopek 250 do 650 tolarjev in šopek teloha 250.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 65 do 3 mesece starih prašičev, 30 starih 3 do 5 mesecev in 15 starih 15. Prve so prodajali po 340 do 400 tolarjev kilogram, kar pomeni 8.000 do 12.000 tolarjev za žival, druge po 290 do 350, kar znaša 14.000 do 24.000 tolarjev, in tretje po 300 do 370 tolarjev za žival, kar je 30.000 do 37.000 tolarjev za žival.

kmetijsko svetovanje

Izhodišča za bio vinogradništvo

Preusmeritev v vinogradništvo traja dalj časa - Uspeh odvisen od lege vinograda in vremenskih razmer

V vinogradništvu traja obdobje preusmerjanja na biološki način gojenja trte dalj časa. Trta potrebuje, odvisno od dosežanja intenzivnosti gnojenja in škropljenja, od 4 do 7 let, da okrepi svojo lastno odpornost proti boleznim. Sorte so dokaj različno občutljive, po mojih izkušnjah najmanj traminec in najbolj kerner. Uspeh takšnega gojenja je odvisen zlasti od lege in vremenskih razmer. Neprimerne so lege pod 250 m nadmorske višine in kotanjaste lege, kjer se dolgo zadržuje rosa in je višja zračna vlaga. Predvsem pa je odločilna pogostost padavin, zlasti spomladi, ko so listi bolj občutljivi. Zato moramo trto pravočasno zaščititi, presledki med škropljenji pa morajo biti krajši.

Ker so bakreni pripravki, ki so sicer dovoljeni za uporabo, zelo škodljivi za življenje v tleh, jih ne smemo nekontrolirano uporabljati. Dovoljeni pripravki, kot so Mycosin ali Ulmasud, so zelo dragi, priprava bioloških pripravkov pa je zahtevna in zamudna, zato je nujno zagotavljati razmere, ki bistveno zmanjšajo občutljivost trte. Prenehati je potrebno z uporabo lahkotopnih mineralnih gnojil, ker so najboljša hrana za bolezni, ki se zato hitro razmnožijo, hkrati pa poskrbeti, da se v tleh dvigne vsebnost humusa na 3 odst., k čemur prispeva tudi obvezna ozelenitev tal s travami, metuljnicami in zelnji. Ob tem pa je nujno omejiti obremenitev trte do količine, ki bo usklajena z močjo trte, kar je največ 20 dag na razvito mladico.

Prav gotovo starejših neenakomerno rodni in izčrpani vinogradi na smotno preusmerjati, ampak jih je boljše obnoviti. Le z obnovo na ustrezni legi (jugovzhodna do jugozahodna med 250 in 450 m nmvl) lahko zagotovimo uspešno bio pridelavo grozdja.

Ob rigolanju, ki mora biti opravljeno, ko so tla dovolj suha, da se drobi, je potrebno zagotoviti pravilno razmerje hranil in dovolj humusa na primerni globini. Razdalje sajenja morajo biti usklajene z rodovitnostjo tal. Gojenje do rodnosti mora zagotoviti obilni razvoj listne mase, ki omogoča razvoj in razraščanje korenin, da ne bo kasneje motena preskrba s hranili in vodo. Zato mladi trsi, ki radi rodijo, ne smejo biti obremenjeni s pridelkom.

Razumljivo je, da bo prišlo do delnega izpada pridelka zaradi škode, ki jo bodo povzročile bolezni, vendar bo kakovost tako pridelanega vina toliko boljše, da bo porabnik pripravljen zanj plačati ustrezno višjo ceno. JOŽE MALJEVIČ

Jože Ilc v družbi obeh kobil in žrebička. Zaradi novega načina življenja se je pripravil vsak dan voziti v Ljubljano v službo.

Dolgoletna želja po reji konj

Veterinarski tehnik Jože Ilc je meščansko življenje zamenjal s kmetovanjem - Rad bi postavil nov hlev

SROBOTNIK - Pred štirimi leti se je s starši preselil v vas Srobotnik blizu Velikih Lašč 29-letni veterinarski tehnik Jože Ilc. Vso družino je sem prignala želja po kmetovanju, predvsem po reji konj. Po smrti sorodnikov so v tej vasi pode-

dovali nekaj zemlje in starejšo hišo s kozolcem. Takrat se jim je odprla možnost, da zaživijo po svojih željah. Jože je sicer zaposlen na Veterinarski fakulteti v Ljubljani, pa tudi njegova mama se vsak dan vozi v službo v Ljubljano.

Leto dni po selitvi so kozolec predelali v hlev in takrat je Jože pri Konjeniškem klubu Bled kupil dresirano kobilico lipicanko po imenu Steaka. Sedaj je stara že sedem let in vsako leto je povrgla žrebička. Vse so prodali za prevažanje zapravljenkov. Lani je kupil še hladnokrvno kobilico, ki je tudi že povrgla žrebe. Čredo je dopolnil še s kravo rejniko simentalke pasme, ki redi poleg svojega še dokupljeno tele, razen tega pa ima še dve kozi in trop desetih ovac, ki jih striže dvakrat letno. Ob čredi, ki se je nenehno povečevala, je bilo kmalu premalo zemlje. Zato je letos vzel v najem precejšen kompleks od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Na delu zemljišč si je uredil pašnike za govedo in drobnico, kobilici z žrebetoma pa ima raje v ogradi ob hiši.

V hlevu ni dovolj prostora za vse živali, zato bo morala krava prezimiti pri sorodnikih. Tudi za spravilo strojev nima prostora. Zato Jože razmišlja o gradnji novega hleva, pa tudi hiše, v kateri bi lahko nekoč zaživel. Ker bi bil rad v neposredni bližini živali, želi postaviti objekte ob pašniku, kjer je že urejena napeljava za vodo. Vendar žal tam parcele niso opredeljene kot zaziidljive.

B. ŽAGAR

KMEČKA LISTA

ZA SLOVENSKEGA KMETIJA IN PODEŽELJE

www.kmecka-lista.com

Za svečavo, spomin in sladkanje

V galeriji Dolenjskega muzeja so odprli veliko tematsko razstavo *Medičarstvo in svečarstvo na Dolenjskem - Predmeti in naprave iz novomeške Murnove delavnice*

NOVO MESTO - Za zaključek letošnjega jubilejnega leta, v katerem Dolenjski muzej praznuje petdesetletnico delovanja, so v prostorih galerije v petek, 24. novembra, slavnostno odprli veliko študijsko tematsko razstavo *Medičarstvo in svečarstvo na Dolenjskem*. Na otvoritvi, ki jo je pospremila z glasbo na stare ljudske instrumente skupina Kurja koža, so govorili direktor muzeja Zdenko Picelj, avtorica razstave etnologinja Ivica Križ in direktor Uprave RS za kulturno dediščino Stane Mrvič, ki je razstavo tudi odprl.

Na razstavi (oblikoval jo je mladi novomeški arhitekt Gregor Gutman) je s sliko, besedo in številnimi predmeti in izdelki predstavljen razvoj in zaton medičarstva in svečarstva v treh dolenjskih krajih: Novem mestu, Krškem in Žužemberku. Obrt, značilna predvsem za mesta, je izdelovala voščene predmete, medicino, medenjakke in posebno medeno pecivo, vtisnjeno v modele, tako imenovani lect, mali kruhek ali figuralno pecivo. Po sedaj znanih virih je zaživela v Novem mestu v prvi polovici 18. stoletja, v Krškem in Žužemberku pa v drugi polovici 19. stoletja, zamrla pa je v vseh treh krajih v prvi polovici 20. stoletja.

V Novem mestu so v tem obdobju delovale delavnice Strobl, Košak, Stenovec, Germ, Kutnar in Murn, v Žužemberku Pretnar, Česnik in Škrbe, v Krškem pa delavnica družine Stary. Na razstavi je s sliko in besedo na kratko ponazorjena zgodovina medičarske in svečarske obrti na Dolenjskem in vloga njenih izdelkov in oblikovanj življenju, jedro razstave pa je lectarska delavnica Franca Murna iz Novega mesta z napravami za izdelovanje vlečenih in oblikovanih sveč ter medenega peciva in z drobnim orodjem. To je ena najboljše in skoraj v celoti ohranjenih delavnic v Sloveniji, kjer lesene rezljane modele je Dolenjski muzej pridobil v petdesetih letih, celotno preostalo delavnico pa v sedemdesetih. Leseni rezljani modeli za lect in voščene

ne votive iz 18. in 19. stoletja so še posebej dragoceni. Med njimi jih nekaj nosi začetnik Matije Kutnarja, novomeškega lectarja in svečarja, očitno tudi dobrega rezbarja. Na razstavi je še nekaj redkih ohranjenih voščenih predmetov, medtem ko se lectovo pecivo iz nekdanjih delavnic ni ohranilo in so ga za predstavitev izdelali slovenjegraški lectar Hrabroslav Pergar in lectar Anton Prstec iz Karlovca.

Z razstavo in zajetnim spremnim katalogom je prvič tako temeljito in obsežno prestavljena medičarska in svečarska obrt na Slovenskem, zato bo najbrž k ogledu pritegnila številne obiskovalce.

M. MARKELJ

Razstava o Prešernu

LJUBLJANA - V Narodnem muzeju Slovenije bo od 3. decembra letos do 8. februarja prihodnje leto odprta razstava "Pevce ne bogat, al sloveč", posvečena dvestoletnici Prešernovega rojstva.

Umetniki za Karitas

NOVO MESTO - V razstavišču knjižnice frančiškanskega samostana bodo jutri, 1. decembra, ob 18.30 odprli razstavo *Umetniki za Karitas*, na kateri bodo na ogled in za nakup razstavljena dela, nastala na likovni koloniji Sinji Vrh kot dar umetnikov pomoči potrebnim. Izkupiček je namenjen prizadetim v Logu pod Mangartom.

Dan odprtih vrat

BREŽICE - Knjižnica Brežice prireja v nedeljo, 3. decembra, od 9. do 17. ure dan odprtih vrat z izposojno in brezplačnim vpisom novih članov, organiziranim ogledom knjižnice, predstavitev računalniških iskalnih orodij in predstavitev domače spletne strani. Za otroke bo ob 11. uri pravljica ura Povodni mož, ob 16. uri pa bo kulturna prireditev, na kateri bodo podelili knjižne nagrade najzvestejšim obiskovalcem, predstavili diplomsko nalogo Mateje Jančević, v glasbenem recitalu pa bo nastopila pevka Jerca Mrzel.

Prvenec Petre Krnc

MIRNA - Tukajšnje kulturno-umetniško društvo Klas bo počastilo dvestoletnico Prešernovega rojstva v soboto, 2. decembra, ob sedmih zvečer v kulturnem domu z večerom, na katerem bodo izvedli dramski prvenec Petre Krnc Dr. France Prešeren malo drugače.

V črto in barvo prelita glasba

Tovarna zdravil Krka Novo mesto je za Galerijo Božidarja Jakca odkupila veliki oljni sliko *Kurent in Glasba*, pomembni deli Jakčevega slikarstva

KOSTANJEVICA - Galerija Božidarja Jakca je obogatila svoj že tako dragocen in edinstven fond umetniških del z novima dragocenima umetninama. Z donatorskim odkupom, ki ga je omogočila tovarna zdravil Krka iz Novega mesta, je stalna zbirka del Božidarja Jakca bogatejša za oljni sliko na platnu velikega formata, nastali leta 1921, torej v mladostnem obdobju, ko je umetnik dosegel enega od ustvarjalnih vrhov.

Obe slike, *Kurent in Glasba* (tudi z naslovom *Poslušalka*), zavzemata v Jakčevem slikarstvu posebno reprezentativno mesto tako po sami velikosti (skoraj 2 metra višine), kar kaže, da jih je Jakac skrbno in načrtno ustvarjal, saj je v svojem prvem ustvarjalnem višku zvečine delal v zamahu manjše grafike, risbe in slike, kot tudi po motiviki. Velik poznavalec Jakčeve umetnosti dr. Milček Komelj pravi, da je Kurent pogost motiv v Jakčevih delih, dojemal pa ga je podobno kot Cankar, saj mu je pomenil simbol vodniške vloge umetnika in hkrati umetnika-samotarja z roba družbe, a zavedajočega se izbira

Dr. Milček Komelj, dr. Andrej Smrekar in Bojan Božič na predstavitvi novih umetniških pridobitev. V ozadju Jakčeva slika *Kurent*.

Trebnjski oktet Lipa, pobudnik srečanja dolenjskih, belokranjskih in posavskih oktetov, je zapel prvi.

Pevski osmerci v Trebnjem

Srečanje oktetov Dolenjske, Bele krajine in Posavja naj bi postalo tradicionalno - Na prvem osem oktetov

TREBNJE - Pod geslom *Pesem nas druži* se je na odru tukajšnje kulturne doma v soboto, 25. novembra, zvečer pred polno dvorano občinstva predstavilo osem pevskih osmercev na prvem srečanju oktetov Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Želja pobudnika in organizatorja srečanja Kulturno-umetniškega društva Oktet Lipa Trebnje je, da bi prireditev postala tradicionalno vsakoletno pevsko društveno, s čimer bi se spletile tesnejše prijateljske in delovne vezi med oktetji, ki prepevajo na območju Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

Na trebnjsko pobudo so se z navdušenjem odzvali skoraj vsi oktetji z omenjenega območja in tako

Grajski nokturno

NOVO MESTO, BRESTANICA - Novomeška in krška območna izpostava Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti sta pripravili skupno prireditev *Grajski nokturno*, na kateri se bodo predstavili literati iz Novega mesta in Krškega, in sicer v četrtek, 30. novembra, ob 19.30 v baročni sobi gradu Grm v Novem mestu, v soboto, 2. decembra, pa ob 19. uri v gradu Rajhenburg v Brestanici.

Prešernov križev pot

BRESTANICA - V ponedeljek, 4. decembra, bo na gradu Rajhenburg literarno-recitacijska prireditev Franceta Prešerna križev pot v 14 slikah v izvedbi članov-literarne sekcije Žarek brežiškega kulturno-umetniškega društva po scenariju Rudija Mlinarja in v režiji Karmen Molan.

Revozov zbor na Kapitlju

NOVO MESTO - V nedeljo, 3. decembra, bo ob 19.30 v kapiteljski cerkvi sv. Nikolaja po večerni maši nastopil mešani pevski zbor Revov.

se je na odru trebnjskega doma kulture po pozdravnih nagovorih Igorja Teršarja, pomočnika direktorja Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti, in Bruna Čibeja, predsednika KUD Oktet Lipa, izvrstilo kar osem oktetov: Lipa iz Trebnja, Trebnjski oktet, Adoramus iz Novega mesta, Sentijski oktet, Vitis iz Metlike, Posavski oktet iz Brežic, Jurij Dalmatin iz Sevnice in Sentijski oktet iz Grosuplja. Osemkrat po osem pevcev je glasbeni večer, ki ga je povezovala Renata Mikec, zapolnilo s pestrostjo pete pesmi, od priredb ljudskih pesmi pa do starih in sodobnih umetnih pesmi, med katerimi niso manjkale tiste pri oktetih in občinstvu najbolj priljubljene, kot so denimo Ribniška, Mojce in Dvanajst razbojnikov, in pa tiste, ki bodo to morda še postale, denimo Hvalnica cvičku, ki jo je na besedilo Toneta Pavčka zložil Brane Dernač.

MiM

OBNOVA STREHE - Prejšnji teden so prekrili z novo strešno opeko streho nekdanje samostanske cerkve v Kostanjevici, prvotnega stavbnega spomenika zgodnje gotike pri nas, v katerem Galerija Božidarja Jakca prireja odmevne likovne razstave, in s tem zaključili letošnji program obnove. (Foto: MiM)

Vesna Hodnik na svoji prvi samostojni razstavi.

Prvič samostojno

Pri slonu razstava *Kolaž - Dekolaž Vesne Hodnik*.

NOVO MESTO - Med novomeške likovne ustvarjalce se je s svojo prvo samostojno razstavo, ki so jo odprli prejšnji četrtek, 23. novembra, zvečer v razstavišču kavabara Pri slonu, vpisalo novo mlado ime - Vesna Hodnik iz Novega mesta. Za ustvarjalno pot se je Hodnikova odločila po končani novomeški gimnaziji, ko je vpisala študij likovne pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Letos septembra je študij končala z diplomom iz slikanja pri akad. slikarju prof. Zdenku Huzjanu, zdaj pa opravlja magistrirni študij na oddelku za tekstilstvo na Naravoslovno-tehniški fakulteti pri akad. slikarju prof. Darku Slavcu. V času študija je sodelovala kot scenografka in kostumografka pri nekaterih gledaliških projektih in razstavljala na skupinskih razstavah, tokrat pa se prvič predstavlja samostojno domači javnosti. Za razstavo je pripravila izbor slik pod skupnim naslovom *Kolaž - dekolaž*. Gre za niz del v kombinirani tehniki z elementi kolaža in dekolaža, ki ju je avtorica uporabila kot združevanje nasprotij, saj se pri kolažu na slikovno ploskev pri oblikovanju kompozicije nalagajo plasti posameznih sestavin, lahko tudi "neumetniških" sredstev, ki iztrgani iz prejšnjih samoumevnosti postanejo nosilci novih pomenov, pri dekolažu pa se dele nalepljenih plasti slike trga proč, da se z iztrganinami odpirajo spodnje plasti, s čimer avtorica doseže svojevrsten plastični učinek končne podobe.

Na otvoritvi razstave je nastopil trio bobnarjev Chris-Nataša-Vasja.

MiM

Knjiga o Romih

NOVO MESTO - Danes, 30. novembra, bodo ob šestih zvečer v študijski čitalnici Knjižnice Mirana Jarca predstavili knjižno novost *Rajka Šajnovića Biti Rom, romski otrok*.

Kiparska razstava

NOVO MESTO - V Galeriji Krka bodo v torek, 5. decembra, ob sedmih zvečer odprli razstavo del akad. kiparja Marjana Keršiča-Belača in z njo počastili umetnikovo osemdesetletnico. Avtorja bo predstavil umetnostni zgodovinar Franc Zupan, za prijetno vzdušje pa bo poskrbel Mariborski kvartet flavt.

Muzejske delavnice

NOVO MESTO - Ves december bodo v Dolenjskem muzeju ob sobotah od 10 do 11.30 in sredah ob 9.30 potekale novoletne muzejske delavnice. Na njih bodo izdelovali medeno pecivo, medenjakke, oblikovali novoletne voščilnice, izdelovali svečke, okraske za novoletno jelko in darila.

Gogini prvi literarni koraki

Založba Goga je izdala prvi knjigi iz svojega literarnega programa, pesmi *Klemna Piska* in prevod *Cvetničevega romana*

NOVO MESTO - Založba Goga, ki jo je ustanovilo Društvo novomeških študentov z namenom, da kot javni zavod združi več dejavnosti, od izdajanja knjig, vodenja knjižarne Goga in izdajanja časopisa Park, je založniški krst dočakala letos, ko je na trg poslala zbornik prispevkov s simpozija ob stoletnici rojstva novomeškega avantgardista Antona Podbevška in dvojno zgoščenko *Novo mesto 1977-1997*, te dni pa prihajata med bralce dve novi knjigi iz Goginega založniškega programa, pesniška zbirka *Visoko in nagubano prapočelo*

na *Piska*, predstavnik najmlajše slovenske pesniške generacije. Avtor se v revialnem tisku pojavlja od začetka devetdesetih let, pred dvema letoma pa je izdal svojo prvo pesniško zbirko *Labas Vakar*, ki se je uvrstila med štiri najboljše prvence leta. Visoko in nagubano prapočelo je zbirka, ki po mnenju pisca spremnega zapisa Primoža Zevnika pomeni radikalno novost v poeziji z obujanjem epske prilike, s prisluihi njenih zvenov, v katerih je ujeta naša eksistenca, bivanje in verovanje. Zbirka predstavlja radikalen odmak od linije mladih slovenskih pesnikov in prinaša zanimivo, notranje drugačno poezijo, ki jo prežema zven fascinantnega, arhaičnega eposa. Avtor sam pa meni, da je njegova druga pesniška zbirka v primerjavi s prvo bolj odprta do bralca in s poudarjeno zgodbenostjo za branje privlačnejša. Knjigo je uredil Marijan Dovič.

S prvo knjigo iz prevodnega programa je založba segla k našim najbližjim sosedom. Novomeški pisatelj Damijan Šinigoj je prevedel z najvišjo hrvaško literarno nagrado za prozno delo odlikovani roman *Kratek izlet hrvaškega pisatelja Ratka Cvetnića*. Avtor je v njem nadgradil izkušnje iz hrvaške domovinske vojne, katere dejavni udeleženec je bil, še z drugimi temami, "zaradi česar postanejo njegovi zapisi univerzalni, aktualni in berljivi tudi za generacije brez lastne izkušnje in pomnjenja vojne resničnosti," kot je zapisala v spremni besedi Đurđa Stršoglavca. Od drugih kar številnih del, ki govorijo o vojni, razplamteli na Hrvaškem v krvavem razpadanju nekdanje Jugoslavije, se Cvetničevi zapisi o življenju hrvaških vojakov na duhovniški fronti ločijo po ironični distanci, metatekstualnosti in svojevrstnem humorju.

Obe knjigi je oblikovala Sandra Grum.

M. MARKELJ

Prevajalec Damijan Šinigoj in pesnik Klemen Pisk na predstavitvi knjižnih novosti v knjižarni Goga.

čelo *Klemna Piska* in prevod romana *Kratek izlet hrvaškega pisatelja Ratka Cvetnića*, s katerima najmlajša slovenska založba potrjuje zastavljene smotre, da namreč ne bo ostala lokalno omejena, ampak bo segla širše, pri čemer naj bi ji bilo temeljno vodilo predvsem kakovost.

Založba je razpisala natečaj za izvirna leposlovna dela, na katerega se je odzvalo precej avtorjev iz vse Slovenije, prednjačila so predvsem pesniška besedila. Prva je natis dočakala pesniška zbirka *Visoko in nagubano prapočelo* Klem-

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

ISTI NEZNANEC? - V času med 21. in 22. novembrom je neznanec dvakrat oškodoval Cestno podjetje Novo mesto, skupaj v vrednosti preko 30 tisoč tolarjev. Iz delovnega stroja v kamnolomu v Vrčicah je iztočil okrog sto litrov goriva, ravno toliko pa tudi iz stroja na gradbišču severne obvoznice v Ločni. Gre za istega tatu?

UKRADLI YUGA - V noči na 24. november je neznanec na parkirnem prostoru na Kandijski cesti v Novem mestu R. M. ukradel osebni avto znamke Yugo reg. št. NM R1-514. Kdor bi o tem kaj vedel, naj sporoči na tel. št. 113.

VLOM V HIŠO - Neznanec je med 20. in 24. novembrom vlomil v stanovanjsko hišo v Mrčinih Selih pri Krškem in odnesel glasbeni stolp, dva satelitska sprejemnika, fax, varilni aparat, vrtni stroj, kotno brusilko in 20 zgoščenk. Lastnika je oškodoval za okrog 400 tisoč tolarjev.

PRIPRAVE NA ZIMO - Neznanec se mora verjetno pripraviti na zimo, kajti med 19. in 22. novembrom je na Senovem iz prtljavnika avta pred stanovanjskim blokom ukradel 50 tisoč tolarjev vredno motorno žago znamke Stihl.

VINOGRADNIK - Med 20. in 22. novembrom je iz kletnih prostorov gospodarskega poslopja v Dovškem pri Krškem izginil mlin za grozdje z elektromotorjem in tlačilko za škropljenje.

UKRADEL TRI ČOLNE - Neznanec je med 23. in 24. novembrom v Srednjih Radencih z dvorišča ukradel tri čolne kanuje in mini raft in tako lastnika M. L. oškodoval za 500 tisoč tolarjev.

SPRAVIL SE JE NA VRATA - Med 10. in 24. novembrom je neznanec v Dolenjih Ponikvah iz nedograjene stanovanjske hiše ukradel devet notranjih vrat, vhodna vrata in tri okna, skupaj v vrednosti 350 tisoč tolarjev.

VLOM V SEŠ NOVO MESTO

K sreči vseh ključev niso našli

V noči na sredo so neznanec v 15 pisarn Srednje ekonomske šole - Odnegli dva računalnika, dva videorekorderja, tiskalnik... Škoda okrog dva milijona tolarjev

NOVO MESTO - Ponavadi dijakom pouk odpade zaradi praznikov, v sredo, 22. novembra, pa 899 dijakom Srednje ekonomske šole in 70 študentom Višje ekonomske šole na Ulici Talcev v Novem mestu ni bilo treba predsedati v šolskih klopih iz čisto drugačnih razlogov. Ponoči je namreč nekdo vlomil v njihovo šolo in pustil pravo razdejano, tako da pouka zaradi ogledov in zbiranja obvestil policije tisti dan ni bilo.

Kot je nekaj ur po odkritju vlom prijavil ravnatelj šole Jože Zupančič, so on in njegovi kolegi dobredno šokirani nad takšnim početjem neznanca. "Svoje bodo sicer povedali kriminalisti, toda po mojem mnenju sta bila najmanj dva, ki sta šola in njene prostore morala poznati." Da je nekaj narobe, sta v sredo zjutraj ugotovila najprej dva, ki sta nekaj po 6. uri prišla v šolo: hišnik in prof. Jože Dobovšek. Vhodna vrata so bila cela, toda takoj sta opazila, da so avtomati za napitke na hodniku odprti in poškodovani, nato pa sta videla, da je vlomljeno tudi v pisarne. Kasneje se je pokazalo, da kar v petnajst pisarn in učilnic. Takoj sta seveda poklicala policijo.

Neznanci so v šolo prišli tako, da so v pritličju nasilno odprli eno od oken, nato pa so se sprehodili do 2. nadstropja. "Iz referata Višje strokovne šole so odnesli dva nova računalnika, vredna preko 600 tisoč tolarjev, nov tiskalnik v vrednosti preko 100 tisoč tolarjev, iz učilnic pa dva videorekorderja, ki

Še pogosteje k predragim notarjem?

V predlogu obligacijskega zakonika za vsako darilno pogodbo oblika notarskega zapisa - Več pristojnosti notarjem, katerih storitve so že zdaj predrage - "To bi prizadelo predvsem občane"

NOVO MESTO - Sredi septembra je bilo v Poročevalcu Državnega zbora RS objavljeno besedilo predloga obligacijskega zakonika EPA 1544, ki je v drugem branju, v njem pa so nekatere določbe, ki dajejo nove pristojnosti notarjem. Če bo predlog sprejet, bodo te spremembe v prvi vrsti občutili davkoplačevalci na svojih žepih, saj bodo določene obveznosti morali opraviti pri notarju, česar do sedaj ni bilo potrebno.

Najpomembnejša sprememba, ki se obeta, se skriva v 546. členu obligacijskega zakonika, kjer je v prvi točki predvideno, da se za vsako darilno pogodbo zahteva oblika notarskega zapisa, seveda po notarski tarifi. "Se pravi, da je za vsako najmanjšo njivo, ki jo prepiše kmet, ali kakršno koli drugo parcelo, menda tudi za avto, obvezna notarska oblika pogodbe. Do zdaj je to pogodbo v večini primerov napisal vsak sam. Po moji oceni bi to cenovno prizadelo le občane, kar ni potrebno. Prenos teh pristojnosti na notarje pa po mnenju odvetnikov nikakor ne bo razbremenil našega pravosodja, kar je menda osnovna ideja države za to potezo," je povedal odvetnik Anton Šporar, predsednik Območnega zbora odvetnikov Novo mesto in član upravnega odbora Odvetni-

ške zbornice Slovenije in kot tipičen primer navedel novomeško sodišče.

"Tako na okrognem kot na okrajnem sodišču so zadeve urejene, ni zaostankov. Novomeško sodišče je lahko zgled drugim, kako je treba reševati zadeve v pravosodju - kaj se da doseči z notranjo organizacijo, strogo disciplino in kontrolo. Država tako daje preveč pristojnosti notarjem na račun državljanov in sploh glede na njihov življenjski standard, ki ni tako visok," je razlagal Šporar in dodal, da tega njegovega mnenja nikakor ne gre razumeti kot prizadetost odvetnikov, ker te pogodbe niso bile njihova stvar. "Občani ne vedo, da vse to, kar naredi notar, lahko naredi tudi nekdo drug, vendar v notarski obliki, toda notar, ki na primer nič ne sestavi, dobi vseeno pol tarife."

V obligacijskem zakoniku so navedene tudi druge pogodbe, "predvideva pa se, naj bi na notarje prešle še nekatere druge pravne zadeve: vse zapuščinske in nekatere stvarno pravne zadeve. Notarji so sicer že zniževali svoje tarife in jih še predvidevajo, toda to ni prava rešitev za ljudi. Še vedno mora biti storitev plačana pri notarju," je povedal Šporar in dodal, da postaja za občane vse dražje tudi tisto, kar sicer opravljajo notarji, ker so njihovi akti izvršljivi. Notarski za-

Izgubil oblast nad vozilom

ZDOLE - Zaradi prevelike hitrosti je 44-letni voznik motornega kolesa M. C. iz okolice Brežic v ovinku izven Zdol izgubil oblast nad vozilom in zapeljal na drugi vozi pas, kjer je pravilno pripeljal voznik osebnega avta. V trčenju je motorist padel in se hudo poškodoval. Ostal je na zdravljenju v brežiški bolnišnici.

RAZDEJANJE TUDI V RAVNATELJEVI PISARNI - Kar 15 pisarn Srednje ekonomske šole je dobredno razdejanih. Omare odprte, papirji po tleh... Tudi v ravnateljevi pisarni je tako. (Foto: L. M.)

Antona Šporar

pis je izvršljiv naslov, vendar imajo tudi sodni izvršitelji izredno visoko tarifo in "občani jih praktično niso sposobni zalagati, kar je poseben problem. Menim, da država ne bi smela na takšen način vse prenašati na davkoplačevalce."

Med odvetniki in notarji obstaja pri nas poseben problem, saj je odvetnikov lahko neomejeno število, notarska zbornica pa glede na svoj zakon omejuje in daje soglasja za notarska mesta. V Novem mestu sta na primer dva, v Črnomlju in Trebnjem pa po eden.

L. MURN

Smrt kosila kar štirikrat

V tednu dni naše ceste terjale štiri smrtne žrtve, tri na "dolenjki", eno na regionalni cesti

NOVO MESTO, KRŠKO - Pretekli teden si bomo žal zapomnili po kar štirih smrtnih žrtvah na našem področju. Tako so ceste letos terjale že 281 življenj.

21. novembra ob 15.15 se je 45-letna S. C. z osebnim avtom peljala iz Ljubljane proti Obrežju. Pri Otočcu je zapeljala na levo smerno vozišče, ravno takrat pa je iz nasprotne smeri pripeljal tovornjak, ki je zaviral in se umikal, toda vseeno je prišlo do trčenja. Tovornjak, ki je pred seboj potiskal osebni avto, je zaneslo na nasprotni pas, po katerem pa je pripeljal še 31-letni voznik osebnega avta R. C. in trčil v tovornjak. Voznica, ki je bila v avtu vkleščena, je zaradi hudih poškodb še istega dne umrla v novomeški bolnišnici, voznik R. C. se je hudo poškodoval, sopotnik in sopotnica pa lažje. Vsi se zdravijo v novomeški bolnišnici.

27. novembra ob 5.10 pa je ravno tako na hitri cesti št. 1 v Seleh pri Karteljevem 20-letni voznik osebnega avta iz Kočevja V. V. začel prehitovati tovornjak s polpriklopnikom, ko je iz nasprotne smeri pripeljal tovornjak. Prišlo je do silovitega trčenja, avto je odbilo v desno, kjer je trčil še v prehitovani tovornjak. Avto je bil ukleščen med obema voziloma.

vanj pa je trčil tudi 22-letni voznik osebnega avta L. M. z Rakovnika pri Sentrupertu, ki je vozil za V. V. Slednji je padel iz avta in zaradi hudih poškodb na kraju nesreče umrl, njegov sopotnik, 15-letni M. S. iz Šmarjeških Toplic, pa se lažje poškodovan zdravi v novomeški bolnišnici.

Isti dan ob 21.30 se je 64-letni Ljubljčan B. D. z avtom pripeljal po cesti št. 1 iz Obrežja proti Ljubljani, pri priključku Catež ob Savi pa je na hitro cesto pred njim pripeljal neznan voznik osebnega avta. B. D. je, da bi preprečil trčenje, zapeljal v levo, izgubil oblast nad vozilom, takrat pa je iz nasprotne smeri pripeljal tovornjak s polpriklopnikom. Kljub zaviranju je prišlo do trčenja in B. D. je zaradi hudih poškodb umrl na kraju nesreče. PU Krško naproša morebitne očitelce, da pokličejo št. 113 ali se oglasijo na najbližji policijski postaji.

Ravno tako 27. novembra ob 23. uri pa je v prometni nesreči na regionalni cesti iz Brežic proti Krškemu umrl 47-letni J. S. iz okolice Brežic. Izven naselja Spodnja Libna je zapeljal na makadamsko bankino, sunkovito zavil nazaj na cestišče, vozilo pa je nato bočno drslo in trčilo v smreko.

L. M.

Za ustavitev družinskega nasilja!

Od 25. novembra do 10. decembra mednarodni dnevi akcij proti nasilju nad ženskami - Slovenija ima pet zatočišč, zdaj še nov Krizni center - Pritisk na zakonodajo - Boljša osveščenost

LJUBLJANA - Nasilja med nami je vse več in kar je najhujše, njegove žrtve postajajo vedno mlajši ljudje. Slovenija se skupaj z več kot 120 državami sveta od leta 1991 med 25. novembrom in 10. decembrom pridružuje obeležitvi mednarodnih dnevov akcij proti nasilju nad ženskami in tudi letos bomo aktivni. Tako je na novinarski konferenci pretekli teden dejala direktorica Urada za žensko politiko Mira Olup Umek.

V teh dneh je pozornost posvečena oblikam nasilja, ki ga večinoma doživljajo ženske. Poseben problem predstavlja družinsko nasilje. Po podatkih Ministrstva za notranje zadeve RS je bilo v zadnjih desetih letih storjenih približno 12 tisoč kaznivih dejanj in preko 80 tisoč prekrškov z elementi družinskega nasilja. V večini primerov so bile žrtve ženske, velikokrat pa tudi otroci. Večina takih primerov nikoli ne pride do sodišča, niti do policistov, kar kaže na to, da je nasilja v družini mnogo več.

Nasilje med učenci

MIRNA PEČ - Osnovna šola Mirna Peč je pretekli teden povabila na okroglo mizo na temo Nasilje med učenci. Poleg staršev, ki so se radi odzvali vabilu, so se srečanja udeležili: dipl. pedagoginja iz Posvetovalnice za starše Novo mesto Mateja Petric, pedopsihiatrinja iz Novega mesta Milanka Ždrale in vodja policijskega okoliša Mirna Peč Janez Bukovec. Vsak je s svojega zornega kota spregovoril o problemu nasilja med mladimi, s katerim se danes srečuje že vsaka šola. Okroglo mizo je vodila šolska pedagoginja Staša Makše.

Poginilo pet bikov

BREŠTANICA - 27. novembra zjutraj je 34-letni B. K. iz okolice Breštanice v hlevu našel pet nepremično ležečih bikov, ki so poginili. Kasneje so ugotovili, da je do tega prišlo zaradi napak priključenega bojlja na elektriko (ni bil ozemljen) in električni tok je prosto stekel do napajalnikov.

Oropala sta ga in pretepla

HUDEJE - Neznanca sta 23. novembra ob 15. uri na vходу stanovanjske hiše napadla 47-letnega J. D., ga zvezla v hodnik in zahtevala denar. Ker ga ni imel, ga je eden večkrat udaril v glavo in trebuh, medtem ko je drugi neznanec ukradel hrano in radio kasetofon. Po dejanju sta se z avtom odpeljala. Policisti so enega s hitro in učinkovito akcijo prijeli, drugi se je javil sam. Zoper osumljenca, 21-letnega R. B. in 22-letnega R. H., oba s Hudej, so policisti napisali kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja rop.

Mira Olup Umek, direktorica Urada za žensko politiko.

zakaj niso prijavile nasilja, če pa so ga, ali so bile zadovoljne z obravnavo, kakšno so bila njihova pričakovanja in če je bilo s prijavo nasilje ustavljeno. Letake in zgibanke s to vsebino so poslali na različne naslove, na centre za socialno delo, zdravstvene domove, zavode za zaposlovanje, ginekološke ambulante, srednje šole, fakultete in varne hiše. Na podlagi telefonskih klicev in strokovnih ugotovitev bo Urad predlagal ustrezne rešitve.

Za boljšo osveščenost mladih o družinskem nasilju, ki je po besedah Umekove problematično predvsem zaradi tega, ker se prenaša iz generacije v generacijo, je Urad za žensko politiko skupaj z ministrstvom za šolstvo in šport v okviru mednarodnih dnevov pozval osnovne in srednje šole, naj v času do 10. decembra nekaj šolskih ur namenijo tudi tem problemom.

L. MURN

DOMA IMEL PRAVO OROŽARNO - Policisti so 21. novembra na podlagi odredbe Okrajnega sodišča v Črnomlju opravili hišno preiskavo pri A. B. iz okolice Metlike in odkrili pravo orožarno: našli in zasegli so večjo količino različnega streliva, tri ročne bombe, detonatorje, več zavojev plastičnega razstreliva, plinsko pištolo, avtomatsko puško in dva nabojnika za avtomatsko puško. Policisti so napisali predlog sodniku za prekrške in kazensko ovadbo.

Sevniški Hypo je kralj karateja

Mladi karatesti sevniškega Hypa so na državnem prvenstvu štirikrat stali na vrhu zmagovalnih stopničk - Dvojna zmaga v katah ekipno - Zlato tudi v Brestanico

SEVNICA - Posavski karateisti so v soboto, 25. novembra, je v športni dvorani Fakultete za šport v Ljubljani na državnem prvenstvu za mladince in mladinke v katah posamezno in ekipno ter v športnih borbah posamezno spet dokazali, da spadajo med najboljše v državi.

Sevničani so osvojili kar štiri zlate medalje, med drugim pa so v ekipnem vrstnem redu osvojili prvi dve mesti, zmage pa so se veselili tudi Brestančani, za katere je zlato osvojila Karolina Racman. Na državnem prvenstvu je nastopilo 15 slovenskih karate klubov. Prvenstvo je bilo odlično organizirano, ljubljanskemu karate klubu Slovan pa je pri tem izdatno pomagal sevniški klub Hypo.

Uvrstitve Posavcev: kata posamezno, starejši mladinci: 1. Karolina Racman (Brestanica); 2. Danijela Grilec (Brestanica); mlajši mladinci: 2. Rok Črepišek (Hypo Sevnica); starejši mladinci: 1. Marko Stopar (Hypo Sevnica), 3. Iztok Busar (Hypo Sevnica); kata ekipno: 1. Hypo Sevnica I (Marko Stopar, Denis Orač, Danilo Lisec), 2. Hypo Sevnica II (Darian Tabak, Iztok

Busar, Rok Črepišek); športne borbe posamezno, mlajši mladinci, do 65 kg: 3. Boris Maroh (Krško); do 70 kg: 1. Rok Črepišek (Hypo

Sevnica); starejši mladinci, do 65 kg: 1. Gorazd Mlinarič (Hypo Sevnica), 2. Stojan Tomažič (Hypo Sevnica); do 70 kg: 3. Rok Črepišek (Hypo Sevnica); do 75 kg: 3. Domen Novšak (Hypo Sevnica); do 80 kg: 3. Darian Tabak (Hypo Sevnica).

J. ORAČ

Velikolaščani v taekwondoju

V osnovni šoli Primoža Trubarja se je med številnimi športi uveljavila tudi korejska borilna veščina

VELIKE LAŠČE - V osnovni šoli Primoža Trubarja v Velikih Laščah v navdušenjem podpirajo številne izvenšolske dejavnosti, med katerimi je zelo priljubljen šport. Že dalj časa so telovadke, drsalke, atleti, nogometaši in košarkarji med najboljšimi v regiji, večkrat pa segajo tudi po naslovih državnih prvakov. Ravnatelj Edi Zgonc pravi, da je pomembno poleg učnih, enako gojiti tudi športne zvrsti, ki prav tako pripomorejo k predstavitvi šole in uveljavitvi učencev oziroma tekmovalcev. Zelo je zadovoljen s trenerji, ki znajo k delu pritegniti tudi starše.

Na šoli že drugo leto deluje tudi taekwondo skupina, ki jo vodi nekdanji uspešni reprezentant in trener Muhamed Baltić iz Ljubljane. Pod nje-

govim nadzorom redno vadi dvajset deklic in dečkov, ki dvakrat na teden v šolski telovadnici pridobivajo znanje te starodavne korejske borilne veščine.

Muhamed Baltić je lastnik črnega pasu tretji dan. S taekwondojem se je začel ukvarjati leta 1979 v Karlovcu. Bil je med pionirji te športne zvrsti v Sloveniji, kjer od leta 1995 v Ljubljani deluje klub Tiger. Leta 1993 je na evropskem prvenstvu na Poljskem osvojil bronasto kolajno, štiri leta kasneje pa tretje mesto na evropskem prvenstvu v Zrečah. Udeležil se je tudi svetovnega prvenstva v Maleziji.

Rad pohvali svoje varovance, ki morajo biti najprej dobri in prizadevni učenci, šele nato športniki. To je vrstni red, ki bo pri njem veljal tudi v prihodnje. Jure Hočevar je na državnem prvenstvu do 15. leta osvojil tretje mesto, na najmočnejšem turnirju pri nas, v Zrečah, pa je med 282 tekmovalci Maja Centa osvojila drugo mesto, pet Velikolaščanov se je uvrstilo na nevhvaležno četrto mesto. V kratkem bodo v Velikih Laščah pripravili izpit za zeleni pas, 9. decembra pa varovance Muhameda Baltića čaka nastop na Češkem.

M. G.

Muhamed Baltić

Jubilejni Hollyjev memorial

Na Hollyjevem memorialu so dobro nastopile tudi domačinke, Krčanke in mladi novomeški telovadci

BREŽICE - Brežiško telovadno društvo Sokol je v soboto in nedeljo, 11. in 12. novembra, pripravilo jubilejni 30. Hollyjev memorial. Tekmovanje je ob enem štelo tudi za 1. letošnji kvalifikacijski turnir za državno prvenstvo. V okviru A-programa gimnastične zveze Slovenije je v kategoriji dečkov do 8. leta Osnovna šola Grm iz Novega mesta kot edina šola v konkurenci gimnastičnih klubov zmagala, v skupnem vrstnem redu pa je zmagal Partizan Vič iz Ljubljane, Grmčani, ki jih vodi Matjaž Ferkolj, so bili četrti in brežiški Sokol šesti. Med posamezniki je zmagal Matjaž Pečan (Partizan Vič), David Petan je bil deveti in Andraž Muhič (OŠ Grm) dvanajsti. Trener Grmčanov Matjaž Ferkolj je povedal, da je s četrtem mestom svoje vrste zadovoljen, saj so fantje šele dobro začeli vaditi, na decembrskem državnem prvenstvu pa v

ekipnem vrstnem redu načrtujejo 3. mesto.

Telovadke domačega Sokola so nastopale v okviru tekmovanja B-programa, kjer so pri mlajših deklicah zmagale, med kadetinjami in mladinkami pa so osvojile 4. mesto. Med posameznicami je bila Asja Omerzu med mlajšimi deklicami šesta, med kadetinjami je bila Kaja Galič četrta in med mladinkami Katja Ereš peta.

Med deklicami je v B-programu ekipa gimnastičnega društva Rain Krško osvojila 2. mesto, med posameznicami pa je Urška Štus v gimnastičnem mnogoboju osvojila 3. mesto. Med kadetinjami se je v B-programu prvič predstavila Urška Gramc in zasedla 22. mesto. V članski konkurenci B-programa je Rainova ekipa osvojila 4. mesto, med posameznicami pa je bila najuspešnejša Simona Gnidica, ki je osvojila 8. mesto, Maja Oljačič pa 12. mesto.

Drugič v enem mesecu okradli kolesarje

NOVO MESTO - V noči med ponedeljkom in torkom, 27. in 28. novembrom, so neznanci vdrtli v stavbo štabiona Portoval in temeljito izpraznili prostore kolesarskega društva Krka Telekom in nogometnega kluba Elan Granit Commerce. Največjo škodo je utrpel kolesarski klub, ki je čez noč ostal brez treh računalnikov s kompletno opremo, več prenosnih telefonov, štirih telefonov in telefaksa, s čimer so ga tatovi oškodovali za približno 1,5 milijona tolarjev. To je že drugi vlom v kolesarski klub v roku enega meseca, ko so klub prikrajšali za video kamero, en prenosni telefon in štiri posebne radijske postaje, preko katerih se trener s kolesarji pogovarja med dirko.

Kočevke so zmago zaslužile

KOČEVJE - Odbojkarice Kočevja, novinke v drugi državni ligi, so v osmem krogu pred množico zvestih gledalcev zasluženo s 3:1 premagale ekipo Kajuh iz Šoštanj. Prvi niz je pripadel Kočevkam, le v drugem so več pokazale gostje. Zelo razburljiv je bil tretji, v četrtem pa so Kočevke z boljšo igro na mreži zasluženo slavile. Z deseti točkami so Kočevke na lestvici šeste. (M. G.)

Prvi dve mesti Mirni

MIRNA - Na balinarskem turnirju za Martinov pokal je nastopilo osem trojk iz doletenjskih balinarskih klubov. Po izenačenih finalnih bojih je zmago slavila trojka Balinarskega kluba Mirna I Milan Škufca, Boris Škufca in Boris Jezernik. Vrstni red: 1. Mirna I, 2. Mirna II (Edo Novak, Stane Bukovec, Franc Pepelnak), 3. Dana (Maks Lokar, Jože Turk, Dare Turk), 4. Valerija Željine itd. (R. M.)

Sejem za šport in rekreacijo

LJUBLJANA - V ponedeljek, 4. decembra, bodo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprli 31. sejem Šport in rekreacija. Gre za sejem opreme za zimsko in letno šport, za rekreacijo ter za turistično ponudbo športnih središč doma in na tujem. Sejem z mednarodno udeležbo bo odprt do nedelje, 10. decembra.

Smučarji na snegu že od julija

Ob Matjažu Vrhovniku v novomeškem smučarskem klubu raste nov rod mladih šampionov - Poleti in jeseni so opravili že 40 treningov na snegu - Začetek pri štirih letih

NOVO MESTO - Smučarji smučarskega društva Krka Rog so na novo sezono dobro pripravljeni, čeprav na domačih smučiščih še ni snega. Kot ponašajo so si morali pomagati s treningi na avstrijskih ledenikih, tudi na Kaprunu, a na srečo ne tedaj, ko se je tam zgodila najhujša žičniška nesreča v zgodovini smučanja. Prvi mož kluba Matjaž Vrhovnik je sezono tekmoval v svetovnem pokalu začel poškodovan, tekmovalci v mlajših kategorijah pa bodo tekme dočakali 16. decembra. Tekmovalci mlajših kategorij so do zdaj poleg številnih kondicijskih treningov opravili tudi 40 treningov na snegu, s katerimi so začeli že julija.

Smučarsko društvo Krka Rog spada med tiste smučarske klube, ki se naprej posebno pozornost posvečajo vzgoji mladih tekmovalcev. Trenutno jih v klubu redno vadi več kot 50. Tekmovalna pot mladega smučarja se praviloma začne v alpski smučarski šoli. To je celoletna smučarska šola za otroke, od 4. do 7. leta starosti. Po besedah trenerja Gregorja Koprivnika je zelo pomembno, da se otrok nauči smučati pod strokovnim nadzorstvom učiteljev smučanja. Le tako se nauči smučati pravilno, saj je morebitne napake v teh-

niki kasneje veliko težje odpraviti. Po sedmem letu starosti otroci nadaljujejo športno pot med cicibani, ki

Škocjanke ne poznajo poraza

ŠKOCJAN - Rokometašice Škocjana so v 5. krogu 1. B-lige v gosteh z 28:17 premagale Zagorje, kar je njihova peta zaporedna zmaga. Največ zadetkov za Škocjan sta dosegli Vidmarjeva in Veseličeva, ki sta bili uspešni vsaka po šestkrat.

se že udeležujejo pravih tekmovalj, nastopajo pa samo v vlečalolu, medtem ko mlajši dečki in deklice nastopajo tudi v slalomu in superveleslalomu, starejši dečki in deklice pa tudi v smuku. Mladi tekmovalci

• Pred treningi na snegu se mladi smučarji Krke Roga dobro pripravijo na štadionu in v telovadnici. Redne kondicijske treninge imajo ob torkih in četrtnih ob 15.30 v športni dvorani Marof, tedaj vpisujejo v klub tudi nove mlade člane. Vsa dodatna pojasnila dobite v klubskih prostorih v nekdanjem domu Partizana na Loki ob ponedeljkih med 18. in 19. uro.

Krke Roga že več let spadajo med boljše v državi, nekateri pa posegajo po najvišjih mestih tudi na državnih in mednarodnih tekmovaljih.

I. V.

Smodiš polnil koš v Bonifiki

Matjaž Smodiš skupaj z Markom Tuškom junak slovenske zmage nad Makedonijo - Doma so nanj pozabili

NOVO MESTO - Nekoliko šujšani mladi zvezdnik slovenske košarke Matjaž Smodiš, ki v svojem novem klubu še ne igra vloge, kakršno je imel še pred nekaj meseci, ko je svojemu matičnemu klubu Krki Telekomu pomagal do naslova državnega prvaka, je na odločilni tekmi slovenske reprezentance v kvalifikacijah za evropsko prvenstvo z Makedonijo v dvorani Bonifika v Kopru slovenske košarkarskega občinstva pokazal, da ni pozabil igrati košarke, s 23 točkami pa je bil tudi najboljši strellec tekme, čeprav ga trener Boris Zrinski ni določil v prvo postavo.

V slovenski reprezentanci tokrat ni bilo poškodovanega Simona Petrova, tako da moštvo državnih prvakov iz Novega mesta ni imelo niti enega igralca v reprezentanci, novomeško čast pa je branil le Matjaž Smodiš, ki je na tekmi igral 20 minut in v tem času dosegel 23 točk. Za dve točki je zadel štiri od šestih metov

(66-odst.), enako za tri točke, v prostih metih pa je bil stoodstoten (3:3). Poleg tega je bil s petimi skoki za Markom Tuškom tudi drugi najuspešnejši skakalec slovenskega moštva, ki je kot za šalo s 103:82 premagalo Makedonijo.

Če obetavnega novomeškega košarkarja kljub njegovemu odhodu v italijanski Kinder ni pozabil trener slovenske reprezentance Boris, bi to težko trdili za pristojne v Matjaževem matičnem klubu Krki Telekomu, ki so med svojimi košarkarji izbrali tri kandidate za novomeškega športnika leta Novomeščana Simona Petrova, Sama Gruma in Dragišo Drobjaka. Matjaž je med igralci najbolj zaslužen, da je Krka Telekom letos osvojila naslov državnega prvaka, in bi imel veliko možnosti, da bi med letos zelo uspešnimi novomeškimi športniki zbral največ točk strokovne komisije.

I. V.

SPORTNI DAN KRKE - V soboto, 25. maja, se je kar 650 Krkinih delavcev zbralo na tradicionalnem športnem dnevu krkašev. Po skoraj desetih letih je prehodni pokal, za katerega štejejo točke s celoletnih tekmovalj in tekmovalj na športnem dnevu ter točke za množičnost na tekmovaljih in redni vadbi, osvojila ekipa Zdravila, drugo mesto je osvojila ekipa DSSD, tretje mesto pa Razvoj in raziskave. Na zaključni prireditvi v restavraciji Tango na Otočcu so poleg pokalov podelili tudi plakete Trim kluba. Zlato plaketo je letos dobila Stjepka Aš. (Foto: M. Kline)

Kdo najboljši v deželi je tej?

Najboljšega športnika Novega mesta za leto 2000 bodo izbrali športni strokovnjaki sami - Bralci Dolenjskega lista s poslušalci Studia D in gledalci Vašega kanala pa izbirate najbolj priljubljenega športnika

NOVO MESTO - Letošnji izbor novomeškega športnika, športnice in športnega kolektiva leta bo potekal po nekoliko spremenjenih pravilih. Športnika leta oziroma najboljšega novomeškega športnika, športnico in športni kolektiv bo izbrala posebna strokovna komisija. Kandidate so predlagali klubi sami, dokončni izbor kandidatov pa je opravila komisija, zbrana pri Agenciji za šport Novo mesto, ki je tudi organizator izbora in zaključne prireditve.

Kandidati za športnika leta so kolesar Uroš Murn, atlet Jože Vrtič, alpski smučar Matjaž Vrhovnik, karateist Toni Turk in košarkar Simon Petrov, za športnico leta kandidatka atletinja Katka Božič in odbojkarica Snežana Rajak, za naziv športni kolektiv leta pa se potegujejo Košarkarski klub Krka Telekom, Kolesarski klub Krka Telekom, Atletski klub Krka Telekom, Tekški klub Portovald in Lokostrelski klub Novo mesto.

Uradni kandidati za športnika leta morajo izpolnjevati dva pogoja: da so državljani Republike Slovenije in da v tekočem letu nastopajo za klub s sedežem v novomeški občini. V preteklih letih so glasovom strokovnjakom prišli še glasove poslušalcev lokalnih radijskih postaj, gledalcev Televizije Novo mesto in bralcev Dolenjskega lista, vendar je bil vpliv teh glasov na končni izid skoraj zanemarljiv, saj je predstavljal 10 odst. točk. Mediji v tem niso videli nobene koristi, zaradi katere bi se sodelovali pri izbiri športnika leta, zato so letos pravila spremenjena.

Tokrat boste bralci Dolenjskega lista skupaj s poslušalci Studia D in gledalci Televizije Novo mesto izbrali najbolj priljubljenega novomeškega športnika.

Neverjetni izidi metliške lige

METLIKA - V prvih dveh krogih zimske občinske lige Metlike v malem nogometu so bili doseženi naslednji izidi, med katerimi so bili nekateri prav neverjetni: Royal: Podzemelj 2:2, Zidarstvo Begič: Big Boss 1:2, Gostilna Kapušin: Grabrovec 5:0, Svib: Gradac 1:3, Suhor: Lisjaki 0:4, Hami: Mladina 1:1, Krok: Antikristi 6:1, Krok: Mladina 10:0, Antikristi: Hami 3:1, Big Boss: Lisjaki 2:1, Grabrovec: Podzemelj 4:0, Gostilna Kapušin: Royal 13:0, Zidarstvo Begič: Gradac 0:6.

Katja je povsod zmagala

Badmintonisti Toma uspešno v Zrečah

MIRNA - Badmintonisti mirnskega Toma so konec minulega tedna nastopili na turnirju Spin Open v Zrečah. Med člani je Aleš Murn v igri dvojic skupaj z najboljšim slovenskim badmintonistom Andrejem Poharjem zmagal, med dekleti pa je Katja Kolenc v igri parov nastopala skupaj z Majo Pohar in prav tako osvojila prvo mesto. Med posameznikami je Urška Silvester osvojila drugo mesto, njena sestra Špela pa je igrala v polfinalu. Obe je premagala zmagovalka turnirja Maja Pohar. Med fanti je Aleš Murn osvojil tretje mesto, v polfinalu pa ga je izločil Ukrajinec Denis Pešhonov. V igri mešanih dvojic sta se s četrtem mestom izkazala Katja Kolenc in Dušan Škerbiš.

V kategoriji do 13. leta je Katja Strmole v vseh treh disciplinah zmagala. V igri mešanih dvojic je bil njen partner Tadej Jezernik (Tom Mirna), v dekliških dvojicah pa je z njo igrala ljubljanka Mojca Ogrin. V igri fantovskih dvojic je Tadej Jezernik zmagal v paru z ljubljancem Milijem Arapovičem, med posamezniki pa je bil Tadej tretji.

I. V.

Nenačrtovani poraz

KOČEVJE - V 8. krogu tekmovalja v prvi državni kegljaški ligi so Kočevke s 3:5 izgubile tekmo v gosteh z Gorico. Marinčeva je srečanje začela z zmago, na 2:2 je izenačila Žafranova, v nadaljevanju pa je svoj dvoboj nepričakovano izgubila v kočevski vrsti Nagyjeva, potem pa odločilno tekmo izgubila še druga najboljša igralca Kočevja Stevančičeva in načrtovana zmaga je splavala po vodi. (M. G.)

škega športnika. Kriteriji za kandidate za najbolj priljubljenega novomeškega športnika so veliko bolj ohlapni od uradnih. Poleg tega ne bomo ločevali športnikov od športnic, ampak bomo vse skupaj vrgli v en koš, saj v priljubljenosti športnikov ne gre ločevati po spolu. Pomembno je le, da je športnik povezan z Novim mestom na kakršen koli način. V postev torej pridejo športniki in športnice, ki izpolnjujejo vsaj eno od naslednjih dveh zahtev: da nastopajo za klub, ki ima sedež v Novem mestu oziroma da imajo stalno bivališče v novomeški občini ali so po rodu Novomeščani. Tako se za naziv najbolj priljubljenega novomeškega športnika potegujejo tudi kolesar Gorazd Štangelj, ki sicer nastopa za italijansko moštvo Liquigas, odbojkarica Jana Vernig, ki je lansko sezono igrala v Španiji, letos pa nastopa za francoski klub, ves čas pa sta oba Novomeščana člana slovenske reprezentance. Med kandidati za najbolj priljubljenega novomeškega športnika je tudi izvrstni badmintonist mirnskega Toma Novomeščan Aleš Murn pa ameriški košarkar v dresu Krke Telekoma Bennett Davison. Ne bi smeli pozabiti na Matjaža Smodiša, ki sicer izpolnjuje vse kriterije, da bi tudi uradno kandidiral za športnika leta po izboru strokovne komisije, vendar so pristojni v klubu nanj očitno pozabili.

Snežnik pa kar izgublja

KOČEVJE - Tudi po 9. krogu v drugi državni košarkarski ligi je Snežnik z desetimi točkami še naprej na dnu prvenstvene lestvice. Tokrat so Kočevci s 75:80 doma izgubili s predzadnjemvrščenim Portorožem, čeprav bi z večjo zbranostjo lahko tudi zmagali. Odhod Saša Poloviča in Saša Stefanišina v Logatec je močno ohromela igro Kočevcev, ki se bodo do konca sezone borili za obstanek v ligi. (M. G.)

Novomeščani korak do druge lige

Novomeški rokometasi napredujejo

NOVO MESTO - V šestem krogu kvalifikacij za enotno drugo slovensko rokometno ligo je Novo mesto v športni dvorani Marof z Grosupljem igralo 28:28. Največ zadetkov za Novomeščane je dosegel Bruno Glaser (9), Gregor Božič pa je bil uspešen sedemkrat. Kočevska Grča je v Ivančni Gorici z 22:25 izgubila s Svišem. V sedmem krogu je Novo mesto v Kočevju s 26:25 premagalo Grčo. Največ zadetkov za Kočevce je dosegel Mlakar (9), za Novomeščane pa je bil najuspešnejši Rok

Reševanje iz Šternice

V največji reševalni vaji so jamarji reševali ponesrečenca z zlomljeno stegenico iz globine 175 metrov

BELA KRAJINA - V reševalni vaji, ki jo je v soboto, 25. novembra, v jami Šternica pripravil Reševalni center iz Novega mesta v okviru Jamske zveze Slovenije in jamske reševalne službe, je sodelovalo 18 reševalcev iz novomeškega centra ter primorske in štajerske regije. Jamo je letos odkril revirni gozdar Matjaž Longar iz Žužemberka, leži pa v roških gozdovih, okoli 10 kilometrov od Črnomlja. Z njenim raziskovanjem so na predlog jamarja Darka Hribarja začeli 17. julija letos, doslej pa so imeli deset akcij. Pri tem so odkrili največje brezno na Dolenjskem in v Beli krajini ter ga poimenovali Šternica. Jamarji so že prišli do globine 193 metrov, ker pa so odkrili njegovo nadaljevanje, je njihova želja doseči mejo dvestotih metrov.

Sobotna reševalna vaja se je začela zgodaj zjutraj s postavitvijo šotorov, razdelitvijo opreme in pripravo delovnega načrta. "Na tehnično zelo zahtevnem terenu je reševanje ponesrečenca z zlomljeno stegenico potekalo iz globine 175 metrov. V jamo so najprej odšli jamarji, ki so napeljali jamski telefon, nato pa ekipa z opremo in oskrbovalna ekipa skupaj z zdravnikom reševalcem dr. Rokom Stoparjem. Vaja, ki se je zaključila okoli 19. ure, je dobro uspela. Vsi člani reševalne službe, med njimi sta bili tudi reševal-

saj so poleg Simona Petrova med svoje kandidate uvrstili še Bistričana Sama Gruma in Kranjčana Dragišo Drobnjaka, čeprav je bil Matjaž Smodiš letos skupaj s Simonom Petrovom najbolj zaslužen za največji uspeh v zgodovini novomeške košarke, naslov državnega prvaka in uvrstitev v Suproligo.

Seveda lahko bralci Dolenjskega lista svoje glasove namenite tudi drugim novomeškim športnikom, ki jih mi nismo uvrstili med kandidate. Tradicionalna prireditev Športnik leta, na kateri bodo proglasili najboljše športnico, najboljšega športnika in najboljši športni kolektiv leta ter najbolj priljubljenega športnika po izboru medijev, bo v ponedeljek, 11. decembra. Gost večera bo med drugimi tudi vzdržljivostni plavalec Martin Strel, športnike in gledalce pa bo zabaval Adi Smolar.

I. V.

Najboljša je nogometna šola Portoval

NOVO MESTO - Nogometna šola Portoval je v športni dvorani Leona Štuklja v Šmihelu pripravila prvenstvo Dolenjske za starostne skupine do 10. in do 12. leta. V obeh skupinah je bil vrstni red enak: 1. Nogometna šola Portoval, 2. Nogometni klub Bela krajina Črnomelj, 3. Nogometni klub Kočevje. Najboljša igralca turnirja sta bila Jasmin Škrbec in Daniel Dežmar.

Krški košarkarji zmagujejo

V vzhodni skupini druge košarkarske lige je Krško v gosteh z 99:79 premagalo Duplek in je po 9 krogih s sedmimi zmagami in dvema porazoma, kolikor jih ima tudi vodilni Rudar, na lestvici drugo. V zahodni skupini gre moštvo z našega konca slabše. Črnomelj je v 9. krogu doma z 72:73 nesrečno izgubil z drugouvrščeno Ježico in je na lestvici s tremi zmagami in šestimi porazi osmi, kočevski Snežnik pa je doma s 75:80 izgubil s Portorožem in je na lestvici z eno samo zmago in osmimi porazi zadnji.

Pungerčič s sedmimi zadetki, medtem ko sta Bruno Glaser in Ljubo Mikič zadela po šestkrat. Lestvica: 1. Sviš 9, 2. Grosuplje 8, 3. Novo mesto 7, 4. Črnomelj 2, 5. Grča 2. V 8. krogu se bo Novo mesto v petek, 1. decembra, ob 16.30 v športni dvorani Marof pomerilo s Svišem. V primeru zmage bi si Novomeščani že zagotovili uvrstitev v enotno drugo ligo, v kateri bodo nastopila 3 od petih moštev iz dolenjske kvalifikacijske skupine.

I. V.

ka in pripravnica, so pokazali dobro pripravljenost in usposobljenost v izredno težkih razmerah in pogojih. Vsako leto imamo reševalci več usposabljanj in reševalnih vaj, tako zahtevno pa smo imeli prvič, je zadovoljen povedal vodja Reševalnega centra Novo mesto Darko Hribar iz Križev pri Žužemberku.

Utrujen in premočeni reševalci, ki so po dvanajstih urah skupaj s ponesrečenec na nosilih prišli iz Šternice, so nedvomno bogatejši za nove izkušnje. Le-te bodo še kako prav prišle pri nadaljnjem raziskovanju te jame, pa tudi številnih drugih v Sloveniji.

S. M.

Igrišče dobilo ograjo

VELIKE LAŠČE - Športno igrišče ob velikolaški osnovni šoli bo na svoji južni strani dobilo šest metrov visoko in 40 metrov dolgo ograjo, ki bo rešila problem odkotaljenih žog v bližnjo dolino, kar je pri urah športne vzgoje in rekreacije precej oviralo razne igre z žogo. Občina je šoli odobrila sredstva za mrežo, česar so na šoli zelo veseli, sami pa imajo na skrbi postavitve ograje, ki bo končana do začetka zime. Hkrati so potegnili električni kabel za postavitve reflektorjev.

Kandidati za športnika leta

(izbor medijev za najbolj priljubljenega novomeškega športnika)

KATKA BOŽIČ (JANKOVIČ) (atletika, AK Krka Telekom), državna reprezentantka in članska državna prvakinja v teku na 100 m z ovirami.

BOJAN BRULC (lokostrelstvo, LK Novo mesto), državni reprezentant, 29. mesto na svetovnem prvenstvu v disciplini arrowhead in član ekipe, ki je na svetovnem prvenstvu v isti disciplini osvojila 9. mesto.

GAŠPER CAJNER (tajski boks, Scorpion Novo mesto), evropski profesionalni prvak po verziji zvez E.P.M.T.F. v kategoriji do 76 kg.

MARTIN DERGANČ (kolesarstvo, KK Krka Telekom), zmagovalnik dirke Po Sloveniji (skupni vrstni red), zmagovalnik Velike nagrade Krke (oboje 5. kategorija UCI).

GLASOVNICA

1. (5 točk)
2. (3 točke)
3. (1 točka)

Ime in priimek

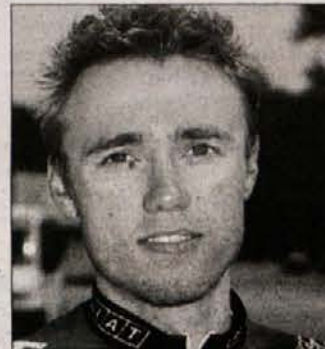
Naslov

Na mesta od 1. do 3. zapišite tri športnice ali športnike, za katere menite, da so najboljši, jih najbolj poznate in najbolj cenite njihove dosežke. Med vami bomo izžrebali 20 glasovalcev, ki boste prejeli po dve vstopnici za zaključno prireditev Športnik leta 2000, ki bo 11. decembra v novomeški športni dvorani Marof. Glasovnice pošljite na naslov: Dolenjski list, Germova 4, 8000 Novo mesto, najkasneje do sobote, 9. decembra.

TOMAŽ HODNIK (lokostrelstvo, LK Valvasor), član državne reprezentance, s slovensko vrsto evropski ekipni prvak.

ALEŠ MURN (badminton, BK Tom Mirna), dvakrat četrtfinalist turnirja evropske Grand prix serije v igri parov, polfinalist državnega članskega prvenstva, finalist državnega prvenstva v igri parov.

UROŠ MURN (kolesarstvo, KK Krka Telekom), državni reprezentant, 32. mesto na cestni dirki na olimpijskih igrah v Sydneyju, 4. mesto na dirki za Veliko nagrado Miguela Induraina (4. kategorija UCI), etapna zmaga na dirki Po Sloveniji, 2 etapni zmagi na dirki Po Hrvaški (obe 5. kategorija UCI).

SIMON PETROV (košarka, KK Krka Telekom), zdajšnji kapetan moštva, državni reprezentant, član moštva, ki je letos osvojilo naslov državnih prvakov.

SNEŽANA RAJAK (odbojka, TPV Novo mesto), mladinska in članska državna reprezentantka.

MATJAŽ VRHOVNIK (alpsko smučanje, SD Krka Rog Novo mesto), državni reprezentant, 3. mesto v skupni razvrstitvi slaloma v svetovnem pokalu in zmaga v slalomu za svetovni pokal v Adelbodnu, eno 2. in dve 3. mesti na slalomih za svetovni pokal.

MATJAŽ SMODIŠ (košarka, KK Krka Telekom in Kinder), državni reprezentant, kapetan moštva Krke Telekoma, ki je letos osvojilo naslov državnih prvakov.

GORAZD ŠTANGELJ (kolesarstvo, Liquigas), 13. mesto na cestni dirki za svetovno prvenstvo, 27. mesto na svetovni lestvici poklicnih kolesarjev, etapna zmaga na dirki 1. kategorije UCI Midi Libre, zmaga na GP Melinda, 5. in 9. mesto na dirkah za svetovni pokal.

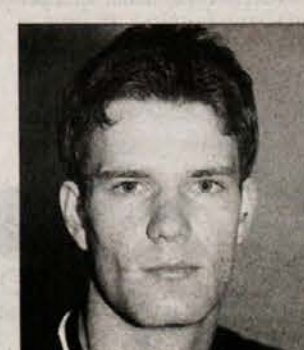

IGOR PRIMC (atletika, AK Krka Telekom), državni reprezentant v metu diska, državni prvak in zmagovalnik atletskega pokala Slovenije.

TONI TURK (kick boxing, Karate klub Novo mesto), državni prvak, reprezentant in 3. mesto na evropskem prvenstvu v light contactu v kategoriji do 94 kg.

JANA VERNIG (odbojka), članica prve postave slovenske državne reprezentance.

JOŽE VRTAČIČ (atletika, AK Krka Telekom), na olimpijskih igrah je s štafeto 4 X 400 m osvojil 31. mesto, 2. mesto na atletskem pokalu Slovenije v teku na 400 m, 3. mesto na državnem prvenstvu v teku na 400 m.

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljenih informacij, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori, popravki in mnenja", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Kruh je za peke bridka stvar

DL št. 35, 31. avgusta

Pod navedenim naslovom je bil v 35. številki, 31.8.2000, Dolenjskega lista objavljen članek novinarja Andreja Bartlja. Spornost članka je v besedilu: "Poleg podražitve moke je dolenjske peke stisnil za vrat še Mercator". Na navedeni članek se je odzval g. Hribar, predsednik uprave in generalni direktor Mercator-Dolenjske, d.d., ki je v daljšem zapisu (Dolenjski list št. 37, z dnem 14.9.2000) prikazal objektivno sliko sodelovanja med dolenjskimi peki in sistemom Mercator. Kljub časovni oddaljenosti dogodka oz. pisanja želim zaradi objektivnosti poročanja in seznanjanja javnosti želim pojasniti le to, da je izpostavljeno Mercator trgovine v navedenem članku neobjektivno in v nobem primeru to izpostavljanje ni bilo izrečeno v razgovoru z gospodom novinarjem. V celoti v imenu kolektiva "Dolenjskih pekar" podpiram stališča, ki jih je v svojem članku zapisal predsednik uprave in generalni direktor Mercator-Dolenjske g. Stanislav Hribar in se njemu osebno kot celotnemu kolektivu javno opravičujem za zapis, ki je bil objavljen. Upam, da čas, ki je bil potreben do te objave, v naših medsebojnih odnosih ni zarezal preglobokega madeža in da bo naše poslovno sodelovanje še v bodoče potekalo nemoteno.

ALOJZ MUHIČ,
predsednik uprave - direktor, d.d.
"Dolenjske pekarne"

"Še o nepotrebnih birokracijah"

DL št. 47, 23. novembra

V zvezi s prispevkom pod zgornjim naslovom, objavljenim 23. 11. 2000, v katerem novinar navaja svoje osebne "zaplete" predvsem pri izkazovanju s kartico zdravstvenega zavarovanja in v zvezi z dolžino čakalnih dob pri zdravniških specialistih, posreduje Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (Zavod) naslednje pojasnilo.

S kartico zdravstvenega zavarovanja izkazujejo veljavnost svojega zdravstvenega zavarovanja. Zavarovane osebe potrdimo kartico na samopostrežnih terminalih ali v pristojnih zavarovalnicah, in sicer za obvezno zdravstveno zavarovanje otroci do 18. leta in upokojeanci enkrat letno, vse druge zavarovane osebe pa vsake 3 mesece. Prostovoljno zdravstveno zavarovanje potrjujejo

enkrat letno le upokojeanci, ki jim premijo za zavarovanje pri Vzajemni zdravstveni zavarovalnici odteguje Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Otrokom do 18. leta oz. šolski mladini se ni potrebno prostovoljno zavarovati, saj jim zakon zagotavlja plačilo zdravstvenih storitev v celoti. Vse ostale osebe pa morajo prostovoljno zavarovanje potrjevati na vsake tri mesece (na primer zaposlene osebe, upokojeanci, ki so zavarovani pri zavarovalnici Adriatic). Pri tem zadostuje, da kartico potrdimo tik preden gremo k zdravniku ali v lekarno, najbolje na najbližjem samopostrežnem terminalu. Če potrjujemo kartico v zavarovalnicah, potem nam zavarovalnica potrdi veljavnost le tistega zavarovanja, za katero je po zakonu pristojna za njegovo izvajanje (Zavod za obvezno zavarovanje, Vzajemna zdravstvena zavarovalnica in Adriatic pa za prostovoljno zavarovanje).

Zavod ugotavlja, da se v večini spornih primerov, ko zavarovanci trdijo, da je z njihovim zavarovanjem vse v redu, podatki na kartici pa govorijo drugače, po pregledu vseh konkretnih podatkov izkaže, da zavarovanje ni urejeno na primer zaradi pretečenega potrdila o šolanju, delovnega dovoljenja, neažuriranih podatkov itd. Pri tem bi morali biti zavarovanci bolj pozorni na opozorila, ki jih izpiše samopostrežni terminal ob potrjevanju kartice. Natančni seznam lokacij vseh samopostrežnih terminalov v Sloveniji lahko najdemo na informativnih straneh samopostrežnih terminalov. Brez kartice zdravstvenega zavarovanja lahko uveljavljamo zdravstvene storitve le, če potrebujemo nujno medicinsko pomoč (o čemer odloča lečeči zdravnik) ali če nastopijo tehnične težave pri potrjevanju ali izkazovanju s kartico. Vse morebitne dileme v zvezi s kartico zdravstvenega zavarovanja lahko zavarovane osebe razrešijo v enoti Zavoda, kjer imajo urejeno obvezno zdravstveno zavarovanje ali na službi za poslovanje s kartico na telefonski številki 01/30-77-466 oz. v kolikor se težave nanašajo na prostovoljno zavarovanje, pri zavarovalnici Vzajemna ali Adriatic.

V zvezi s čakalnimi dobami je potrebno pojasniti, da so te v specialistični dejavnosti pri posameznih izvajalcih zdravstvenih storitev različne. Dolžina čakalne dobe je dogovorjena s pogodbo med Zavodom in izvajalcem (zdravnikom-zasebnikom ali bolnišnico na primer), zato jo je izvajalec dolžan spoštovati. Zavarovane osebe bodo izvedele za dolžino čakalnih dob posameznih izvajalcev pri pristojni enoti Zavoda, kjer ima izvajalec svoj sedež. Seveda pa čakalnih dob ni v primeru, ko je potrebno bolniku nuditi nujno medicinsko pomoč, o čemer odloča lečeči zdravnik.

MIHAEL PETROVIČ, dr. stom.,
direktor OE Ljubljana ZZZS

Že šesto leto v.d. ravnatelja

DL št. 45, 9. novembra, DL št. 46, 16. novembra 2000

Gospa Sabina Klemenčič, sindikalna zaupnica, in gospa Kristina Resnik, predsednica sveta šole in predstavnica strokovnih delavcev v svetu osnovne šole Škocjan, rad bi vaju opomnil, da bi morali konkretno navesti (vaju citiram): "Veliko neresnic, delnih in dvoumnih dejstev, ki mi jih očitata, torej kaj konkretno je v mojem prispevku neresničnega? Seveda se do takrat nimam za kaj opravičiti. Morda pa nista do-

jeli mojega navajanja, da vaš v.d. ravnatelj ne izpolnjuje pogojev, ki jih zakon predpisuje za ravnateljevanje. Isto velja tudi za g. Antona Zupeta, v.d. ravnatelja, ki piše, da je v mojem pisanju "na žalost veliko neresnic". Obenem pa nobene neresnice ni navedel, da bi ovrgel mojo trditve. In sicer trditve, da nima osnovnih pogojev za ravnatelja na osnovni šoli.

Mag. EMIL SMREKAR
Zalog pri Škocjanu

Občina Brežice toži Jutranjko

BREŽICE - Ker je sevniška Jutranjka ukinila proizvodnjo v Brežicah, občina Brežice od omenjene sevniške družbe zahteva vrnitev vseh nepremičnin. Jutranjka je v preteklosti pridobila nepremičnine za svoj brežiški obrat s posebno pogodbo, s katero je brežiška občina prenesla imetje na sevniško tekstilno tovarno. Občina Brežice je, da bi dobila omenjene nepremičnine, vložila tožbo 16. novembra pri Okrajnem sodišču v Brežicah. Občinski svet Brežice je na ponedeljkovi seji soglašal z odločitvijo, da občina s tožbo pride do omenjenega premoženja. Brežiška občina ni prepričana, da bo dobila omenjeno tožbo, in sicer zaradi lastninitvenega nekdanje družbene lastnine v Sloveniji, ki se je zgodilo že po tistem, ko so v preteklosti podpisali omejeno pogodbo o prenosu brežiškega premoženja na Jutranjko.

Okoljevarstveni ukrepi niso le strošek

Vse bolj nujni za uspešno poslovanje

OTOČEC - Odbor za kakovost pri novomeški območni gospodarski zbornici je preteklo sredo pripravila na Otočcu že 3. dan kakovosti Dolenjske in Bele krajine, tokrat s poudarkom na našem odnosu do okolja kot temeljni vrednoti uspešnega poslovanja. Udeležili so se ga številni predstavniki gospodarstva in javnih služb, svoje izkušnje na tem področju pa so predstavili predstavniki Trima, Revoza, Krke, TPV-ja, Danfossa in predstavnik podjetja Saubermacher.

Z zanimanjem so prisluhnili prof. dr. Dušan Plutu, ki je spregovoril o odnosu države do okolja, ki ima še posebej na začetku pomembno vlogo, da državljane spodbuja k odgovornejšemu ravnanju z okoljem. "Slovenija sodi med zmerno onesnažene države tudi zato, ker ima to srečo, da je pokrajinsko pestra in razgibana in ima zato veliko samočištilno sposobnost," je dejal prof. Plut. Industrijski okoljski pritiski pri nas se sicer zmanjšujejo, povečujejo pa se okoljski pritiski gospodinjstev in prometa. Prav zato prof. Plut svetuje, naj bodo Dolenjci previdni, kje bo potekala nova avtocesta, saj bodo posledice izgradnje nepopravljive. "Zelo pomembna je tudi modernizacija železniškega prometa, saj bo promet po cestah slej ko prej postal luksuz," je podkrepil prof. Plut. Za odločnejši korak v skrb za okolje bi morala Slovenija na leto nameniti več denarja, npr. Avstrija, s katero se tako radi primerjamo, nameni na leto več kot 2 odst. bruto narodnega dohodka, Slovenija pa manj kot 1 odstotek.

Tudi prof. Plut je z zanimanjem prisluhnil predstavnikom podjetij o njihovih prizadevanjih za čistejšo okolje in bil zelo vesel, ko je ugotovil, da v podjetjih ne le razmišljajo o razbremenitvi okolja, ampak v ta namen že tudi ustrezno ukrepajo. Na njegovo vprašanje, kaj pa skrb za dobiček, so mu gospodarstveniki odgovorili, da ti ukrepi ne pomenijo vedno le večjih stroškov, ampak jih na marsikaterem področju na ta račun tudi zmanjšujejo. Na koncu je v sklepni misli dr. Janez Gabrič ugotovil, da bodo lahko le podjetja, ki bodo poskrbela tudi za varovanje okolja, pri poslovanju uspešna.

J. D.

Spletna stran o Prešernu

LJUBLJANA - Založba Pasadena je v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo ob dvestoletnici rojstva dr. Franceta Prešerna pripravila spletno stran, na kateri je mogoče zvedeti marsikaj o našem velikem pesniku. Poglejte na www.preseren.net.

Dva dni o prisilnem delu

Bo Mednarodna organizacija za migracije (IOM) upoštevala že zbrane podatke o slovenskih prisilnih delavcih?

Nemški zakon o skladu "Spomin, odgovornost, prihodnost", po katerem naj bi tudi slovenski prisilni delavci dobili odškodnino za prisilno delo, je bil sprejet 8. avgusta letos, sprejet pa je bil tudi zvezni zakon o skladu za prostovoljna izplačila odškodnine Republike Avstrije nekdanjim suženjskim in prisilnim delavcem nacističnega režima. Po nemškem zakonu je za izplačila nejudovskim žrtvam in tistim, ki po zakonu niso izrecno navedeni, zadolžena Mednarodna organizacija za migracije (IOM) v Ženevi, ki bo preverjala vložene vloge z Mednarodno poizvedovalno službo in dokumentacijskim centrom o žrtvah vojnega nasilja v Arolsensu v Nemčiji.

Za pomemben uspeh je šteti tematsko konferenco, ki jo je 22. in 23. novembra sklicalo Društvo izgnancev Slovenije, na njej pa so sodelovale tiste mednarodne osebnosti, ki bodo bistveno odločale o uveljavljanju odškodnin za prisilno delo slo-

venskim prisilnim delavcem. Na konferenci so sodelovali prof. Ivica Žnidaršič, zgodovinar dr. Tone Ferenc, Dirk de Winter, direktor, odgovoren za prisilne delavce pri Mednarodni organizaciji za migracije iz Ženeve, dr. Wolfgang Renzender, vodja pisarne vladne pooblaščenke dr. Maire Schumayer z Dunaja, Charles Clane Biedermann, direktor iz Arolse na in Aleš Lunder, odvetnik slovenskih prisilnih delavcev iz Münchna.

Ivica Žnidaršič, podpredsednica DIS, je ob prisotnosti članov izvršnega odbora DIS in 50 slovenskih strokovnjakov ter diplomatov govorila o organiziranosti slovenskih izgnancev in prisilnih delavcev ter zbrane seznanila z dejstvom o že zbranih podatkih za 6.708 slovenskih prisilnih delavcev v nekdanji Nemčiji in za 5543 v Avstriji ter se zavzela, da bi IOM te podatke upoštevala ter jih prenesla v svoje formule, ki bi jih potem razposlala upravičencem v podpis. Ilustrativno je obrazložila oblike nasilja nad Slovenijo, ki jih je izvajalo 4017 nemških in 2518 italijanskih vojni zločincev.

Tožba, ki jo je lani maja za slovenske izgnance - prisilne delavce vložil münchenski odvetnik Aleš Lunder, za zdaj na bonnskem sodišču še stoji. Generalni sekretar RKS Mirko Jelenič je prisotne seznanil z uveljavljanjem pravic po Hirschevem skladu, iz katerega izplačujejo odškodnine samo koncentracijskim taboriščnikom, zapornikom in ukrajenim otrokom. Ta tematska konferenca bo gotovo pospešila uveljavljanje pravic slovenskih prisilnih delavcev.

G. KAPLAN

16. slovenski knjižni sejem

Cankarjev dom v Ljubljani dom slovenske knjige

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu se je s slovesnostjo v torek, 28. novembra, zvečer v Linhartovi dvorani začel 16. slovenski knjižni sejem, ki bo potekal do nedelje, 3. decembra. Ob razstavi knjig iz enoletne knjižne bere slovenskih založnikov vsak dan potekajo različne spremljevalne prireditve od literarnih in pravljicnih vrtljakov, literarnih delavnic, debatnih kavarn in okroglih miz do predstavitev posameznih knjižnih novosti, literarnih večerov in razstave doslej nagrajenih knjig. Organizator sejma, Strokovno združenje založnikov in knjigotržcev Slovenije bo tudi na letošnjem sejmu podelil nagrade za najboljše leposlovni knjižni prvenec, najlepšo slovensko knjigo 2000 in Schwennerjevo nagrado. Združenje grafičarjev Slovenije pa nagrado Zlati lev.

V šoli bo topleje

SENTJERNEJ - V začetku decembra bodo v osnovni šoli Sentjerneji začeli z menjavo oken. Dela, ki so vredna 27 milijonov tolarjev, naj bi bila končana do sredine januarja. V šoli bodo zamenjali tudi kotlovnico ter energent. Tako šolskih prostorov kmalu ne bodo več greli na kurilno olje, ampak na ekološko čistejši in cenejši plin. Ta naložba bo stala 30 milijonov tolarjev.

ZA PRAVICE IZGNANCEV - Dvodnevni pogovori v hotelu Union v Ljubljani bodo gotovo pospešili uveljavljanje pravic slovenskih prisilnih delavcev. Na sliki od leve proti desni: Dirk de Winter, Charles Biedermann, Ivica Žnidaršič, Mirko Jelenič in dr. Wolfgang Renzender.

KUHINJA SLOVENIJE - Kaj so v novi kuharski knjigi Kuhinja Slovenije skuhati njeni avtorji, sta na predstavitvi v Knjigarni Goga povedala urednik založbe Rokus Rok Kvaternik in fotograf Janez Pukšič. (Foto: L. M.)

Knjiga, ki se bere, gleda in duha

V Knjigarni Goga predstavili enciklopedijo Kuhinja Slovenije, ki je te dni izšla pri Založbi Rokus - 50 jedilnikov, 262 receptov - Tudi vinski del - Šest avtorjev - Odlične fotografije

NOVO MESTO - "Ta knjiga se bere in gleda in duha z užitek in sleherni jedi. V njej je dobra slovenska kuha, še boljša na mizi kakor v besedi," pravi o novi kuharski enciklopediji Kuhinja Slovenije eden od njenih avtorjev, naš rojak, pesnik Tone Pavček. Delo, ki je te dni izšlo pri Založbi Rokus, so v petek, 24. novembra, predstavili v Knjigarni Goga.

Številna ekipa, ki je v slabem letu dni pripravila to obsežno knjigo, se je res potrudila. Besedilo in recepte so prispevali dr. Janez Bogataj, dr. Julij Nemanic in Slavko Adamlje, odlične fotografije so delo Janeza Pukšiča, oblikovalsko se je odrezal Žare Kerin, verzi pa so prišli izpod peresa Toneta Pavčka. Knjigo je uredila Katarina Kleindienst. Kuhinjo

Slovenije, ki je izšla tudi v bibliofilske izdaje, je predstavil direktor založbe Rok Kvaternik, ki je več kot zadovoljen. "Knjiga je nekaj posebnega in ima kar nekaj novosti. Predstavljajo petdeset jedilnikov po letnih časih, drugačen način priprave jedi, ki je bolj minimaliziran, drugačne kombinacije, aranžmaje in ne nazadnje tudi drugačno fotografiranje. Tovrstnega fotografskega kulinarčnega opusa - v knjigi je preko 230 fotografij - pri nas še ni bilo." Tudi Janez Pukšič je zadovoljen s svojim delom, "kar ni ravno pogosto," je dejal na predstavitvi. Pri vsakem receptu je opis jedi in postopka priprave, predlog, kakšno vino sodi zraven, fotografija in pesmica. Knjigo, ki ni etnografska, pač pa kuharska, bogati

tudi vinski del, saj je hrana vedno povezana s pijačo. Zanimiv je zemljevid Slovenije, ki prikazuje vinorodne okolišče, sledi pregled sort vin po vinogradnikih, vinorodnih okoliših itd. Kvaternik je povedal, da je delo pomembno v mednarodni predstavitvi Slovenije v svetu, saj prihodnje leto pripravljajo izdajo knjige Kuhinja Slovenije tudi za ameriški, italijanski, francoski in nemški trg. Pri nas pa bo marca prihodnje leto za naročnike izšla še manjša brošura knjige le z recepti, da jo bo v praksi lažje uporabljati. Preden se lotite kuhe, pa še to: vse potrebne sestavine za omenjene recepte se da dobiti na vsaki dobro založeni tržnici. Tako vsaj zatrjujejo avtorji.

L. MURN

Ko gledaš s srcem in ne z očmi

Osem desetletij organiziranosti slepih in slabovidnih na Slovenskem - Želja novomeškega društva po primernejših prostorih - Pomoč iz sklada "Slep slepemu"

NOVO MESTO - Z jutrišnjo slovesnostjo, 1. decembra, pod naslovom "V svetlobo" bo Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije svečano obeležila 80-letnico organiziranega delovanja in mednarodni dan invalidov, jubilej pa so zaznamovali še z izdajo obsežne brošure Vodi me sonce. Društvo, ki so ga leta 1920 ustanovili v Ljubljani, so poimenovali Podporno društvo slepih, današnje zvezo, ki je včlanjena v Evropsko in

Svetovno zvezo slepih, pa je z osamosvojitvijo Slovenije ustanovilo devet medobčinskih društev slepih in slabovidnih, med njimi tudi novomeško.

"Konec preteklega leta je zveza združevala 3417 članov, od tega jih je v novomeškem društvu okoli 150. Vendar sem prepričan, da je slepih in slabovidnih na našem koncu države več," je povedal predsednik novomeškega medobčinskega društva Jože Zupanc. Do nedavnega je slepota po njegovih besedah pomenila invalidnost, življenje med štirimi stenami, danes pa se predvsem zahvaljujoč tehnološkemu napredku invalidi izobrazijo in usposablja. Računalniki, elektronska pošta, internet so jim prinesli obilo samostojnosti. "Zveza je pred leti postavila elektronsko informacijski sistem, na katerem so objavljeni dnevni in revialni tisk, leposlovna dela, različni priročniki..., seveda pa imamo tudi zvočne in časopise v Braillovi pisavi ali v povečanem tisku. Imamo še izredno bogato knjižnico, članom pa pomagamo tudi pri dobavi potrebnih tehničnih in ostalih pripomočkov," je razložil Zupanc.

Programi medobčinskih društev so pestri in obsegajo od opismenjevanja članov, pomoči za premagovanje

vanje socialne izključenosti in vključevanje v okolje, različna usposabljanja za slepe in slabovidne ter njihove sivoje in ostale do prostora, njihove dejavnosti. Izjemnega pomena so športne dejavnosti, saj na ta način slepi in slabovidni pridobivajo sposobnost orientacije v prostoru. Igrajo namizni tenis, kegljajo, se udeležujejo pohodov slepih planincev, priljubljen pa je tudi šah.

Med težavami, s katerimi se srečuje novomeško medobčinsko društvo, je Zupanc izpostavil društvene prostore. Arhitekturno primerne prostore na Vrhovčevi 20, ki so jih pridobili po letih prizadevanja, so morali "zaradi širše družbenih interesov zapustiti. Hišico so podrli zaradi obnove knjižnice, društvo pa začasno preselilo v kletno etažo stavbe na Prešernovem trgu 5. Tam smo sedaj že pet let, čeprav se je občina zavezala, da bo v enem letu zagotovila primernejše prostore."

V zvezi skušajo svojim socialno ogroženim članom tudi denarno pomagati. Članarina se steka v sklad "Slep slepemu", iz katerega črpajo sredstva za njega. Občasno pomoč za nabavo ozimnice ali kurjave prejema tudi 15 članov novomeškega društva. M. ŽNIDARŠIČ

Srečanje starejših
ADLEŠIČI, ČRNOMELJ - Krajevna organizacija Rdečega križa Heroja Starihe, Loka in Griček iz Črnomlja so pripravile tradicionalno, že peto, srečanje starostnikov, ki je bilo v petek, 17. novembra, v Krajevni organizaciji Adlešiči in dan pozneje v Osnovni šoli Loka. V petek so za kulturni program poskrbeli učenci OŠ Adlešiči, harmoniko pa je raztegoval Jože Kapele. V soboto so zbrane s kulturnim programom razvedrili učenci OŠ Loka in domačin Jože Nemanič.

Pisma Miklavžu

• Dragi Miklavž! Pričakujem te. Prosim, prinesi mi lego nogomet. Obljubim, da bom v šoli priden, tudi očka in mamico bom ubogal. Tudi z lanskim darilom sem bil zadovoljen. Bratcu pa prinesi formulo na daljinec. (Dragan Gostimirovič)
• Komaj te čakam. Ker rad igram nogomet, si zelo želim lego nogomet. Sestri prinesi luč, pa tudi meni. Očku in mamici obljubim, da bom v šoli in pri verouku bom priden. Rad te imam. (Julijan Pugalj)
• Teško te že čakam. Ko me boš obiskal, bom spala. Želim si, da mi prineseš barbiko, knjigo in nekaj sladkarij. Obljubim, da bom se naprej pridna in se bom rada učila. Pomagala bom mamici in očiju. (Nives Švajger)
• Nestrpno te že čakam. Veselim se te. Rada bi, da bi me tudi letos obdaril. Želim si barbiko. Obljubim ti, da bom pridna doma in v šoli. Lep pozdrav. (Ines Švajger)
Učenci 2. r. OŠ Bična vas

Zdaj tudi bela pentlja

Letošnji svetovni dan boja proti aidsu je posvečen zmanjševanju nasilja moških nad ženskami

"Jutri, 1. decembra, na svetovni dan boja proti aidsu se začne dvoletna kampanja pod sloganom Ljubi življenje in Moški lahko vplivamo, ki moških ne obravnava več kot problem, temveč kot del rešitve", je na novinarski konferenci v Ljubljani v ponedeljek povedala dr. Metka Macarol Hiti, direktorica Inštituta za varovanje zdravja (IVZ). Sodelovanje moških naj bi dosegli z opozarjanjem na njihovo odgovornost, zato naj bi si letos moški poleg rdeče pentlje pripeli še belo - simbol nasprotovanja nad nasiljem nad ženskami.

Od januarja 1986 je v Sloveniji okuženost z virusom HIV prijavilo

• Zavod za zdravstveno varstvo v Novem mestu sporoča, da se pri njih lahko anonimno testirate na HIV, za vse nasvete in informacije pa vam bo na voljo tudi njihov zdravnik.

90 oseb, od tega 6 oseb iz novomeške regije, dve osebi iz novomeškega območja pa sta okužbo prijavili v zadnjem letu. Med vsemi okuženimi Slovenci je bilo 77 moških, ki so bolezen večinoma dobili od homoseksualnega partnerja ali zaradi uporabe tuje injekcije pri jemanju drog. Ženske se med okuženimi pojavljajo kot žrtve svojih partnerjev, ki so po besedah dr. Evite Leskovšek iz IVZ tisti, ki ne skrbijo dovolj za svoje zdravje, si z injekcijami vbrizgavajo drogo in pogosto menjavajo svoje spolne partnerje.

Obe ženski, pri katerih so na Kliniki za infektivne bolezni in vročinska stanja v zadnjem letu odkrili virus HIV, sta okužbo dobili od moških. Sicer pa so na omenjeni kliniki od lanskega novembra odkrili virus HIV še pri 11 moških, od tega se je en okužil na Tajske. Tam in še v mnogih nerazvitih deželah se bolezen hitro širi. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) in Sponsorskega programa Združenih narodov (UNAIDS) je konec lanskega leta v svetu živelo 34,4 milijone okuženih s HIV, na novo se jih je okužilo približno 15.000 na dan, za posledicami aidsa pa je umrlo 2,8 milijona ljudi. V Sloveniji je po podatkih IVZ od leta 1986 umrlo 60 ljudi, letos ena oseba, nihče iz novomeške regije. Pri bolnikih, trenutno se na kliniki zdravi 61 oseb, med njimi sta dva otroka, je diskriminacija boleznih pogosto močnejša od znanja za uspeh zdravljenja, je povedal dr. Janez Tomažič.

V Sloveniji imamo po presoji SZO in UNAIDS odlične nacionalni sistem spremljanja okužb s HIV, ki pod drobnogled vzame predvsem injicirajoče uživalce drog, zelo pogosto prenašalce aidsa. Da se bolezen ne bi razširila s prejemom krvi, skrbijo na Zavodu RS za transfuzijo krvi, kjer presejalno testirajo vsako odvzeto kri in kri drugih preiskovancev, izobražujejo in svetujejo. Nasvete, informacije in pomoč ženskam in moškim homoseksualcem nudi tudi Galfon (01 43 24 089), ki deluje vsak večer med 19. in 22. uro. Svoj delež na področju preventive in nudenja pomoči pa ima tudi Aids fondacija Robert, ki poleg drugih dejavnosti uživalcem drog razdeljuje sterilni injekcijski pribor.

M. RAPUŠ

Paketi za socialno ogrožene

V letošnji akciji zbiranja denarja Nikoli sami 2000, ki je pod okriljem Rdečega križa potekala pod sloganom Moja sreča - tvoja sreča, so bili zbrali skoraj 63 milijonov tolarjev. Z denarjem so v Rdečem križu pripravili prehranske pakete. Tako bodo socialno ogroženim posameznikom in družinam v okviru območnih združenj Rdečega križa na Dolenjskem razdelili 932 prehranskih paketov in 2796 kg pralnega praška, v Posavju pa 986 paketov in 2796 kilogramov pralnega praška.

Zahvala za pomoč ob poplavi

ŠENTLOVRENC - Lepo se zahvaljujem gasilskemu društvu iz Sentlovenca in Trebnjega ter civilni zaščiti iz Trebnjega za hitro in učinkovito pomoč ob poplavi. V noči na 21. november je namreč močno narasla Temenica poplavlila središče vasi ter zalila kletne in stanovalne prostore v moji hiši. Da ni prišlo do večje škode, velja še posebna zahvala gasilcem iz Sentlovenca.

FRANCKA GROŠEL
Sentlovenec

Starejši za starejše

METLIKA - V torek je bil v Metliki seminar o prostovoljnem delu "Starejši za starejše", ki ga je Društvo upokojencev Metlika pripravilo v sodelovanju z vsemi belokranjskimi društvi upokojencev in je bil nadaljevanje okroglih miz, ki sta bili letošnjo pomlad v Metliki in Črnomlju. Seminarja so se udeležili številni, katerih delo je kakor koli povezano z življenjem starejših. Beseda je tekla o evidentiranju in ugotavljanju potreb starejših ljudi v društvi upokojencev, prostovoljcih in oblikah pomoči starejšim, vzgoji za medsebojne odnose in sožitju ter o izkušnjah in pogledih pri pomoči starejšim.

Izvolili vodstvo vaških skupnosti

DOLENJSKE TOPLICE - V občini Dolenjske Toplice so oblikovali tudi vaše skupnosti. Vaščani dveh od njih so izvolili člane svetov svojih vaških skupnosti. V svetu vaške skupnosti Kočevske Poljane bodo: Jože Muhič, Peter Gričar, Jože Gril, Marjan Avguštin in Lado Urbančič, v svetu vaške skupnosti Pod Srebotnikom pa: Jože Vidrih (Mali Rigelj), Jože Černe (Stare Žage) ter Željko Hohnjec, Ivanka Lukeš in Marjan Štangelj (vsi Občice).

Za veseli december

NOVO MESTO - V tednu med 20. in 24. novembrom so za Veseli december na žiro račun Društva prijateljev mladine Mojca št. 52100-678-80209 prispevali: Plastiform, d.o.o., Šmarjeta, 100.000; Novotehna, d.d., Novo mesto, 60.000; KS Stopiče 50.000; Podjetniški center Novo mesto 32.000; Kartonal Novo mesto, d.o.o., in Servis Canon - Medic, Novo mesto, 30.000; PCP Pureber, d.o.o., 22.000; po 20.000 tolarjev Kovinoplast - Dragica Lahar, Novo mesto; Tomo Avbar, s.p.; odvetnik Borut Škerlj in Evostil, d.o.o., Jurka vas; Merica Moravec-Horvat, s.p., pa 15.000. Deset tisoč tolarjev so nakazali: Kovinar Novo mesto, d.d.; Stane Pezdirc, s.p.; Novo mesto; Igor Primc, s.p.; Novo mesto; Kop - Longar, d.o.o.; Rumanja vas; Sindikat Zavarovalnice Triglav d.d.; OE Novo mesto; Novoline, d.o.o.; Bojan Florjančič, s.p.; Karteljevo; Jože Stibrič, s.p.; Skals za izobraževanje delavcev pri samostojnih podjetnikih; Vidles Otočec, d.o.o.; Igor Jenič, s.p.; in Yurena Novo mesto, d.o.o.; 5.000 tolarjev Marjan Fabjan, s.p.; Novo mesto; RKS Center; Janez Mavsar, s.p.; in ZB NOB OO Novo mesto. Franc Cimermančič, s.p., Stopiče, je prispeval 4.000; Robert Feme, s.p., Novo mesto, 3.000; Franc Šobar, s.p.; Marjan Vraničar, s.p.; Franc Grubar, s.p.; Matjaž Kovačič, s.p.; Ratež; Ivan Štangelj, s.p.; Vincencij Drep, s.p.; in Breda Vidrih, s.p.; Šentpeter, po 2.000 ter Vilko Kirn, s.p., Novo mesto, 1.000 tolarjev.

Praznoval z Mirnopečani

MIRNA PEČ - Župnik z Rake Franci Levičar letos obhaja srebrni jubilej mašništva, zato so ga Mirnopečani povabili, da ga obeleži tudi v mirnopeški župniji, kjer je preživel dve petini duhovniških let in dal župniji močan pečat, najbolj z novim župniščem, še veliko dragocenejša pa je njegovo duhovno življenje. V njegov čas sega tudi ustanovitev mladinskega in otroškega zbora, ki sta sodelovala tudi pri maši v nedeljo, 19. novembra. Župnika Levičarja je pozdravil tudi tamkajšnji župnik Janez Šimenc.

ZLATOPOROČENCA ZUPANČIČ Z LUKOVCA - Anton je moral v številni družini na Lukovcu že kot otrok trdo delati, ko se je izučil za mizarja, pa je med vojno vihro skusil še trpljenje v koncentracijskem taborišču, iz katerega je prišel zelo bolan. Po vojni je bil med ustanovitelji mizararske delavnice v Sevnici, današnjega Stillea, kjer je bil zaposlen do invalidske upokojitve. Ana prihaja iz okolice Dvora, kjer je kot najstarejša med dekletih morala skrbeti za mlajše brate in sestre. Med vojno je pomagala partizanom. Na obisku pri sorodnikih pa je spoznala Antona in na Lukovcu sta si s štirimi otroki zgradila nov, topel dom. Sevnški župan Kristijan Janč, ki je vodil obred zlate poroke na sevnškem gradu, je zlatoporočencema, ki sta si ponovno izmenjala prstana (na posnetku), izročil darilo občine in jima zaželel trdnega zdravlja. (Foto: P. P.)

DRUŽENJA JIH POMLADIJO - Turobno sredino popoldne in večer, 22. novembra, so starostniki iz krajevne skupnosti Kostanjevica, ki so starejši od 75 let, izkoristili za prednovoletno srečanje, udeležilo pa se ga je kar 70 ljudi. Kulturni program so pripravili učenci osnovne šole iz Kostanjevice pod vodstvom učiteljice Staše Jordan, za zabavo pa je s harmoniko skrbel srednješolec Damjan Sintiž z Ostrca. "Pred dvema letoma smo se aktivistke Rdečega križa odločile, da namesto novoletnih obiskov organiziramo skupno srečanje, nad čemer so bili navdušeni tudi starostniki. Tiste, ki zaradi bolezni, ali ker so v domu za ostarele, ne morejo priti, obiščemo in tako prinesemo toplino v njihove domove," pravi predsednica krajevne organizacije RK Kostanjevica Stanka Černoša. Srečanja sta se udeležila tudi 91-letni Rudi Sokolovič iz Kostanjevice in 92-letni Janez Zagorc iz Orehovca (v ospredju). (Foto: T. Jakše Gazvoda)

NADVSE USPEŠEN BAZAR - Slovensko mednarodno združenje žensk SILA, v katerem sodelujejo žene tujih diplomatov in gospodarstvenikov na delu v Sloveniji pa tudi Slovenke (okrog 150 žensk iz 40 držav), je v soboto pripravilo že sedmi dobrodelni bazar v Ljubljani, v nedeljo pa tudi v Kopru. Pred zelo bogatimi stojnicami 22 držav, kjer se je dalo najti predvsem domiselna darila za bližajoče se prednovoletne praznike, se je trlo ljudi. Bazar v Ljubljani, od koder je tudi posnetek, je odprla Stjepka Kučan, ki je spekla tudi prekmursko pletenico, le-ta je bila napredaj med drugimi dobrotami na slovenski stojnici, ki so jih kot prispevek k tej dobrodelni prireditvi spekle številne znane in uspešne Slovenke, tudi Dolenjke. Letošnji izkupicek ljubljanskega bazara (samo lani so zbrale 11 milijonov tolarjev) bo društvo namenilo za izobraževanje medicinskih sester za področje epilepsije in socialnovarstvenemu centru Dolfke Boštjančič za usposabljanje in varstvo otrok s posebnimi potrebami. (Foto: J. Dornič)

SALON, POSVEČEN GREGORJU STRNŠI - Novomeška pesnica Marjanca Kočevar je v soboto, 25. novembra, na literarni salon, posvečen 70-letnici rojstva enega naših največjih pesnikov in dramatikov Gregorju Strniši, povabila zanimive goste: pesnike Jureta Potokarja, Barbaro Korun, Majdo Kne, Jaka Koštrja, Mojco Premrou in Meksikanca Oscarja Leonela Ruissa Ramira iz Ljubljane, Davida Šušla iz Kočevja, Ano Rostohar iz Krškega, Katjo Plut iz Novega mesta in Blaža Praprotnika iz Slovenj Gradca, ki je skupaj z ženo Valentino poskrbel za prijetne glasbene trenutke. Na kitaro in piano sta igrala in prepevala svoje songe. Kot je že običajno, je bila na ogled tudi prodajna razstava, tokrat fotografij mladega fotografskega ustvarjalca Blaža Mirta z Velikega Kamna pri Senovem. (Foto: L. Murn)

DESET KAPELIC KRIŽEVEGA POTA - Na blagoslov križevega pota od Starega trga proti kapeli sv. Andreja na Kalvariji je prišlo na stotine ljudi. Med njimi celo Slovenci, ki živijo v Zagrebu, kjer si je našel dom tudi akademski kipar Denis Kraškovič, sicer doma iz bližnjega Predgrada, ki je zasnoval križev pot. (Foto: M. B.-J.)

Križev pot na Kalvarijo

V Starem trgu blagoslovili deset novih kapelic križevega pota - Prva poprava medvojne škode v Poljanski dolini

STARI TRG OB KOLPI - V nedeljo, ob 200-letnici rojstva Antona Martina Slomška, je črnomaljski dekan Peter Slevce v Starem trgu ob Kolpi blagoslovil nov križev pot in kapelo sv. Andreja. Kot je povedal starotrški župnik Jože Pavlakovič, je prav križev pot prva škoda iz druge svetovne vojne, ki so jo popravili v Poljanski dolini ob Kolpi.

Križev pot, ki se je vzpenjal od vasi do kapele sv. Andreja na Kalvariji, so dali junija 1942 podreti Italijani, ker so v boju 1. junija partizani streljali iz kapele. Material so porabili za gradnjo italijanskih bunkerjev in nasutje cest. Prvotno je bilo cikcak ob poti postavljenih 14 kapelic. Ker pa je klanec in ker, kot je zatrdil župnik, ljudje ne znajo več voziti počasi,

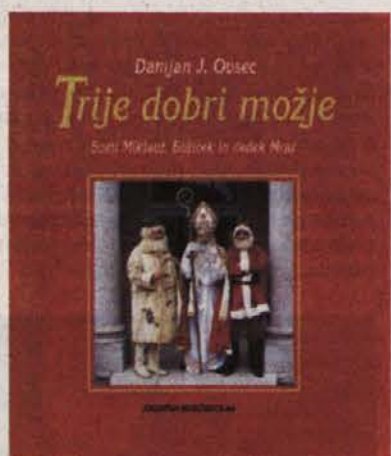
so zaradi varnosti 10 kapelic postavili le ob eni strani ceste. Tri postaje so na pročelju kapele, ena na oltarni mizi, 15. postaja pa je pri cerkvi sv. Antona nad Kovačo vasjo.

Župnik Pavlakovič ob blagoslovitvi ni pozabil na vse, ki so kakor koli pripomogli k postavitvi križevega pota, bodisi da so prispevali denar, material ali pa so prisrčili na pomoč z udarniškim delom. Še posebej se je zahvalil akademskemu kiparju Denisu Kraškoviču, ki sicer živi v Zagrebu, njegov rod pa izhaja iz Poljanske doline ob Kolpi. Križev pot je namreč nastal po njegovi zamisli in je kombinacija slikarstva, kiparstva, računalništva in fotografije, skratka odraz sodobnega časa.

M. B.-J.

PRIHAJAJO TRIJE DOBRI MOŽJE.
KO JIH ŠE BOLJ SPOZNAMO, SE ZNAMO
ZARES VESELITI Z NJIMI.

DAMJAN J. OVSEC

TRIJJE DOBRI MOŽJE

Sveti Miklavž, Božiček in dedek Mraz

Knjiga znanega etnologa Damjana J. Ovseca je vsebinsko in slikovno bogato delo, kakršnega še ni na slovenskem knjižnem trgu. Avtor v njej predstavlja zgodovino treh dobrih mož, svetega Miklavža, Božička in dedka Mraza. Knjiga obširno opisuje, kako smo sprejeli vse tri može danes v Sloveniji in po svetu ter razkriva ozadje njihove preteklosti in polpreteklosti. Trije dobri

možje obujajo spomine na šege, ki so živele v preteklosti in jih čas ohranja še danes.

Z zanimanjem jo bodo prebrali tudi starejši in mlajši, vzgojitelji in drugi pedagoški delavci, ki marsikdaj ne vedo, kako odgovoriti na vprašanja daljne in bližnje preteklosti, v katero spadajo trije dobri možje.

Obseg: 183 strani • trda vezava • format: 22,5 x 25,5 cm • cena: 6690 SIT (vključuje 8-odstotni DDV)

Preprosto naročanje:
24 ur po telefonu ali faksu:
(01) 43 77 542

pisno na naslovu: ČZD Kmečki glas,
Železna cesta 14, 1000 Ljubljana
po elektronski pošti:
tanja@czd-kmeckiglas.si

NOVO • KNJIGA ZA VSAK DOM

Vino Brežice za cviček

V Vinu Brežice vse od svoje ustanovitve leta 1946 predelujemo in polnimo kakovosten cviček, kar potrjujejo tudi ocene in priznanja strokovnih komisij. Na začetku smo bili edino slovensko podjetje, ki je organizirano prodajalo cviček in mu na ta način zagotovilo preživetje. Bili smo prvi, ki smo zaščitili cviček kot intelektualno lastnino. V času od ustanovitve pa do preoblikovanja kooperacije v zadrugo smo dvakrat obnovili vinogradništvo celotne občine tako na levem kot na desnem bregu reke Save. S svojimi aktivnostmi smo se angažirali pri pospeševanju vinogradništva na tem območju ter predvsem pri sodelovanju s pridelovalci grozdja. V Vinu Brežice spoštujemo svoje kooperante, saj prav njihovo delo v vinogradu v prvi vrsti zagotavlja kakovost naših vin, zato jim tudi redno v roku plačujemo naše obveznosti, pomagamo pa jim tudi na druge načine.

Vino Brežice ves čas spoštuje in posluje v skladu z vinsko zakonodajo in akti.

Vsako leto odkupujemo grozdje iz dolenskega in bizelsko-sremiškega vinorodnega okoliša in ga po veljavni zakonodaji predelujemo v cviček in druga vina. Vsa vina, pridelana iz grozdja obih vinorodnih okolišev, smo v skladu z zakonom ustrezno označili s poreklom in tako nikoli nismo zavajali kupcev cvička in drugih naših vin.

Predelava in prodaja vin v Vinu Brežice

Delež udeležbe cvička je v skupni prodaji posavskih vin Vina Brežice od leta 1995 ves čas naraščal. V letu 2000 je do meseca oktobra odstotek udeležbe cvička v skupni prodaji vin dosegel najvišjo vrednost (50,1%) v zadnjih letih. Seveda bo po sprejetju nove zakonodaje delež cvička, za katerega bomo grozdje pridobivali samo iz dolenskega okoliša, nekoliko

padel, vendar bo še vedno predstavljal četrtno naše proizvodnje.

Od kod razlike med nakupom, predelavo in prodajo?

Razlike med nakupom, predelavo in prodajo so razumljive in logične: iz kilograma grozdja lahko pridelamo povprečno 0,7 litra vina. Pomembnejša pa je razlika med predelavo v enem letu in prodajo v istem letu. Tako smo v letu 1999 prodali 443.720 litrov cvička predvsem iz starih zalog. Pri tem smo steklenice iz stare zaloge tako kot vedno označili z ustreznim letnikom, ker zakonodaja seveda pre-
poveduje mešanje zalog različnih letnikov.

Vino Brežice podpira določbo novega Pravilnika o tradicionalnem poimenovanju - cviček, in sicer, da se proizvodno področje cvička odslej omeji zgolj na Dolenjsko.

Želimo le, da pravilnik ne bi uveljavil ne-
življenjske določbe, da dolenskega cvička ne bi smeli donegovati v kleti, ki leži le kilometer stran od meje z dolenskim vinorodnim okolišem. To želimo tudi zato, ker smo tradicionalno povezani z vinogradniki dolenskega vinorodnega okoliša.

Podjetje Vino Brežice se zavzema za svobodno nastopanje na trgu.

Z izločitvijo Vina Brežice bi postal trg cvička monopolen. Monopolizacija pa ne bi škodila samo naši kleti - še bolj bi škodila pridelovalcem, saj bi na monopolnem trgu lahko dosegali mnogo nižje cene. Seveda bi monopol škodil tudi kupcem cvička, saj je konkurenčni boj med kletarji zagotovilo za dvig kakovosti in za razumno ceno na trgu.

Vino Brežice d.d.

Zavarovalnica Tilia d.d.
Seidlova 5, Novo mesto

Brezplačno parkiranje

Vsem zavarovancem, ki bodo sklenili zavarovanje na sedežu družbe v Novem mestu, na Seidlovi cesti 5, bomo povrnili uro parkiranja v garažni hiši na Novem trgu.

RADIO
94,8 Mhz

VESELJAK

ZA VAS ŽE 11 LET POSLOVNI IMENIKI
RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL
tel.(01) 436 53 90, fax(01) 436 85 20, www.intermarketing.si

INTER
MARKETING

Podjetje za varovanje premoženja in oseb, d.o.o.

Novo mesto,
Seidlova cesta 5

tel.: 07/3 325 325
faks: 07/3 917 305

LERAN

Novo mesto
Lebanova 24

http://www.leran.si
e-mail: leran@siol.net

telefon: 07/33 79 940
07/33 79 941
faks: 07/33 22 282
mobitel: 0609/633 553
041/633 553

Prodamo:

- **HIŠE:** na Ajdovcu (okolica), na Bučki, v Črnomlju, na Dobravi, v Dol. Ponikvah (pri Trebnjem), Gor. Brezovici, Jagodniku, Krškem, Malem Slatniku, v Metliki, Mokronogu (in okolici), Novem mestu (in okolici), na Otočcu, v Semicu, Sevnici (okolica), Straži, Sentejmerju (okolica), Škocjanu, Viru pri Domžalah, Žužemberku;
- **STANOVANJA:** v Kostanjevici, Krškem, Ljubljani, Novem mestu, Smolenji vasi, Straži, Trebnjem;

- **VIKENE:** v Brestanici (okolica), Dol. Kotu pri Dvoru, Gor. Suhadolu, Novem mestu (okolica), Podbočju (Štenski Vrh), Straži, Sentejmerju (okolica), Škocjanu (okolica);
- **GRADBENE PARCELE:** v Črnomlju, Tuševem Dolu, Mirni Peči, Mokronogu, Novem mestu, Sentejmerju (Grobje), Sentejmerju (Vrh), Šmarjeških Toplicah;

- **POSLOVNE PROSTORE:** v Črnomlju (picerija, diskoteka), Dolenjskih Toplicah (središče), Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Šolski center), Straži in drugod;
- **POSLOVNO-STANOVANJSKE OBJEKTE V OBRATOVANJU:** v Sentejmerju (Dol. Vrhpolje: gostilna in stanovanje), Novem mestu (gostilna);
- **KMETIJE:** v Beli krajini (pri Semicu), Jagodniku, Sentejmerju (okolica), Sentejmerju (okolica), Trebelnem (okolica), Trebnjem (okolica).

Oddamo:

- poslovne prostore, gostilno in stanovanje v Novem mestu.

Oglasite se na sedežu podjetja ali nas pokličite.

Zakaj se upiraš?

Popusti ...

... dovršeni zunanosti ... usklajeni in udobni notranosti ... varnemu objemu najnovejše tehnologije ... močnim in zanesljivim motorjem ... prijaznosti do okolja ... domiselni opremljeni, ki razvaja in preseneča na vsakem kilometru ... **prav vam prilagojenim oblikam plačila (od kredita do leasinga, za vsakega nekaj!)** ... in še ugodnejšim cenam, saj je vsaka Škoda po novem cenejša tudi do 150.000 tolarjev* ... enostavno popusti.

* Popusti veljajo za vozila na zalogi do razprodaje zaloga. Višine popustov se med posameznimi modeli vozil Škoda razlikujejo.

www.avtoimpex.si

Utopljenja utopija

Utopija je nujna. Brez nje bi nas prekrila sivina vsakdanjika in se nam zaprlo obzorje. Utopija ni slepota za otipljivo stvarnost, ampak pomaga premoščati prepad med kratkovidnim pogledom in vizijo. Z utopijo se hrani upanje na boljšo prihodnost.

Vendar v Novem mestu poskrbijo, da vedno znova telebneš na trda tla; da dobra misel redko postane beseda in ta še redkeje meso; da antropocentričen nerazumno in nerazumljivo zaseda mesto humanizma.

Z nastankom jekleno sivga dvorca za intimno nego osebnih avtomobilov ob Kandijski cesti beseda zopet ni meso postala. Doma imam s prijaznimi risbami opremljeno knjižico, ki ljubeče spremlja Kandijo iz preteklosti v prihodnost. Prihodnosti sem se iskreno veselil. Ob cesti, kjer so nekoč rasli topoli, a so se postarali in s človekovo pomočjo preminili, so v knjižici o popotovanju Kandije iz preteklosti v prihodnost zarisani zeleni krogi - nova drevesa, ki bi iz raztrpanega asfaltnega traku med stanovanjskimi stolpi in industrijsko cono naredili nekaj drevoreda podobnega. Vstop v mesto po kanjonu med izrazito stanovanjsko in vulgarno industrijsko pozidavo bi drevesa "zmehčala" bolje kot najbolj virtuoza arhitektura.

Ko so padli dotrajani topoli, še prej pa nedotrajane smreke ob začetku večstometske poti ob industrijsko-storitvenem kompleksu, je ob Kandijski cesti do lakirnice avtomobilov poglajalo 19 jeklenih drog z zastavami. Predpotopen in povsem odvečen ukrep za utrjevanje korporativne identitete, kajti naši nosovi, oči, pljuca in celo prebavila se s to identiteto intimno soočajo že desetletja. Za obče siromaštvo novomeške okoljevarstvene osveščenosti so železne palice s plastičnimi krpami sicer zaslužena nagrada. Živa meja,

ki je pred meseci še rasla ob pločniku, je identiteto zgubila povsem. Ni je več.

Tudi na drugi strani ceste so se pokazali za "evropske". Tik preden je zaradi cikavskega gargantuovskega nakupovalnega bratca izgubil svojo pomembnost, je piskrček pristavil še kandijski Mercator. "Prijazni sosed" je kajpak poskrbel za človekovega največjega prijatelja. Razširil je parkirišče, "umaknil" moteči drevesi in postavil obvezni drog z zastavo.

Železni gozd zastav, neonski reklamni stolpi in dva čevlja širok pas trave ob pločniku kažejo ožino novomeškega pojmovanja urbane bivanjske kulture. Namesto humanizma en sam antropocentrični razvrat. Ko je novomeška Renaultova divizija slavila zmago s pridobitvijo okoljevarstvenega certifikata, je v tem časopisu dala objaviti, da je v Sloveniji posadila že 2.000 dreves. Pa bi jih za božjo voljo vendar dvajset podarila načrtovalcu in graditelju Renault minute!

Pravzaprav je antropocentrični razvrat prešibak opis tega, kar se dogaja v metropoli Dolenjske, kajti tu nimajo ljudje avtomobilov, ampak je obratno. Središčno vlogo je dobil predmet, ki ga je nezmerna raba iz orodja spremenila v bedasto igračo. Avto je zajezdil mestni prostor in zrak napolnil s hrupom in škodljivim smradom. Človek je samo njegov pohlevni serviser.

Zakaj ob Renault minuti ni niti kolesarske steze niti drevja? Čas je več kot zrel za to, da bi ob vsaki novi občestni pozidavi namenili prostor najhitrejšemu nemotornemu prevozu v mestu - kolesarjenju. Včasih je občestnemu prostoru resda mogoče izpuliti le kratek odsek, a ti bi se počasi namnožili in se nekoč združili v omrežje varnih, čistih, naravi in človeku neškodljivih mestnih poti. Oblast bi morala nenehno prežati na posege v grajenem okolju in z železno pestjo udejanjati podobne humane konstante.

Tokrat je vsem sodelujočim uspelo samo - utopiti utopijo.

JANEZ PENCA

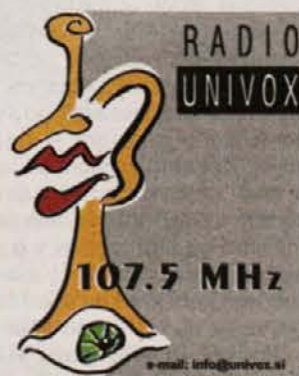
Zaščita stoletja?

Mireno uporablja že več kot milijon Evropej

Mednarodno podjetje Schering AG, ki v več kot 100 državah zaposluje 22 tisoč delavcev, je že več let vodilno farmacevtsko podjetje na področju kontracepcije. Nedavno je v Ljubljani dr. Ilkka Rauramo iz Finske, ki je sodeloval pri nastanku mirene, predstavil to sodobno kontracepcijsko sredstvo, ki mu menda pravi kar kontracepcija 21. stoletja.

Mirena je kontracepcijska zaščita z intrauterinim sistemom (IUS), ki je sestavljen iz majhnega valja za sproščanje hormona. Ponuja zanesljivo zaščito pred nosečnostjo brez nevarnosti, da bi pri uporabi delali napake. Kontracepcijski učinek traja pet let, vendar ga je na željo uporabnice mogoče odpraviti. Z raziskavami so ugotovili, da petina žensk po enoletni uporabi tega sredstva nima več mesečnih krvavitev. Ženske ga dobro prenašajo, ker gre za lokalno sproščanje majhnih količin učinkovine, prinaša pa tudi manj bolečin in manjšo izgubo krvi. Danes mireno v Evropi uporablja že več kot milijon žensk, uveljavlja se tudi v Sloveniji.

V podjetju Schering namenja celo paleto hormonskih preparatov v obliki obližev in tablet tudi ženskam v menopavzi, to je med 45 in 64 letom starosti, ko se pojavijo težave zaradi pomanjkanja hormonov. Odpravljajo akutne težave in delujejo tudi preventivno. Kot pravijo, novi preparat Climen pri dolgotrajnem jemanju ščiti ženske tudi pred osteoporozo in boleznimi srca in ožilja, ki so pogoste spremljevalke menopavze. Menda dobro deluje tudi na psihično razpoloženje, izboljšuje videz lasišča in pospešuje prekrvavitev kože.

e-mail: info@univox.si

Mlada, nadkomunikativna, izrazito podtelefonirana, od nedavnega brez mobilnega telefona, ne po lastni krivdi, išče primerno napravo za pisno in besedno komunikacijo poslovne in zasebne narave, prenos informacij, dolgoročno tudi za širše elektronsko komuniciranje. Ponudbe pod: trenutno brez.

SIEMENS M35i (WAP)

Mobitelova ponudba:

nakup telefona **Siemens M35i / WAP** po posebej ugodni ceni **35.000 SIT*** (običajna prodajna cena 63.900 SIT)

Pogoj: sklenitev novega naročniškega razmerja Mobitel GSM ali podaljšanje obstoječega za najmanj 18 mesecev.

*Telefon je zaklenjen na omrežje Mobitel GSM. Ponudba velja do razprodaje zalog.

SVOBODEN KOT PTICA
WWW.MOBTEL.SI

Uspešno poslovanje Zavarovalnice Tilia

Zavarovalnica Tilia je bila v sanaciji in v precejšnjih težavah. Z dokapitalizacijo so vsi pretekli problemi, ki so obremenjevali poslovanje in dober ugled zavarovalnice, rešeni in dokončno sanirani.

Z novo upravo, ki ji predseduje Mitja Mejač, se je poslovanje Zavarovalnice Tilia precej izboljšalo, kar kaže med drugim tudi primerjava podatkov o uspešnosti poslovanja. V prvih devetih mesecih lanskega leta so zabeležili 3,6 milijarde dolarjev zavarovalnih premij, medtem ko so od začetka januarja do konca septembra 2000 ta znesek presegli za približno 19 odstotkov, tako da je septembra 2000 znašala vsota zavarovalnih premij že 4,3 milijarde dolarjev. Podoben trend rasti pričakujejo

MITJA MEJAČ, univ. dipl. prav.
predsednik uprave
Zavarovalnice Tilia

tudi do konca leta, kar bi potrdilo njihove napovedi. Tako so v lanskem letu uspeli pridobiti za 4,8 milijarde dolarjev zavarovalnih premij, do konca letošnjega leta pa v Zavarovalnici Tilia ocenjujejo, da bo teh premij za 5,7 milijarde dolarjev.

V prid večji varnosti zavarovancev govori tudi podatek, da so se škodne rezervacije z 1,3 milijarde dolarjev povečale na 1,9 milijarde dolarjev. Po besedah predsednika uprave Zavarovalnice Tilie Mitje Mejača so v Ljubljani na Dunajski cesti 8 v letošnjem letu odprli novo predstavništvo in pridobili nove velike zavarovance. Pripravili so nove programe življenjskih in rentnih zavarovanj ter zavarovanj za

posojiljemalce in s tem še razširili pestro zavarovalniško ponudbo.

V prvih devetih mesecih so ustvarili 327 milijonov dolarjev dobička. Lani je bil rezultat precej skromen, saj je dobiček znašal le 5 milijonov. Po oceni predsednika uprave Tilie Mitje Mejača bo dobiček ob koncu leta med 400 in 500 milijonov dolarjev. Zdi se, da so stare težave odpravili in tako popolnoma prenovili dolenjsko zavarovalnico. Tilia je zdaj dokončno sanirana in z odločnimi koraki stopa k novim poslovnim uspehom.

tilia
zavarovalnica tilia
pripravljeni na novo tisočletje

NA OBISKU V HINJAH

Vsak reče, kako je tu lepo, in odide

Kdo bi vedel, koliko ljudi iz Hinj in okoliških vasi je raztresenih po svetu. Tam živijo in se morda svojih krajev sploh ne spomnijo več. Ali pač. Vsako leto jih kar lepo število pride iskat svoje korenine v farovž ali k domačinom. Mnogi ne znajo slovensko. "Kaj vam bodo korenine, ko ne znate niti materne jezika, jim pravim," pove hinjski župnik Ciril Murn. "Vsak reče, kako je tu lepo, in odide," pravijo Hinjci. Malo je takih, ki bi res prišli nazaj, zato si želijo, da bi ostali vsaj tisti, ki se še trmasto držijo suhokranjskih gričev. Prejšnjo sredo, že se je stemnilo, sva novinarja Martin Luzar in Breda Dušič Gornik skupaj z odgovorno urednico Jožico Dornič, obiskala Hinje v Suhi krajini, skupino 11 vasi, ki so bile in v kratkem spet bodo sestavni del krajevnih skupnosti z nekaj manj kot 800 prebivalci. Bil je to prvi iz bodočega niza obiskov našega uredništva v manjših krajih širom Dolenjske, Bele krajine, Posavja in Kočevskega.

"Naši kraji so bili tabu tema. Zanje radi pravijo še zdaj, da so 'bogu za hrbtom'. Vendar mi tu živimo in radi imamo te vasi. Smo izobraženi. Veliko krajev je še manj dostopnih, kot smo mi." So te besede samohvala Hinj, Žvirč, Prevol, Ratja in drugih vasi na obronkih Kočevskega Roga? Pretirano domoljubje? Ne, pač pa zdrava samozavest, s katero domačini izpovedujejo osebno iskanje smisla, človekoljubje in morda povsem nevede navdušenje za naravo.

Kultura in gasilci

Dejstvo je, da, denimo, Kulturno društvo Hinje deluje bolj

zagnano kot marsikatero drugo lokalno ljubiteljsko kulturno društvo pod slovenskim kulturnim nebom. Društvo je, kot pravi Branka Škufca, predsednica hinjskih kulturnikov, v štirih letih delovanja pripravilo veliko prireditev. Za svoje javne nastope izbere novo leto, 8. februar in nekako ženskem posvečeni marec. Že dolgo tega je prestopilo lokalne meje. Tako na sejmju Alpe-Adria predstavlja domači kraj z besedo in zloženkami, kmalu ga bo najbrž tudi z videokaseto. Kulturnemu društvu Hinje še uspeva, kar mnogim takim ljubiteljskim društvom širom Slovenije ne več: lani so naštudiralni igro in z njo nastopili doma in v sosednjih vaseh.

"Naši kraji so bili tabu tema. Zanje radi pravijo še zdaj, da so 'bogu za hrbtom'. Vendar mi tu živimo in radi imamo te vasi. Smo izobraženi. Še je veliko manj dostopnih krajev, kot smo mi."

Pokojnino "štukajo"

"Nekdo mi je naročil košaro, tako veliko, da bo v njej lahko nesel 30 kilogramov gob. Jaz jo že lahko naredim, če je kdo tako neumen, da jo bo nosil," se pošali Stane Štih s Hinj, ko ga pobaramo, kakšne vrste košar plete. Kakih 50 jih naredi vsako zimo. "Malo prodam in malo razdam," pravi, žena Milka pa doda, da jih zato za doma ponavadi zmanjka.

Stane Štih

V košare trenutno vpleta vitre iz bambusa, ki ga je staknil v tovarni na Dvoru, vmes pa za okras (in da se malo privarčuje) še nekaj plastičnih trakov. Pisane in lepo preščiipnjene lacajke ali tudi krompirjeveke so primerne za nabiranje gob, krompirja ali za druge namene. Radi jih imajo otroci, pa tudi cvetličarji.

"Bambusove vitre zdržijo trikrat toliko kot leskove, a počasi mi jih bo zmanjkalo. Za količke vzamem tintovino in na vrhu spletem kito," opiše. Štihovi so včasih odkupovali gobe, zdaj ne več, nabirajo in prodajajo pa jih še. Tudi zobotrebece so izdelovali. Stane pove, da je nekdanj vsaka, še tako stara, ženska z njimi zaslužila 25 kg moke na teden. A tistih časov ni več. Zdaj Štihova redita ovce. "Za pokojnino prištukat," pravi.

B. D. G.

Manjkrat je "na terenu" Prostovoljno gasilsko društvo Hinje in to je navsezadnje tudi velika sreča, da gasilci, hinjski in na splošno, lahko pustijo svojo opremo čim dlje pri miru. Vendar so njegovi člani delovni. Prenovili so gasilski dom, nabavili so novo vozilo, na tekmovalnih dosegajo tudi najboljše uvrstitve. Ciril Papež, predsednik društva, pravi, da je občina Žužemberk naklonjena gasilstvu. Naklonjenosti uradov in občanov si gasilci želijo tudi v bodoče, vsaj toliko naj bi je bilo kot ob nedavnem nakupu kombija. Kakor koli, za pomoč pri nabavi vozila se - tako posebej poudarja Papež - PGD Hinje zahvaljuje vsem.

Drugače tudi gasilstvo v Hinjah občuti, kar doživljajo gasilci po Sloveniji v zadnjem obdobju. Za prostovoljno delo je vse manj časa, možnosti in ljudi. Tako tudi nekdanjih znamenitih vrtnih veselici tudi tukaj verjetno kmalu ne bo več. Podjetništvo in boj za osebno preživetje pač tudi na tem področju pobirata svoj davek. Kljub vsem zadregam ostaja dejstvo, da PGD Hinje "pokriva" zelo velik prostor: 11 vasi in veliko kočevskih gozdov.

Potrebni besede

Pomembno je tudi, kaj se dogaja z ognjem, ali vsaj iskrico v očeh. Ogenj, ali vsaj iskrico veselja v očeh vsaj nekaterih starejših prebivalcev območja Hinj nemalokrat prižgo aktivisti Rdečega križa, ki obiskujejo priletne domačine. Po besedah Marije Pečjak, predsednice organizacije Rdečega križa v Hinjah, je v 11 vaseh od 760 prebivalcev 120 starih nad 70 let. Nedavno so stare ljudi povabili na srečanje. Drugače gre Rdeči križ k njim; vsak mesec obišče 12 socialno ogroženih in jim prinese najnujnejše za življenje. Za novo leto jih obdarijo. "Beseda jih razveseli bolj kot tisto darilo," pravi Pečjakova.

Šola je le ena od tistih vsakdanjih zgodb, ki vzgaja za tovrstno solidarnost z ljudmi v stiskah. Osnovno šolo na Prevolah bi njen ravnatelj Jože Hribar nad vse rad naredil za zgodbo o uspehu in pri tem je postoril že marsikaj, da bodo k hiši učenosti že do prihodnjega poletja prizidali telovadnico, ki naj bi tudi postala kraj za srečevanje domačinov. V šoli 80 in v vrtcu 36 otrok in opažanja, da se je izseljevanje iz teh krajev ustavilo, so ne le ravnatelju, pač pa tudi učiteljem in domačinom zadosten razlog, da šolo razvijajo naprej, tako prostorsko kot z opremo. Posebej zato, ker so prevolski učenci, ki so odšli po osnovni šoli drugam, uspešni dijaki in študentje. Prevolski šoli bi lahko izrekli pohvalo tudi za gospodarnost. S pomočjo domačinov namreč zbere ozimnico, kar prihrani kakšen tolar starešem, ko plačujejo šolo ali vrtec.

Na Prevole v šolo otroke vozi kombi iz celotnega okoliša, saj zaradi medvedov v okoliških gozdovih otrok ne pustijo peš k pouku ali domov. Kombi bo mogoče v prihodnje vozil otroke tudi iz nekaterih bližnjih vasi, iz katerih gredo otroci zdaj drugam v šolo, dlje, ne na Prevole.

UREDNIŠTVO PRIDE K VAM

Danes in nekoč

Vasi in hiše okrog Hinj so danes med seboj povezane z asfaltnimi cestami; elektriko in vodo imajo, tudi javno razsvetljavo in telefon. Za vse to so morali krajani pošteno zavihati rokave in iztisniti iz žepov marsikatero marko. V začetku 90-ih let so dobili telefonske priključke: vsak je stal kar 8.000 nemških mark. Resda je občina prispevala po 5.000, a ostalo je padlo na naročnike. Sami so zgradili tudi javno razsvetljavo.

Še pred vojno je bilo na območju 1.700 prebivalcev in po njej še vedno 1.260. Potem so šli za kruhom in se niso več vračali. Kolikor se spominja Ciril Papež, ki je v kraju tudi poštar, so se do leta 1957 vrnili samo 3 krajani. Pred 25 leti, ko se je naše uredništvo s podobnim namenom mudilo v Hinjah, je bilo življenje tam gori žalostno. Prebivalstvo se je staralo, ljudje odseljevali, ceste so bile razdrapane in blatne, zaposlitev ni in ni bilo, mladi fantje pa so ostajali samski.

Vasi okrog Hinj zdaj kažejo, da Suha krajina ni več tisto, za kar so jo imeli, pozabljena od vseh, neke na koncu civilizacije. Pred kakimi 15 leti so se mladi kar precej poročali v domačem kraju, zato se je na leto rodilo tudi po 17 otrok. Odraščajoča mladina tudi danes ne vidi prihodnosti v teh

viji, da je okrog tukajšnjih vasi zemlja najboljše kakovosti, a jim ne gre verjeti. "Danes moraš za preživetje imeti vsaj 15 krav, zato pri nas tako kmetijstvo nima bodočnosti," poudarja Franc Zore, eden večjih ovčerejcev v Suhi krajini. Pred dvema desetletjema je v Žvirčah skoraj vsaka hiša oddajala mleko, danes le še tri, zato se kmetje bojijo, da odvoza mleka ne bo več.

Edini kmečki zavarovanec v teh krajih je Anton Boben. Kako bi jih tudi bilo več, če mora človek ves denar od mleka znesti na davkarijo za prispevke! Tisti, ki po malem kmetujejo, pogrešajo svetovalce, ki bi znali povedati, kaj vse bi se dalo v teh krajih narediti, in oblikovati programe za trženje. Pogrešajo tudi zadruge, s katerimi bi sklepali pogodbe vnaprej.

Znajti se morajo

Dopolnilne dejavnosti na kmetijah še niso zaživele, vendar Hinjci poskušajo preživeti po svoje. Včasih so ročno izdelovali zobotrebece in nabirali zelišča, danes ubirajo druge poti. Kar nekaj družin kakšen dodaten tolar zasluži z izdelavo lesenih količkov za Cestno podjetje - izdelajo jih po 1000 ali celo 3000. Družinske blagajne nekoliko zakrpajo tudi s prodajo gob in zato, če je treba, v gobarski sezoni vzamejo tudi kak teden dopusta.

Gobe odkupuje suhokranjska kmečka zadruga, pa tudi nekaj zasebnikov, sicer pa se nabiralci znajdejo vsak po svoje, le dobrega kupca je treba najti. Kot smo zvedeli, se tudi v slabi gobarski letini v dveh tednih zasluži tudi za dva prašiča. So pa tudi taki, ki v gozd več ne gredo. Tisti, ki mu je medved pred kratkim sezul čevlje, že ne bo šel več po gobe.

Po letu 1994 je okrog Hinj spet zaživel ovčereja. Prej so imele družine po eno do tri ovce, izjema je bil edini večji ovčerejec z Lopate. Kar nekaj je družin, ki imajo 10 do 15

ovac, trije večji rejci pa so včlanjeni tudi v dolenjsko Društvo rejcev drobnice. Franc Zore s Sel pri Hinjah je redil 50 do 55 ovac, a je zdaj, ko reja ni več tako donosna in ni več državnih podpor, njegova čreda za 20 glav manjša. "Zaradi izredne suše smo letos sekali po okolici grmovje, da so ga živali obirale in tako preživele," je povedal.

Medvedek zraste

Zaradi zaraščanja prihaja divjad vse do vasi. Če napravijo njivo, jo kaj hitro razrijejo divji prašiči. Več kot 500 ali 1000 metrov od hiše njive tako ne morejo imeti, saj dostikrat niti visoke ograje ne pomagajo. Skoraj po pravilu lisice odnesejo enega od jagenjkov, če ovca skoti dva, kajti mati ne more varovati obeh. Z odškodninami pa je križ. Kot pravi Anton

"Vsak krajan je za infrastrukturo v preteklosti prispeval po 10.000 mark," ugotavlja Marija Brečeljnik, nekdanja predsednica sveta krajevnih skupnosti Hinje.

Boben, je kmet sam nasproti močni lovski organizaciji, ki zbija ceno nastale škode.

Medvedje prihajajo proti vasi in vse do cest. Nič se več ne bojijo naselij in ljudi, kot so se včasih. Le malokdo še tod okrog hodi sam peš in tudi gobarji gredo v dvojce ali troje. Medved v Hinjah ni tisti pravilni medvedek, kajti v naravi mladič zraste v zver. Z njo morajo Hinjci živeti vsak dan. Če bi se kaj dobička od donosnega lova vrnilo v te kraje, bi ljudje lažje sprejeli življenje z zvermi. Zato je Franc Zore pozval: "Zapišite, prosim, naj o medvedih nikar ne sprašujejo na Tromostovju v Ljubljani, naj pridejo k nam!" žal Suhokranjce premalokrat kdo kaj vpraša.

"Ko se začne gobarska sezona, se v gozd zapodi staro in mlado, celo bolni s palicami nenadoma ozdravijo," se pošalijo krajani.

kraji in na leto se spet rodi samo 4 ali 5 otrok, medtem ko vsaj dvakrat ali celo trikrat toliko ljudi umre. Po tem sodeč se bo število prebivalcev v 10 letih zmanjšalo še za 100. Seveda, če se ne bo kaj pomembnega zgodilo.

Ko bi imeli službe!

Dolga desetletja so ljudje v tem delu Suhe krajine čakali na industrijski obrat ali vsaj večjo delavnico, kjer bi si lahko služili kruh. Žužemberška Iskra je ob stečaju zaprla vrata tudi mnogim Hinjcem, zaprla se je tudi Novolesova tovarna na Dvoru. Peščica domačink še dela v obratu Rašice v Ambrusu, sicer pa je največji delodajalec osnovna šola. Obrtnikov je malo in večinoma gre za družinske delavnice, najpogostejše za lesne obrate. Imajo še gostilni v Hinjah in Žvirčah ter 2 trgovini in eno žago. Ob vsem tem ni čudno, da se mnogi vozijo na delo v Novo mesto, Stražo in v Ljubljano.

Gozdov je tod okoli veliko, vendar krajani pravijo, da kakovostnega lesa ni veliko, pa tudi ne pomembnejših lastnikov gozdov. Državne evidence pra-

OD DOMA JIH ODGANJA BIROKRACIJA - Ko smo klepetali z zbrano družino v šoli Prevole, so krajani s prstom pokazali na zapletene poti pridobivanja takih in drugačnih dovoljenj. "Danes bi morali biti veseli, da kaka družina sploh hoče tu gori živeti! Vendar država zapleta z dovoljenji in štiti domnevno prvovrstna kmetijska zemljišča, čeprav je spodaj sam kamen," je enega glavnih vzrokov, zaradi katerih mlade družine obupajo in odidejo drugam, navedla Ana Boben. Tako so prav pred kratkim s Prevol odšli tri družine. Kraju se je obetal tudi kmečki turizem, pa je investor čakal na dokumentacijo 5 let in odšel drugam.

GRADOVI IN DVORCI V POREČJU KRKE

Prisiliti nemo kamenje, da bi spregovorilo

Pred kratkim je pri založbi Viharnik izšel dvojni, 11. in 12., zvezek monumentalne zbirke Grajske stavbe na Slovenskem avtorja univ. prof. dr. Ivana Stoparja. Ta lepa, obsežna, bogata slikovno opremljena knjiga je za našo deželo še posebej pomembna in dragocena, saj obravnava gradove in dvorce v porečju Krke, od njenega izvira do izliva. Knjiga prinaša tako rekoč vsa do sedaj znana dejstva o grajskih stavbah v "dolini gradov", kot zaradi številnih in na gosto posejanih gradov tudi rečejo porečju Krke.

Skupaj obravnava 72 gradov in dvorcev. Po avtorjevem načrtu bodo tej dvojni knjigi v tej zbirki sledile še tri z gradovi in dvorci na širšem Dolenjskem. S prof. Stoparjem, novomeškim študentom iz generacije prvih povojnih gimnazijskih maturantov, umetnostnim zgodovinarjem, specialistom za srednji vek, katerega bibliografija obsega preko 50 knjižnih enot, številne strokovne razprave, članke in poljudne prispevke, najpomembnejšim slovenskim kasteologom, je ob predstavitvi knjige v novomeški Knjižnici Mirana Jarca stekel pogovor o njegovem delu.

Drago Komelj, prvi raziskovalec dolenjskih gradov

Knjigo, ki je pred nami, je prof. Stopar posvetil Ivanu Komelju - Dragu iz znane novomeške družine, iz katere je izšel tudi njegov brat Bogo, novo-

meški kulturni delavec, najzaslužnejši za ustanovitev in razcvet novomeške študijske knjižnice, današnje Knjižnice Mirana Jarca. Drago, študent umetnostne zgodovine in prvi raziskovalec dolenjskih gradov, je v letih po vojni pripravil diplomsko nalogo z naslovom Srednjeveška grajska arhitektura na Dolenjskem. Komelj je k svojemu terenskem delu pritegnil Ivana Stoparja, vedoželjnega gimnazijskega študenta iz družine gorenjskega učitelja, ki so ga po vojni prestavili v Mirno Peč. "Svoje delo sem opravljal vestno in odgovorno: zavzeto sem držal meter in pomagal, da je Drago kar se da natančno izmeril v večini med vojno razvaljene gradove v novomeški okolici, ki sva jih obiskovala," se ob spominu na tiste čase pred več kot 50 leti nasmeje prof. Stopar. V uvodnem posvetilu Dragu Komelju v znak hvaležnosti in spoštovanja Stopar med drugim, ko se spominja leta 1946, pravi: "Ta-

krat sva se z Dragom prvič domenila za skupno pot - cilj je bil Otočec. Še se spominjam, kako sva koračila od Novega mesta proti tedanjemu Šempetru. Pripeka, prah in naposled cilj - razvaljeni grad, ki je sameval sredi Krke in kamor brez potrebe res nikogar ni zaneslo. Mostu ni bilo, le blizu, ob brežini, je bil star, preperel in napol potopljen brod, iz katerega je bilo treba najprej izliti vodo, da si lahko sedel vanj in prišel čez, do otoka. Vseposod so štrleli v nebo zgozneli ostanki strešnih tramov, nekaj sten je bilo podrtih, še vedno pa so bile ohranjene arkade, ki so se sešule šele pozneje in so jih potlej, ko so Otočec obnavljali, postavili na novo. In delo se je začelo. Najprej opazovanje, potem merjenje zidov, zaznavanje stikov, ki naj bi pomagali razvozlati stavbno zgodovino grajske gmote.

Cudno! Razvaljeno zidovje je imelo prav poseben mik. V sobi poleg grajske kapele so se kazale izpod beleže starodavne freske s prizori plesočih zajčkov; pod odpadlimi ometi so bili sledovi zazidanih gotških členov. Drago jih je nezmotljivo prepoznaval, pri tem pa uveljavljal novo metodo raziskovanja, ki so jo pozneje povzemali tudi drugi in na kateri še danes temelji vsako resno preučevanje grajskih arhitektur.

Otočcu so sledili drugi gradovi: Hmeljnik, Turjak... Včasih dolgotrajne vožnje z vlaki, ki so se vseprek otepali z zamudami, pa spet pešhoja po dve, tri ure daleč do zaželenega cilja. In spet merjenje, odkrivanje tistega, kar so prej stoletja zakrivali ometi, luščenje neznane preteklosti, želja po primoranju nemega kamenja, da bi spregovorilo. Na dolgih poteh so se pletli razgovori. Iskane odgovorov na tisti večni zakaj v umetnosti, imanentno vsem, ki jim znanstvena resnica pomeni vsebino in smisel življenja."

Strokovnjak in ploden pisec

Po študiju je Stopar literarni komparativist, umetnostna zgodovina pa je bil njegov drugi študijski predmet, a vendar je prav umetnostni zgodovini posvetil vse svoje strokovno delo. Čeprav ga že vseskozi zanimajo srednjeveške freske na Slovenskem in nekatere druge izbrane srednjeveške teme, čemur je namenil ogromno raziskovalnega dela, je v širši javnosti bolj znan kot kasteolog, se pravi strokovnjak za gradove. Veliko se ukvarja tudi z vedutami in s teh dveh področij svojega dela je tudi večina njegovih knjižnih izdaj, med njimi so nekatera doživela velik knjižniški uspeh. Tako je njegova izredno priljubljena knjiga Gradovi na Slovenskem doživela več izdaj in skupno naklado kar 17.000 izvodov. Stopar je tudi avtor televizijske serije o slovenskih gradovih, oddaj o stari Ljubljani in drugih.

Za grajske stavbe, zajete v tej Stoparjevi knjigi - to pa velja tudi za vse ostale knjige v tej zbirki - avtor poda zgodovinski okvir, za pomembnejše pa tudi opis in oznako ter stavbnozgodovinsko oznako. "Zgodovinski del je predvsem kompilativni; gre za to, da se vse zbrano in citirano na enem mestu, kaj-

ti te literature je danes že precej in je nikakor ni moč podrobno uporabiti ob takem konceptu. Drugo je pa stavbna opredelitev, za kaj pri neki grajski arhitekturi gre. Tu so tudi stvari, ki jih ne dobite nikjer drugje, na primer ikonografska shema sicer splošno znanih Almanachovih fresk v Hudičevem turnu, vrtnem paviljonu Soteske. V prvi vrsti mi gre v tej moji knjigi za to, da postavim graj-

Dr. Ivan Stopar

SIMONIČEVA KMETIJA ODPRTIH VRAT

Uspeh je le v družinskem delu

Ko sta se Simoničeva Nada in Stane poročila, sta v Drašičih živelja skupaj v 180 let stari leseni hiški. Celo desetletje sta živela v njej in tam so se rodili tudi trije od njunih štirih otrok. A ko se je družina preselila v bližnjo novo hišo, sta Simoničeva, sicer oba še zaposlena, začela razmišljati o dodatni dejavnosti na kmetiji in hkrati o tem, kako bi preprečila propadanje starodavne belokranjske hiše.

Stane, ki je v življenju počel že marsikaj, si je vedno želel delati v gostinstvu, in tako sta z ženo pred šestimi leti prišla na idejo, da bi se začela družina ukvarjati s turizmom na kmetiji. Stane je začel peči odojke in jagenjčke na raznju, pečenko pa so ljudje odnesli domov. Ko je bilo obnovljeno pritličje stare hiše, so se pri Simoničevih ustavljale manjše družbe, a ker je bilo prostora kmalu premalo, so obnovili še spodnje prostore, v katerih sta bila nekdanji klet in hlev. Čeprav niso delali nikakršne reklame, so začele prihajati k njim skupine turistov z vseh koncev Slovenije. Dober glas o Simoničevi kmetiji odprtih vrat, kot so jo imenovali, se je širil zgolj od ust do ust. "Ljudje so radi prihajali k nam predvsem zaradi izvrstne domače hrane, kot so poleg pečenko še kruh, štrudelj, pogača in še marsikaj. A ker je spet začelo primanjkovati prostora, smo se znašli pred vprašanjem, ali naj dejavnost opustimo ali pa jo še bolj razširimo. Odločili smo se za slednje ter k stari hiši postavili v starem kmečkem stilu nov objekt, kjer je dovolj prostora za sto ljudi," pripoveduje gospodar Stane.

Nada je pustila službo že leto potem, ko je vzniknila ideja, da bi začeli sprejemati goste, saj ni zmogla več dela v službi in doma. Lani je ostal doma še Stane. Na vprašanje, ali šestčlanska družina lahko živi le od tega dela, se Stane nasmeje. Če človek dela s srcem, in to še posebej velja za gostinstvo, potem je mogoče tudi preživeti. Smo pač takšna družina, da radi delamo z ljudmi in uživamo, ko pridejo gostje. Svojega dela ne jemljemo kot službo, še manj kot tlačo, ampak kot konjiček. V največje zadovoljstvo pa nam je, ko nas naši gostje pokličejo in se nam zahvalijo za gostoljubje ali nam pošljejo pisno zahvalo," pravi Stane. Nada pa pristavi, da se dobro zavedajo, kako pomemben je prvi vtis gostov, zato jih že pred vrati sprejmejo z belokranjsko pogačo ter vi-

ske arhitekturo v prostor in čas. Pri tem me ni vodila želja po zadnjih spoznanjih in edinih resnicah, ampak je to osnova, na kateri bodo lahko drugi gradili naprej in dopolnjevali moje delo. Seveda so v mojem delu tudi napake, temu se ne da izogniti. Pomembno je, da je na enem mestu zbrana ključna literatura, ključni viri, kje se kakšni podatki skrivajo; da so opozorila na literaturo, na to kje se interpreti razhajajo, nikakor pa ne dajem zadnjih sodb."

Nagrobni govori gradovom?

Profesor pravi, da pri takem delu 90 odst. podatkov sploh ni težko zbrati, garanje se začne pri iskanju podatkov za tistih zadnjih neznanih 10 odst. Včasih je to samo preverjanje kakšne letnice, včasih podatka, ki ga je zapisal pri terenskem delu pa mu potem doma ni bilo več popolnoma jasno, za kaj gre. Potem je tu iskanje slikovnega gradiva, merjenje na terenu. "To so tiste neopazne stvari, ki jih je treba opraviti, če se lotiš takega dela. Na koncu sem vesel, če imam občutek, da sem o neki grajski stavbi, zlasti, če gre za stavbe, ki so dovolj znane, lahko posredoval še kaj novega, če drugega ne, vsaj namig na to, kje je o njej kakšna dodatna literatura, kje je o tem ali onem vprašanju še kakšen do-

slej prezrt podatek ipd. Mislim, da je to glavna dragocenost te knjige, poleg bogatega slikovnega gradiva, zbranega od vseposod."

To knjigo je prof. Stopar pisal s posebnim veseljem, saj piše o gradovih, s katerimi se je prvič srečal že kot gimnazijec. "Že takrat, ko sem Dragu Komelju držal meter, sem slutil, danes pa vem, da grad ni samo stavba, tvorba, gmota, ampak je tudi živ organizem, zato pri proučevanju gradov samo z umetnostnozgodovinskimi metodami ne prideš daleč. Zidu, ki je sam sebi namen, ni.

Gradove skušam prikazati celostno in se ne ustavljam samo pri arhitekturi, čeprav se ne spušчам v posebne detailje, v avtentično opremo, a tudi na te stvari opozarjam, vsaj v stavku ali dveh."

Žalosten pa postane prof. Stopar, ko beseda nanese na sedanje stanje naših gradov. Po njegovem je bilo po vojni narejeno gradovom še več škode kot med njo. "Zakaj je bilo treba med vojno požgani Hmeljnik po vojni še dvakrat minirati? Vse freske iz Soteske bi po vojni še lahko rešili. Tako je za vedno izgubljen pomemben del naše zgodovinske in kulturne dediščine. Ko pišem o kakšnem gradu, imam včasih žalosten občutek, da pišem nagrobni govor..."

ANDREJ BARTELJ

ŠTUDENTKA NAJ BOJ

Nina Bojanič iz Brežic

Študentka tretjega letnika na oddelku germanistike, anglistike, skandinavistike in nederlandistike na filozofski fakulteti v Ljubljani je iz Brežic. Študira nemščino in nizozemščino. "Kje si pa nizozemščino našla?" je vprašanje, na katerega naša sogovornica večkrat odgovarja: "Ko enkrat slišiš ta jezik, ga hočeš znati. Nenačuden je, pa se nas nizozemščino uči trideset ljudi v Sloveniji, nekje nas bodo že uporabili." Na vprašanje, ali so jeziki že v družini, pa odgovarja: "Da, jezični sva obe z mamo." Za mamo ne vem, za Nino pa lahko potrdim iz prve roke. Z ugotovitvijo pa bi se najbrž strinjali tudi njeni sošolci na fakulteti. Zakaj bi jo sicer dvakrat izbrali za predsednico letnika? Nina pojasnjuje: "Ker se razumem s profesorji, si veliko upam."

Nino so jeziki prevzeli že v nižjih razredih brežiške osnovne šole, ko se je nemščino učila fakultativno. Dobra profesorica na brežiški gimnaziji, satelitske televizije in stric v Nemčiji pa so bili le še pika na i. Pričakovali bi, da odločitev za študij nemščine ne bo težka, toda dekle je hotelo na kriminalistiko, a ni šlo, pa se je odločila za študij družboslovne informatike. Na grozo vseh, ki so vedeli, kako dobro ji gredo jeziki. "Ko je nad FDV-jem in informatiko kaj kmalu obupala, so njeno odločitev za študij nemščine podprli soglasno.

"Ko sem prišla v Ljubljano, sem bila izgubljena brucka. Mislila sem, da se ne bom nikoli navadila na sistem mestnega avtobusa, na nakupovanje bonov, na predavanja, kjer sem bila ena izmed petstotih, ki jih profesor nagovarja po mikrofonu," pravi Nina. Na avtobuse in bone se je navadila, množični študij pa je zamenjala za bolj individualnega in ve, da se je odločila prav.

Tudi študentsko življenje ji je po duši. Z izjemo nenehnih preselejevanj. V treh letih se je selila šestkrat. Največ miru je našla v družbi s tremi fanti, s katerimi si je delila najemniško stanovanje. Ta čas ocenjuje za "najboljše leto in pol v mojem življenju". Zdaj ima sicer prostor v študentski sobici in sobici svoje fanta, a pravi: "Če bom kdaj samska in brez strehe nad glavo, bom spet poiskala takšno stanovanje, ki si ga bom lahko delila s tremi 'fletnimi' fanti." Zakaj že? "Ker je med fanti precej lažje najti razumevajoče kavalirje," je prepričana. A tisti trije fantje so že oddani, saj so brčkone začutili dobro kombinacijo in si, takoj ko je Nina odšla, našli njeno naslednico. In oddana je tudi Nina. Še nekaj ljudi je, poleg fanta, ki ji veliko pomenijo. Mami, ki jo zna najbolje potolažiti, ko se vznemirjena ali razočarana vrne iz Ljubljane. (A razočaranja so le redko povezana z izpiti, sama je do sedaj padla le na enem in ga takoj nato naredila z 9.) Babica, ki kuha najboljša kosila in jo razvaja ob nedeljah, ko se Nina pride pokazat na Bizeljsko, in prijatelji, ki jih v njenem življenju nikoli ne zmanjka. Takšna je Nina. Sonček.

DAMJANA KROŠELJ

SIMONIČEVI - Simoničeva Nada in Stane z otroki Petro, Stankom, Brigito in Klaro ob krušni peči, h kateri radi prisedejo tudi številni njihovi gostje, zlasti starejši, ki se jim ob tem v misli nehoti prikradejo prizori iz nekdanjih časov. Iz Simoničeve kmečke peči pride marsikatera dobrot, ki jo zna zlasti Nada odlično pripraviti, kar je dokazala tudi na lanskem tekmovanju kmetie v Portorožu, kjer je prejela srebrno priznanje. (Foto: M. B.-J.)

PROF. DR. DUŠAN PLUT O OKOLJSKIH PROBLEMIH

Opozorila ranjenega planeta gre jemati resno

Poplave in plazovi so zadnje tedne v Sloveniji, pa tudi drugod po svetu, prizadeli veliko območij in tam živečih ljudi, nekaj jih je celo umrlo. Povzročili so tudi veliko materialno škodo in ponekod povsem spremenili oz. zmaličili pokrajino. Še pred nekaj meseci pa je naše kraje prizadela precej huda suša, ki je tudi na Dolenjskem, v Posavju in Beli krajini povzročila pomanjkanje vode in veliko škodo v kmetijstvu. Se na ta način narava maščuje za vse večje človekove posege vanjo?

Dr. Dušan Plut, izredni profesor na oddelku za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, ki je po rodu Belokranjec in znan okoljevarstvenik, pravi, da številni strokovnjaki sodijo, da so vremenski ekstremi - naraščanje temperature, spremenjen zračni pritisk in padavinski režim - v veliki meri odgovor na naše ravnanje z okoljem v preteklosti. "Vse večje spuščanje škodljivih emisij v ozračje, še posebej ogljikovega dioksida zaradi uporabe fosilnih goriv, je povzročilo večje zadrževanje toplote v območju zemlje in njeno segrevanje ter posledično spremembo podnebja. Težko pa bi na osnovi nekaj let sodili, ali se te planetarne spremembe podnebja kažejo tudi v Sloveniji, nobenega dvoma pa ni, da so se naravne nesreče v Sloveniji povečale in da so bolj intenzivne," pravi prof. Plut. Opozarja pa, da je pri teh ocenah treba biti previden, saj so se Slovenci v preteklosti izogibali območjem, ki so bila naravno prizadeta in niso gradili v poplavnih predelih ali na območjih, izpostavljenih zemeljskim plazovom. "Zaenkrat so ti pojavi še prošnja ranjenega planeta za pomoč, da spremenimo svoje ravnanje. Sodim, da je še čas, generaciji ali dve, da temeljito spremenimo svoj odnos do okolja, skrbim pa me, ali bo ekološka zavest naraščala tako hitro, kot bodo naraščali okoljski pritiski," razmišlja prof. Plut, ki pa je kljub temu optimist.

O podnebnih spremembah so razpravljali tudi na nedavni mednarodni konferenci v Haagu, in sicer predvsem v luči izvrševanja Kjotskega sporazuma o zmanjševanju toplogrednih plinov. Tega sporazuma ni ratificirala še nobena država, prof. Plut sicer v bodoče pričakuje sprejetje bolj zavezujočih obveznosti, vendar meni, da v tem trenutku svet kot celota še ni dovolj zrel za odločne korake. "Zgolj 6- ali 8-odstotno zmanjšanje spuščanja CO₂ v zrak ne bo dovolj, ampak bo treba v celoti opustiti rabo fosilnih goriv, vemo pa, da raba teh goriv v svetu še vedno narašča in isto velja za Slovenijo. Čeprav je Slovenija podpisala Kjotski sporazum in sprejela obveznost, da bo za 8 odst. zmanjšala emisije CO₂ do leta 2010, so se te emisije od podpisu leta 1997 le še povečale," pove prof. Plut.

Slovenija je leta 1993 podpisala sporazum o prometu z Evropsko unijo. "Podpis tega sporazuma je primer, kako Slovenija ne sme ravnati, pristala je namreč na zahtevo Evropske unije, da sama ne more sprejeti zahteve o zmanjšanju prometa, če bi promet v Sloveniji dosegel tako stopnjo, da bi bilo zaradi tega ogroženo okolje in presežene tiste omejitve, ki jih Evropska unija predpisuje. Transziti promet lahko zmanjšamo samo s sporazumom Evropske unije. Leta 2003 ta sporazum poteče in takrat bi morala Slovenija izposlovati za prebivalce Slovenije in našo naravo bolj prijazen sporazum z Evropsko unijo," meni prof. Plut.

Povečani okoljski pritiski v dolinah

Velik poseg v prostor je tudi pozidava. Po eni strani je pri nas vse večji pritisk za gradnjo na ravninah in v dolinah, medtem ko so obrobnini in višinski predeli zapuščeni in se tudi vse bolj zaraščajo. Dr. Plut pravi, da Slovenija žal ni vzor smotrne rabe prostora in smotrne stanovanjske ter ostale gradnje. V Sloveniji se je v zadnjih petdesetih letih uveljavil t.i. način razpršene individualne gradnje, ta pa ima celo vrsto negativnih vplivov na okolje, še vedno pa imamo opravka tudi s številnimi črnimi gradnjami, celo nekatera velika mesta so še vedno brez prostorskih načrtov. V dolinah in kotlinah je prisoten povečan okoljski pritisk, na drugi strani pa se gozdne površine zaradi zaraščanja v Sloveniji povečujejo. Slovenija ima v tem trenutku že 55 odst. gozdnih površin. "Morda bi lahko rekli, da je to z ekološkega vidika vredno, ker se povečujejo gozdni ekosistemi, ker pa se po drugi strani povečujejo okoljski pritiski v zelo občutljivih predelih, na ravninah in v dolinah, je ta proces tudi z ekološkega vidika negativen," razloži prof. Plut.

Prav gotovo sodi med največje posege v okolje gradnja avtocest, v katero nas sili povečana motorizacija. "V tem trenutku sodim, da pač Slovenija mora zgraditi osnovni avtocestni križ, žal pa se moramo zavedati, da povečana motorizacija ne prinaša samo hitrejšega potovanja, ampak tudi številne posledice. Opozoril bi predvsem na to, da bo gradnja avtocest na Dolenjskem v glavnem potekala po podoljih - to je po tistih območjih, ki so najbolj obremenjena in hkrati tudi kmetijsko najbolj pomembna. Potekala bo po območjih, kjer imamo kraške vodne tokove in v bližini naselij. Povečala se bo onesnaženost bližnjega okolja in vode ter hrup, ki ga ne bodo mogle zadržati protihrupne ograje.

Prof. Dušan Plut opozarja ljudi, kako pomembno je, da si izborijo čim bolj zdravo varianto trase, pa čeprav bo morda za 10 ali 20 odst. dražja, posledice drugačne gradnje bodo prav gotovo večje. "Gre za dolgoročen projekt, ki bo zaznamoval bivalno in ekosistemsko podobo Dolenjske v 21. stoletju. Ne odločamo se samo v imenu sedanje generacije, razmišljati moramo, da bodo tu živele tudi prihodnje generacije," pravi prof. Plut, ki je z ekološkega stališča povsem na strani Trebanjcev, ki se upirajo trasi avtoceste po dolini. So-dobne raziskave kažejo, da so naselja, ki so bližja od kilometra ob avtocesti pod stalnim pritiskom hrupa, ki se bo na Dolenjskem zaradi stabilizacije razmer v JV Evropi še povečal. Prof. Plut pravi, da bi morali Dolenjci posnemati Štajerce, saj je tem poslancem uspelo izsiliti oz. zlobirati okolju prijaznejše variante npr. predor na Trojanah. Podobno je bilo pri gradnji avtocestnega omrežja na Primorskem. Poleg pritiska poslancev in drugih vplivnih ljudi pa so po mnenju prof. Pluta potrebne tudi jasne in nedvoumno izražene zahteve

lokalnega prebivalstva in medijev.

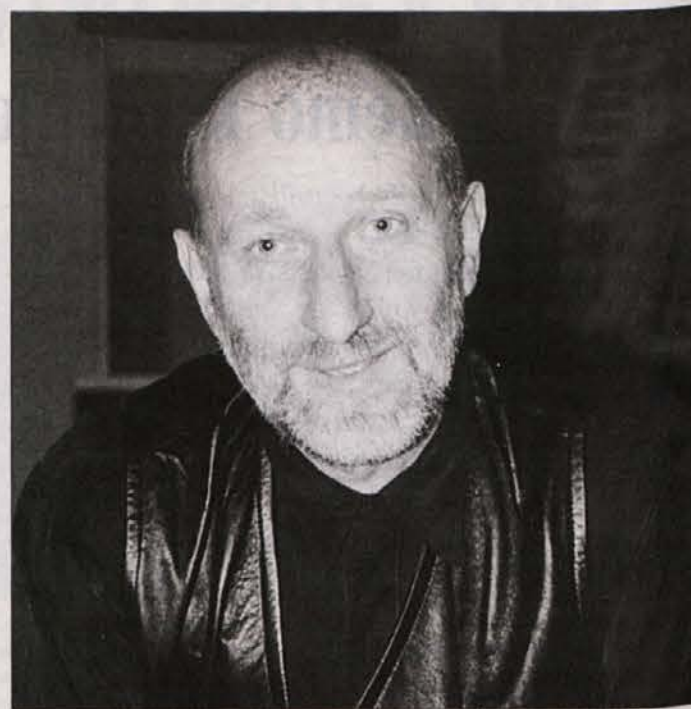
"Pozabiti pa ne smemo na železnico, ki so jo v Evropi že posodobili in ima pomembno mesto v prometu. Tudi Slovenija bo v naslednjem obdobju morala posodobiti železniško omrežje in železniškemu prometu nameniti večjo pozornost. Sicer si ne morem predstavljati, da bo nekdo iz Bele krajine z veseljem potoval v Ljubljano z vlakom, če to potovanje traja tri ure ali celo več, takšna železnica ne more biti alternativa cestnemu prometu," je prepričan prof. Plut. Opozarja pa še na eno negativno stvar - na Dolenjskem in v Beli krajini se zadnje čase gostota avtobusnih povezav zmanjšuje, kar pomeni, da se bo delež ljudi, ki se vozijo s svojimi avtomobili, še povečal.

Proti sežigalnicam in za zaščito območij vodnih virov

Glede gradenj sežigalnic odpadkov, za katere se nekateri zelo zavzemajo, pa prof. Dušan Plut meni, da je treba pred njihovo gradnjo bistveno večjo skrb nameniti zmanjšanju količine odpadkov, potem snovni predelavi in šele nato pridejo na vrsto sežigalnice.

"Sodim, da je to nepotrebnost in zelo velika investicija, ki je tehnološko zahtevna. Sežigalnice zahtevajo stalno količino odpadkov od 150.000 do 200.000 ton na leto, kar pomeni, da se bo potem bistveno manjša pozornost namenjala naporom za zmanjšanje količine odpadkov in za snovno uporabo. Dosti boljše in bolj poceni je zmanjševanje odpadkov in varno odlaganje, seveda morajo biti odlagališča urejena v skladu z evropskimi standardi," meni prof. Plut.

In kako je v Sloveniji z vodo, je imamo dovolj, jo znamo varovati pred onesnaženjem? "Slovenija je zelo bogata z vodnimi viri, žal pa z njimi ne ravnamo spoštljivo. Najbolj so onesnažene slovenske reke, vključno z dolenjskimi in belokranjskimi. Kar se tiče pitne vode, je naša voda še razmeroma zdrava, vendar je treba opozoriti, da za pitje ne uporabljamo rečne vode, kar bi bilo glede na gosto rečno mrežo za pričakovati, ampak smo šli že k rezervni varianti, ki jo na eni strani predstavljajo kraški vodni izviri - ti so značilni za Dolenjsko in Belo krajino - in talna voda, ki jo uporabljajo v Posavju in Ljubljani," pravi prof. Plut. Kakovost naših voda se slabša in to

zaradi dveh razlogov. Pri kraških izviroh se pojavlja predvsem mikrobiološko onesnaževanje, pri talnih vodah pa se povečuje količina nitratov in pesticidov, ki so posledica intenzivne kmetijske pridelave. Vse kaže, da se že bližamo zgornji meji obremenjevanja in da bomo morali zaščititi širša območja vodnih virov. Slovenija je na tem področju v velikem zaostanku.

Tudi podjetja bodo prisiljena zmanjšati porabo pitne vode, prisiljena bodo svoje odpadne

vode očistiti na takšen nivo, kot zahtevajo evropski normativi. "Tista podjetja, ki ne bodo spoštovala prihajajočih evropskih standardov, se bodo srečala s problemom plasiranja svojih proizvodov na evropskem trgu, kajti zakaj bi nemško podjetje spoštovalo okoljske standarde, slovensko pa ne in bi bilo zaradi tega konkurenčno nemškemu podjetju, ki je zato vložilo toliko sredstev v npr. čiščenje odpadnih voda," zaključuje prof. Plut.

JOŽICA DORNIŽ

AVTOCESTA OD BIČA DO KORENITKE

Trebanjska avtocestna zgodba se razpleta

"Dvajset let sem žvela na Pluski 40 metrov stran od avtoceste in vem, kaj to pomeni. Naj gre kateri od ljubljanskih gospodov vsaj kakšen dan tja živeti," je jezno protestirala občinska svetnica Joži Brajer na zadnji seji trebanjskega občinskega sveta ob obravnavi "vroče" teme - osnutka lokacijskega načrta za avtocesto na odseku Bič-Korenitka, potem ko je ena izmed gostij oz. vrst cestnega lobija spraševala enega od svetnikov: "Kaj se bo negativnega zgodilo, kaj je moteče za vas?"

Vzroji je še župan Ciril Pungartnik, da ne bo dovolil zasljevanja svetnikov, ki imajo legitimno pravico razpravljati in spraševati o zanje pomembnih temah. Načrtovalci, projektanti in investitorji so namreč svetnike prepričevali, da so postorili vse, da bi imel ta odsek avtoceste čim manj moteč vpliv na okolje, s čimer se nekateri sploh niso strinjali. S tem ni soglašal zlasti svetnik Franc Kozlevčar z Medvedjeka, ki je poudaril, da ljudem ni vseeno, ali bo cesta prišla bližje vasi oz. tudi 150 m blizu hišam. "Mi bomo živeli s to cesto na vekomaj in moramo zaščititi svoje interese," je dejal Kozlevčar.

Že na javni obravnavi, na kateri je bilo v Velikem Gabru 7. novembra preko 100 krajanov, so spraševali, zakaj je trasa avtoceste speljana preko Medvedjeka v globeli doline Žurmanca, kjer se približa naselju, in ne južneje od sedanje hitre ceste (H1). Že na tej obravnavi so krajinam menili, da bi na območju Medvedjeka morali oba odprta predvidena vkopa nadomestiti s pokritima. Zanimivo, da niti tre-

banjska občina ni bila seznanjena z novimi rešitvami, ki pomenijo opustitev prvotno predvidenega 120 m pokritega vkopa na grebenu Medvedjeka in namesto tega izvedba 20 m globokega odprtega vkopa. Ob tem se zastavlja vprašanje krajske sprejemljivosti tako ustvarjenih brežin. Po mnenju odgovornega projektanta, vodje projekta tega odseka avtoceste, Janeza Podobnika, z ljubljanskega podjetja PA, Nizke gradnje, to ni lokacija za tako tehnično rešitev. Direktor Uprave RS za prostorsko planiranje, Jože Novak, je že uvodoma na omenjeni seji trebanjskega občinskega sveta nakazal, da bodo pristojna ministrstva v medresorskem usklajevanju gotovo prižgala zeleno luč predlogom, ki jih bo urad izločeval družno z občinskimi svetom, zato bodo nujni kompromisi oz. popuščanja obeh strani. Doslej se še namreč ni zgodilo, da bi državni zbor namesto občine oz. ob blokadi le-te sprejema tovrstne akte. Se bo to prvič primerilo v trebanjski zgodbi o poteku avtoceste skozi trebanjsko

občino? Če se je pričelo zapletati že ob razmeroma neproblematičnem odseku, ki je bil po leta 1995 izdelani študiji variant poteka avtoceste Bič-Hrastje vrednotena in ačica kot del pododseka Bič-Pluska, kako bo šele pri (pod)odseku Pluska (Korenitka)-Ponikve, ki že dolgo najbolj buri duhove Trebanjcev?! Ti namreč nikakor ne pristajajo na dolinsko in ačico - pod trebanjskim gradom (za katero se zaradi najnižjih stroškov najbolj ogreva DARS), ker se boje za usodo reke Temenice, enega najbolj prepoznavnih simbolov občine, ki se ponša s sloganom "V objemu Temenice in Mirne". Trebanjci vztrajajo pri pobočni in ačici AC (nad gradom), ker bi radi zase in za potomce ohranili krajino in določeno kakovost življenja, ki bi jo po njihovem mnenju močno poslabšala avtocesta v dolini.

Zahtevek po dveh pokritih vkopih diši že po tunelu, voznja po tunelih pa je voznikom neprijetna in tudi nevarna, so prepričevali Trebanjce ljubljanci. Svetnik Anton Strah je odvrnil, da je potoval po tunelih po Italiji in Avstriji, pa ga ni bilo nič strah in da ga ne bo nihče prepričal, da se tudi na Medvedjeku ne da narediti tunel. Dodal je še, da ne bi smeli ponoviti napak, ki so bile storjene pri gradnji avtoceste čez višnjegorski klanec. Namestnica tehničnega direktorja Darsa, Mojca Puljko, je odločno poudarila, da "tega niti s tehnične niti s stroškovnega vidika Dars ne bo sprejeli".

Krajin prvega izmed treh odsekov trase bodoče avtoceste skozi trebanjsko občino imajo tudi nekatere navzkrižne interese. Nekateri domnevajo, da na to karto neenotosti oz. nesoglasij, tudi med politiki, znotraj občine igrajo zviti "darsovci", da bi pri Trebanjcih le iztržili najcenejšo in ačico traso AC. Župan Pungartnik in nekateri svetniki so jim že nekajkrat, tudi na zadnji seji občinskega sveta, dali jasno vedeti, da ravno pri Trebanjcih oz. na Dolenjskem ne bodo tako varčevali, da bi jih odpravili s, po njihovem prepričanju, slabimi rešitvami, kot bi si zaslužili, ker jim lahko dokažejo, da druge tega še zdaleč niso počeli. Na tej ravni, ko se v strokovne odločitve vmešajo čustva in politika, se izostrijo pogajalska izhodišča in na prvi pogled morda celo oddalji končna

rešitev. Ni pa to nujno, kajti zainteresirane strani tako spoznajo, kako resna oz. trdna so stališča. To pa ponuja možnost kompromisa.

Precej skrb povzroča krajanom presihajoče jezero v trikotniku med vasi Bič, Zagorica in Dobravica. To območje se uvršča med naravno dediščino. Že odkar je nova cestninska postaja na Biču, je vode več kot prej in je še bliže naselju, zato zahtevajo še dodatno izvedbo odvodnih jarkov od sedanjih ponikovalnic južno od Dobravice. Topos, d.o.o., iz Dolenjskih Toplic, je v osnutku uredbe o lokacijskem načrtu avtoceste Karavanke-Obrežje na odseku Bič-Korenitka predvidel stroge ukrepe za zavarovanje naravne in kulturne dediščine. To je nujno, kajti Toposovi strokovnjaki opozarjajo, da se na severni strani depresije vasi Bič širijo nasipne površine, z izgradnjo AC pa bo ta prostor še bolj zmanjšal, del naravne depresije na območju trase in priključka pa bo uničen. Nekdanji obzidani požiralnik Rupa je zasut z odpadki. Obstaja možnost onesnaženja med gradnjo in trajne spremembe vodnega režima podzemnih voda. Upoštevati je pač potrebno, da ima ravninsko območje Biča do Arčize vasi vse hidrogeološke značilnosti kraškega polja s površinskimi tokovi z velikim nihanjem pretoka, ki ponikajo v kraške požiralnike in pod zemljo odtečejo v kraške izvire ob reki Krki...

Občina bo tudi za ceno nesprejetja lokacijskega načrta AC vztrajala, da pristojna ministrstva sočasno s tem potrdijo tudi občinske prostorske dokumente za nadomestne gradnje za objekte, ki bodo zaradi gradnje AC porušeni. Direktor Novak je opozoril na zakonsko določeno proceduro in zelo kratke roke. Dokončno soglasje naj bi Trebanjci dali v začetku prihodnjega leta, da bi čez eno leto lahko pričeli gradnjo 4,8 km dolgega odseka AC Bič-Korenitka.

Svetniki so še zahtevali, da bi odpravili omogočanje vzporednega tovornega prometa po regionalnih cestah zaradi izogibanja plačevanja cestnin. Cestninske postaje naj bi pravičnejše porazdelili med kraji, ali pa uvedli zaprti cestninski sistem, je predlagal svetnik Jože Rebolj.

PAVEL PERC

KAJ PRAVI STROKA IN KAJ SVETNIKI? - Strokovnjaki so prepričevali trebanjske svetnike v ponujene rešitve tudi s pomočjo načrtov oz. kart! (Foto: P. P.)

Strah in upanje – voda

Voda, ko v Posavju teče iz strug Save, Krke, Sotle in od drugod, domačinom preseda in želijo si, da je ne bi bilo. In vendar so je tudi veselili; tiste, ki priteče po vodovodnih cevih. To pokažejo vsakič ob otvoritvi vodovoda. Nazadnje so vodovod odprli 25. oktobra na Prilipah.

Takrat sta trak pred novim vodohranom prerežala Jože Avšič in Vladislav Deržič. Avšič je kot prejšnji brežiški župan začel graditi vodovod na Prilipah, med sedanjim Deržičevim županovanjem pa so ga predali namenu.

Prvi že leta 1959

Po besedah Jožeta Avšiča občina Brežice zadnjih 20 let posveča izjemno veliko skrb vodooskrbi. Tako je ta vodovod, ki ga danes odpiramo, eden od tistih, ki so bili v dolgoročnem planu občine in vodooskrbe načrtovani že v daljnih 80. letih, je 25. oktobra povedal Avšič.

“Prvi iz sklopa sodobne brežiške vodooskrbe je bil vodovodni sistem Glogov Brod, ki oskrbuje Brežice, Dobovo in vsa večja naselja. Potem je bilo v mandatu pred mano rešeno območje Velike Doline in Jesenic s tamkajšnjim posebnim sistemom. Z mojim mandatom smo začeli pripravljati vse potrebno za nov vodovodni sistem Prilipe-Čatež, ki se tako le imenuje, saj naj bi oskrboval celotni ‘kranjski’ del občine od Čateža do Cerklje ob Krki, kjer je še danes veliko vasi slabše oskrbovanih. Ta, novi, vodovod na Prilipah daje možnost, da bo v nekaj letih do vsakega zaselka tekla dobra pitna voda samo iz globinskih virov in ne več tudi iz odprtih virov, ki so lahko tudi sanitarno sporni,” meni Avšič.

V preteklosti so vodovod na Prilipah enkrat že gradili. Takrat je bil zraven tudi Mirko Kambič, ki je leta 1959 postal predsednik občinske skupščine Brežice. “Tistega leta, to se pravi da je zdaj od tistega dogodka 41 let, smo odprli vodovod Prilipe z zajetjem doli ob ribniku. Jam sem ga odpiral. Takratni vodovod je bil za tisti čas velik dosežek. Razvoj gre naprej, danes tu odpiramo nov vodovod Prilipe. Čestitam jim za ta velik dosežek.”

Takrat smo se za vodovod odločili, ker ga sploh ni bilo. Ljudje so nosili vodo iz jarka iz

doline, kjer je zajetje. Takratni vodovod je bil velik dosežek in domačini so bili izredno navdušeni,” se je ob letošnji otvoritvi vodovoda na Prilipah spomnil Mirko Kambič.

Če zlije vodo, ni prijatelj

Navdušenje in jeza pogosto spremljata dogajanje v zvezi z vodo. Ali vodo ljudje, na splošno in v Posavju, vendarle cenijo? Jože Pacek, župnik na Čatežu, je ob otvoritvi vodovoda na Čatežu o takem spoštovanju razmišljal tako: “Zelo sem vesel nove pridobitve, vodovoda. Želim si, da bi ta vodo, vodovod na Prilipah, pomenila nov vzgon življenja, odprtost za življenje, da bi ljudje pili dobro vodo, da bi bili zdravi, da bi se veselili življenja prav ob dobrih, ki se imenuje voda.”

Človek ceni samo tisto, česar nima. Bolan človek ceni zdravje, lačen ceni kruh, hrano, šele žejen človek začuti, kaj je voda. Kaj je voda, mi dejansko včasih ne vemo, ker je imamo več ali manj v izobilju. Bil sem pred dvema letoma v Istri. Tam so govorili o vrednosti vode. Rekli so: “Če pride nekdo k nam in nam polije vino, ni naš sovražnik. Če bi nam kdo vodo namereno polil ali zlil na zemljo, ta je naš sovražnik!”

Voda je dobrina za človeka in dobrina, ki je že od nekdaj imela svoj globoki pomen, celo v kščanstvu. Vemo, da dejansko krščujemo z vodo. Tudi v svetem pismu so lepa poglavja prav o vodi. Prav z vodo tudi primerjamo vse, kar je na svetu dobrega, potrebnega. Tudi Kristus se imenuje živa voda in največje skrivnosti vere je povezal prav nekako z vodo. Torej ima vodo res globok pomen, naj bo ta očistilni ali pa tudi za življenje. Kjer ni vode, ni življenja. O tem sem se prepričal, ko sem bil v Sveti deželi. Tam sem pravzaprav videl, kaj pomeni voda za človeka in za življenje. Peljali smo se skozi puščavo. Tisočletja je veljala za nerodovito. Izraelci, ko so prišli tja, so s Severa 500 km daleč napeljali vodovode in zdaj namakajo puščavo, tako da je ta postala pravzaprav najbolj rodovitna zemlja in tako daje hrano celotni tamkajšnji okolici. Ko ni bilo vode, je bila puščava pusta in prazna, brez življenja. Ko je prišla voda, pa je puščava ozelenela.”

Vsem v občini vodo iz globin

Brežicam ni treba graditi tako dolgih vodovodov, kot so tisti, po katerih teče voda za namakanje nekdanje puščave. Gradili pa jih bodo tudi v bodoče.

Vladislav Deržič, brežiški župan: “Zdaj imamo vodooskrbo urejeno že več kot 70-odstotno. Radi bi v čim krajšem času končali vodovod Pišce in na tak način oskrbeli cerkljansko območje. Seveda nas čaka izredno velik zalogaj, celotno območje Bizeljskega.”

V brežiški občini bodo gradili vodovode tudi tam, kjer imajo zdaj še lokalne, vaške vodovode. Teh krajevnih vodovodov ponekod in včasih domačini ne oddajo radi v upravljanje komunalnemu podjetju. O tem Vlad-

ka Kežman, direktorica komunalnega obrtnega podjetja Brežice, pravi: “Kjer vode ni, ali pa je zelo slaba, tam ni odpora. Kjer je voda kakovostno in količinsko nekako na meji, so zadovoljni s tem, kar imajo in ne razumejo problemov tistih, ki vode nimajo. Pojavlja se lokalni problem, češ mi imamo svoj vodovod, naš je, mi ga ne damo nikomur in nihče ne bo upravljal z njim. Mislim, da je to zgrešeno stališče. Mogoče kdo misli, da si iz upravljanja vodovodov kujemo ne vem kakšne dobičke. Vendar teh dobičkov ni. Poraba v gospodinjstvih je v primerjavi z gospodarstvom neke v mestu takoj majhna, da ekonomsko to sploh ni zanimiva zadeva. Zato gre pri vseh naporih in načrtih za boljše vodooskrbo vasi za zavest, da je treba ljudem dati neoporečno pitno vodo, ker je ta osnova zdravja in življenja.”

M. L.

DOBRODOŠLICA VODI NA PRILIPAH 25. OKTOBRA 2000 – Domačini na vodovodnem zajetju na Prilipah. Ljudje različnih poklicev, vendar precej podobnih, če ne enakih misli o vodi v povezavi z življenjem. (Foto: M. L.)

KNJIGA: POT SAMOURESNIČEVANJA Iz stiske z dr. Rugljem

Specialist psihiater dr. Janez Rugelj je knjigo Pot samouresničevanja pripravil sedem let. Trenutno je pri nas najbolj zajeto in dodelano poljudno-znanstveno besedilo o urejanju ljudi v stiski – alkoholikov, narkomanov, nevrotikov, falirancev, hazarderjev in ljudi v partnerski krizi. V knjigi, ki obsega kar 1.200 strani, je zelo malo prostora namenjenega opisovanju procesov nepopravljivega propadanja alkoholikov in drugih ljudi v stiski. Skoraj ves prostor je namreč namenjen dvigu, da se lahko človek odpravi na “dolgo pot” (naslov dveh prejšnjih Rugljevih knjig in planinskega društva Alternativne terapijske skupnosti) odpravljanja življenjskih zmot, da lahko zakoraka na “pot samouresničevanja”.

Tako je skušal dr. Rugelj človeku v stiski prikazati, zakaj bi bilo možno, da bi se vključil v njegov program, ki je po njegovih besedah sicer najzahtevnejši med vsemi opisanimi psihoterapevtskimi programi na svetu. V njem skuša razkriti bistvo partnerske krize, spolnih zagat in skrajno slabega spolnega življenja vseh ljudi v stiski, prikazati bistvo in posledice razščanja agresivnega histeričnega feminizma, pred katerim moški bežijo k drugim ženskam, v ahasverske poklice in alkoholizem. Bralca skuša prepričati, da alkoholike ustvarjajo ženske v vlogi mater in poročenih žena ter da zunanji program ni možni neposrednega vplivanja na moške, da bi se uredili, se ognili alkoholizmu in drugim oblikam zdrsa. Po avtorjevem mnenju imajo polno možnost za duhovni razvoj samo moški, ki so dobri gospodarji in imajo svoj magnetni center v prednosti ustvarjalnemu življenju, in ženske, ki so pomočnice dobrih gospodarjev, kajti vsi drugi morajo najprej opraviti zahtevni vzpon do statusa dobrega gospodarja oziroma njegove zgledne pomočnice.

Dr. Janez Rugelj je 17. julija dopolnil 71 let. Rojen je bil v Brezovici pri Mirni. Rad pove, da ima za sabo že 60 let pokojniške dobe in čeprav se ga je psihiatrija zaradi oblikovanja izvirne socialno-andrskoške metode poskušala že trikrat znebiti s prisilnimi upokojitvami, je še vedno dejaven. “O upokojitvi niti ne razmišljam, saj je to za ustvarjalnega človeka socialna smrt,” je zapisal v knjigi.

V 30. letih delovanja in uvajanja njegovega načina zdravljenja, ki se razlikuje od tradicionalne psihiatrije, ki, kot pravi, skuša na razmeroma dostojanstven način omogočiti človeku vredno življenje, tistim, ki ne premorejo več želje in energije za dvig, je bilo na posvetu pri njem več kot 15.000 pacientov in njihovih svojcev, “izjemnih ljudi, ki so se bili pripravili daleč nadpovprečno potrditi, da pridejo iz zagate. V skrajnih primerih sem moral z njimi ravnati odločno, včasih tudi zelo ostro, a vedno z veliko ljubezni in podoživljanjem njihovega bivanja,” pravi dr. Rugelj.

Dr. Rugelj je s svojimi provokativnimi izjavami v zadnjih desetletjih velikokrat dvignil na noge strokovnjake tradicionalne psihiatrije in tudi “navadne državljane”, predvsem s izjavami s področja spolnosti, katera je po Rugljevem mnenju glavna motivacijska sila v življenju slehernega človeka (mimograde: dr. Rugelj je sedaj poročen četrti in ima 5 otrok). Tudi navedbe v knjigi so provokativne in za nekatere bralce gotovo nesprejemljive, a dejstvo je, da so ljudje, ki so v svoji krizi prišli celo do dna in so vztrajali v Rugljevem programu, danes ozdravljeni ter celo uspešni športniki, planinci, maratonce, abstinenti, zapisovalci lastnih doživetij in podobno. Zato je knjiga Pot samouresničevanja gotovo koristen priročnik za vsakogar, ki se želi soočiti z “bedo svojega življenja” in morda izstopiti iz nje.

TANJA JAKŠE GAZVODA

NAŠE KORENINE

Življenje je ena sama učilnica

Več kot petdeset letov na dan se je srečevalo na železniški postaji v Semiču. Bile so to dolge kompozicije, polne vojaštva, orožja in streliva. Tunel jih je izbruhnil in oddrdale so na oddaljene evropske fronte. Da se tam dogajajo strašne stvari, so pričali transporti, ki so se vračali polni ranjencev, stoka in krvi. Železniško osebje, ki je upravljal s tem transportnim strojem, je bilo leta 1918 že izčrpano. Množične tragedije so bile tako rekoč na doseg roke. Jakobu Sajetu, postajenačelniku iz Semiča, je uspelo eno preprečiti.

Bila je noč. S črnomaljske smeri je pripeljal vlak z ranjenci. Na semiški postaji naj bi ustavil in počakal na tistega iz Novega mesta. Saje je stal z lučjo na peronu, toda vlak, ki je pripuhal v hrib, ob njem ni ustavil. Zavozil je proti tunelu. Postajenačelnik je stekel za njim, piskal in mahal z lučjo. Bilo je očitno, da sta vlakovodja in kurjač zadremala. K sreči je bil vzpon hud in hitrost težke kompozicije majhna. Še pred tunelom je Sajetu uspelo pritegniti pozornost železničarjev. Kompozicija se je spustila nazaj na postajo. Kmalu potem je pripeljal vlak iz Novega mesta, poln vojaštva. Trčenje v predoru je bilo preprečeno.

Jakobu Sajetu ni bilo dano, da bi železnicam za številna rešena človeška življenja. Kmalu zatem sta z ženo zbolela za špansko gripo. On je podlegel, žena pa je okrevala. Še nekaj časa je živela z družino v železniškem stanovanju v Semiču, nato pa se je z otroki preselila v Novo mesto.

Iz Novega mesta je Sajetova družina tudi prišla v Belo krajino. Oče Jakob je bil prej tam železniški prometnik. Tudi sicer je bil domačin, doma iz Česenc pri Mirni Peči. Ko je bila zgrajena belokranjska železnica, je lahko izbral med eno od novih postaj. Izbral je semiško. S sabo je pripeljal družino: ženo Marijo z otroki Baldomir, Radoslavom in Marijo Zorislavo. Ti so se rodili v Novem mestu. Z njim je prišla tudi Ljudmila, hčerka iz njegovega prvega zakona. V Semiču se mu je rodil še sin Vladimir.

Kaj se je pred koncem prve svetovne vojne na semiški železniški postaji dogajalo, mi pripoveduje Zora Saje, hčerka tistega postajenačelnika. Njej je bilo tedaj dobrih sedem let, letos 4. decembra pa jih bo štela devetdeset. V Ljubljani živi že skoraj petdeset let, a spomini na mladost v Semiču, predvsem pa v Novem mestu, kjer je končala gimnazijo, so kristalno čisti. Pa tudi povedati jih zna s takim žarom, da človek kar otrpne in posluša. Kaj ne bi, saj je Zora že petinšestdeset let pedagoginja.

Saj bi po maturi Zora morda raje vpisala kaj drugega, pa je morala zaradi pomanjkanja študijskega denarja, kar je bilo dosegljivo iz Novega mesta. Ni si mogla privoščiti bivanja v Ljubljani. Le nekajkrat na teden je zgodaj zjutraj sedla na vlak in se šele pozno zvečer vrnila domov. Tako je poslušala le najnunejša predavanja, ostalo znanje pa je pridobila iz knjig. Zadnji dve leti je v zameno za inštrukcije le dobila skromno sobico v Ljubljani. Diplomirala je leta 1933. Kot diplomantka francoskega jezika je dobila francosko štipendijo. V Franciji je bila le pet mesecev, saj jo je že čakala služba na mariborski gimnaziji. Bogastvo

francoskih knjigarn jo je prevzele. V antikvariatih je nakupila toliko knjig, da jih ni mogla enkrat odpeljati domov. Tudi danes je njeno stanovanje na Viču založeno s knjigami. Med njimi je tudi sedem zajetnih zvezkov Laroussa, ki ga je Zora tistikrat kupila.

Druga polovica tridesetih let je mladi profesorici v Mariboru hitro minila. Svet pa je počasi tonil v somrak. V začetku štiridesetih so čete nemških nacistov zakorakale po mestnih ulicah in za napredno slovensko intelektualno tu ni bilo več prostora. Zaprli so jo in potem izgnali. Jagodina in Kraljevo v osrčju Srbije sta do konca vojne postala njen dom. Tu je doživela človeško sočutje, pa tudi mnogo trpljenja. Videla je, kako se je okupator v nemočnem besu znesel nad civilnim prebivalstvom, slišala je streljanja talcev. Potoki nedolžne krvi, tudi slovenske, so pojili srbsko zemljo. Zora je hotela pomagati in se oddolžiti za gostoljubje, ki ga je užila. In oddolžila se je, kot je le ona znala: mladini je vcepljala znanje in ljubezen do francoskega jezika ter humanističnih vrednot. Kraljevo je zapustila avgusta 1945, šele potem, ko so njeni dijaki iz zadnjega letnika opravili maturo.

Po povratku v Slovenijo je eno leto poučevala na novomeški gimnaziji, nato pa so jo postavili za ravnateljico v Črnomlju. Tu se je med vojno zbrala slovenska kulturna smetana in ustanovila gimnazijo. Svoboda jo je odplaknila nazaj v prestolnico, šola pa je hiralala. Zora jo je spet postavila na noge. Potem, v prvi polovici petdesetih let, je bila ravnateljica na gimnaziji v Mostah. Poleg ravnateljstva je tudi poučevala in raje kot temu se je odpravljala ravnateljstvu. In res, že leta 1956 je kot profesorica francosčine delala na klasični gimnaziji na Šubičevi v Ljubljani. Iz Most je sem prenesla francoske dramske krožke, ki so z leti postala prava znamenitost. V teh krožkih so dijaki pod njenim vodstvom vsako leto postavili na oder dramsko delo v francosčini. Tako so na nevsiljiv način poglobljali znanje jezika in veselje do njega posredovali vrstnikom na gostovanjih po Sloveniji. Petindvajset let in tudi toliko premir je bilo. Z dramskim delom Zora na oder ni izstopavila le avtorja in njegovega besedila, pač pa tudi jezik, kar se je izkazalo za uspešen in pomemben vreden pedagoški prijem.

Zora se je leta 1977 upokojila, vendar ni mirovala. Absolvirala je študij umetnostne zgodovine, zdaj pa že devet let poučuje francosčino na Univerzi za tretje življenjsko obdobje. In kako je šlo z njej? Najmlajši brat Vladimir, zdravnik, je leta triinštirideset padel pri partizanih v bližini Novega mesta. Brata Baldomir in Radoslav sta bila podmorniška oficirja. Italijani so ju odpeljali v Gonars in Padovo, po kapitulaciji pa sta se pridružila partizanom. Baldomir je malo pred koncem vojne na Primorskem padel. Radoslav je partizani v Črni gori. Ob eksploziji ladijske mine je bil hudo ranjen. Po vojni je predaval matematiko na pomorski vojaški akademiji. Zdaj je že pokojen. Poleg sestre Ljudmila se je poročila z uglednim novomeškim zdravnikom Marjanom Polenskom. Tudi ona je pokojna.

TONE JAKŠE

Polne jesenske pričeske

Najnovejša smernica pričeske, ki jih običajno postavljajo svetovno priznani ustvarjalci mode na modnih brveh v Milanu, Londonu in Parizu, napovedujejo vrnitev košatih in bujnih naglavnih kreacij. S sodobnimi preparati je menda lažje delati tovrstne pričeske, saj nova sredstva omogočajo natupirane frizure, ne da bi lase z grobimi posegi poškodovali. Strokovnjaki svetujejo, da so lasje, preden pričesko začnemo oblikovati, pravilno prepirani. To pomeni, da jih posušimo na velike navijalke. Običajno zadostujejo že štiri.

Dolga pričeska, ki daje nalezljiv videz, je narejena s pomočjo razpršila in napihjenega balona, ki ga podrgnemo ob lase. Nato jih ob strani spnemo z lasnicami. Ravne dolge lase je mogoče

oblikovati tudi s posevno in neurejeno prečo, da lasje že ležejo na oči, ter tupiranjem na spodnjem delu. Dame s pričeskami iz sedemdesetih imajo dolge lase dvignjene in zadaj rahlo spete. Sprejaj pustijo krajši in raven pramen, ki gre posevno preko čela.

Srednje dolge lase, ki segajo do ramen, je mogoče preprosto speti ali pa za bujen videz naviti na velike navijalke, ki jih samo razvijemo in pričesko lakiramo.

Kratke pričeske so mehko in stopničasto ostrižene. Najbolj bujne bodo sveže oprane, osušene z brisačo ter rahlo utrjene s peno za polnost in razgibanost. Kakorkoli že, če želite biti modne, se tu in tam poigrajte s svojo pričesko. Ne bo težko, saj je letos modna “skuštranost”, neurejen videz, ki ga dosežete že z nekontroliranim sušenjem in neurejenim česanjem. Vsekakor pa ostanite pazljivi, saj so lasje lahko zelo občutljivi in le eni.

JERCA LEGAN

PREPARIRANJE RIB

Ko riba iz vode postane trajni spomin

Prepariranje rib je v zadnjem času vse bolj priljubljeno tudi pri nas. Ribiči se zanj dostikrat odločijo ob ulovu večjih primerkov določenih vrst ali čedalje bolj ogroženih in redkih vrst rib. "Najbolj osveščeni ribiči ujeto ribo le fotografirajo in jo vrnejo v vodo. Tudi sam sem sicer zagovornik tega, vendar pa lepo preparirana riba, postavljena v kotiček stanovanja ali na steni ribiške sobe, ponovno zaživi. Pogled najo v ribiču obudi spomin na lep trenutek, ki ga je preživel ob vodi, obenem pa ostane trajen spomin za prihodnje generacije. Lahko bi rekel, da gre za ohranjanje naravne in kulturne dediščine," je o smiselnosti prepariranja rib povedal Novomeščan Matej Luštek, dr. vet. med., ki se s tem ljubiteljsko ukvarja že sedem let.

Kot dolgoletni ribič (že od sedmega leta starosti je član novomeške ribiške družine) in študent podiplomskega študija na veterinarski fakulteti s področja zdravljenja rib namreč težko verjame, da bosta kakovost naših voda in od nje odvisno življenje v njih ob tako hitrem in do okolja nič kaj prijaznem tehnološkem razvoju ostala na sedanjih ravni. Imamo bogate reke in v njih edinstvene primerke rib, zato bo modra prav preparirano ribje bogastvo za naše zanamce predstavljalo vse večjo vrednost.

Veseli vsakega ribiča je neizmerno in vse ure napetega čakanja so poplačane, ko ujame zanj izjemen primerke neke ribje vrste, ki bi bil primeren za prepariranje. Toda kaj in kako z ribo? "Za kakovosten preparat ni potreben le dober preparator z občutkom za opazovanje in razumevanje življenjskega okolja posamezne ribe, njegova natančna roka in obilo potrpežljivosti pri delu. Izredno pomembno je, v kakšnem stanju je riba, ko jo dobim v roke," je razlagal Matej.

Ko se ribič odloči za preparacijo, mora ribo takoj humano usmrtiti. V ribi se nato začne odvijati posmrtni procesi, najbolj opazen pa je pojav mrtvaške bledice, ki zelo vpliva na končni izgled preparata. Barva se sicer povrne, vendar le, če je riba v stiku z zrakom. "Priporočljivo je, da jo položimo na vlažno krpo. Vsako nepotrebno premikanje lahko privede do poškodb. Ribo po ulovu ne smemo zaviti v plastično vrečko, saj se začne kvariti. Koža ostane bleđa, izpadajo ji luske, tanjši deli pa se trgajo.

Najbolje je, da ribič takoj pokliče preparatorja, da ribo izkroži. Kožo z glavo bo zamrznil, meso pa vrnil. V kolikor to ne uspe, pripravimo ribo za zamrzovanje doma. Preden jo zamrzujemo, jo zavijemo v vlažno krpo, nato pa obdamo s kartonom ali jo postavimo na strop. Vse skupaj nato zavijemo v plastično vrečko. Če se ribič odloči le za preparacijo glave, je rokovanje z ribo enako kot sem ga že opisal. Razlika je le, da tu glavo odrežemo, trup pa razluskamo in ga očistimo dro-

bovja. Zamrznjeno ribo pred prevozom do preparatorja na debelo povijemo s časopisnim papirjem ali pa damo v hladilno torbo," je postopek, od katerega je v veliki meri odvisen končni izdelek, opisal Matej.

Matej je skrivnosti in lepote prepariranja spoznaval sam. Je samouk in preparira izključno za svoje prijatelje. Prve izdelke, na katere sicer ni preveč ponosen in jih imenuje "zmazki", so laičnemu česu prav tako lepi in zanimivi. Da se je lotil te zahtevne spretnosti, je na eni strani pripomogla visoka cena njegove prve večje preparirane ribe, za katero je odštél več kot enomesečno stipendijo, na drugi pa ljubezen do narave in priпадnost ribištvu. Do danes je v svoji tehniki prepariranja zelo napredoval, vse več pozornosti namenja podrobnostim, ribe zvija v različne položaje in jim daje videz gibanja.

Celoten postopek preparacije, npr. metrske ščuke, ki zahteva od 12 do 15 ur natančnega

preparatorjevega dela, skupno traja okoli 3 mesece. Med pripomočke, ki jih Matej uporablja, sodi kirurško orodje (pin-cete, skalpeli, kirete, škarje...), prav tako pa tudi najnunejše kemikalije - alkohol in lak za les, ostalih pa se zaradi svoje varnosti in njihove strupenosti raje izogiba.

In kako izgleda Matejev postopek prepariranja? Ribo najprej položi na ravno površino, naredi njen obris in jo na večih delih izmeri. Nato se loti izkoževanja ribe. "Izkožim cel trup in čimbolj natančno očistim notranjost glave. Pri tem posebej pazim na luske in izredno tanko kožo, ki se lahko kaj hitro raztrga. Naslednji korak je oblikovanje modela iz trde poliuretanske pene na podlagi odzvetih mer in obrisa ribe. Model obdelujem z brusilnim papirjem, dokler ne leže v kožo, glavo pa na obraznem delu napolnim z mavcem. Ko se mavec strdi, ribo operem in odcedim, nato pa s pomočjo kartona in

RIBA JE PONOVO ZAŽIVELA - Skozi Matejeve roke je šlo že preko 150 rib, med njimi je tudi več kot deset njegovih. (Foto: M. Žnidaršič)

ščipalk namestim in učvrstim vse plavuti ribe. Sledi sušenje na zraku, ki je odvisno od velikosti ribe (od enega meseca za 50 centimetrsko, pa do treh mesecev za somovo glavo)," je razlagal.

Naslednji koraki od preparatorja zahtevajo pravo umetniško žilico. Najprej je na vrsti kitanje glave in oblikovanje le-te v prvotno obliko, nato pa se Matej loti barvanja kitanih površin ter obdelanih in poškodovanih delov kože in plavuti. "Včasih moram prebarvati celo ribo. Trudim se, da bi vedno ohranil njeno prvotno barvo. Nazadnje

ribo še polakiram in pričvrstim na desko, korenino ali izdobljeno deblo, odvisno od želje ribiča. Na podlago lahko vžgem tudi podatke o ribi: kraj in čas ulova, vrsto in velikost..." je opisovanje postopka preparacije zaključil Matej Luštek.

Mi pa zaključujemo z Matejevo željo. S prepariranimi primerki vseh vrst rib iz Krke bi rad opremil prostor Ribiške družine Novo mesto. Določene vrste so namreč tako ogrožene, da je že vprašljiv njihov obstoj. "Naj ostane v spominu to, kar v naših vodah živi in je živelo!"

MOJCA ŽNIDARŠIČ

SLOVENC V KANADI: BOŽIČEVI

"Pa kaj sploh delam na tem koncu sveta?"

Čeprav smo Slovenci pred desetletjem dobili svojo državo, kar je bil naš dolgoleten sen, je vse pogostejši žalosten občutek, da jo znamo zdaj premalo ceniti in spoštovati. Včasih se šele ob obisku naših izseljencev po svetu zavemo pomena in ljubezni do svoje domovine in doma, to spoznanje pa nam dajo prav ljudje, ki sicer že desetletja živijo v tujini, pa še vedno hrepenijo po "starih časih" na kmetih, ko je bilo otroštvo zaradi pomanjkanja sicer težko, pa vendarle lepo in nepozabno.

Božičeva družina, ki si je za svoj drugi dom izbrala Kanado, oz. mesto Calgary v Alberti, je že ena takšnih. Oba, Minka in Jože, sta Slovenca, celo Dolenjca, saj Minka prihaja z Ostrca pri Kostanjevici na Krki, Jožetov rojstni dom pa je v Brveh pri Cerkljah ob Krki. V tujino je najprej, takoj po odsluženju vojske, odšel Jože, kot mlad fant si je delo našel v Nemčiji, kasneje pa v Kanadi, kjer je že živel njegova sestra. "Takrat sem pogosto hodil domov, želel sem si Slovenko za ženo," je odkrito povedal Jože. Vnela se je ljubezen z mlado Minko. "Imela sem komaj sedemnajst let, ko sem odšla z njim. V Ljubljani sem obiskovala frizersko šolo. Če bi se mi to zgodilo zdaj, ne bi zapustila svoje domovine. Čeprav v Kanadi živim že trideset let, vem, da ne spadam v to državo, sem preveč Slovenka. Kolikokrat si rečem: Pa kaj sploh delam na tem koncu sveta?" je pripovedovala Minka.

Čeprav gre Božičevim zdaj dobro, saj so ena najbogatejših slovenskih družin v Calgaryju, se še dobro spominjajo težkih začetkov leta 1976, ko so najprej stanovali v podnajemniškem stanovanju. "Mož je znal angleško šteti do dvajset, jaz pa nisem poznala skorajda nobene angleške besede. Sama sem presenečena, da sem se potem tako hitro naučila. Kaj vse naredi sila oz. potreba. Vem pa tudi, da bi se mi zmešalo v tujini, če ne bi takoj imela otrok, ki so bili ves moj svet," se spominja Minka in našteje vse tri: zdaj 22-letno Anito, 18-letnega Danijela in 16-letno Nathalie. Skrbela je za dom in družino, v službo pa je vseskozi hodil le mož, ki ima zdaj svojo podjetje. Ukvarja se z montažo mavčnih plošč in ne more, da ne bi omenil plačilne nediscipline, ki očitno ni doma samo pri nas.

Obema je kar malo hudo, ker njuni otroci ne znajo slovensko, "čeprav nekaj razumejo, govoriti pa ne znajo. V Torontu, kjer smo živeli najprej, je za to veliko bolj poskrbljeno, ker je tam res veliko Slovencev in imajo slovenske šole. V Calgaryju pa je bilo premalo prijav za slovenski program in tako je vse propadlo," je razložila Minka. Oba z možem pa se lahko pohvalita z lepo slovenščino in predvsem gostoljubnostjo, ki je mnogim narodom tuja. Minka

manjšo," pravita z možem, čeprav sta že sitali selitev, ki jih je bilo v njunem življenju preveč.

Slovenci imajo svoj klub

Veliko jima pomeni druženje z drugimi Slovenci v Kanadsko-slovenskem klubu. Zdaj v Calgaryju, znanem predvsem po zimskih olimpijskih igrah leta 1988, živi okrog 120 slovenskih družin, včasih pa jih je bilo še več, a so se odselile. "Pred petimi leti smo se Slovenci veliko bolj družili in obiskovali. Zdaj živimo bolj vsak zase. Le še v klubu se srečamo enkrat na mesec in takrat se imamo res lepo," je povedala Minka in se veselila naslednje sobote, ko naj bi se dobili na pokašnji in ocenjevanju vin. "Vedno imamo slovensko glasbo, igrajo slovenski ansambli - mi pa zapojemo, zaplešemo in življenje je takoj lažje."

Glasba, predvsem slovenska, Minki nasploh pomeni veliko. Presenetljivo, vse naše ansamble in pevec pozna, pohvali se lahko z zbirko kaset in plošč, ki jo ima malokateri Slovenec pri nas. "Kaj je lepšega od naše ljudske in narodne pesmi? Obožujem Alfija Nipiča, Štajerskih sedem in pa seveda Slake," pripoveduje in zraven zapoje "Kadar pa mim' hiš'ce grem, hišice na vasi..." Pove tudi zanimiv pripletljaj. "Vsakič, ko grem v Slovenijo, si za domov nakupim veliko naše glasbe. Nekoč sem prišla na našo mejo s 120 kasetami. Cariniki so bili čisto preč, kaj bom zdaj počela z njimi, ali jih bom preprodajala in se šla velik posel ali kaj. Pa sem jim samo rekla: Pa kaj vam je?! To je muzika za mojo dušo!" Tudi mož Jože rad prisluhne slovenski glasbi in mnogokrat razveseli družbo, ko vzame v roke svojo frajtonarico.

Božičevi se radi vračajo domov, veseli so tudi obiska svojih domačih v Kanadi, čeprav so ti zaradi denarnih razlogov kar preredki. "Saj nam tu ni hudega. Kolikokrat sem mislila, da bi šli živet spet v Slovenijo, toda ko pridem tja, vidim, da ni več tako kot prej. Ni več mojih ljudi in prijateljev. Težko bi bilo. Sicer pa je življenje tako ali tako eno veliko tveganje," razmišlja Minka in si ne more kaj, da ne bi rekla, da v Kanadi najbolj pogreša prelepo slovensko naravo.

Ob pogledu z letala tik nad Brnikom ob vrnitvi sem se spomnila teh njenih besed in si v mislih zapela: "Zeleno, ki te ljubim zeleno."

LIDIJA MURN

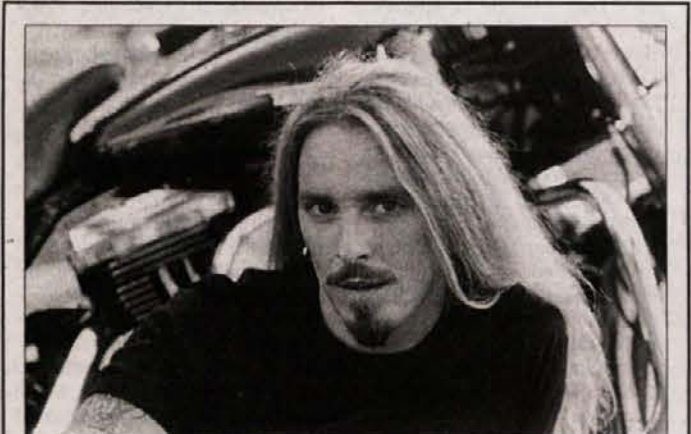

MARTINOVA NEDELJA MED SLOVENC V - Minka in Jože Božič sta se rada pogovarjala o Sloveniji in njuni Dolenjski. Trenutki med svojimi ljudmi jima veliko pomenijo. Na sliki: na Martinovo nedeljo skupaj z Janezom Sajetom (na desni), s še enim Dolenjcem, ki v Kanadi živi že več kot štirideset let. (Foto: L. M.)

je v svoji lepi kuhinji, ki bi si jo želela vsaka gospodinja, prav na Martinovo nedeljo za goste iz Slovenije pripravila odlično kosilo, pri katerem seveda ni manjkala okusna goveja juha. "Rada kuham in predvsem pospravljam. To je moj hobi," pravi. Dela ima resnično veliko, saj je hiša, velika kot grad - ima štiri spalnice, kar nekaj kopalnic s stranišči ter ogromno drugih prostorov - brez najmanjšega prahu. Vse je čisto in na svojem mestu. "Preveč je dela, ne zmorem več. Zato hišo prodajamo in bomo kupili ali si zgradili

NAJLEPŠA SLOVENSKA HIŠA - Božičevi imajo najlepšo in najbolj razkošno opremljeno hišo od Slovencev, ki živijo v Calgaryju. Stoji blizu olimpijske vasi, od koder je prelep razgled na vse mesto. (Foto: L. M.)

Marijan Novina

Ljubil je in ljubil bo

Prva zgoščenka Dolenjca Marijana Novine

NOVO MESTO - Roman-tično, bi lahko z eno besedo označili prvo zgoščenko in kaseto Marijana Novine z naslovom "Ljubil sem in ljubil bom", ki je luč sveta zagledala v začetku tega meseca. Glasbo in besede zanjo je napisal sam, med enajstimi skladbami pa prevladujejo balade.

"Najlepše zame je, da so tistih nekaj besedic in melodije, ki so nastale v moji majhni sobici, ljudje sprejeli in vzeli za svoje," je svoje občutke opisal Marijan. Prvo pesem je napisal pri dvanajstih letih, danes pa jih ima še za dva albuma. Morda ga bomo videli tudi na letošnji Emi, pravkar namreč čaka na odločitev strokovne komisije, ali se je njegova pesem uvrstila med tiste, ki se bodo potegovala za naslov slovenske evrovizijske popevke. Njegova prva uspešnica Saša je Marijanu marca lani prinesla zmago v oddaji Orion in drugo mesto na Mednarodnem festivalu slovanskih narodov julija letos v beloruskem Vitebsku. Album, ki ga je Marijan v sodelovanju z dolenjskimi in slovenski-

mi glasbeniki posnel v novomeškem Studiu Luca, je izšel pri založbi Nika records, njegov producent in aranžer pa je bil Tomislav Jovanović-Tokac. Sredi decembra ga bo Marijan s svojo spremljevalno skupino začel predstavljati po vsej Sloveniji.

26-letnega Marijana Novina z Gumberka pri Otočcu se bodo gotovo dobro spomnili tudi vsi tisti, ki so jim srce ogrela številna dobrodelna dejanja Družinskega tria Novina, v katerem je igral z danes žal že pokojnim očetom Marijanom in bratom Borutom: "Ko je oče leta 1989 zbolel za rakom, smo se odločili, da bomo pripravili dobrodelne koncerte za otroke z rakavimi obolenji. V enajstih letih smo zbrali več kot deset milijonov tolarjev. Moj oče je bil izjemen človek. V zahvalo za vse, kar mi je podaril, sem mu posvetil dve skladi in svoj prvi samostojni album. Tudi sedaj z družino pripravljamo dobrodelne koncerte, ki pa so ločeni od moje samostojne glasbene poti."

M. Ž.

IZ NAŠEGA LONCA

Praznične sladkosti

Končno je prišel najlepši čas v letu. Zunaj je mraz in dnevi so kratki, toda v kuhinji je prijetno toplo in lepo diši. Seveda, bližajo se prazniki, ki se jih otroci tako vesele. Njihove mamice pa kar tekmujejo v pripravljanju sladkih dobrot. Predlagam, da spečete pisan krožnik piškotov, vendar vse iz enega testa.

Piškot

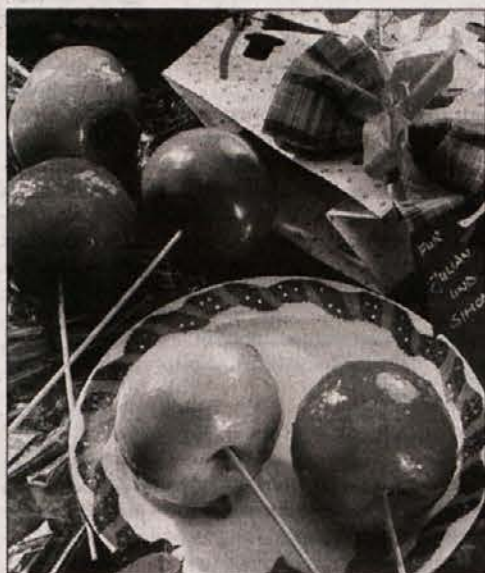
Osnovni recept za 80 piškotov: Sestavine: 180 g masla, 250 g moka, 2 žlici sladkorja, 2 rumenjaka, 1 zavitek vanilijevega sladkorja, 1 jajce. Sneg: 2 beljaka, 175 g sladkorja. Za nadev: 100 g rdeče marmelade, npr. ribezove.

Priprava osnovnega testa: Masčobo pognetemo z moko, 2 žlicama sladkorja, rumenjaka in vanilijevega sladkorja v gladko testo. Pokrito naj stoji v hladilniku 1 uro. Pečico segrejemo na 180 stopinj. Pekač namastimo in ga posujemo z moko. Testo razvaljamo na debelino noža.

Priprava dvojnih vetrcev: Iz testa izrežemo kroge s premerom 3 cm. Za sneg beljaka čvrsto stepemo s sladkorjem. Sneg nadevamo v brizgalno vrečko in z njim naredimo "kapico" na vsak piškot. V pečici jih svetlo opečemo (okrog 18 minut). Marmelado zmešamo z malo vroče vode, nato jo pretlačimo. Z njo premažemo in stisnemo po dva piškota skupaj.

Priprava lun: Iz testa izrežemo like z modelom lune. Premažemo jih s snegom.

Priprava nagajivčkov: Dvojni piškot, spodnji premazan z marmelado, zgornji pa že pred peko, s stepenim jajcem.

Miklavževa jabolka

Za 12 kosov potrebujemo: 12 majhnih, kiselkastih jabolč, 1 kg sladkorja, 1 žličko vinskega kisa, 1 žličko rdeče živilske barve, 400 g mlečne čokolade, sladkor za posip, 12 lesenih palčk.

Priprava: Jabolkam odstranimo peclje in vanje globoko zabodemo lesene paličice. Za rdeča jabolka zavremo 150 ml vode s 500 g sladkorja in kisom. Dodamo rdečo barvo in kuhamo 6 minut. Odstavimo. V sirup potopimo 4 jabolka, tako da jih ta popolnoma prekriva. Osušimo jih na velikem krožniku, posutem s sladkorjem. Za karamelizirana jabolka preostali sladkor stopimo do zlatorjave barve. Prilijemo 150 ml vroče vode in kuhamo 6 minut. Odstavimo. Karameliziramo 4 jabolka. Sušimo jih na krožniku s sladkorjem. Za čokoladna jabolka čokolado stopimo v vroči vodni kopeli. V stopljeno čokolado potopimo še preostala jabolka. Osušimo jih na kuhinjski mrežici.

Pripravila:
NINA STERGAR

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Prihaja čas, ko se pojavijo prehladi

PREHLAD je najpogostejša okužba zgornjih dihal, ki ga povzroča prek 200 različnih virusov. Pogostejši je v hladnem obdobju, ko se ljudje zadržujejo v zaprtih prostorih s centralno kurjavo in so tesneje v stiku z drugimi osebami. Suh, vroč zrak izsuši tkivo v nosu in žrelu ter ustvari pogoje, da se virusi primejo sluznice. Obrambni sistem našega telesa odgovori z napadom na klice s pomočjo belih krvničk. Njihovo kopičenje na mestu okužbe povzroča zbadanje in vnetje. Sluznica nosu in žrela izloča veliko sluzi. Okuženi kiha, ima občutek napolnjenosti glave, glavobol, počuti se utrujeno. Po telesu ga "trga", lahko se pojavi celo mrzlica. Oči so pekoče in mokre. Ponoči se lahko pojavlja suh kašelj.

Bolezniški znaki prehlada trajajo tri dni, še kak teden pa ima prizadeti občutek zamašenosti. Prehlad stakneš z vdihavanjem majhnih kapljic v zraku, ko nekdo kihne ali zakašlja. Okužbo lahko dobiš, če primeš površine, ki so okužene z virusi (kljuke, telefone, svinčnike, knjige, kavne skodelice) in potem klice preneseš v svoj nos, usta ali na očesno veznico.

Možnosti zdravljenja: Proti virusu prehlada ni nobenega zdravila. Vendar pa boste bolezen omilili, če boste zdravili bolezenske znake. Za boljše počutje pri bolečinah v mišicah in vročini bodo pomagali analgetiki (ibuprofen ali paracetamol). Če vas boli žrelo, grgrajte slano vodo večkrat na dan (pol čajne žličke kuhinjske soli v skodelici vode). Zdravila proti kašlju (trpotčev sirup) pomagajo takrat, ko kašelj močno moti spanje ali pogovor. Jemljemo jih zvečer. Sicer pa je bolje, da si dovolite kašljati (vedno si pri tem pokrijte usta, saj kašelj odstranjuje sluz in klice iz žrela in zgornjih dihal. Zdravila, ki redčijo sluz in pomagajo izkašljevati (jegličev sirup), jemljemo čez dan.

Vdihavanje zeliščne pare (evkaliptus, poprova meta) lahko olajša zamašitev. Pomembno je tudi pitje tekočin, vsaj 10 kozarcev na dan (vode, sadnih sokov, čajev). Za dober čaj proti prehladu zmešajte enake dele bezga, poprove mete in rmana. Ta mešanica pomaga proti vročini, trganju, zamašenosti in vnetju. Ogromni odmerki vitamina C ne morejo preprečiti prehlada, lahko pa skrajšajo trajanje in omilijo bolezenske znake. Antiseptiki za usta in žrelo odpravijo neprijetno sklenje in bolečine v žrelu ter olajšajo požiranje. Izogibajte pa se mentolu, ker lahko pospeši osušitev sluznice. Z vazelino se namažite v notranjosti in v okolici nosu, da se zavarujete pred razdraženjem. Kadar ste prehlajeni, se izogibajte mlečnim izdelkom, ki naredijo sluz še gostejšo. Hrana naj bo lahka in uravnovežena. Ustrezen počitek pa je glavni ključ do uspeha zdravljenja prehlada.

Zdravnika morate obiskati, kadar trajajo bolezenski znaki prehlada več kot sedem dni, kadar težko dihate in požirate, imate trd vrat in izrazit glavobol (TAKOJ!), kadar imate bolečine v ušesih, kadar je vaša telesna temperatura višja od 38°C ter kadar trajata hripavost in kašelj več kot dva tedna.

Kako preprečiti prehlad? Roke si pogosto umivajte z milom in toplo vodo. Z rokami se ne dotikajte nosu in oči. Izogibajte se prostoru, kjer je veliko ljudi. Uporabljajte robčke za enkratno uporabo. Dihajte skozi nos, ki je odličen filter za viruse, poleg tega pomaga ogreti zrak. Od prehlajenega, ki kiha in kašlja, se umaknite za vsaj en meter. Redno, zmerno telovadite (hoja po svežem zraku večkrat na teden). Pomaga tudi savna.

Pripravila:

Prim.mag.TATJANA GAZVODA, dr.med.

S HRANO IN ZELIŠČI DO ZDRAVJA

Žita imajo prednost v zdravi prehrani

Sam že več desetletij govorim, da so žita najvažnejši del zdrave prehrane. Sedaj tudi bolj osveščeni zdravniki postavljajo žita za osnovo v piramidi, ki nazorno prikazuje, kaj naj po količini sestavljajo najboljše živila. V vsakodnevni prehrani naj bo največ raznovrstnih žit, nato zelenjave in sadja, zelo malo mesa in najmanj živalskih maščob, sladkorja ter soli. Temu pravijo tudi mediteranska hrana in res je v krajih ob Sredozemskem morju malo tako imenovanih civilizacijskih bolezni.

Tako, kakor sem to že zadnjikrat povedal, je tudi pri žitu zelo pomembna priprava hrane. Sam hranim različna žita, ki jih kupujem pri kmetih ali v mlinih, ki jim zaupam, da so žita pridelana brez pesticidov in umetnih gnojil. Taka žita prodajajo tudi na nekaterih tržnicah in v bio trgovinah. Tudi podjetju Žito lahko zaupamo, da so njeni izdelki z oznako "Natura" zadovoljivi za pripravo zdrave hrane.

Navado imam, da kupujem različna žita, tudi manj znana, kakor je pira. Vsako zase hranim v zaprtih posodah. Od kar sam skrbim za svoje zdravje, imam tudi mlin in si žito zmeljem tik pred uporabo. Gospodinski mlin danes ni več tako drag kuhinjski pripomoček. Ročni stane manj kot dvajset tisočakov, električni pa okrog petdeset tisoč dolarjev. Vse več je tudi malih mlinov na kamen in ne valjčnih, v katerih se žito pregreva in izgubi svojo življenjsko moč. Vemo, da moka že po kratkem času izgubi veliko tega, kar predstavlja njeno zdravilno moč. Žitne beljakovine oksidirajo, kar pomeni, da se združujejo z atomi kisika in postajajo oksidanti. Za okus postajajo žarki in so lahko tudi rakotvorni.

Čeprav sem proti, da bi nam razvijane okuševalne brbončice, ki jih imam na jeziku vsiljevale, kaj naj jemo, pa je prav, da se tudi zdrava hrana prilagaja posameznim željam.

Vedeti je treba, da nimamo vsi enakih možnosti za presnavljanje posameznih žitaric. Hrana iz žit bo lahko bolj okusna, če bomo mešali moko iz različnih žit. Za začetek si skuhajte žgance iz koruze, pšenice in ječmena in spoznali boste koristi domačega mline. Kako to naredim, bom napisal v enem od prihodnjih koticov.

Iz upokojskega doma so me vprašali, če lahko povem, kaj je za mene zdrava in kaj zdravi hrana. Ker nimam na pretek prostora v tem koticu, ne bom razlagal, kaj je zdrava hrana. O tem je bilo že veliko povedanega. Zdravilna je za mene tista hrana, ki jo uživam, kadar se ne počutim dobro, če me zbada v kakem sklepu ali se me loteva viroza. Nič kolikokrat sem že preizkusil, enako so storili tudi drugi, ki sem jim to svetoval, da je najbolj zdravilen redki koruzni močnik z nekaterimi dodatki. Moj način priprave: nekaj žlic koruzne moka gladko razmešam s hladno vodo. V pripravljeno vročo vodo dam nekaj drobno narezane ali "zmlete" zelenjave, v kateri sta tudi čebula in česen. To vlijem v neslan krompir in pustim kuhati največ 5 minut. Pustim, da jed še malo postane, nato jo dam na krožnik in po vrhu malo osolim. Zabelim s hladnim oljem ali s skuto. Bolj razvajeni pa naj si zabelijo s kislo smetano.

Meni ta močnik zelo hitro uredi prebavo, kadar je ta zmotena, ker sem iz vplivnosti pri kom pojedel kaj napačnega. Veliko sem na cesti v avtomobilu, dostikrat na dežju ali prepihu, in kadar me zbada v kakem sklepu, je ta močnik najboljšo zdravilo. Da tablet ne jemljem, se razume samo po sebi. Prepričan sem, da si s kalcijem krepim kosti in imunsko obrambo.

Vprašanja pošljite na uredništvo časopisa ali na moj naslov: Ravenska pot 26, Škofljica.
IVAN MARŠIČ

VSako leto 5. DECEMBRA ZVEČER NOSI MIKLAVŽ

V pričakovanju Miklavža

December je mesec obdarovanj. Torej čas, ki ga otroci prav po zaslugi kar treh obdarovalcev najbolj težko pričakujejo. In čeprav je bil Miklavž nekaj časa nekoliko v senci dedka Mraza in božička, dejstvo ostaja: med dobrotniki je prav Miklavž najbolj priljubljen.

Noč iz 5. na 6. december je med otroki že od nekdaj obdana v tančico skrivnostnosti. In seveda pričakovanj, čeprav so ta danes v primerjavi s preteklostjo precej večja, ne glede na to, da se je na srečo tudi danes ohranilo dejstvo, da Miklavževa darila niso velika.

"Ko sem bila še otrok, je bilo pričakovanje Miklavža čisto drugačno kot danes. Že kakšna dva meseca prej smo se pripravljali na njegov prihod. Morali smo moliti, saj so nas starejši redno opozarjali, da nas Miklavž gleda in posluša. Kdo se torej ne bi potrudil, da bo priden, če mu to prinaša darila?" pravi Tončka Gunde s Sel pri Šentjernej, ki je letos dopolnila 65 let. Spominja se, da so na večer Miklavževega prihoda na mizo v kuhinji nastavili peharje, starejši pa včasih tudi čevlje, v katerem so ponoči kar tako za hec pristali korenje ali cigarete. Otroci so šli tistega večera vedno prej v posteljo, da bi noč čim prej minila in da bi dobrotnik sploh zavil v njihovo hišo. In kakšno veselje so prinesla otrokom darila, ki so jih ponavadi odkrili zjutraj, včasih pa jih je radovednost že ponoči dvignila iz postelje!

V njih so bila obvezno jabolka – mame so jih zamenjale s sosedi, kajti otroci so vedeli, kakšna jabolka so v domači kleti – pa orehi, suho sadje, kak izpod maminih rok narejen in doma pečen Miklavž ali parkelj, morda izjemoma še bonbon, obvezno pa je bila priložena palica miklavževka. Kot pravi Tončka, je palico dobila večina otrok, le najmlajši in izredno pridni so bili "prikršani" za ta dar. S to palico so šli po Božiču tepežkat po vasi. Takrat je bil običaj, da so ženske iz nekoliko boljše testa spekle ptičke, ki so jih potem dajale otrokom, ki so s palico v roki in z besedami "Reši se, reši se" iskale svoje žrtve. Ker so bile takrat na Selih družine velike, tudi po 10 in več otrok je bilo pri hiši, pečenih ptičkov ni bilo ravno na pretek.

Stoletja star običaj

Sveti Nikolaj – takšno je namreč uradno cerkveno ime tega svetnika – je pri Slovencih že dolgo znan kot tisti svetnik, ki obiskuje družine in obdaruje otroke. Običaj naj bi izviral iz 12. ali 13. stoletja, obdarovanje pa iz legende, da je svetnik pomagal nekemu obubožanemu plemiču, da je lahko bogato poročil svoje tri hčere, kajti dote jim ni mogel preskrbeti. Sv. Nikolaj je skozi okno vrigel tri kepe zlata, kar še danes predstavljajo

Tončka Gunde

jabolka v Miklavževem darilu. Ena kepa je pristala v copati pred ognjiščem. Od tod morda tudi šega, da danes prinaša darove v nastavljene copate, nogavice ali čevlje.

Miklavž običajno pride v spremstvu angelov in parkeljnov. Slednji opletajo z verigami, dobrotnik pa je odet v dolgo belo haljo in mašni ali večerni plašč. Na glavi nosi mitro, v eni roki škofsko palico, v drugi pa knjigo, v kateri z zlatimi črkami piše, kaj so delali pridni otroci, s črnimi pa so zapisani grehi porednih. Seveda včasih po vaseh otrokom ni bila dana ta priložnost, da bi si v živo ogledali Miklavžev sprevod, medtem ko ta danes pride skoraj v vsak kotic naše dežele. Kljub temu si je takratna mladež po zaslugi pripovedovanj starejših živo predstavljala procesijo, ki je bila običajno začinjena s pravim rožljanjem parkljeve verige pred vrati.

"Včasih je samo tisto, kar je bilo v darilu za pojediti, kaj veljalo. Danes ni tako. Tudi vnuki na primer nastavijo pehar, zraven pa tudi listič s spiskom želja. Nekaj let sem tudi sama pekla parkeljne in Miklavže, a industrija je z za otroke bolj zanimivimi čokoladnimi figuricami izpodrinila domačo peko," pravi Tončka, ki je sicer znana kot izvrstna kuharica, njene spretnosti pa lahko občudujemo in okušajo tudi občani občine Šentjernej. Je namreč aktivna v Društvu kmečkih žena Šentjerneje, članice katerega se redno in zelo uspešno predstavljajo na različnih prireditvah v občini. Tončka zna speči tudi dobre parkeljne, a pri receptu se zatakne. Že res, da mora biti testo nekoliko boljše kot za kruh, kar doseže z dodatkom mleka in kakšnega jajca, koliko česa je treba zmešati, pa ne zna povedati. V rokah namreč čuti, kdaj bo parkelj dober. Vsekakor pa je ta iz dobrega testa, tako kot Miklavž, ki vsako leto hodi po naših krajih.

TANJA JAKŠE GAZVODA

KNJIŽNA POLICA

Spomini Mire Mihelič

Letos mineva petnajst let od smrti pisateljice in prevajalke Mire Mihelič, avtorice, ki se je s svojim obsežnim proznim in prevajalskim delom trajno zapisala v slovensko književnost, v spominu mnogih pa je ostala tudi kot prizadevna društvena delavka, med drugim je bila predsednica Društva slovenskih pisateljev in slovenskega PEN kluba, v obeh organizacijah pa je s svojo uglednostjo in dobrotnostjo veliko postorila. Letos hkrati mineva petnajst let od izida njene edine knjige spominov, ki je pod naslovom Ure mojih dni izšla v istem letu, ko se je pisateljica za vedno poslovila od peresa in ljudi. Pri Mladinski knjigi so knjigo pred kratkim ponatisnili in tako najlepše počastili in obudili spomin na pisateljico, saj v knjigi sama neposredno pripoveduje bralcu o sebi, o razmerah in ljudeh, ki jih je poznala, se družila in srečevala z njimi, tudi s pomembnimi slovenskimi in svetovnim besednimi ustvarjalci. Ko pisateljica zapisuje dogodke in obuja spomine na mnoge osebnosti, piše iskreno, pero ji ne zastane tudi pri intimnejših in družinskih stvareh, ki jih vsaj tiste čase niso ravno obesali na veliki zvon, po drugi strani pa načrtno ne zapiše prav nič slabega o drugih, četudi je imela v življenju tudi bridke ure in grenke izkušnje, da seveda grobosti razmer niti ne omenjamo. Ko se je pogumno odločala, da bo pri pisanju spominov poskusila prekorati "mejo moka" v osebnih stvareh, se je hkrati

odločila, da je zmeraj ne bo prekorala, "ne toliko iz obzirnosti do sebe, kakor iz spoštovanja do drugih", kot je zapisala v uvodnem poglavju in pribila: "Nikoli ne bom povedala laži, včasih pa bom - usmiljeno - kaj zamočala." Knjiga bo gotovo pritegnila ljubitelje spominke literature pa tudi tiste, ki jih zanima slovenska pisateljska družina, saj je bila Mira Mihelič ena od njenih osrednjih osebnosti in je odigrala pomembno vlogo v zgodovini ustanavljanja slovenskega pisateljskega Pen kluba.

M. MARKELJ

Mladi Jakac

Slikar in grafik Božidar Jakac, utemeljitelj slovenske umetniške grafike in eden osrednjih mojstrov slovenskega ekspresionizma, je v strokovni literaturi dokaj temeljito obdelan, a čeprav so temeljne značilnosti njegove ustvarjalnosti zvečine dorečene, pa ni mogoče reči, da je njegova umetnost povsem raziskana, da niso mogoče nove interpretacije ali potrebne nove dodatne stvarne raziskave. Po mnenju dr. Milčka Komelja, velikega poznavalca Jakčeve umetnosti, s katero se je seznanjal tudi v skoraj vsakodnevem živem stiku z umetnikom, v stroki še niso bili izčrpani vsi poglobitvi viri, ki utegnejo globlje osebno in zgodovinsko utemeljevati ter predvsem pojasnjevati izvor tistih značilnosti, ki so za Jakca najbolj specifične in zanj ko umetnika tudi bistvene. V dosedanjih raziskavah je bilo bolj ali manj jasno nakazano, da je umetnostno posebno zanimiva in dragocena prav Jakčeva ustvarjalnost iz nje-

govih mladih let, ko je študiral in presenetljivo dosegel enega od ustvarjalnih viškov. V umetniškem mladostnem obdobju so utemeljeni izvirni njegovega poznejšega dela, zato je prav ta čas vreden nadrobnejše in globlje osvetlitve.

Ta premislek je vodil dr. Milčka Komelja pri študiju prvega Jakčevega ustvarjalnega obdobja od otroštva v Novem mestu do konca akademskega šolanja v Pragi, ki ga je temeljito raziskal. Na njegovi osnovi je leta 1983 pripravil doktorsko disertacijo in jo leto kasneje v navzočnosti samega umetnika uspešno zagovarjal. Po nji je petnajst let kasneje nastala knjiga Mladi Jakac - Izvori njegove ustvarjalnosti, ki je s ponekod dopolnjenim in malenkostno preoblikovanim besedilom ter opombami pred kratkim izšla pri založbi Slovenska matica. Knjigo je dr. Komelj posvetil Jakcu, "svojemu prvemu ustvarjalnemu vzorniku, življenjskemu mentorju in dragemu prijatelju" ob stoletnici rojstva (1999), kot je zapisal v posvetilu.

Dr. Komelj v razpravi na podlagi temeljitega poznavanja umetniških del, ohranjenih dokumentov in pričevanj pojasnjuje oblikovanje Jakčevega umetnostnega nazora, kako je kot občutljiv mladenič v domačem novomeškem in zatem praškem kulturnem okolju, zazrt v naravo in umetnost, postal ustvarjalec in kako je svoje delo tudi sproti utemeljeval in razumeval. Pomemben del besedila so opombe, ki poleg referenčnega gradiva prinašajo celo vrsto Jakčevih literarnih tekstov, citatov iz korespondence, zlasti Jakca in Mirana Jarca, ter opozoril na sočasne pojave v svetovni literaturi, ob vsem tem pa je besedilo temeljito dokumentirano s slikovnim gradivom. Vsekakor gre za knjigo, ki se je bo marsikdo z veseljem lotil.

M. MARKELJ

PRIROČNIK, KI NI VEČ SAMO ZA ZDRAVNIKE

Veliki zdravstveni priročnik za domačo uporabo

V tem stoletju je razvoj medicine naglo napredoval in s tem človeku pomagal do boljšega zdravja, spremenil pa se je tudi odnos med pacientom in zdravnikom. Ljudje se vse bolj zavedajo, da morajo za ohranjanje svojega zdravja najprej sami poskrbeti, zato si želijo vse več informacij o stanju bolezni, zdravlilih, predvsem pa o tem, kako se bolezni izogniti oz. kako jo najhitreje pozdraviti. Tem željam je pred leti prisluhnila ameriška farmacevtska družba Merck & Co. Inc. in konec leta 1997 izdala prvi veliki zdravstveni priročnik, namenjen širokemu krogu bralcev. Gre za priročnik, ki je nastal na podlagi znamenitega Merckovega zdravstvenega priročnika za zdravnike, tamkaj zapisane informacije pa je v preprosti in razumljivi ljudski jezik pomagalo zapisati več kot 200 ameriških vodilnih zdravnikov in znanstvenikov; pripravljali so ga več kot pet let. Pred kratkim je Veliki zdravstveni priročnik za domačo uporabo izšel tudi v slovenščini, izdala ga je Založba Mladinska knjiga.

Veliki zdravstveni priročnik za domačo uporabo temelji na Merckovem zdravstvenem priročniku za zdravnike, ki je prvič izšel leta 1899 in je danes delo z najdaljšim neprekinjenim izročilom med tistimi angleškimi publikacijami, hkrati pa najširše uporabljan zdravniški priročnik na svetu. Lani je ob stoti obletnici izšla že sedemnajsta posodobljena izdaja, do sedaj pa je bilo prodanih že več kot deset milijonov izvodov Merckovega zdravstvenega priročnika za zdravnike v 13 jezikih. Za prevod slovenske izdaje, katere glavni urednik je Jaro Lajovic, dr. med., je poskrbelo štirindvajset uglednih slovenskih zdravnikov in farmacevtov, specialistov za posamezna področja medicine, tako da je priročnik usklajen s sodobno medicinsko doktrino. Knjiga pa ni le prevod, ampak je tudi prenesena v naše okolišje. Opuščeni so npr. podatki, ki pri nas niso pomembni, namesto njih pa so vključeni tisti, ki veljajo za Slovenijo. Ponekod so na novo dodani odlomki ali poglavja.

Priročnik prinaša na več kot 1500 straneh natančne razlage bolezni, znake težav in načine zdravljenja ter vse o zdravlilih, njihovih značilnostih in delovanju, vse to je slikovno ponazorjeno s tristo barvnimi ilustracijami. Vsebinska je razdeljena na 24 obsežnih poglavij: od poglavja o zdravlilih, o boleznih srca in ožilja, o boleznih pljuč in dihalnih poti, boleznih kosti, sklepov in mišic, boleznih možganov in živcev ter boleznih prebavil do poglavja o raku in o zdravstvenih vprašanjih pri otrocih.

• O Velikem zdravstvenem priročniku za domačo rabo je med drugimi uglednimi slovenskimi zdravniki in specialisti prof. dr. Dušan Keber, zapisal: "Ljudje si vedno želijo, da bi pri poskusu razumevanja zdravstvenih problemov imeli na voljo podobno literaturo kot zdravniki. V današnjem času se slepo zaupanje in pasivno podrejanje zdravnikovi avtoriteti naglo umikata aktivnemu sodelovanju obveščenega bolnika. Pričujoča knjiga je zapleteni jezik medicinske stroke spremenila v govorico, razumljivo vsakomur, ki je dovolj radoveden, da ga ne odvrne množica podatkov, ki so mu bili doslej neznani. Z njeno pomočjo bo bralec lahko postal izobražen zdravnik sogovornik, predvsem pa bo v njej našel odgovore na vprašanja, ki jih je hotel zastaviti zdravniku, pa ta ni imel dovolj časa zanj. In kar je še posebej važno: pomagala mu bo preveriti, ali zdravnik in on sam ukrepata na najboljši možni način, da bi obvladala njegov zdravstveni problem."

Snovalci knjige se sicer zavedajo, da še tako kakovostna knjiga ne more nadomestiti strokovnega znanja in izkušenj zdravnika, lahko pa olajša sodelovanje in sporazumevanje z zdravnikom ter uporabniku omogoča pravilno ravnanje in odločanje o zdravstvenih vprašanjih. To pa je cilj tudi slovenske izdaje, je v predgovoru v knjigi zapisal dr. Jaro Lajovic.

J. DORNIŽ

PREMALO BRANJA

Najpogostejše napake pri slovenščini

Že leta opozarjam na napake v pisnih nalogah srednješolcev, vendar vse ostane za zidovi razreda. Svoje ugotovitve želim posredovati javnosti, saj je lahko to v času, ko že več zakonov govori o jeziku in se pripravljajo zakon o slovenščini, prispevek k vestnejši rabi slovenskega jezika.

Gradivo, ki sem ga uporabljala za analizo napak, so bile šolske naloge vseh letnikov Ekonomske šole Novo mesto tistih oddelkov, ki sem jih učila oz. jih še vedno učim. Besedila so nastala v šoli in sem jih uporabila za oceno napredka pri tvorbi samostojnih besedil. Napake si izpisujem že več let, tokrat sem jih razvrstila glede na njihovo mesto v jezikovnih ravninah: pravopisne, oblikoslovne, skladenske in izbira besedišč.

Pravopisne napake izvirajo iz nepoznavanja slovenskega knjižnega

jezika. Dijaki ne obvladujejo premen po zvenečnosti (rizba, glazba), kar se najbolj očitno kaže v zapisovanju predloga s/z (z Kreonom, s Etioklom), približno enako število napak pa opazim pri zapisovanju dvoustničnih variant (povdariti, vvesti, uprašati). Dijaki pogosto zapisujejo polglasnik pred r (oktoberski, jedernat, ministerski), narobe zapisujejo tudi sklopa lj in nj (življenski, nadaljni). Večje dijaki pogosto pišejo med deli večbesednih veznikov (medtem ko, in da), med stavnimi členi (Zaradi bolezni, se ni udeležil predstave), medtem ko odvisnikov često ne ločujejo od glavnega stavka (Ko mu je Terezijas napovedal usodo ga je izgnal). Pogoste napake so pri pisanju skupaj oz. narazen (nebo, nebi, nesme) in pri zapisu prevzetih besed. Tudi raba velike začetnice, predvsem zemljepisnih imen, dijakom povzroča težave.

Napake na oblikoslovni ravni nastajajo zaradi nepoznavanja sklonov in premen samostalniških osnov in končnic (z mosti, z otroci). Oblike (z očitom, s Francitom) dijaki prevzemajo iz pogovornega jezika. Pogosta napaka je napačna raba nedoločnika in namenilnika (Steče pogledati Antigono. Pritožbo morate oddati osem dni po vročitvi). Redkeje napake opazim zaradi nepravilne rabe predloga (Vrnil se je z votline), maskulinizacije srednjega spola in napačne rabe dvojine (sva šle, bosta napisale).

Napake na skladenski ravni nastajajo predvsem zaradi gostobesednosti (vrača se nazaj). Še posebej pa takrat, kadar želijo dijaki izraziti zapletena razmerja. Upovedovalne možnosti nekaterih dijakov ostanejo tudi po koncu štiriletnega šolanja skromne, saj se za pisanje besedilnih vrst naučijo nekaj klišejev, ne zmorejo pa obvladati skladenskih struktur in pretvorb, potrebnih za upovedovanje zapletenih besedil. Pogoste napake so tudi nepravilni besedni red, posebej stalna stava kritik. Tudi gradnja besedila, izbira in uporaba postopkov nadpovedne skladnje (pozamljanje, relativizacija, napovedovanje, navezovanje, parafraza in protorska, časovna, vzorčno-posledična, sledja) je težava, ki jo nekateri dijaki, ki končujejo peto stopnjo izobraževanja, težko premagujejo.

Pri napakah glede izbire besedišča opazim, da dijaki ne berejo radi, posledica tega pa je skromen besedni zaklad in nezmožnost korektnega upovedovanja. Neustrezne besede prihajajo iz slenga, pogovornega jezika, uradnega in publicističnega (prvokategoriki, odličje), opazila pa sem tudi, da pomena nekaterih besed, ki jih rabijo, ne poznajo (Babici nisem moral - namesto mogel - pomagati.).

Napak je veliko in z leti se število teh le malo zmanjšuje, spreminja se le njihova vrsta. Opazim, da dijaki s težavo prehajajo iz pogovornega v zborni pisni jezik, saj je zanje ta jezikovna zvrst precej odmaknjena, ker se z njo redko srečujejo (ne berejo). Zato je skladenska gradnja rečna, besedni zaklad je siromašen. Slaviati porabimo ogromno ur, truda in naporov, da bi rezultate izboljšali, vendar brez resnega dela dijakov in pomoči učiteljev drugih strok rezultatov, takih, kakršnih bi si želeli, ne bo. Bo k temu pripomogel zakon o slovenščini?

ŠPELA BREGAČ, prof.

Kurčslus

Če bi to počel krajan, ki mu je dano videti gospoda župana le namalanega v kakšnem časopisu, bi razumel vprašanje, ki mu ga je postavil metliški Janez, najverjetneje z namenom, da bi spravljal velmoža v zadrego. Toda Janez je občinski svetnik. Vsaj tako je ugotovil gospod Dragovan, ki je spraševalca prepoznal po glasu. In v tem grmu tiči zajec. Gospod Janez bi lahko krajevne, da, celo ulične nejasnosti razreševal na sejah občinskega sveta, saj trajajo tako dolgo, da nagnjeni k dlakavosti pridejo iz seje sobe po končanem sejanju na Mestnem trgu vidno zaraščeni, in bi čas, namenjen vprašanjem gledalcev, prepustil drugim, pač tistim, ki ne morejo pogostokrat zreti v županov mili obraz. Toda to ni to.

Kritika, izrečena za občinskimi zidovi, je nekaterim premalo, župana je treba priti in oprati pred širšo javnostjo. Naj ljudje vidijo, kakšen človek vlada, koga so izvolili in koga bi morali, oziroma da jim ne bi prišlo še kdaj na pamet zaokrožiti številke pred imenom gospoda Dragovana. V takšnem obnašanju je nekaj narobe: ali z občinskim svetom ali s svetnikom ali z županom. Človek lahko sklepa, da je gospod župan preveč avtoritativen in se ga svetniki bojijo. Ali pa da svetniki sedijo na sejah s figami v žepu. Se pravi, da eno mislijo, drugo govorijo in tretje delajo. Vsekakor pa pojav ne kaže na enotno občinsko ekipo, ki bi ji ljudje lahko popolnoma zaupali. Zamislite si, da bi bil gost lokalne televizijske bajte pikra vprašanja postavljajoči gospod Janez, po telefonu pa bi se oglašila njegova boljša polovica in bi ga vprašala, zakaj ni hotel zadnjič pomiti posode. Kakšno sliko bi dobili gledalci o Janezovi družini, ni treba posebej ugibati. So stvari, ki jih je najpametneje rešiti brez velikega hrupa, če že za to obstajajo pogoji.

TONI GAŠPERIČ

DUET TI - Ivan Vrbanec in Tanja Simonič na vajah v Simoničevi hiši na Podrebru pri Semiču. Ivan se tja vozi s skrajnega slovenskega juga, iz Dalnjih Njiv pri Sinjem Vrhu. (Foto: M. B.-J.)

Samouka Tanja in Ivan

Belokranjca Tanja Simonič in Ivan Vrbanec nastopata po Beli krajini, Dolenjski in Notranjski kot glasbeni duet TI

PODREBER - V Beli krajini je kar nekaj glasbenih skupin, ki na različnih zabavah igrajo narodno-zabavno in zabavno glasbo. Nekateri so bolj kratkega veka in razpadejo, še preden si uspejo najti ime, spet drugi pa so med ljudmi že dobro poznane in uveljavljene. Med tistimi, ki si utirajo pot v svet glasbe, je tudi duet TI, sicer kratica imen Tanje Simonič s Podrebra pri Semiču in Ivana Vrbance iz Dalnjih Njiv.

Tanja in Ivan igrata in pojeta skupaj poldrugo leto, pred tem pa sta skupaj igrala v drugem ansamblu. Medtem ko Tanja nastopa šele dve leti, pa je Ivan v tem poslu že zelo izkušen, saj je prvič nastopil na ohceti pred 36 leti. Od takrat je zamenjal že več ansamblov, a kot sam zatrjuje, brez igranja ne more, čeprav marsikomu težko dopove, da mu je igranje v tolikšen užitek, da se vozi na vaje kar 45 kilometrov v eno smer. "Res

pa je, da si morava povrniti kakšen strošek za nakup glasbil, ki so vse prej kot poceni, zato morava tudi nastopati. Na srečo sva se hitro dobro ujela in tako že kmalu potem, ko sva začela igrati skupaj, tudi že nastopila. Prvi nastop sva imela na Debelem rtiču, od takrat pa sva igrala na številnih porokah, zabavah ob rojstnih dnevih ali v veselih družbah kar tako po Beli krajini, Dolenjski in Notranjski," predstavi Vrbanec.

Tanjino in Ivanovo poklicno delo ni nikakor povezano z glasbo, tudi nikakršne formalne glasbene izobrazbe nimata, ampak sta popolna samouka. Tanja igra frajtonarico, sintetizator, bas kitaro in poje, Ivan pa diatonično harmoniko, kitaro, sintetizator in prav tako poje. Sicer pa pojeta in igrata narodno, narodno-zabavno in zabavno glasbo, pač glede na želje vesele družbe.

M. B.-J.

Od branja do znanja

V letošnjem šolskem letu poteka na osnovni šoli Sentejnej projekt branja. Z njim želimo izboljšati branje, razumevanje branja in povečati veselje do branja.

Učenci od prvega do četrtega razreda že z veseljem prebiramo pravljice Škrat Kuzma, Dober dan, palčki, Palčki so tu in Gorjanski škrtati v kraljestvu Brbuča. Poleg tega se želimo naučiti še kaj več o našem kraju Sentejnju, zato se učimo iz knjig Petelinovi zapiski in Lepšega kraja, ku je Sentejn. Naučili smo se že veliko zanimivih stvari o Sentejnju in njegovi okolici. Doma bomo tem pogovarjamo pri razrednih urah in se pripravljamo na kvizno tekmovanje, ki bo ob koncu prvega trimesja. Pomerili se bomo v znanju z

učenci iz drugih razredov. Zmagovalec čaka lepa nagrada, zato se na to kvizno tekmovanje vsi veselo pripravljamo.

Mladi dopisniki, 3. in 4. razred
OŠ Sentejne

Dan odprtih vrat

V četrtek, 19. oktobra, smo se zjutraj odpeljali z avtobusom proti Bajnofu. Šli smo si ogledat kmetijsko šolo. Ravnateljica nam je predstavila šolo in programe. Povedala nam je, koliko zemlje imajo in kaj vse pridelujejo. Nekateri naši učenci se po končani osnovni šoli vpišejo v kmetijsko šolo. Potem nas je vodil pridelatelj. Ogledali smo si tudi razstavo malih živali in gob. Na šoli pridelujejo več vrst jabolk in zelenjave, gojijo pa tudi cvetje. Izvedli smo veliko novega in zanimivega.

DAMJAN JURŠIČ in učenci 8. r.
OŠ Dragotina Ketteja Novo mesto

Bili smo v Idriji

29. septembra smo učenci 7. a in 7. b imeli naravoslovni dan. Odšli smo v Idrijo, kjer smo si ogledali Mestni muzej. To je zelo bogat muzej. V oddelku s čipkami smo bili še posebej navdušeni. Meni je bil najbolj všeč čipkast prt, ki je bil sicer izdelan za pokojnega predsednika Tita. Ko smo se skozi mesto odpravili v rudnik, mi je bilo nekoliko tesnobno pri srcu. Stare hiše, že nekoliko porušene. Nič čudnega, saj Idrija spada med najstarejša rudarska mesta na Slovenskem. Ogledali smo si Antonijev rov. Ko smo se posedli v sprejemni prostor, so nam predvajali film o rudarstvu. Po koncu smo si nadeli čelade ter oblekli jopice. Zaželeli smo si tipičen rudarski pozdrav Srečno! ter se korajžno odpravili v rudnik. A korajža je kmalu popustila. Stopili smo v ozek, temen in nič kaj vroč rudnik. K sreči smo imeli vodiča. Spoznali smo način dela in pripomočke. Za konec nas je čakalo še 196 stopnic. Dan je bil zanimiv. Izvedela sem veliko novega. Svoje znanje pa bom utrdila še z učnim listom.

URŠKA MURN, 7. a
Novinarski krožek
OŠ Dolenjske Toplice

Razstava v dvorani

V dvorani je bilo super. Gospa iz aktivna nam je vse lepo razložila in opisala značilne pridelke. Bilo je zanimivo. Vsi smo pozorno poslušali. Videlo se je, da so se članice aktivne zelo potrudile. Ko nam je gospa povedala vse potrebno, je bila malica. Bili smo pravi pujsi, ko smo se mastili z njihovimi jedmi in pijačo. Jaz bi jim dal oceno pet. Mislim, da bi jih morali enkrat nagraditi.

DAVOR ŠTEFANIČ, 6. r.
OŠ Blanca

Bogastvo dediščine tudi za odprtimi vrati

V četrtek in petek, 16. in 17. novembra, smo pripravili projekt Dediščina in ob tem imeli tudi dan odprtih vrat šole. Zvečer je bila še prireditev v okviru tradicionalne akcije Za sodobnejšo šolo, ki jo je pripravila DKD Svoboda Senovo. Uprizorili so Partljičovo komedijo Politika, bolezen moja. Kaj vse smo počeli na kulturnem dnevu? Na različne načine smo spoznavali dediščino, ustvarjali, zbirali stare predmete. Učenci smo skupaj z učitelji in zunanjimi mentorji zaživeli v času naših babic in dedkov. Na razredni stopnji so se živeli v pestrni in pastirski in skušali razumeti njihovo otroštvo. Na predmetni stopnji pa je bilo delo raznoliko. Nekateri so se poglobili v tipe hiš, drugi so proučevali kozolce, tretji spet ljudsko slovstvo. Dišalo je po dobrih starih jedeh. Zadonela je ljudska pesem, vrtel se je kolovrat. Spretno roko so iz ličkanja pletle predpražnike, opletale steklenice, spletle venčke iz žingla. Komaj sva došli, koliko bogastva je na enem mestu. Vsem najlepša hvala in povabilo, da nas še obiščite.

LUCIJA KRANJC,
KAJA ŽUPANC
OŠ 14. divizije Senovo

TEČAJ ČOLNARIJENJA - Med poletnimi počitnicami smo imeli tečaj čolnarjenja, ki ga je vodil Emil Glavič. Na loki se je zbralo 15 učencev in hitro smo se posedli v čoln - raft ter se odpeljali proti Dvoru ali do slapa. Naučili smo se veslati, krmariti in držati skupaj. Vsem je bilo zelo zabavno in zanimivo. (Sanja Pavlin, 6. b., OŠ Žužemberk)

Svetovni dan zdravja

Letošnji 16. oktober, svetovni dan hrane, je minil v znamenju slogana Tisočletje brez lakote. Vem, da so na svetu ljudje, ki stradajo in bi bili veseli vsake drobtinice kruha in vsake kapljice vode. Vem pa tudi, da so na svetu ljudje, ki imajo toliko hrane, da jo mečejo stran, in toliko vode, da jim ni mar, če jo samo zaradi nezaprte pipe iztočijo nekaj deset litrov. Na svetu obstajajo humanitarne organizacije, kot je na primer Unicef, ki pomagajo ljudem v revnih in nerazvitih deželah, vendar pa žal revščina vdira tudi v razviti svet in čedalje več je ljudi, ki si ne morejo privoščiti kvalitetne in predvsem zdrave hrane. Upam, da bo to tisočletje upravičilo slogan letošnjega svetovnega dneva hrane in bo ta pravičnejše razdeljena. Za začetek bi jo lahko tisti, ki je imajo veliko, dali tistim, ki jim je primanjkuje.

DAVOR ŠTEFANIČ, 6. r.
OŠ Blanca

Darovi jeseni - Dan šole

V soboto, 10. oktobra, smo imeli dan šole. Pripravili smo delavnice, na koncu pa predstavili. V petem razredu smo iz ličkanja pletli kite, da bi iz njih naredili copate. Pomagala nam je gospa Pavla. S Ksenijo sva delali skupaj. Šestošolci so delali strušila iz buč, v sedmem pa so pekli peciva, ki smo jih kasneje tudi pojedli. Prišli so starši in si vse ogledali. Na prireditvi smo se učenci naše šole predstavili s pesmimi, recitacijami in igrkami o jeseni. Po koncu so učenci višjih razredov na stojnicah prodajali svoje izdelke: kutinovo in jesensko marmelado, medico, brinjevec, slivovo žganje, suho sadje, vegeto, knjigo o gobah... Hišnik pa je pekli kostanj. Čeprav nam je nagajalo deževno vreme, smo se imeli zelo lepo in prijetno. Pohvalili pa so nas starši in drugi obiskovalci.

JASMINA VELENČAK, 5. r.
OŠ Koprivnica

Sečanje najmlajših filmskih in video ustvarjalcev

Dobili smo vabilo na 36. srečanje najmlajših filmskih in video ustvarjalcev. Učiteljica Franja Zupan je poslala prijavnico že junija letos. Bilo smo veseli. Film Otroci v naravi smo posneli 3. junija lani. Večkrat je bil predvajan na Vašem kanalu. Na srečanje v Izolo smo šli Tanja Ramovš, učiteljica Franja Zupan in jaz. Najprej so nam izrekli dobrodošlico in ponudili pijačo. Kasneje smo si ogledali prvo projekcijo filmov. Po kosilu in počitku je bila panoramska vožnja z ladjo do Kopra. Bilo je super. Zvečer smo si v galeriji ogledali razstavo animatorjev R. Čoha in M. Ceriča. Po večerji so imeli mentorji okroglo mizo, mi pa ogled celovečernega filma Socializacija bika. Naslednji dan smo imeli drugo projekcijo filmov. Podelili so priznanja. Kasneje je bila še tretja projekcija filmov. Tudi naš film so predstavili. Tedaj so otroci najbolj uživali ob glasbi, celo peli in ploskali so. Dobili smo priznanje. V tekmovalni izbor pa nismo bili uvrščeni, ker je bilo snemanje in montaža delo profesionalca. Imeli smo se lepo!

JALEN MIRT, 4. a
OŠ Mirna Peč

NA ENI IZMED DELAVNIC - Na tematskem naravoslovnem dnevu smo pripravili tudi delavnice, v katerih so učenci radi sodelovali.

Nasilju "ne" na naši šoli

Na OŠ Leskovec pri Krškem pričeli s projektom zmanjševanja in preprečevanja nasilja - Okrogla miza

LESKOVEC PRI KRŠKEM - V lanskem šolskem letu se je na naši šoli nekoliko izraziteje pojavila vedenjska problematika pri nekaterih učencih. Želeli smo nekaj storiti, da to preprečimo. Odločili smo se za ponudbo Svetovalnega centra za

otroke, mladostnike in starše iz Ljubljane, in sicer za seminar pod naslovom Preprečevanje vedenjskih težav in nasilja na osnovni šoli, na katerem je predavala predvsem Marja Strojnj, dipl. psih. Navdušila nas je, da k problemu pristopimo sistematično.

Junija sem izvedla anketo o nasilju med učenci od 3. do 7. razreda. Pokazalo se je, da se nasilje v šoli pojavlja pogostejše kot doma in da so najpogostejše nasilni mladostniki in vrstniki. Tako smo na pedagoški konferenci pred začetkom šolskega leta pripravili podrobnejši načrt dela. Pomembno se nam zdi redno in kakovostno dežurstvo učiteljev, upoštevanje pravil nenasilnega vedenja, ponudili smo kontakti telefon, na katerega lahko vsak dan med 14. in 15. uro otroci in starši pokličejo anonimno. Učencem skušamo ponuditi nekaj pozitivnega, zato se nam zdi pomembno razvijati nenasilno vedenje, ki temelji na pozitivni samopodobi, zdravih vrednotah, sprejemanju različnosti. Za vsak razred smo oblikovali vsebinsko rdečo nit za vse leto.

Da bi učence kar najbolj motivirali za različne aktivnosti, smo imeli 19. oktobra naravoslovni dan. Na razrednih urah smo se pogovarjali o različnih oblikah nasilja, nato pa smo ustvarjali v glasbeni in likovni delavnici ter organizirali športne in interakcijske igre. Sodelovali so tudi učitelji. Isti dan smo organizirali tudi okroglo mizo, na kateri smo predstavili svoje aktivnosti. Gostja Marja Strojnj je pohvalila naša dejanja. Pogrešali pa smo predstavnike medijev, ki se kljub mnogim vabilom niso odzvali.

Tako, začeli smo in nadaljevali bomo. Čeprav nasilja med učenci ne bomo mogli v celoti izkoreniniti, vsekup upamo, da rezultati bodo, če ne jutri, pa čez nekaj let. Zelo pomembna sta za nas zanimanje in podpora zunanjih sodelavcev ter ustanovitelja - Občine Krško.

MELITA ZAGORC VEGELJ,
dipl. psih.

Vodja projekta na OŠ Leskovec pri Krškem

Varna vožnja s kolesi v Hannovru

V četrtek, 21. septembra, smo se z izbranimi kolesarji in vodstvom odpravili na evropsko tekmovanje v Hannover, mesto na severnem delu Nemčije. Ekipo Slovenije smo zastopali trije fantje in tri dekleta iz kočevskih osnovnih šol. Spremljala sta nas inštruktorja in učitelja Klemen Kovačič in Breda Vilicer. V Ljubljano smo se odpeljali z osebnimi avtomobili. Tam so nas sprejeli predsednik Avto moto zveze Slovenije in drugi. Proti Nemčiji smo se odpeljali z novejšim modelom fordovega kombija. Vozili smo se kar 14 ur. V domu nas je čakala večerja in vodička Kletteen. V sobi smo bila dekleta skupaj z dekleti iz Češke. Naslednji dan smo odšli na svetovno razstavo Expo 2000, kjer se je vsaka država predstavila. Po kosilu smo se ustavili v zabaviščnem parku. Po večerji smo imeli disko žur. Sobota je bila tekmovalni dan. Test smo dokaj dobro rešili. Sledilo je tekmovanje s kolesi v spretnostni vožnji. Dobro smo se odrezali, saj smo od 23 držav zasedli odlično 5. mesto. Dobili smo medalje in praktična darila. Vsem je bilo hudo, ko smo naslednji dan krenili proti domu. Večji postanek smo imeli v Munchnu. Prijeten spomin bo ostal za vekomaj.

TEJA KRIZMAN, 6. d
OŠ Ob Rinzi Kočevje

Gluhi na obisku

V tednu vseživljenjskega učenja so na našo šolo prišli gluhi in naglušni ljudje. Na srečanju smo spoznali tudi nekaj gluhih otrok z gluhih staršev, ki so nam zaupali svoje zgodbe. Ves čas je gluhih prevajal poklicni tolmač iz Ljubljane. Nekaterim je pokazal, kako v posebnem znakovnem jeziku poveje svoje ime, prav vse pa je razložil stavek: Jaz živim v Novem mestu. Vsi smo napeto poslušali in pridno spraševali, zato je imel tolmač kar veliko dela. Katja iz Novega mesta nam je prebrala zgodbo Žabji kralj. Prireditve je vodila sekretarka novomeškega Društva za gluhe in naglušne Vesela Banič. Neka-ko na sredini programa je napovedovalka prebrala pismo nekega gluhega gospoda, ki je ogleš zaradi visoke vročine že v osnovni šoli. Bilo je zelo ganljivo.

Sam sem se naučil pokazati z znakovno govorico svoje ime, za katerega nekajkrat zamahneš z roko in pomeneš s prsti. Posnel nas je snemalec našega kanala. Spoznal sem, da je družina lahko srečna tudi, če ne sliši. Prireditve se je bližala koncu, v meni pa je raslo vse več vprašanj. Spoznal sem, kar sem prej zavračal - srečen si lahko, če si gluh, slep, invalid ali hrom. Pomembno je le, da imaš dobro srce in prijazno dušo.

MATIJA SMREČNIK, 4. d
Medijski center OŠ Smihel

Na plavalnem tečaju

Drugi teden v septembru so učenci 3. r. imeli plavalni tečaj v Čateških toplicah. Imeli so res lepo vreme. Tudi plavalni so veliko, saj ob koncu tečaja ni bilo neplavalcev. Šest učencev je doseglo srebrno priznanje, ostali pa bronasto. Seveda je bilo najlepše spuščanje po toboganih, plavanje po reki in na valovih. Za vse tretješolce je bil plavalni tečaj nepozaben, najraje bi ga še ponovili.

Novinarski krožek
OŠ Dobova

NARAVOSLOVNI DAN - Sedmošolci OŠ Center smo imeli naravoslovni dan na temo Onesnaženost in orientacija. Razdelili smo se v pet skupin. Ena je obiskala deponijo Leskovec, ki je zelo urejena. Izvedli smo, kam odlagajo in tlačijo smeti. Pri kemiji smo analizirali vodo iz potoka Petelin in ugotovili, da je dokaj čista. Dve skupini sta določali položaje nekaterih krajev in reševali naloge iz orientacije. Pri gospodinjstvu smo izvedli projekt o koprivi. Spoznali smo vrste kopriv, njihove lastnosti in uporabo. Izdelali smo plakate in iz kopriv pripravili čaj, puding, rezance, špinačo in solato. Vse to smo razstavili na šolskem hodniku. Marsikdo je jedi iz koprive tudi poskusil in pohvalil. (Foto: Gorazd Seničar, tekst: Anja Pavlenič, 7. a, OŠ Center Novo mesto)

Konec je Hondinega obdobja, zato sta seriji 200 in 400 dobili dostojno zamenjavo v modelih 25 in 45.

Rover 25 1,6 connoisseur

Generacija je popolna

Lanskoletni Roverjev "hit", elegantna limuzina 75, je očitno postal vzor vsem prihajajočim modelom iz te britanske tovarne. Spremembe se nanašajo tako na zunanji in notranji dizajn kakor tudi na ime. Tako spremenjen in popravljen visok "imidž" bi moral dodatno pripomoči k ozdravitvi močno ranjenega britanskega velikanu Roverja. Konec je Hondinega obdobja, zato sta seriji 200 in 400 dobili dostojno zamenjavo v modelih 25 in 45.

Petindvajsetka se od petinštiridesetke razlikuje predvsem po odsekanem zadku, t.i. hatchbacku, od prejšnjih modelov pa predvsem po novih dvojnih prednjih lučkah, ki dajejo za kar 60 odst. več svetlobe od prejšnjih. Ostalih sprememb od zunaj pa je manj, saj so nove le še letvice na vratih, ki so debelejše, nove so oblike platišč, večji je zaščitni znak podjetja na zadku in nov je tudi masivnejši odbijač zadaj.

V notranjosti je na prvi pogled malo sprememb, vendar te vodijo k boljši ergonomiji in počutju potnikov. Zato so največ pohval lahko deležni sedeži, saj imajo sedaj v oblažinijske vkomponirane trše stranske opore. Tudi materiali, s katerimi je opremljena notranjost, spadajo v višji kakovostni razred,

kar prav tako močno asocira na 75-ko. Veliko manjših izboljšav je narejenih na kokpitu kakor tudi na vratih avtomobila. Vozilo je veliko zvočno bolj izolirano, v notranjosti ni neprijetnih "čričkov", pišvetra med vožnjo je neznaten. Vožnja je prijetnejša in predvsem varnejša, saj so izboljšave doletele tudi volanski mehanizem, zavorni mehanizem in vzmetenje. Zadnje nudi vozilu boljšo stabilnost in športno živahen karakter.

Za pogon pri 25-ki skrbita dva 16 V motorja: 1,4 in 1,6. Mi smo preizkusili slednjega, ki razpolaga z 80 kW (109 konji) in 138 Nm navora. Motor se je izkazal z zadovoljivo mero agresivnosti, saj pospeši do "stotke" v desetih sekundah in doseže 192 km/h končne hitrosti.

Beseda z naslova "connoisseur" pomeni stopnjo opremljenosti, ki v tem primeru nudi izredno veliko. Sedeži, volanski obroč in prestavna ročica so oblečeni v usnje, k temu pa spada tudi vsa ostala oprema, ki razvaja voznika. Osnovna cena vozila znaša 2,516.000 tolarjev, ob dodatkih, kot so usnje in kovinska barva, pa cena doseže skoraj 3,2 milijona tolarjev. Veliko in obenem malo, če gledamo na angleški pedigree in vso razvijajočo opremo.

Večina športnih kupcev nastane na osnovi visoko serijskih proizvodov.

Mercedes CLK 320 elegance

Temperament, dinamičnost, udobnost

Kar precej ljudi Mercedesu pripisuje starejše kupce, v CLK-ju pa se bodo dobro počutili tudi tisti nekoliko mlajši. Večina športnih kupcev nastane na osnovi visoko serijskih proizvodov. Tako je tudi z CLK-jem, ki je narejen na platformi modela C, zato imata s CLK-jem enako medosno razdaljo, da pa bi poudaril svojo športnost, je 5 cm daljši.

Prednji par elipsastih luči se lepo poda klinasti karoseriji, ki se proti zadku športno dvigne. Vrata so brez okvirja, vendar vam ni potrebno skrbeti za tesnjenje, saj tudi pri hitrosti preko 200 km/h ne boste slišali ne vetra okoli vozila in ne motornega hrupa. Kupejska karoserija vam bo žal nekoliko omejila pogled nazaj ob vzvratni vožnji, saj sta napoti velika stranska nosilca strehe. A s tem vozilom boste bolj zadovoljni, ko boste gledali naprej, saj vam v nosu vozila prepeva zmogljiv šestvaljni 3.200-kubični motor s 160 kW (218 KM) moči, ki nudijo prav tekmovalne užitke. Do 100 na uro pospeši v dobrih 7 sekunda, končna hitrost pa znaša 235 km/h. Navor je skoraj kamionski, saj vam 320 Nm pri 3.000/min omogoča izredno prožnost motorja.

V kombinaciji s tem motorjem je (žal) na voljo le avtomatski menjalnik, ki nekoliko kali odlične zmogljivosti, vendar pa svojih pet prestav prestav-

lja natančno in odlično reagira na pritisk stopalke za plin. Na omenjeno stopalko odlično reagira tudi kazalec nivoja goriva, saj se nam je poraba pri ostrejši vožnji dvignila tudi do 16 litrov, v povprečju pa je znašala 13 litrov. Motorna konstrukcija s tremi ventili po valju in dvema svečkama sicer obljublja nizko porabo, vendar se v tem vozilu zelo težko vozite z minimalnim pritiskom na stopalko za plin.

Zaradi namestitve 2 + 2 sedeža bo CLK dvema potnikoma izpolnil vse želje. Veliko prostora spre-daj dovoljuje veliko udobja, zadaj pa se bosta dva potnika morala malo stiskati. Vožnja skozi zavoje je pravo doživetje. Ob podpori sodobne elektronike si boste lahko privoščili marsikatero napako, ki pa vam jo bo avtomobil oprostil. Vendar vse do določene meje, zato vam svetujemo, da vseeno ne preizkušate meje fizikalnih zakonov.

CLK vzbuja veliko zavirljivih pogledov mimo-idočih, lastnika pa razvaja z udobjem in odličnimi voznimi lastnostmi. Žal je temu primerna tudi cena, ki znaša od 8,3 do 19,3 milijonov tolarjev, odvisno od opremljenosti in pogonskega agregata (na voljo so še 200, 230, 430 in 55 AMG). Model, ki smo ga mi preizkusili, pa stane 11.099.000 tolarjev. Trikratka značka na nosu vozila ni poceni, zato pa tistim, ki znajo uživati, opraviči vsak vložen tolar posebej.

Hyundai trajet 2.0 16V GLSi

Po evropskem okusu

Od leta 1983, ko je Renault prvi predstavil enoprostorno vozilo espace, je preteklo že skoraj dvajset let. V tem času so iz črnih ovc enoprostorci postali izredno zanimivi, o čemer priča tudi petodstotni tržni delež. Vse skupaj je bilo dovolj, da je tudi ambiciozni Hyundai naredil lasten izdelek s sedmimi sedeži in ga poimenoval trajet.

Ceprav trajet po videzu ne skriva ameriških korenin in nekoliko spominja na ne prav uspeši Opelov model sintra, je še vedno dovolj samosvoji, če že ne navzven, pa navznoter prav gotovo.

Notranjost je izredno prostorna. Ta prostornost se prične že na vozniskem sedežu, ki se pomika v vseh smereh, ponuja dovolj udobnost in opore v zavoj. Sedi se visoko, kar omogoča izredno preglednost naprej, nazaj pa nekoliko manj. V drugi vrsti so trije sedeži, ki se lahko posamično odstranijo iz vozila, in v tretji vrsti sta še dva, skupaj sedem. Potnika na zadnjih sedežih si lahko ločeno od vozniškega dela uravnavata klimatsko napravo. Ob polni zasedenosti sedežev prtljažnika ni kaj prida, s samo petimi sedeži pa ponudi kar 525 litrov prostora, če pa trajet postane dvosed, se prostornina lahko meri v kubičnih metrih. Ob večnamenski uporabi, ki jo trajet nudi s kombinacijo sedežev, pa ne skriva niti svoje družinske uporabnosti.

Vzmetenje je nekoliko mehkejše, vendar zaradi tega lega na cesti ni nič slabša. Največ pohval lahko namenimo zvočni izolaciji, ki nudi normalen razgovor tudi pri hitrosti, večji od 150 km/h. Vozi-

lo je dolgo 4.695 mm in široko 1.820 mm, zato naredi dober vtis tudi servo volan, ki ni premehek in nudi hitro privajanje nekoliko večjim gabaritom avtomobila.

V trajetu sta na voljo dva pogonska agregata. Močnejši ima 2,7 ccm in 125 kW (170 KM), slabši pa 2,0 ccm. Mi smo preizkusili slednjega, ki ima v glavi dve odmični gredi in 16 ventilov ter razvije 102 kW (139 KM). Motor se je izkazal s solidno elastičnostjo in nepretiranim hrupom. Zaradi izravnane gredi deluje mirno skozi celotno delovno območje. Vozilu omogoča 179 km/h končne hitrosti in pospešek 13,3 sekunde do 100 km/h, kar je za 1.670 kg težko vozilo soliden rezultat, pa tudi poraba s 13,5 litra na 100 prevoženih kilometrov ni pretirana. Nekoliko slabši je le menjalnik, ki se včasih rad zatakne.

Korejci so v prvem poskusu vsekakor naredili odličen posel. Trajet se z lahkoto meri s vsemi evropskimi konkurenti, katere tudi premaguje z opremo in vsekakor tudi s ceno.

Enoprostorci so iz črnih ovc postali tržni hit.

Salon avto-moto športa

Na gospodarskem razstavišču v Ljubljani bo od 21. do 26. novembra potekal salon avto-moto športa, ki bo prava paša za oči za vse tiste, ki imajo radi dirkalnike in hitre avtomobile ter motocikle. Organizator bo v Ljubljano pripeljal letošnja najhitrejša avtomobila F1 - Ferrari in McLaren, ob njiju pa bodo na različnih razstavnih prostorih stali še BMW Williams, Sauber in BAR Honda. Paša za oči pa bosta prav gotovo tudi Ford focus in Peugeot 206 WRC, ki krojita sam vrh v svetovnem rally prvenstvu. Na prizorišču ne bodo manjkali tudi domači tekmovalci s svojimi vozili. Salon bodo spremljale različne prireditve, tako bodo obiskovalci lahko menjali kolesa na ferrariju, se preizkušali v McLarenovem simulatorju ali na poligonu za terensko vožnjo. Salon bo odprt od 10. do 20. ure, cena vstopnice pa bo 1.000 tolarjev.

Ali ste vedeli?

- Prvi sintetični bencin sta v začetku 1925 izdelala Karl P. Fischer in Rudolf Tropsch v berlinskem inštitutu za goriva in maziva. Bencin so izdelovali s kemijsko sintezo ogljikovega monoksida in vodika, osnovna surovina pa je bil premog. Postopek so še nadgradili in ga množično uporabljali med drugo svetovno vojno.
- Najvišjo kazen za vožnjo pod vplivom alkohola imajo na Norveškem - od ene in pol povprečne plače naprej! Na Švedskem pa je od ene povprečne plače naprej. Pijanost za volanom kaznujejo v Veliki Britaniji z globo 16.300 mark, na Nizozemskem 10.600, v Belgiji, Luksemburgu in Švici 10.000, v Franciji in Nemčiji pa 9.000 mark. Najnižje kazni imajo v Turčiji, (do 120 mark), Litvi (do 285) in v Bolgariji (300 mark).
- Čeprav je prvi avtomobil uradno naredil Nemec Karel Benz leta 1886, je resnično prvi koncept uporabnega motornega vozila z notranjim izgoranjem in električnim sistemom za vžig izdelal leta 1875 Anglež S. Marcus. Projekt ni uspel, saj ga je londonski inštitut za promet razglasil za neperspektivnega.
- Diskaste zavore je predstavil leta 1902 Anglež Frederick Lanchester. Uporabljati so jih pričeli med prvo svetovno vojno, v tridesetih letih pa tudi v letalstvu. Prvi avtomobil z diskastimi zavoremi je bil jaguar na 24-urni dirki LeMans leta 1953, prvi serijski avtomobil z diskastimi zavoremi pa Citroën DS19 (žaba) iz leta 1955.
- Avstralec Paul Groves (41) iz Brisbaena je že 103-krat padel na vožnji za vozniški izpit, kar je absolutni svetovni rekord. Groves po 16 neuspešnih letih še ni obupal in bo kmalu poskusil še 104-ič.

Po treh uspešnih letih je odšla na lepoto operacijo.

S picassovskim licem

Po skoraj treh milijonih prodanih različnih modelov xsar v treh letih je Citroën "antiglof" postal zrel za temeljito pomlajevanje. Pomlajevanje je narejeno po vseh pravilih stroke. Blago predelan izgled, obogatena oprema, kakšen nov motor in seveda nova cena.

Na sprednjem delu so sedaj vse xsare prevzele oblikovalski slog enoprostornega bratrancea picassoja. Večje so luči z bistrim steklom, ki svetijo vsaj dvajset odstotkov bolje, večja in masivnejša je maska, v kateri se bohoti velik zaščitni znak znamke. Seveda je vse v kromu, tako letvice maske kot znak. V ponudbi motorjev najdemo nov 1,6-litrski 16 V motor s 80 kW (110 KM) moči, ki je zamenjal sedanji 1,6-litrski motor. Paleta motorjev se nadaljuje z 1,8 in 1,8 i 16 V, vrhunec ponudbe pa zaključuje dvolitrski 16 V motor s 100 kW (137 KM) moči.

Varnostni paket lahko vsebuje kar šest zračnih vreč (prednji, bočni in napihljive zavese za zaščito glave). ABS je dopolnjen z elektronsko razporeditvijo zavorne moči. Ob bogati opreми si kupci lahko omislijo tudi različne opcije.

Prišel je največji lev

Končno smo tudi v Sloveniji dočakali predstavitev novega Peugeotovega top modela 607. Najnovejši model je zamenjal nekoliko maj uspešni model 605, z njim pa želijo napasti sam avtomobilski vrh, kjer že vrsto let kraljujejo Audi, BMW in Mercedes. Ali jim bo to uspelo, bo pokazal čas, vsekakor pa se v novem največjem levu skriva praktično vse, kar je danes na voljo v sodobni tehnologiji. Novi 607 se razteguje na 487 cm dolgi karoseriji, ki na prednjem koncu spominja (predvsem z lučmi) na mercedes S, bočne linije in zaključek strehe na audi A6, zadnji del pa na alfo 166. Kakor koli že, končni izgled je vseeno skladen in eleganten.

Za pogon so trije motorji. Osnovni je bencinec s prostornino 2,2 litra in 116 kW (160 KM) moči, z enako prostornino se bohoti HDi, ki ima 98 kW (136 KM) moči, vrh pa zaseda zmogljiv 3,0 V6 motor s 152 kW (210 KM) moči. Na voljo sta tudi dva menjalnika: ročni in kombinacija avtomatike in sekvence.

V vozilu je ogromno elektronskih naprav. Premiera je vsekakor naprava, ki pri močnem zaviranju samodejno prižge vse štiri smerokaze. Nam pa so bili nekateri že videni sistemi veliko bolj všeč: elektronska kontrola stabilnosti (ESP), prilagodljivi blažilniki (AMVAR), elektronska porazdelitev zavorne sile (REF), sistem za nadzor vleke gnanih koles (ASR), dinamični nadzor stabilnosti (CDS), progresivni servo volan, avtomatska vključitev luči ob zmanjšani svetlobi, kontrola tlaka v gumah...

Seveda je na visoki stopnji tudi varnost potnikov, saj je karoserija ojačana, v notranjosti pa so na voljo prednje in stranske zračne vreče ter zračne zavese.

Peugeot 607 je v trgovinah od 15. novembra dalje, cenovna paleta pa se prične pri 5.999.000 tolarjih. Ni kaj, tudi tokrat so se Peugeotovi strokovnjaki držali pravila: samo najboljše je dovolj dobro!

607 je zamenjal model 605.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 30.XI.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Mostovi; Risanka; Male sive celice; Zgodbe iz školjke; Svet narave, nan.; Tehniška dediščina Slovenije - 11.50 Naokoli po Nemčiji - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.45 Tedenski izbor: Portret Gregorja Strniša; Zoom - 16.00 Slovenski utrinki - 16.30 Poročila - 16.45 Čudežna narava, dok. nan. - 17.00 Enajsta šola - 17.45 National geographic, nan. - 18.35 Oddaja o znanosti - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Tednik - 21.05 Turistična oddaja - 21.25 Osmi dan - 22.00 Odmevi, kultura, šport, vreme - 22.55 Pisave - 23.25 Presaditev organov

SLOVENIJA 2

9.30 Tedenski izbor: Videospotnice; Prostost, nad.; Grace na udaru, nan.; Murphy Brown, nad. - 11.35 Euronews - 13.10 Tedenski izbor: Svet poročja; Sport; Metropolis - 16.00 Svetovni pokal v badmintonu - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Poljak, nad. - 18.50 Smuk za ženske v Lake Louisa - 20.05 Paul Merton predstavlja - 20.50 Grace na udaru, nan. - 21.15 Oddaja o Vladu Kreslinu - 21.45 Olympia, film - 23.15 Siroti v viharju, nemi film - 1.15 Silk Road, film

KANAL A

9.40 Sanjam o Jeannie, nan. - 10.10 Milady, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Adrenalina - 13.25 Da, gospod minister, nan. - 14.00 Miami vice, nan. - 15.00 Mladoporočenci - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Vsi županovi možje, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 20.00 Glava družine, film - 21.40 Wayneov svet, film - 23.30 Danyjeve zvezde

POP TV

6.00 Dobro jutro, Slovenija - 9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 Newyorška policija, nan. - 14.00 Dharma in Greg, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Zakon v Los Angelesu, nan. - 16.25 Brez tebe, nad. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Zrebanje 1,2,3 - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Raztresena Ally, nan. - 21.00 Miss sveta 2000 - 23.15 Jag, nan. - 0.05 Krila, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.50 Risanka - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Kontaktna oddaja - 20.40 Nas poznate? - 21.50 Predstavitve - 21.00 Novice - 21.20 Daj, daj, daj, nan. - 23.30 VTV Velenje

HTV 1

9.30 Poročila - 9.40 Izobraževalni program - 11.05 Za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.35 Vedno te hočem ljubiti, nad. 13.20 Svet narave, dok. odd. - 14.10 Poročila - 14.15 Izobraževalni program - 15.05 Program za otroke in mladino - 16.00 En dan na ladji Vila Velebita - 16.30 Hrvatska danes - 17.05 Deček spozna svet - 17.30 Hugo - 17.55 Ekstremisti - 18.25 Kolo sreče - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.15 Samec išče naraščaj, film - 21.45 Pol ure kulture - 22.20 Narava politike - 22.55 Odmevi dneva - 23.30 Brazilija, dok. odd. - 23.50 Nočni program

HTV 2

9.55 Poročila - 10.00 Ponovitev oddaj - 13.30 Globalna vas - 14.15 Južni Brooklyn, nad. - 15.00 Glasbeni mesečnik - 16.00 Poročila - 16.10 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 17.00 Vsakdanjost - 18.25 Panorama - 18.55 Poročila - 19.00 Na zdrave, nan. - 19.30 Polica, nad. - 20.00 Zeljka Ogresta z gosti - 21.00 Miss sveta 2000 - 23.00 Poročila - 23.10 Dosjeji X, nan. - 23.55 Filmska noč s Kevinom Costnerjem

PETEK, 1.XII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; Prislubnimo tišini; Risanka; Čudežna narava, dok. odd.; Enajsta šola; Prelomni trenutki zgodovine, nan.; National geographic, nan.; Oddaja o znanosti; Slovenci v Kanadi; Krvne vezi, drama - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.45 Tedenski izbor: Ekscentriki, dok. nan.; Presaditev organov; Osmi dan; Vsakdanjki in prazniki - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.40 Potujoči škrt - 17.05 Zares divje živali, dok. odd. - 17.45 Modro - 18.20 Dosežki - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Dokumentarec o snemanju Prešerna - 20.55 Zvok, dok. odd. - 21.20 Polni! - 21.40 detelja - 22.00 Odmevi, kultura, šport, vreme - 23.00 TV Poper - 23.30 Polnočni klub - 0.40 Francoski film

SLOVENIJA 2

8.55 Tedenski izbor: Videospotnice; Nenadoma Susan, nan.; Poljak, nad.; Paul Merton predstavlja - 11.25 Euronews - 12.50 Iz ljubezni ali prijateljstva, nad. - 14.10 Čarovnik iz Oza, ris. nan. - 14.35 Skriti živalski vrt, dok. odd. - 15.25 Kiparske tehnike - 16.00 Svetovni pokal v biatlonu - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Tanja, nad. - 18.50 Smuk za ženske v Lake Louisa - 20.05 Prireditve ob letu slepih - 21.35 Wagner, nad. - 22.25 Pankrta, film - 0.00 Zlata naveza, nad. - 0.50 Taksi, nan. - 1.30 South park, nan.

KANAL A

9.40 Sanjam o Jeannie, nan. - 10.10 Milady, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Atlantis - 13.25 Da,

gospod minister, nan. - 14.00 Miami vice, nan. - 15.00 Bravo, Maestro - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Vsi županovi možje, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 20.00 Mladoporočenci - 20.30 Zmenkarje - 21.00 Roswell, nad. - 22.00 Čist in trezen, film - 0.20 Mesto zločina, nan. - 0.50 Danyjeve zvezde

POP TV

6.00 Dobro jutro, Slovenija - 9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 Raztresena Ally, nan. - 14.00 Dharma in Greg, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Zakon v Los Angelesu, nan. - 16.25 Brez tebe, nad. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Zrebanje 1,2,3 - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Zadnji let, film - 21.50 Teksaski mož postave, nan. - 22.40 Zlobni dvojček, nan. - 23.30 F/X - umori s trikom, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Dokumentarni film - 18.00 Tedenski kulturni pregled - 18.20 Kmetijski razgledi - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Reportaža - 21.00 Novice - 21.20 Brez panike - 21.40 Motosport mundial - 22.10 Kako biti zdrav?

HTV 1

9.30 Poročila - 9.40 Izobraževalni program - 11.05 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.35 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 13.20 Svet narave, dok. odd. - 14.10 Poročila - 14.15 Izobraževalni program - 15.00 Program za otroke in mladino - 16.00 Poslovni svet - 16.30 Hrvatska danes - 17.00 Televizija o televiziji - 17.30 Hugo - 17.55 Alpe - Donava-Jadran - 18.25 Kviz - 18.55 Risanka - 19.30 Dnevnik - 20.15 Klub seniorjev - 21.15 Basil, film - 23.00 Odmevi dneva - 23.25, 0.55 in 2.35 Film - 4.10 Nočni program

HTV 2

9.55 Poročila - 10.00 Ponovitev oddaj - 13.00 Pol ure kulture - 13.30 Bolnišnica upanja, nan. - 14.15 Zeljka Ogresta z gosti - 15.15 Dosjeji X, nan. - 16.00 Poročila - 16.10 Vedno te hočem ljubiti, nad. - 17.00 Vsakdanjost - 18.25 Panorama - 18.55 Poročila - 19.00 Prijatelji, nan. - 19.30 Polica, nad. - 20.10 Kviz - 20.25 Pravica za vse, nan. - 21.20 Polni krog - 21.40 Lažne diplome - 23.25 Pravi čas - 0.55 Umetnine svetovnih muzejev

SOBOTA, 2.XII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; Zgodbe iz školjke; Radovedni Taček; Male sive celice - 10.05 Dober dan, Timothy, film - 11.45 Srebrnogrivi konjič, ris. nan. - 12.10 Tednik - 13.00 Poročila - 13.15 Vremenska panorama - 14.15 Avstralski film - 16.00 Beli krompirjevi žganci - 16.30 Poročila - 16.45 Francček, ris. nan. - 17.10 Fliper, in Lopatka, ris. nan. - 17.50 Na vrtu - 18.15 Ozare - 18.20 Prelomni trenutki zgodovine, dok. nan. - 18.50 Risanka - 19.00 Danes - 19.05 Utrip - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Koncert Unicefa - 21.35 Z vlakom po Avstraliji, dok. odd. - 22.35 Poročila, šport - 23.10 Daj, daj, nan. - 23.40 Telesni stražarki, nan. - 0.30 Ameriški film

SLOVENIJA 2

9.10 Videospotnice - 9.45 V telovadnici, nad. - 10.10 Ella in Josefin, nad. - 10.50 Tedenski izbor: Družinska zaveza; Jasno in glasno - 12.55 Euronews - 13.40 Prireditve ob letu slepih - 15.05 Rab, dok. odd. - 16.10 Liga rokometnih prvakov - 17.45 Svetovni pokal v biatlonu - 18.50 Super veleslalom za ženske v Lake Louisa - 20.05 Smuk za moške v Vailu - 21.20 Praksa, nan. - 22.00 Družinska zaveza, nad. - 22.45 Metropolis - 23.15 Sobotna noč

KANAL A

8.00 Risanke - 10.00 Nora hiša, nan. - 10.30 Hughleyjevi, nan. - 11.00 Vrnitev v Hyperion, nan. - 12.00 Nezgodni oddelek, nan. - 13.00 Kung Fu, nan. - 14.00 Stari prijatelji ne umrejo, film - 15.45 Akrita kamera - 16.40 Življenjska prilžnost, kviz - 17.45 Boj za preživetje, dok. nan. - 18.40 Divji svet, nan. - 19.30 Glavca, nan. - 20.00 Usodno pričanje, film - 21.45 Brez sledi, film - 23.40 Brigitte in prijatelji - 0.30 Posebna enota, nan.

POP TV

8.00 Risanke - 9.00 Hroščeborgi, nan. - 9.30 Power Ranger, nan. - 9.50 Harry in Hendersonovi, nan. - 10.10 Košarkarji, nan. - 10.30 Lepo je biti milijonar, kviz - 11.30 Šolska košarkarska liga - 12.20 Miss sveta 2000 - 14.35 TV Dober dan, nan. - 15.25 Prva izdaja, nan. - 16.20 Pop'n'Roll, glas. odd. - 17.20 Izganjalna vampirjev, nan. - 18.15 Jack in Jill, nan. - 19.15 24 ur - 20.00 Begunec 2, film - 22.20 Smrtonosna bitja, film

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Kako biti zdrav? - 17.30 Motosport mundial - 18.00 Risanka - 18.30 Posavski obzornik - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 VTV Velenje - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.20 Tri škorpionove zmage

HTV 1

9.30 Poročila - 9.35 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.30 Glasbeno-dokumentarna odd. - 13.00 Prizma - 13.55 Poročila - 14.05 Oprah Show - 14.55 Hruške in jabolka - 15.30 Naravni sosedje, dok. odd. - 16.00 Zlata dekleta, nan. - 16.25 Črno belo v barvi - 17.15 Časablanca, film - 19.30 Dnevnik - 20.15 Politični magazin - 21.05 Ameriški film - 22.45 Poročila - 23.05 Road Rage, nad. - 3.05 Film - 4.40 Nočni program

HTV 2

8.20 Poročila - 8.25 Film - 10.05 Glasbena matineja - 11.55 Ponovitev oddaj - 13.25 Klub seniorjev - 14.15 Sedem veličastnih, nad. - 15.00 Hišni ljubljenci - 15.45 Dokumentarna oddaja - 16.35 Beverly Hills, nan. - 17.20 Briljantina - 18.10 Melrose Place, nan. - 19.00 Kulturna oddaja - 19.30 Polica, nad. - 20.10 Družina Soprano I, nad. - 21.00 Kriminalka - 21.55 Poročila - 22.00 Koncert Oliverja Dragojevića - 22.55 Seks in mesto - 23.25 Metropolis - 0.55 Umetnine svetovnih muzejev

NEDELJA, 3.XII.

SLOVENIJA 1

8.00 Živžv: Telebajski; Risanke; Ranč pri kraguljkovi sedmici - 9.40 Tomažev svet - 9.50 Ozare - 9.55 Nedeljska maša - 11.00 Svet divjih živali, nan. - 11.30 Obzorja duha - 12.00 Ljudje in zemlja - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.50 Turistična oddaja - 14.10 4 x 4, odd. o ljudeh in živalih - 14.40 Koncert Unicefa - 16.05 Prvi in drugi - 16.30 Poročila - 16.50 Boš videl, kaj dela Dolenjč med gasilci - 17.45 Podobe iz Srednje Evrope - 18.15 Brežine - 18.45 Risanka - 18.50 Zrebanje lota - 19.00 Danes - 19.05 Zrcalo tedna - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Prenos proslave o Prešernu - 21.40 Gost Peter Greenaway - 22.35 Poročila, šport - 22.55 Danila Svare opera Slovo od mladosti

SLOVENIJA 2

8.05 Tedenski izbor: Videospotnice; Noro zaljubljena, nan.; Tanja, nad. - 10.00 Prava stvar, nan. - 10.30 Sorodne duše, nan. - 11.00 Oddaja o Vladu Kreslinu - 11.30 Oddaja o slovenski vojski - 12.00 Komorni zbor Ave - 13.10 Euronews - 17.45 NBA akcija - 18.20 Svetovni pokal v biatlonu - 19.30 Videospotnice - 20.05 Zoom - 21.35 Frasier, nan. - 22.10 Trend - 22.40 Šport v nedeljo - 23.40 Super veleslalom za moške v Vailu - 0.50 Trije letni časi, film

KANAL A

8.00 Risanke - 10.00 Nora hiša, nan. - 10.30 Hughleyjevi, nan. - 11.00 Vrnitev v Hyperion, nan. - 12.00 Nezgodni oddelek, nan. - 13.00 Kung Fu, nan. - 14.00 Harris v Avstraliji, film - 15.45 Sever in jug, nad. - 16.45 Klik - 17.30 Miža za pet, nad. - 18.30 Glas bojevnika, nan. - 19.30 Shasta McNasty, nan. - 20.00 Gola pištola, film - 21.35 Šolski izziv - 22.05 Napad na mavričnega bojevnika, film

POP TV

8.00 Risanke - 9.00 Hroščeborgi, nan. - 9.30 Power Ranger, nan. - 9.50 Harry in Hendersonovi, nan. - 10.10 Košarkarji - 10.30 Lepo je biti milijonar, kviz - 11.30 Šolska košarkarska liga - 12.30 Pop'n'Roll, glas. odd. - 13.30 Najhujše nevarnosti, dok. odd. - 14.00 Oliver Twist, film - 15.30 Stepfordski možje, film - 17.20 Obalna straža, nan. - 18.10 VIP, nan. - 19.15 24 ur - 20.00 Vzhajajoče sonce, film - 22.20 Športna scena - 23.05 Rocky Horror, film

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Veter nosi pesem mojo - 18.30 Smo dobri gospodarji? - 18.45 Predstavitve - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Moj kraj: Žužemberk - 20.30 Posavski obzornik - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi - 22.00 Rezerviran čas - 22.20 Športna scena

PONEDELJEK, 4.XII.

SLOVENIJA 1

8.00 Tedenski izbor: Utrip; Zrcalo tedna; 4 x 4; Risanke; Zares divje živali; Potujoči škrt; Dobri duh iz Avstralije, nad.; Modro; Dosežki; Na vrtu; Beli krompirjevi žganci; Prvi in drugi - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 13.30 Tedenski izbor: Ljudje in zemlja; Polnočni klub; Pisave - 16.00 Dober dan, Koroska - 16.30 Poročila - 16.45 Telebajski - 17.10 Radovedni taček - 17.45 Recept za zdravo življenje - 18.35 Zrebanje 3 x 3 plus 6 - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika -

Nagrade v Gradac in Ljubljano

Žreb je izmed reševalcev 46. nagradne križanke izbral Tino Kovač iz Gradaca ter Silvo Mihelčič in Ludvika Kocjana iz Ljubljane. Kovačevi je pripadla denarna nagrada, Mihelčičeva in Kocjan pa bosta za nagrado prejela knjigo. Nagrajencem čestitamo. Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 11. decembra na naslov: Dolenjski list, Gervova ulica 4, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom "križanka 48". Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

Rešitev 46. križanke

Pravilna rešitev 46. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: DOBROTA, OTREBEK, DIALIZA, LESKA, EB, ORK, TUJA, STANE, DIS, KOPER, AVTOR, UNAC, ČRNILO, PIR, LESONIT, EKARIT, SOVA, KATETA, TVAR.

19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Komisar Rex, nan. - 21.00 Tajski - 22.00 Odmevi, kultura, šport, vreme - 22.55 Bobu bob

SLOVENIJA 2

9.30 Tedenski izbor: Videospotnice; Wagner, nad. - 10.55 Euronews - 13.35 Tedenski izbor: Trend: Sobotna noč - 16.10 Oddaja o slovenski vojski - 16.40 Violinist Maxim Vengerov - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Mala nimfa, nad. - 19.00 Lingo - 19.30 Videospotnice - 20.05 Štafeta mladosti - 21.00 Studio City - 22.30 South Park, nan. - 23.00 Brane Rončel izda odra - 0.25 Liga gentlemenov, film

KANAL A

9.40 Sanjam o Jeannie, nan. - 10.10 Milady, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Dokumentarni film - 13.25 Da, gospod minister, nan. - 14.00 Miami vice, nan. - 15.00 Zmenkarje - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Vsi županovi možje, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 20.00 Rocketeer, film - 22.00 Sedem, nan. - 23.00 Seinfeld, nan. - 23.30 Frankensteinova hiša, film - 1.00 Danyjeve zvezde

POP TV

6.00 Dobro jutro, Slovenija - 9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 Športna scena - 14.00 Dharma in Greg, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Zakon v Los Angelesu, nan. - 16.25 Brez tebe, nad. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Zrebanje 1,2,3 - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 TV Dober dan, nan. - 21.00 Denis pokora, film - 22.45 Veronikine skušnjave, nan. - 23.15 Jag, nan. - 0.00 Krila, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 16.00 Veter nosi pesem mojo - 17.30 Športni pregled - 18.45 Predstavitve - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 TV dober dan - 20.45 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.20 Moj kraj: Žužemberk - 21.45 Športni pregled

TOREK, 5.XII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Mostovi; Risanka; Radovedni Taček; Ranč pri kraguljkovi sedmici, nad.; Recept za zdravo življenje; Z vlakom po Avstraliji, dok. nan.; Komisar Rex, nan. - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 14.20 Tedenski izbor: Tajski; Bobu bob - 16.10 Duhovni utrip - 16.30 Poročila - 16.45 Kačji pastir - 17.00 Moje mestce, nan. - 17.45 Jantar na soba, dok. odd. - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Miklavžev večer - 22.00 Odmevi, kultura, šport, vreme - 22.55 Krvne vezi, drama

SLOVENIJA 2

9.30 Tedenski izbor: Videospotnice; Mala nimfa, nad.; Štafeta mladosti - 11.50 Euronews - 14.15 Tedenski izbor: Moški v krizi, film; Studio City - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Sestre, nad. - 19.00 Noro zaljubljena, nan. - 19.30 Videospotnice - 20.05 Bajeslovna bogastva, dok. nan. - 21.00 Svet poroča - 21.30 Trpka poštarjeva usoda, film - 23.30 Glenn Gould - 0.20 Glasba v temi, film

KANAL A

9.40 Sanjam o Jeannie, nan. - 10.10 Milady, nad. - 11.00 Oprah show - 12.00 Atlantis - 13.25 Da, gospod minister, nan. - 14.00 Miami vice, nan. - 15.00 Stilski izziv - 15.30 Ricki Lake - 16.20 Oprah show - 17.15 Milady, nad. - 18.00 Fant zre v svet, nan. - 18.30 Noro zaljubljena, nan. - 19.00 Vsi županovi možje, nan. - 19.30 Resnični svet, dok. nan. - 20.00 Življenjska prilžnost, kviz - 20.30 Pogrešani v akciji 2, film - 22.10 Tretja

izmena, nad. - 23.10 Seinfeld, nan. - 23.45 Frankensteinova hiša, film

POP TV

6.00 Dobro jutro, Slovenija - 9.30 Brez tebe, nad. - 10.30 Večna ljubezen, nad. - 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad. - 12.30 TV dober dan - 14.00 Dharma in Greg, nan. - 14.30 Umor, je napisala, nan. - 15.30 Zakon v Los Angelesu, nan. - 16.25 Brez tebe, nad. - 17.15 Večna ljubezen, nad. - 18.10 Zrebanje 1,2,3 - 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad. - 19.15 24 ur - 20.00 Usodna ljubezen, film - 21.45 Bolnišnica upanja, nan. - 22.40 Veronikine skušnjave, nan. - 23.10 Jag, nan. - 0.00 Krila, nan.

VAŠ KANAL

13.05 Ste sinoči spregledali? - 13.40 Video strani - 17.00 Risanka - 18.10 Dokumentarni film - 18.20 Športni pregled - 18.45 Nas poznate? - 19.00 Novice - 19.15 24 ur - 20.00 Ameriški film - 21.35 Novice - 21.50 Športni pregled

SREDA, 6.XII.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura; Odmevi; Dober dan, Koroska; Risanke; Sprehodi v naravo; Moje mestce, nan.; Jantar na soba, dok. odd.; Obzorja duha; Polni! - 13.00 Poročila - 13.10 Vremenska panorama - 14.25 Dober dan, Timothy, film - 16.00 Mostovi - 16.30 Poročila - 16.45 Pod klokom - 17.45 Svet narave, nan. - 18.45 Risanka - 19.00 Kronika - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.05 Igra, film - 22.20 Odmevi, kultura, šport, vreme - 23.20 Dokumentarni film - 23.45 Proti nasilju nad ženskami - 0.15 V Bachovem svetu z novicami in glasbo

SLOVENIJA 2

9.00 Tedenski izbor: Videospotnice; Sestre, nad. - 10.20 Super veleslalom za ženske v Val d'Isereju - 11.30 Bajeslovna bogastva, dok. odd. - 12.20 Vremenska panorama - 13.05 Ameriški film - 14.35 Liga nogometnih prvakov - 16.30

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado Janu Kostanjku iz Kostanje

50 LET BRAKADE FRATA - Zveza lovskih druženj Novo mesto, ki združuje 21 druženj in preko 1100 lovcev, je minuli konec tedna priredila jubilejni, 50. skupni lov, tako imenovano brakado Frata, ki jo enkrat letno priredijo v loviščih dolenske zveze. Letos je bila v lovišču LD Trebelno, v dolini Radulje, kamor je v soboto zjutraj, kot je povedal tajnik zveze Stane Gabrijel, prišlo 160 lovcev iz vse Slovenije. Že v petek zvečer so se lovci in borci zbrali pri spomeniku na Frati, kjer so s slovesnostjo ob kresu počastili spomin na lovce in logarje, ki so padli med NOB. Nastopili so novomeški rogisti pod vodstvom Staneta Jermana, o pomenu spomenika, h kateremu so leta 1954 prinesli zemljo vseh slovenskih dežel, pa je spregovoril predsednik zveze Janez Bulc. (Foto: ZLD Novo mesto)

V DELU NOV STADION - Delavci Kostaka naj bi pri osnovni šoli Šentjerneje že pred mesecem in pol začeli graditi nov stadion. Začetek del se je zavlekel zaradi težav pri pridobivanju soglasij, vendar so stroji v začetku prejšnjega tedna le začeli delati. Stadion naj bi bil končan konec maja, a verjetno se bo zaradi odloženega začetka tudi konec nekoliko zavlekel. Nov stadion bo večji od prejšnjega, atletska steza bo dolga 300 metrov in prevlečena z umetno maso, v sklopu stadiona pa bodo tudi igrišča za potrebe šole. Športni objekt bo ograjen, v bodoče pa bo, vsaj takšna so predvidevanja, tudi razsvetljen in bo imel tribune. Naložba je vredna 143 milijonov tolarjev. Za letos je v državnem proračunu še rezerviranih 12 milijonov, v občinskem pa 30 milijonov. Kako bo s financiranjem prihodnje leto, še ni znano. (Foto: T. Jakše Gazvoda)

“Hočem, torej zmorem”

Je skupni naslov teme letošnjih otroških parlamentov - Zasedal je občinski parlament - Samopodoba in samozaupanje sta ključna

NOVO MESTO - Letošnja osrednja tema otroških parlamentov, ki potekajo pod skupnim naslovom “Hočem, torej zmorem”, so otroci in mladi ter njihove težave in način reševanja le-teh. Otroški parlament že enajsto leto zapored poteka pod okriljem Društva prijateljev mladine in postaja nepogrešljiva oblika izražanja odnosa otrok in mladih do različnih vprašanj, ki jih zadevajo. O vprašanjih, kako se otroci in mladostniki spopadajo s svojimi težavami, kako reagirajo v stresnih situacijah, ali znajo poiskati pomoč, kdaj in kako si želijo pomoči... so pred dobrim tednom dni razpravljali in nanje skušali poiskati odgovore na občinskem otroškem parlamentu tudi osnovnošolci iz 13 šol občin Novo mesto, Šentjerneje, Škocjan, Mirna Peč, Dolenjske Toplice in Žužembek. Svoje sovrstnike so seznanili, kako se reševanja različnih težav - od nasilnega vedenja, neprimerne odnosa do sovrstnikov, pomanjkanja spoštovanja do učiteljev, pojava drog, kajenja in pitja alkohola, neopravičenih izostankov od pouka do bojazni in strahov lotevanja na njihovih šolah. Tako po vseh šolah potekajo različni projekti za izboljšanje medsebojnih odnosov, med njimi so projekt Vzgoja srca, vrstniško posredovanje, anonimna tiha skrinjica, tekmovanje v vzornosti razredov... V vseh šolah se bolj ali manj srečujejo s podobnimi problemi, le da so ti na različnih šolah različno veliki. Mladi parlamentarci so posebej izpostavili problem pozitivne samopodobe in samozaupanja, ki ju načenjajo tako njihovi sošolci, učitelji oz. šola, starši s prevelikimi pričakovanji in nezaupanjem, pa tudi prijatelji.

bodo ravnatelj, učitelji in starši lahko bolj pozorni do pojava različnih problemov, ki so jih učenci izpostavili, in jih ob tem na primeren način skupaj z mladimi poskušali tudi reševati.

M. Ž.

MLADI PARLAMENTARCI - Mladi, ki so se zbrali v knjižnici Osnovne šole Center v Novem mestu, so o težavah, s katerimi se srečujejo, razpravljali zelo “odraslo”. O njih bodo njihovi izbrani predstavniki govorili tudi na regijskem otroškem parlamentu v prvi polovici decembra. (Foto: M. Žnidaršič)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

DRAGICE JEZERINAC roj. Čunko

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znancem, ki ste jo pospremili na zadnji poti ter podarili cvetje in sveče.

Sin Velimir z družino

Črnomelj, Svibnik

Bojan Kolar

Pred dnevi smo se na pokopališču na Čatežu poslovili od Bojana Kolarja. Množica ljudi, ki ga je pospremila na njegovi zadnji poti, najbolj pove, koga smo izgubili.

Bojan je osnovno šolo obiskoval v Brežicah. Izučil se je za avtoličarja. Po odsluženju vojske je bil vsa leta zaposlen v brežiškem IMV-ju, po stečaju te firme pa je bil zavarovalniški agent. Zadnja leta je bil bolan in je čakal na invalidsko upokožitev. V svojem kratkem življenju sta z ženo vzorno vzgojila dva otroka.

V času vojne za Slovenijo je bil v enotah teritorialne obrambe Slovenije. Bil je v spopadih v Krakovem in drugod. Usoda je hotela, da se je v vojski bivše države uril za boj proti letalstvu, prav to znanje pa je s pridom uporabil v boju za Slovenijo. Za hrabrost je bil tudi odlikovan. Bojan je bil dober oče, sosed in prijatelj, a življenjske tegobe so izžemale njegove moči. Občutki obupa so ga speljali na poti, ki so njegov načrt organizem še bolj zdelali. Kruta usoda, je tako iz naših vrst iztrgala človeka, ki ni dočkal niti svojega 47. leta.

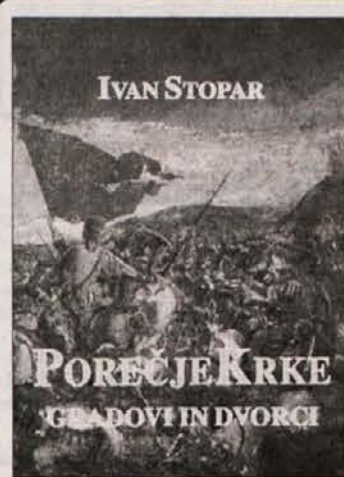
IVAN KAPUŠIN
(v imenu prijateljev)

Natečaj “Lojze Krakar-pesnik naše dežele”

ČRNOMELJ - Črnomajska območna izpostava Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti razpisuje v sodelovanju z občino Semič natečaj za najboljši literarni spis oz. esej z naslovom “Lojze Krakar-pesnik naše dežele”. Svoje prispevke o življenju in delu slovenskega pesnika in pisatelja Krakarja lahko pošljejo učenci predmetne stopnje na osnovnih šolah in dijaki srednjih šol iz vse Slovenije. Prispevke, ki bodo na Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti. Območna izpostava Črnomelj, Ulica Mirana Jarca 20, 8340 Črnomelj, prispeli do 31. januarja 2001, bo pregledala in ocenila posebna strokovna komisija. K vsakemu prispevku mora biti pripisano ime in priimek avtorja, razred, šola ter ime in priimek mentorja. Avtorjem treh najboljših osnovnošolskih spisov in srednješolskih esejev bodo podelili nagrade na proslavi 21. februarja prihodnje leto.

AFORIZMI

- Krpanje proračuna dokazuje, da so bili na delu finančni molji.
- Bolje tolar v žepu kot marka v davčni blagajni.

Pri založbi

VIHARNIK

je v zbirki, ki prinaša Ivana Stoparja dela o slovenskih grajskih stavbah, izšla prva od več načrtovanih knjig o grajskih stavbah širom Dolenjske. V pričujoči knjigi avtor obravnava prek 80 gradov, graščin, dvorov, dvorcev, stolpov in taborov v porečju Krke. S slikami dopolnjena besedila prinašajo zgodovinski oris bogate dolenjske grajske dediščine. 345 strani obsegajoča knjiga (v trdo vezana in s ščitnim ovitkom) vključno z DDV stane 9.720 tolarjev, za nakup z naročilnico v Dolenjskem listu pa založba nudi 10-odstotni popust in plačilo v štirih obrokih. Tako lahko izredno zanimivo knjigo kupite za 8.748 tolarjev (in jo plačate v štirih obrokih po 2.187 tolarjev, poština je vključena v ceno).

NAROČILNICA (DL)

Naročam Ivana Stoparja knjigo Grajske stavbe v osrednji Sloveniji / Porečje Krke.

Kupnino 8.748 tolarjev bom plačal v (obkroži)

- 1 (enem) obroku 8.748 tolarjev
- 4 (štirih) obrokih po 2.187 tolarjev

Ime in priimek:

Naslov (kraj, ulica, hišna številka):

Pošta:

Davčna številka

Kraj:

Datum:

Podpis:

Naročilnico pošljite na naslov: Dolenjski list, Germova ulica 4, 8000 Novo mesto.

ZAHVALA

Ko bi te solza obudila,
ne bi tebe zemlja krila.
Kako je prazen dom, dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih rok
za vedno nam ostaja.

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je v 78. letu starosti za vedno zapustil naš ljubljani mož, očka, dedek, tast, brat in stric

LADO LEVIČAR

z Gore pri Krškem

Prisrčna hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih njegove bolezni stali ob strani ter ga v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje, sv. maše in nam izrazili sožalje. Posebna hvala dr. Čakarju in sestri Željki za lajšanje bolečin na domu, moškemu pevskemu zboru iz Brestanice, Lovski družini iz Krškega in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Živel sem in živel, a ne zaman,
kri ogenj in duh moč izgubi,
telo lahko dočaka smrtni dan,
a nekaj v meni vendar preživi.
(Byron)

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in dedek

STANISLAV KAMBIČ

Ob boleči izgubi se toplo zahvaljujemo vsem, ki ste ga za časa njegove bolezni obiskovali in mu s tem lajšali bolečine. Ob njegovi smrti se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izraze sočutja, pisno in ustno sožalje ter podarjeno cvetje in sveče. Posebne zahvale gredo Gasilskemu društvu Črešnjevce, Zvezi borcev, Društvu upokojencev, Branetu Štublarju za poslovilne besede doma, Stanetu Plutu in Jožetu Klemenčiču pri odprtem grobu, gospodu kaplanu za opravljen obred ter Iztoku Gradeckemu, dr. Blažu Mlačku in sestri Anici Vraničar za dolgoletno zdravstveno nego. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 85. letu nas je tiho zapustil naš dragi, skrbni oče, stari oče, praded in tast

ANTON URBAS

iz Metlike, Cankarjeva 22

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, vaščanom rojstnega Grabrovca, organizacijam in društvom za izraze sožalja, tolažilne besede, za podarjeno cvetje in sveče. Zahvalo izrekamo osebju Zdravstvenega doma Metlika za skrb v času bolezni, kolektivu Doma počitka Metlika za nudeno pomoč, ge. Cvetki Aupič, direktorici Doma počitka za spoštljive besede, s katerimi je orisala njegovo delo v tem kolektivu, g. Ivanu Želetu, predsedniku ZB NOB Metlika za poslovilne besede ob odprtem grobu, s katerimi je zajel njegovo življenje in delo, PGD Grabrovec za spoštljivo spremstvo ter g. Jožetu Dragovanu za tople besede v imenu društva, pevcem iz Šmihela pri Novem mestu, izvajalcu Tišine in g. Piškuriču za organizacijo pogreba. Iskrena hvala vsem, ki ste našega dragega očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: hčerke Kristina, Nada ter Majda in vnuk Edi z družinami

IZ PORODNIŠNIC

V času od 13. do 26. novembra so v naši porodnišnici rodile: Nataša Umek Plankar iz Straže - Nušo, Bernarda Prešeren iz Brezovice - Gašperja, Mojca Lužar iz Dolenjskih Toplic - Jureta, Maja Lorenci iz Leskovca - Taro, Marinka Cerinšek z Rateža - Nežo, Draginja Borenovič iz Korit - Romana, Bernarda Drab iz Konca - Niko, Andreja Rajer Cvelbar z Vrha pri Šentjerneju - Vaneso, Jelka Gimpel iz Straže - Roka, Slavka Klančar iz Zaloga - Jerneja, Zvezdana Kralj s Trstenika - Tadeja, Zdenka Cvelbar iz Čadraža - Ziga-Anžeta, Marija Kristof z Mirne - Miha, Branka Zajc z Drganjih sel - Majo, Janja Metez iz Metlike - Kristjana, Maja Brezovar iz Žužemberka - Evo, Milka Klobučar iz Straže - Tjašo, Janja Ovniček iz Smolenje vasi - Patricio, Nataša Koleča iz Kočevja - Saro, Lidija Tekavec z Vinice - Petro, Olga Kralj iz Jelendola - Mitja, Suzana Nose z Vrha pri Križu - Davida, Majda Kapš iz Občice - Evo.

Iz Novega mesta: Liljana Barun Čop, Cesarjeva 14 - Jakoba, Natalija Novak, Ragoška 12 - Luka, Sonja Lozar, Krallova 25 - Laro, Mojca Kerin, Topliška cesta 22 - Davida, Gorana Hribar Lisjak, Mestne njive 12 - Leo, Sandra Gvadjava, Danila Bučarja 8 - Nadjó.

Čestitamo!

V času od 10. do 24. novembra so v brežiški bolnišnici rodile: Simonca Pintarič z Malega Vrha - Blaža, Martina Kozole iz Vetrnika - Ano, Nataša Ogorevc iz Arnevega sela - Žiga, Jerneja Filipčič z Bojsnega - Julijo, Darja Brear iz Sevnice - Mašo, Marjetka Molan iz Dolenje vasi - Gregorja, Katarina Agrež iz Krškega - Leo, Anita Ferenčak iz Črnca - Tilna, Marjeta Zupančič iz Leskovca pri Krškem - Nika, Tanja Boršič iz Rajnkovca - Brigito, Marjetka Radanovič iz Vrhov - Tilna, Andreja Petančič iz Globokega - Jerneja.

Čestitamo!

Izdelovanje adventnih venčkov

SEMIČ - Kulturno društvo Orel Semič pripravlja v petek, 1. decembra, ob 16. uri v semiškem župnišču delavnico, v kateri se boste s pomočjo Bernarda Kukar naučili izdelovati adventne venčke. S seboj prinesite že izdelan obroč ali drobno šibje, zelenje in vrtnarske škarje. Cvetličarka bo imela na prodaj adventne sveče in okrasne pentlje.

O mamilih

METLIKA - Župnijska Karitas Metlika in Društvo podeželske mladine Metlika vabita v soboto, 2. decembra, ob 18. uri v metliški kulturni dom na predavanje in pogovor o mamilih med nami. Predaval bo Franc Prelec, vodja don Pierinovi skupnosti za zdravljenje odvisnikov v Sloveniji. Vstopnine ne bo.

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil dragi oči, dedi in brat

ANTON RIFELJ

iz Ždinje vasi 35

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste bili v težkih trenutkih z nami, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče in svete maše. Posebna zahvala g. Štefanu Špoljaru, podjetjem Ključavničarstvo in Jeklotehna Špoljar, Kovinotehna MKI, Krka - Ampulni oddelek, Interpromet Novo mesto, pogrebni službi Oklešen, šmihelskim pevcem in g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Delo in poštenje
bilo je vaše življenje.*

V 90. letu starosti nas je nepričakovano zapustila mama, babica in prababica

MARIJA GABRIJEL

roj. Kek
iz Rodin pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, znancem za izraze sožalja; darovano cvetje, sveče in sv. maše. Posebna zahvala družinam Cesar, Klančar in Pintar ter osebju ZD Trebnje in osebju Internega oddelka bolnišnice Novo mesto. Zahvaljujemo se tudi pogrebni službi Oklešen, pevcem za zapete žalostinke in g. župniku za opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustil mož, oče, brat, stric in svak

IVAN ŠENIČAR

iz Smolenje vasi 47

Zahvaljujemo se vaščanom, sorodnikom in prijateljem, ki ste v težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter pokojnika pospremili v tako velikem številu k večnemu počitku. Zahvala velja pogrebni službi Oklešen za organizacijo pogreba, Gasilskemu društvu Smolenja vas za častno stražo in poslovljni govor, g. Kranjcu, patru g. Luki, pa za lepo opravljen obred in sveto mašo. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

*Nekje na Dolenjskem so kralji,
hiša, vinograd, košček polja...
Tam so meseci sami maji,
tam sem nekoč bil doma,
(Tone Pavček)*

V 75. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

JOŽE VIDMAR

Lukovek 3, Trebnje

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo za vsestransko pomoč, sorodnikom, vaščanom, prijateljem in sodelavcem tovarne Labod - Temenica Trebnje, za darovano cvetje, sveče in sv. maše ter izraze sožalja. Iskrena hvala Gasilskemu društvu Lukovek, pogrebni službi Oklešen, šmihelskemu pevskemu zboru, govornikom za ganljive poslovljne besede in g. župniku za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Zakaj si moral, oče, nam umreti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri-nas.*

V 66. letu starosti nam je za vedno zaspal naš nepozabni in nadvse dobri mož, ata, stari ata, tast

JOŽE VIDMAR

iz Mačkovca 9, Dvor

Nismo ostali sami, zato se želimo zahvaliti sorodnikom, prijateljem, znancem, ki ste s prijazno mislijo počastili njegov spomin in ga spoštljivo spremili na njegovi zadnji poti. Hvala za vse izraze sožalja, podarjeno cvetje in sveče. Še posebej iskrena hvala vaščanom za nesebično pomoč, sodelavcem Novolesa, Društvu upokojencev Dvor, ge. Fabjanovi za lep govor, g. župniku za lepo opravljen obred, pogrebni službi Komunala ter pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustil dragi oče, tast, dedek, pradedek, stric in svak

JOŽE PETRIC

iz Grabrovca 5, Metlika

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče, sv. maše in številno spremstvo na zadnji poti. Posebej hvala sosedi Francki Težak in patronažni sestri Veri Polimac za pomoč pri negi v času bolezni. Hvala govornikom Jožetu Bučarju in Jožetu Dragovanu za tople besede slovesa. Hvala Gasilskemu društvu Grabrovec in pobratenim gasilcem s Teharij pri Celju. Hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen pogreb in pogrebni službi Piškurič za organizacijo pogreba.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je nenadoma zapustil mož, oče, praded, brat, tast in stric

ALOJZ LUŽAR

iz Šentjurja 21, Mirna Peč

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sovaščanom za izrečeno sožalje in darovano cvetje ter sveče, gospodu župniku za lepo opravljen obred, ZB NOV Mirna Peč za izkazano čast. Hvala tudi pevcem in pogrebni službi Oklešen.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Tvoje pridne roke,
pošteno in dobro srce,
so naš ponos in lep spomin nate.*

Kraljica venca rožnega je 17. novembra poklicala k sebi svojo zvesto častilko

NEŽKO DICHLBERGER

Matevžkovo mamo

iz Semiča

Vse življenje je trdo delala in se žrtvovala za svojo družino. Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli besede tolažbe ter se od ljube mame množično poslovlili na poti v večno domovino, nam pisno ali ustno izrazili sožalje, darovali za svete maše, cvetje, sveče in darove namenili v druge namene. Posebna zahvala dr. Mariji Plut, Anici Malnarič za vsestransko pomoč, cerkvenemu pevskemu zboru, gospodu kaplanu za lep in vzpodbuden govor in obred sv. maše, sosedi Terezi Tomaževič za lepe poslovljne besede, enako tudi Alešu, osebju hotela Smuk, vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo obiskovali v času njene bolezni. Bog naj ji bo plačnik!

Njeni najdražji

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša mama in stara mama

JULIJANA VODOPIVEC

iz Novega mesta, Šmihel 28

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam nudili pomoč, izrazili pisna in ustna sožalja, pokojni podarili cvetje, sveče in jo spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Kdor živi v spomin svojih dragih,
ni mrtev,
je samo oddaljen, mrtev je tisti,
ki ga pozabijo.*

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi

MIHAEL BAHOR

iz Dragatuša

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob izgubi dragega očeta stali ob strani. Hvala vsem, ki ste mu darovali cvetje in sveče, ob njegovem grobu izrekli tople besede slovesa, in vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Izguba bridka bolečina je,
človeku trga se srce,
dobrota tvoja pa ostaja,
ki v srcu nikoli ne umre.*

V 101. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče in pradedek

RADE VRLINIČ

iz Bojancev

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijateljem za izraženo sožalje, darovano cvetje in sveče. Hvala govorniku g. Simotu Vrliniču za poslovljne besede, g. župniku za opravljen obred in pogrebni službi Malerič. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

tedenski koledar

Četrtek, 30. novembra - Andrej Petek, 1. decembra - Marijan Sobota, 2. decembra - Blanka Nedelja, 3. decembra - Franc Ponedeljek, 4. decembra - Barbara Torek, 5. decembra - Savo Sreda, 6. decembra - Miklavž

Lunine mene
4. decembra ob 4.56 - prvi krajec

kino

ČRNOMELJ: 2.12. (ob 18. uri in 20.30) Potopljene sence.
BREŽICE: Od 30.11. do 4.12. (ob 18. uri) Kokoške na begu. Od 30.11. do 4.12. (ob 20. uri) Potopljene sence. 5.12. Gledališka predstava. 6.12. (ob 16.30) Tiger in

medvedek Pu. 6.12. (ob 18. in 20. uri) Road trip.
GROSUPLJE: 1.12. (ob 19. uri) Muza.
IVANČNA GORICA: 30.11. (ob 19. uri) Muza.
KOČEVJE: 3.12. (ob 19. uri) Muza.
KRŠKO: 30.11. (ob 19. uri) Dekle tvojih sanj.
NOVO MESTO - DOM KULTURE: Od 30.11. do 6.12. (ob 17. uri) Dobre mrhe. Od 30.11. do 6.12. (ob 19. uri in 20.45) Shaft.
METLIKA: 1.12. (ob 18. uri) ter 3.12. (ob 18. in 20. uri) Potopljene sence.
RIBNICA: 2.12. (ob 21. uri) Muza.
TREBNJE: 1.12. (ob 20. uri) in 2.12. (ob 17. uri) Porno film.
VELIKE LAŠČE: 2.12. (ob 19. uri) Muza.

MALE OGLASE

sprejemamo osebno, po pošti in na telefonsko številko
07/39 30 512

Izven delovnega časa lahko mali oglaš oddate na avtomatski telefonski odzivnik.

OSMRITNICE in ZAHVALE

sprejemamo osebno, po pošti in na faks številko
07/39 30 540

Male oglase, osmrtnice in zahvale sprejemamo tudi po elektronski pošti na naslov:
info@dol-list.si

Male oglase brezplačno ponovimo na internetni strani Dolenjskega lista na naslovu:
http://www.dol-list.si

KUPIM

ODKUPUJEM večje količine suhih bukovih drv, s svojo ali vašo dostavo. ☎ (041)346-071.
NEKAJ STAREGA POHIŠTVA kupim (mize, omare, stole, komode, postelje), staro okoli 100 let. ☎ (07)30-45-800, (041)696-263.

MOTORNIA VOZILA

OPEL OMEGA 2.0 i karavan, letnik 1988, registriran do 8.1.2001, ugodno prodam. ☎ (041)609023. 3023
JUGO KORAL 55, letnik 1981, prodam. ☎ (07)3022898. 3047
PRODAJ ali zamenjam jeep cheeroke, zelo dobro ohranjen, veliko dodatne opreme, letnik 1995. ☎ (07)3341948 ali (041)808034.
SUZUKI SWIFT 1.3, letnik 1991, bel, 3V, zelo lepo ohranjen, nikoli karamboliran, prodam. ☎ (07)3085907. 3060

RENT-A-CAR kombi B+1 za prevoz tovora ali oseb, z voznikom ali brez, za daljše najeme ugodni popusti, neomejeni kilometri. ☎ 041/412 532.

PREPIS VOZIL
041/546-159

POSEST

HIŠO v okolici Novega mesta kupim. ☎ (041)689436, od 8. do 12. ure. 3015
1 HA gozda na Boričevem prodam. ☎ (07)3323320. 3044
STANOVANJSKO HIŠO s pomožnim stanovanjskim objektom in 22 a zemlje, v neposredni bližini Šmarjških Toplic, prodam. ☎ (041)726649. 3046

V Novem mestu v Bršljinu, Kočvarjeva ulica, v poslovni hiši Real, prodamo poslovni prostor, velik 267 kvadratnih metrov, primeren za gostinsko ali trgovsko dejavnost. Nepremičnine Media
Tel. 07/30 84 570, 031/531 076

PREKLICI

JOŽEF DOLINAR prepovedujem Jožetu Prešernu in ostalim kršiteljem vožnje in hojo po njivi št. 262/I, k.o. Družinska vas, sicer jih bom sodno preganjal. 3026

PRODAJ

DROBILNIK VEJ Aiko Dinamic 2000, popolnoma nov, ugodno prodam. ☎ (041)623-116. 2981
OPAZ in ladijski pod, smrekov, z dostavo, prodam. ☎ (03)54 51 082. 2992
V ŽUŽEMBERKU ugodno prodam šivalni stroj ter peč za ogrevanje bivalnih prostorov, brez jeklenke. ☎ (041)452805. 3020
BUKOVA metrska drva prodam. ☎ (041)651291. 3025
LESENO HIŠKO, 2 x 2.5 m, primerno za ulično prodajo, prodam. ☎ (07)3316169 ali 3316171. 3033
VEČ TON nebaliranega sena prodam. ☎ (07)3085736, zvečer. 3040
KOSTANJEVO KOLJE in kosilnico BCS 127 D prodam. ☎ (07)3463003. 3041
NOTRANJA VRATA s podboji, strešno okno in 2 manjša radiatorja, vse rabljeno, zelo ugodno prodam. ☎ (07)3324368. 3053
BAGER OK MH 5, letnik 1986, prodam. ☎ (041)652-347. 3057
STAREJŠI električni štedilnik in novejši kuepersbusch prodam. ☎ (041)945237. 3059
KALANA metrska drva prodam. ☎ (07)3065692, popoldan. 3034

RAZNO

NA NOVEM TRGU prodam ali oddam lokal, 50 m². Možna pisarniška dejavnost. ☎ (041)208-773. 2487
GRADITELJI! Po konkurenčnih cenah in kvalitetno izdelujemo strojne tlake, strojne omete in termo fasade. ☎ (041)642-762.

VEDEŽEVANJE
RADIESTEZIJA
TAROT
ERIK
090-43-59
090-52-19

NAKUPOVALNI IZLETI V DECEMBRU:

- ob torkih Velika Kladuša
- ob četrkih Italija (Palmanova-Udine)
- ob sobotah Madžarska

Prijave zbiramo na mobilni
031/578-856.

Smrekovo oblogo, ladijski pod, širine 5, 7, 9 in 11 cm, debeline 13, 16 in 20 mm, od 550 tolarjev, ter bruna in okrasne zaključne letve prodajam. Možna je dostava. Mizarstvo Blažič, Družinska vas. ☎ (07)30 73 587

PARKETARSTVO
Blatnik Karol s.p.
Dolenjske Toplice,
GSM 041/689 446

FRIZERSKI SALON (z možnostjo opravljanja kake druge dejavnosti) v Novem mestu oddamo v najem. ☎ 07/33 73 460.

Sprejem za POP TV, Kanal A, VAŠ KANAL in ostale uredim in izboljšam. UGODNO - satelitske antene za 60 čistih programov brez motorja.
Antene Zupančič, tel.: 041/542-020

TESNENJE oken in vrat s silikonskimi tesnili. Velik prihranek pri ogrevanju. Izvajam tudi vsa mizarstva popravila. Tel. 07/33 22 750, GSM 041/242 701.

SUZUKI

Avtomehanika
Jurij Murn, s.p.
Resslova 4, Novo mesto
☎ 07/30 24-791

Pravočasno si zagotovite brezplačno hrambo letnih gum.

VULKANIZERSTVO

ROLETARSTVO
BAYER
Bayer Aleksander, s.p., Stopiče 37 a
07/30 80 210
040/202 868

TURNIR V MALEM NOGOMETU

NK KOLPA prireja tradicionalni turnir v malem nogometu 9. in 10. decembra v telovadnici osnovne šole v Metliki. Prijave zbiramo na tel. št. 041/697-953 ali na dan zbiranja, 7. decembra, ob 18. uri v klubskih prostorih nogometnega kluba Kolpa v Podzemlju. Nagradni sklad: 300.000 tolarjev. Prijavnina: 12.000 tolarjev.

LOKAL, 25 m², v centru Sevnice oddam v najem. ☎ (07)8140645. 3016
POSLOVNE PROSTORE v izmeri 120 m² oddam v najem. ☎ (041)773-505. 3032
IZ NARAVE za življenje. Zeliščar Rizvič, zeliščne kapljice Travin za artritis, artrozo, oseporno, protin in trombozo, zdravi ožilje in trajno zaustavi proces bolezni. ☎ (041)886-345, non stop. 3035
V TREBNJEM vzajem v varstvo otroke. ☎ (031)810-525. 3036
POSLOVNI PROSTOR, 50 m², na Šmarjški 28 oddam. ☎ (041)643-974. 3051
POSLOVNI PROSTOR, 22 m², na Novem trgu v Novem mestu prodam. ☎ (07)371590 ali (050)628208. 3054
USPEŠNO INŠTRUIRAM matematiko, fiziko in statistiko na vašem domu. ☎ (07)3059527 ali (041)544510. 3062

SLUŽBO DOBI

FRIZERSKI SALON v Novem mestu, vpe-ljan, na novo opremljen, 50 m², prodam ali oddam v najem, po dogovoru. ☎ (041)205714. 3013
PRIKUPNO DEKLE ali FANTA iščemo za delo v šanku v eni od novomeških okrepčevalnic. Omogočimo opravljanje pripravništva. ☎ 07/33 22 765 ali 041/628 385.

Do 350.000 SIT mesečno boste lahko zaslužili v sodelovanju z nami, če ste komunikativni in iščete dodatno delo. Sporočite nam svoj naslov na TENIM, p.p. 4115, 1122 Ljubljana. Vse informacije vam bomo poslali.

VIAS

VIAS, d.o.o.
Gradbeništvo, inženiring, trgovina
Ljubljanska cesta 51
8000 Novo mesto
K sodelovanju vabimo novega sodelavca za
VODENJE GRADNJE OBJEKTOV
Pogoji:
- V, VI, ali VII. stopnja izobrazbe gradbene smeri
- opravljen strokovni izpit
- delovne izkušnje v gradbeni operativi
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 8 dni po objavi na zgornjem naslovu.

ELEKTROTEHNIKA (elektronik, energetik) zaposlimo. ☎ (07)3730300. 3014
TRGOVCA tehnične stroke ali strojnega tehnika v trgovini z avtomobili v Novem mestu zaposlim. ☎ (07)3069207, Autoservis Molek, Gradac v Beli krajini. 3019
V OKOLICI Črnomlja nudimo prosto delovno mesto natakarike, eventuelno administratorja, za polni ali skrajšani delovni čas. Možnost opravljanja pripravništva. ☎ (041)509538. 3022
DELAVCA kovinske stroke zaposlimo. Ključavničarstvo Cveto Šmajdek, s.p., Krallova 49, Novo mesto. 3024
NATAKARICO ali kuharico zaposlimo. ☎ (041)673498. 3031
DELAVKO ali delavca, lahko pripravnik gostinske smeri, zaposlimo. ☎ (041)643-707.

UČILA
K sodelovanju vabimo
KOMERCIALISTE
za trženje naših artiklov pri oskrbovanju šol.
Pogoji: najmanj višješolska izobrazba, zanesljivost, urejenost in samostojnost, vozniki izpit, poznavanje področja prodaje knjig in učnih pripomočkov.
Vloge v osmih dneh pošljite na naslov:
Učila, založba, C. Kokriškega odreda 18, 4294 Krško. Informacije: 04/5980 000

KUHARJA (-ICO) in natakarico za delo v gostilni iščemo. ☎ (031)309860. 3038
V PICERII zaposlimo 2 dekleti z veseljem do dela v strežbi. ☎ (041)975604 ali (031)244905. 3058

STANOVANJA

ENOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu, Nad mlino, oddam. ☎ (031)879468, Zvone. 3012
V CENTRU Novega mesta prodam opremljeno dvosobno stanovanje, 50 m², prvo nadstropje, CK, telefon. ☎ (040)260419. 3017
DVOINPOLSOBNO STANOVANJE, 68 m², v četrtm nadstropju, v Novem mestu prodam. ☎ (07)3023063. 3050
V KRŠKEM oddam enosobno opremljeno stanovanje. ☎ (07)3325151 ali (041)821659.

ŽIVALI

TELICO, brejo v devetem mesecu, prodam. ☎ (07)3085496. 3061

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 2. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:
• Novo mesto: od 8. do 20. ure: Mercator center Cikava
• 7. do 13. ure: Nakupovalni center Drska
• Šentjerne: od 7. do 17. ure: Samopostrežba
V nedeljo, 3. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:
• Novo mesto: od 8. do 12. ure: Mercator center Cikava
od 8. do 11. ure: Samopostrežba Ločna, Market Drska, Market Smrečnikova
• Straža: od 8. do 11. ure: Market
• Šentjerne: od 8. do 11. ure: Samopostrežba

R Laguno, letnik 12/96, prodam. ☎ 041/638-600.

RADIO SRAKA
94,6 MHz

TELEVIZIJA NOVO MESTO
vaš kanal
s Trdinovega vrha na kanalu 41

OSNOVNA ŠOLA DOLENJSKE TOPLICE
Pionirska cesta 35
8350 Dolenjske Toplice
RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO:
- **PROFESORJA RAZREDNEGA POUKA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
Nastop dela: 3.1.2001.
Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi po Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja v 8 dneh po objavi na naslov šole, s pripisom "ZA RAZPIS".
Kandidati bodo obveščeni o izbiri v zakonitem roku.

KRAVO za zakol prodam. ☎ (07)3089574.
KRAVO SIVKO za zakol prodam. ☎ (07)3078398. 3018
PRAŠICE za zakol, domača krma, in vino modre frankinje prodam. ☎ (041)519323. 3028
3 PRAŠICE, težke 150 do 180 kg, prodam. ☎ (07)3082079. 3028
VALILNICA iz Senovega obvešča, da boste lahko dobili jarkice pred nesnostjo. Vse informacije lahko dobite na ☎ (07)4971375.
TELICO SIVKO, brejo, prodam ali menjam za kravo mlekarico. ☎ (07)3045543. 3039
PRAŠICA, težkega okoli 200 kg, krmljenega z domačo krmo, prodam. ☎ (07)3065213.
PRAŠICE, težke 100 do 140 kg, domača hrana, in suha bukovka drva prodam. ☎ (041)598224. 3043
POLOVICO prašica in kalana drva prodam. ☎ (040)274114. 3049
PRAŠICE, 150 do 180 kg in svežo slanino, ki bo v soboto, 2. decembra, prodam. ☎ (07)3073359. 3056
PRAŠICA, domača krma, prodam. Možen zakol, razkosanje in dostava, kupim pa sadilec krompirja. ☎ (031)227-529. 3027
VEČ PRAŠICEV, težkih 100 do 170 kg, krmljenih z domačo hrano, prodam. ☎ (07)3071251. 3045

salon za pse
Budja - Ul. talcev 12 - Novo mesto
☎ 07/33 24 377

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

DOLENJSKI LIST
Poleg kegljišča na Germovi 6 v Novem mestu posluje
NAD JEZOM
okrepčevalnica
Postregli vas bodo s:
• picami
• hamburgerjem
• giricami
• pomfritom
• sladoledom
• ledeno kavo
• sadnimi kupami
in raznovrstnimi pijačami.
☎ 07/ 33 21 878
Vabljeni!
DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST
Izdajatelj: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
Uredništvo: Jožica Dornič (odgovorna urednica), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Breda Dušič Gornik, Tanja Jakše Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar
Izhaja ob četrkih. Cena izdaja 220 tolarjev, naročnina za 26 izvodov v 2. polletju 5.460 tolarjev; za upokojence 4.914 tolarjev, za pravne osebe 10.920 tolarjev; za tujino letno 70 evrov oz. druga valuta v tej srednosti. V ceni izdaja oz. naročnini je upoštevan 8-odst. DDV.
Naročila in pisne odpovedi sprejemamo samo s prvo številko v mesecu.
Oglasi: Cena 1 cm v stolpcu za oglas (in mali oglas pravnih oseb) 2.900 tolarjev (v barvi 3.100 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.800 tolarjev (v barvi 6.200 tolarjev); za razpis 3.500 tolarjev. V ceni oglasa oz. razpisa ni upoštevan 19-odst. DDV.
Mali oglas do deset besed 1.900 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 190 tolarjev. V ceni malega oglasa je upoštevan 19-odst. DDV.
Žiro račun pri Agenciji za plačilni promet v Novem mestu: 52100-601-59881. Transakcijski račun pri Dolenjski banki, d.d., Novo mesto: 970-7100-4405/9.
Naslov: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212.
Telefoni: uprava 07/39 30 500, odgovorna urednica 39 30 528, propagandna služba 39 30 514, naročniška služba 39 30 508 in 39 30 510, mali oglaš in osmrtnice 39 30 512, računovodstvo 39 30 504 in 39 30 506.
Telefaks: 07/ 39 30 540.
Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si
Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo.
Računalniški prelom in filmi: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.
Tisk: DELO-TCR, d.d., Ljubljana, Dunajska 5.

CITROËN XSARA

Picasso

- 350.000 SIT

CITROËN CENTER

C I K A V A

Podbevškova 6a, Novo mesto

tel.: 07/393 04 54, 393 04 64

Avto - BH

SODELUJTE V NAGRADNI IGRI ZA SAXO! ŽREBANJE BO 22. DECEMBRA 2000.

Abraham brez daril, a s prispevki za bolnišnico

Metliški podjetnik Julij Brinc se je srečal z Abrahamom. Kot se to spodobi za uspešnega, je praznoval okrogli jubilej v družbi sodelavcev, prijateljev in znancev. Kar lepo število se jih je zbralo pod šotorom na letališču Prilozje. Julij Brinc je že z vabili zaprosil udeležence slovesnosti, naj

ne prinašajo daril, saj bo na prireditvenem prostoru posebna skrinjica, v katero bo vsak lahko prispeval denar za človekoljubne namene. Zbrali so milijon tolarjev, ki jih je gospod Brinc te dni podaril Kirurškemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto. Pa to ni prvo Brinčevo darovanje. Pomnimo, da je pred leti poklonil mestu Metliki nekaj tisoč tulipanov, ki so krasili parke v novem poslovno-trgovskem središču kraja.

T. G.

TERMOTEHNIKA

Novi salon pohištva v Mačkovcu pri Novem mestu!

Termoteknika salon pohištva, Mlinarska pot 17, 8000 Novo mesto, tel. (07) 3932 444, fax. (07) 3932 446
delovni čas: 8.00 do 19.00, sobota: 8.00 do 12.00, otvoritev salona 1. decembra

Verjemite ali ne...

RADIO
OGNIŠČEKrvavec
104,5Kum
105,9

Prodajni center podov
PCP PUREBER
PARKETARSTVO
Foesterjeva 10, Novo mesto

MANA
turistična agencija

Kandijska 9, Novo mesto
Tel.: 07/33 21 115, 33 25 477
Fax: 07/33 42 136

NOVO LETO 2001

Portorož • 4 dni • od 36.800 SIT	Rimini • 4 dni • avtobus
Umag • 3 dni • od 19.200 SIT	26.900 SIT
Rovinj • 3 dni • od 23.500 SIT	Grčija • 7 dni • avtobus-
Pula • 3 dni • od 21.600 SIT	ladja 69.900 SIT
Krk • 3 dni • od 20.500 SIT	Turčija • 8 dni • letalo
Rab • 4 dni • od 18.200 SIT	119.900 SIT
Dubrovnik • 4 dni • od 23.200 SIT	Tunizija • 8 dni • letalo
(doplačilo za silvestrsko večerjo)	121.000 SIT

... in še in še ...

Pokličite, poslali vam bomo natančne programe!

NAKUPOVALNI CENTER KOČEVJE

ODDAMO V NAJEM

poslovne prostore

za različno dejavnost,

velikosti od 35 do 230 m².

Vse podrobnejše informacije po telefonu:

03/42 41 110 (za Tuš center Kočevje).

NISSAN VAS ŽE OBDARUJE!

S PAKETOM PRESENEČENJA, VREDNIM DO 450.000 SIT

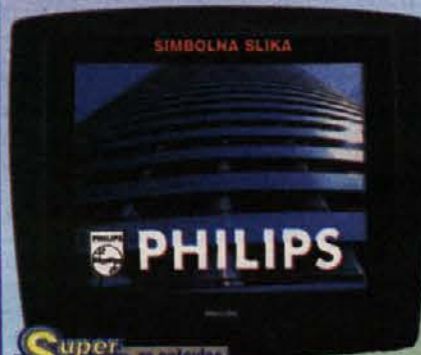
Vsem kupcem nekaterih Nissanovih modelov ponuja Nissan Adria od 10.11. do 20.12. neverjetna darila v vrednosti do 450.000 SIT, pri nakupu originalne dodatne opreme in nadomestnih delov Nissan popust do 20%, obiskovalcem naših servisov pa so na voljo brezplačni zimski preventivni pregledi.

NISSAN ADRIA d.o.o., Pooblaščen uvoznik za vozila Nissan v Sloveniji, <http://www.nissan.si>

Pooblaščen trgovca: SEVNICA: Avtomehanika Zierer (07) 81 40 389; OTOČEC: Avtomehanika Vidrih (07) 30 99 310.

Super od 30. 11. do 7. 12. 2000

Super
Cena za gotovino
119.990,00 SIT

TV PHILIPS 29 PT 5324
- diagonala 72 cm
- stereo TV z ultra ploščato
BlackLine-S slikovno cevjo
- Incredible Surround

Super
Cena za gotovino
37.990,00 SIT

TV MARINER 55 TTX
- velikost ekrana 55 cm
- 90 programskih mest
- TTX
- mono
- sleep timer
- hyperband kanalnik

Super
Cena za gotovino
44.990,00 SIT

Videorekorder SONY
SLV SE 450 K
- mono, 4 glave, ShowView
- nadzor 16:9 TV
- SmartSearch, SmartLink, VPS

2 LETI GARANCIJE
SONY

- inteligentna samodejna nastavitve
- barvni napisi na zaslonu (OSD)
- mehanizem Smart
- snemanje v načinu LP

Super
Cena za gotovino
38.990,00 SIT

Glasbeni stolp PHILIPS FW C 28
- 3 CD izmenjevalni - dvojni Logic kasetofon - 2 x 30 W
- daljinsko upravljanje - RDS

Super
Cena za gotovino
58.990,00 SIT

Glasbeni stolp PHILIPS FW 548
- moč: 2 x 50 + 2 x 7 W (RMS)
- daljinski upravljalnik s 24 funkcijami
- Variable Incredible Surround

nemogoče je mogoče

KOVINOTEHNA

Prodajna centra v BTC Novo mesto
in v Intermarket centru Brežice

S Kartico
Kovinitehna,
za gotovino,
še dodatni 5 % popust!

Jan Šneler

Za mlade, ki opravljajo civilno vojaško obveznost, pravijo, da jih večina to počne zato, da se izognejo vojaškemu življenju. Vendar pa za 27-letnega Jana Šnelerja iz Kočevja to ne drži. Že od septembra je na civilnem sluzenju v Zavodu za usposabljanje Janeza Levca v Ljubljani, razlog za to pa je, kot pravi, ker je po naravi neagresiven in po prepiranju pacifist. Nič ne more omajati njegove vere, da ima vsak pravico do življenja in da nihče nima pravice drugemu življenja odvzeti. Zato je tudi ni stvari, ki bi ga prisilila, da bi vzel v roke orožje! Njegovo prepričanje, da je dogovarjanje edini pravi način za reševanje nesoglasij, pa je tudi v veliki meri prispevalo, da so v Kočevju po več kot 10 letih ponovno obudili delo študentskega kluba.

Na redni letni skupščini Kluba kočevskih študentov, ki je bila prejšnji mesec, so Janu podelili naziv častnega člana. Odločitev udeležencev skupščine je bila enoglasna. To pove več, kot bi kakšno koli drugo pojasnilo, in kaže, da tudi danes, štiri leta po ustanovitvi, nihče od študentov ne dvomi v zasluge, ki jih ima za obstoj kluba Jan. Začetki namreč še zdaleč niso bili lahki. "Obstajala je le želja, da bi tudi v Kočevju imeli društvo, ki bi združevalo študente in bi delalo njim v prid," pravi Jan in dodaja, da je dalo piko na i njegovi odločitvi, da bo prevzel breme odgovornosti pobudnika in soustanovitelja KLUKŠ-a, da so

tudi v Ribnici študenti že imeli svoj klub.

Jan je preudaren človek. Veliko razmišlja in da se za kaj odloči, običajno potrebuje dosti časa. Ko pa se odloči, je to dokončno! "Kot mlad študent sem se v velikem mestu počutil zgubljenega. Sprva sem vedel samo za eno restavracijo, kjer se dobi hrano za študentske bone," pravi ne povsem brez grenkobe. Prvih dvajset dni študentskega življenja se bo zato spominjal vse življenje. Jedel je samo pizze! Vendar pa je nato minilo še več kot leto dni, da je v njem dozorela odločitev, da bo storil vse, da njegove izkušnje ne bo treba doživeti več nobenemu študentu iz Kočevja. Šlo je za odločitev o ustanovitvi KLUKŠ in s tem za delo, za katerega se je pokazalo, kot pravi Jan, da se ni motil, ko je predvideval, da bo zahtevalo celoga človeka.

"Počasnost" v smislu "ne hiteti skozi življenje" je del Janovega življenja. Lani se je zaposlil na Mobilu in čeprav ne opravlja dela, za katerega se je šolal, je zadovoljen. Že kot otroka ga je zanimala tehnika, zato so ga tudi starši vzpodbujali, ko se je odločil za vpis na kočevsko Srednjo šolo. Kot strojni tehnik se je leta 1992 vpisal na Fakulteto za strojništvo v Ljubljani, kjer je sedaj absolvent in jo bo, kot pravi, zaključil ob delu. Čeprav se s tem ne gre hvaliti, pravi, "da mu gre tudi študij bolj počasi". Pa kaj, ko ga zanima še toliko drugih stvari! Med njimi tudi računalništvo. Poleg tega tudi rad kolesari in vesla, "hobi", ki ga je v zadnjih letih najbolj veselil, pa je po njegovih besedah KLUKŠ. Njegovi veliki želji sta, da bi ta organizacija postala gibalo družbenega življenja študentov v Kočevju ter da bi s kolesom obšel Novo Zelandijo. O cilju, ki bi ga rad dosegel v življenju, pa pravi, da je zanj drugotnega pomena. Pomembnejša se mu zdi pot, ki ga bo vodila skozi življenje in zato upa, kot pravi, da bo našel pravo!

M. LESKOVŠEK-SVETE

Omara padla na punčko

Previdno!

KRŠKO - 34-letni V. U. iz okolice Krškega se je 22. novembra okrog 10.30 nahajal s triletno hčerko U. U. v trgovini Mersin. Bila sta v prvem nadstropju, kjer je razstavljeno pohištvo. Očka je iz rok izpustil otroka in si ogledoval omare, punčka pa je odšla do samostojne garderobne omare ob montažni steni. Z roko je prišla za kljuko krila vrat omare in jo hotela odpreti. Ko je vrata potegnila k sebi, se je omara, ki ni bila fiksirana, prevrnila nanjo. Med padanjem so se krila vrat zaprla in pri tem punčki priprla prste desne roke. Izpod omare jo je rešil očka, ki jo je takoj odpeljal v krški zdravstveni dom in nato v novomeško bolnišnico, kjer je ostala na zdravljenju. Deklica je dobila hude poškodbe in sicer zlom treh prstov ter udarnine po glavi in prsnem košu.

Pri ogledu kraja dejanja je bilo v trgovini na več mestih vidno pismeno opozorilo "Pozor, razstavni eksponati so nevarni za otroke, zato jih ne puščajte brez nadzora."

• Pri nekaterih Slovencih sta Martin in Matilda zelo blizu.

• Vsako pretehtanje problemov pomeni "dobro vago" mafijjskih poslov.

Okornovi živijo za konje

Sodelovali tudi pri snemanju filma o Francetu Prešernu - Njihova čreda šteje 21 konj

LOŠKI POTOK - Zakonca Okoren iz Drage pri Loškem Potoku sta se še zelo mlada naselila na bivšem državnem posestvu. Začela sta z govedorejo, danes pa je njuna glavna dejavnost vzreja čistokrvnih dirkalnih konj angleške pasme, s katerimi že leta zelo uspešno tekmuje vsa štirihlanska družina, predvsem pa gospodar Franc.

V medvedovem zimskem domovanju

V Prelesnikovi koliševki se sneg obdrži vse do konca maja - Tolikšno število mahov, gob in lišajev, kot jih ni nikjer drugod na Kočevskem - Odvisnost vegetacije od rastnih pogojev

KOČEVSKI ROG - V jesenske barve odeta Prelesnikova koliševka, ki je s 3,37 hektarja zavarovana območja v vznožju Roga najmanjši pragozd na Kočevskem, je v teh dneh prava paša za oči. Bogastvo odtenkov rjave, rumene in rdeče barve, ki se prepleta z zelenilom prvobitnih smrek na njenem dnu, napoveduje skorajšnji prihod zime in z njo snega, ki se v koliševki običajno obdrži vse do konca maja.

Gozdni rezervat Prelesnikova koliševka se zaradi toplotnega obrata - mrazišča na dnu - ponša s prvobitnim smrekovim pragozdom in pestrim rastlinstvom, ki bi ga sicer našli v mrzlem podnebju gora ali daleč na severu. Raziskovalci so v koliševki našli 10 drevesnih in grmovnih vrst, med pritalnimi rastlinami pa kar 117 vrst gliv (gob), 93 vrst lišajev, 90 vrst mahov, 13 vrst praprotnic in 95 vrst cvetnic. Zaradi težavnega vstopa in težko prehodnega dna je

Harmonikarji in Prešeren

TURJAK - 7. srečanje harmonikarjev bo 1. decembra ob 18. uri v dvorani krajevnega doma na Turjaku. Posvečeno bo 200-letnici rojstva pesnika Franceta Prešerna. Srečanje organizirata KUD "Mari Kogoj" Turjak in Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti - območna izpostava Ljubljana okolica.

namreč v koliševki, ki je dobila ime po kočevskem gozdarju Antonu Prelesniku, ki je prvi opozoril raziskovalce na to naravno znamenitost, ohranjeno prirodno stanje rastja, pragozd in pragmišče.

V koliševko, ki je ena od kar nekaj globokih udornih jam v dobre štiri kvadratne kilometre veliki kotlini med Rogom in Malo gorom, imenovani Ušive jame, je moglo vstopiti samo s severovzhodne strani skozi ozek strm žleb, ki je usmerjen od severa proti jugu in sega v globok grohost kotel. Koliševka je namreč nastala v davni tako, da se je nad veliko kraško jamo udril strop, ki razdrobljen danes v celoti pokriva dno jame. Največji skalni blok nekdanjega stroga meri kar 14 metrov v dolžino, 9 v širino in 6,2 metra v višino. Jamo z vseh strani razen vstopnega žleba obdajajo skalne stene, ki so na zahodni strani močno previsne in gole, drugod pa porasle z grmovjem in nizkim listnatim drevjem. Udorina je globoka 41 metrov, če računamo globino od višine vhoda v žleb, in kar 60,5 metra, če jo merimo od najvišje obrobne točke. Kljub visokemu ostenju pa je dno koliševke, katere

notranja površina meri 0,75 hektarja, že v pozni pomladi v soncu.

Zaradi velike globine in zaprtosti z vseh strani mrzli zrak iz koliševke ne more odtekat. Tako zažezan zrak močno povečuje in ohranja veliko zračno in talno vlagu, na mrzlem dnu pa povzroča, da sneg običajno obleži do konca maja, tako kot sicer na najvišjih vrhovih gorskega krasa, čeprav je dno koliševke na 483 metrih nadmorske višine, kar pomeni, da je le okoli 20 metrov višje kot leži Kočevje. V koliševki, v kateri je bilo po trditvah domačinov še pred nekaj leti medvedovo zimsko domovanje, zato prihaja do izrazitega toplotnega in vegetacijskega obrata, tako da raste na dnu koliševke namesto bukovo-jelovega gozda mraziščni smrekov gozd in celo grmišče velelistne vrbe. Na njenem dnu ohranjen majhen smrekov pragozd pa je lep primer odvisnosti vegetacije od rastnih pogojev. Na Kočevskem namreč raste naravna smreka le v koliševkah in na višinah nad 900 metrov nadmorske višine, vsa druga pa je bila v zadnjih sto letih umetno razširjena.

M. LESKOVŠEK-SVETE

VHOD - V Prelesnikovo koliševko, v kateri raste tolikšno število različnih mahov, gob in lišajev, kot jih ni nikjer drugod na Kočevskem, je možno priti samo po eni poti (na posnetku vhod). Obiskovalci si jo lahko ogledajo z Roške pešpote, ki jih pelje ob robu tega posebnega gozdnega rezervata. (M. L.-S.)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Poštar nosi na Poklek le ob ponedeljkih - Pojasnilo pošte - Zakaj komunalci neprestano nekaj rijejo po cestah? - "Krčma Pr' Preš je odličen lokal" - Dovolj pese

Po dobre pol ure dolgočasnja pred nemim četrtkovim dežurnim telefonom je vendarle zazvonilo. Najprej se je oglasil bralec s Pokleka nad Blanco in zaupal težavo, ki ni le njegova, pač pa zadeva vse vaščane njegove vasi. Poštar jih namreč obišče le enkrat na teden in to v ponedeljek, "tako da ne moremo imeti naročenega nobenega časopisa, ker je brez pomena, brati stare novice. Pa bi se zelo rad naročil na Dolenjski list. Da bi sami vsak dan hodili po pošto, pa je predrago, saj je do najbližje pošte osem kilometrov," je razložil klicatelj in še povedal, da poštar sicer raznaša pošto vsak dan le kilometer od njihove vasi, k njim pa ne pride. V vasi sta le še dve gospodinjstvi, in tudi prebivalci so že bolj stari. "Počutimo se, kot da smo odrezani od sveta. Ko smo na primer po dolgem času le naročili pri zdravniku, pa vabilo po pošti dobimo prepozno," je še dejal. Na Pošti Slovenije. Poslovna enota Novo

mesto, so povedali, da je gospodinjstvo oddaljeno več kot 200 metrov od dostavljajočeve poti, skoraj en kilometer, in se v takem primeru pošta dostavlja preko izpostavljenega predalčnika. Tak način dostave je bil ponujen tudi omenjenim gospodinjstvom na Pokleku, vendar so ga v dogovoru s PE Novo mesto zamenjali za enotensko dostavo na domu. "Trenutno pri pošti Blanca nimamo dovolj kapacitet za širjenje dostave in lahko realiziramo le trikrat tedensko dostavo le preko izpostavljenega predalčnika. Pošta Slovenija bo predvidoma do leta 2002 za vsa gospodinjstva uvedla dostavo petkrat na teden, s tem da dostava preko izpostavljenih predalčnikov po veljavnem zakonu o poštinih storitvah ostaja," je razložil direktor novomeške poštne poslovne enote Karel Kapš.

Bralko iz Šmarjeških Toplic motijo ceste, ki jih delavci Komunalne nenehno prekopujejo in popravljajo, potem pa del ne dokončajo oz. je stanje slabše kot prej. Tako se je zgodilo s cesto skozi Šmarjeto in skozi Belo Cerkev, kjer so pod zemljo položili neke cevi, zdaj pa so na cesti izbokline. "V Stranjah je že mesec dni prekopa na cesti, pa nihče nič ne dela, kar se mi zdi čudno, saj je cesta od Drage proti Dobruški vasi ali Šentjerneju vendarle pomembna. Vsak dan se po njej vozi v službo mnogo ljudi," je povedala klicateljica.

Jana iz Novega mesta je poklicala v zvezi s klicem v to rubriko teden dni nazaj. "Zbodel me je članek bralec iz Dolenjskih Toplic, ki pravita, da ni najbolj nujno, da je tamkajšnji župan podprl obnovo krčme Pr' Preš, ker so druge stvari pomembnejše. Morda je res, toda ta denar je prišel iz turizma

in je prav, da gre spet v te namene. Naša družina se hodi večkrat kopat v Dolenjske Toplice in običajno tudi ta lokal. Lahko rečem, da je kraju kvečjemu v ponos in pomeni veliko pridobitev, saj daleč okrog ni tako prijetnega prostora."

Zadnji klic je prispeval Cveto iz Mirne Peči, ki ga moti, da v Dolenjskem listu kar naprej objavljamo pesne velikanke. "Letošnje leto je zaznamovala grozna suša, ki je prinesla primankljaj sena, koruze in drugih pridelkov. Veliko so jih kmetom uničili tudi divji prašiči. O tem bi morali pisati, ne pa o takšnih rekordih!"

L. M.

Nasilje, zloraba in starejši ljudje

OTOČEC - Gerontološko društvo Slovenije vabi v petek in soboto, 1. in 2. decembra, na učno delavnico na temo Nasilje, zloraba in starejši ljudje. Sodelovalo bo sedem strokovnjakov, delavnica pa se bo začela v petek ob 9.30 s predavanjem Metke Pentek.

S SNEMANJA FILMA O PREŠERNU - Televizija Slovenija je za snemanje filma o Prešernu zadolžila tudi Franca Okorna iz Drage pri Loškem Potoku, da je priskrbel kmečke vozove, kočije in vprege.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Priljubili vam bomo, zapislali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki 07/ 39 30 522 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.

KMETIJSKO-GOZDARSKA ZBORNICA SLOVENIJE

Ohranimo podeželje - pridimo na volitve!

3. DECEMBER 2000

VOLITVE V SVETE OBMOČNIH ENOT IN ODBORE NJIHOVIH IZPOSTAV

VAŠE SLUŽBE NA KMETIJSKO-GOZDARSKIH ZAVODIH:

- Kmetijska svetovalna služba
- Selekcija in kontrola proizvodnje v zivinarstvu
- Gozdarska svetovalna služba
- Sadlarski in vinogradniški centri